

ઈસ કિતાબ મેં મુ-તઅદદ અહકામ વોહ હેં
જિન કા સીખના ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે ફર્જ હે.

Islami Bhanon Ki Namaz (Gujarati)

ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ

(હ-નફી)

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ

મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અતાર કાદિરી ર-મઘી کاتب الداعية

વુઝૂ કા તરીકા 14

ગુસ્લ કા તરીકા 50

તયમ્મુમ કા તરીકા 68

જવાબે અજાન કા તરીકા 76

નમાઝ કા તરીકા 82

કઝા નમાઝોં કા તરીકા 153

નવાફિલ કા બયાન 176

ઈસ્તિન્જા કા તરીકા 201

હેઝ વ નિફાસ કા બયાન 219

ઝનાની બીમારિયોં કે
ઘરેલૂ ઈલાજ 236

કપડે પાક કરને કા તરીકા 246

ઈસ્લામી બહનોં કી
23 મ-દની બહારે 275

મક-ત-બતુલ મદીના®

દા'વતે ઈસ્લામી

ફેઝાનો મદીના ત્રી કોઠિયા બગીચે કે પાસ, મિરઝાપૂર, અહમદાબાદ, ગુજરાત, ઇન્ડિયા
Mo.091 93271 68200 E-mail : maktabaahmedabad@gmail.com www.dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

કિતાબ પઢને કી દુઆ

અઝ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી, હઝરતે અલ્લામા

મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ

દીની કિતાબ યા ઈસ્લામી સબક પઢને સે પહલે ઝૈલ મેં દી હુ ઇ દુઆ પઢ
લીજિયે إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ જો કુછ પઢેગે યાદ રહેગા. દુઆ યેહ હૈ :

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

તરજમા : ઐ અલ્લાહ! ઈઝ્ઝલ્લિલ્લિહ્મતક કે દરવાઝે ખોલ દે ઔર હમ પર
અપની રહમત નાઝિલ ફરમા ! ઐ અ-ઝમત ઔર બુરુગી વાલે !

(المُسْتَعِظُ ج ١ ص ٤٠ دار الفكر بيروت)

નોટ : અવ્વલ આખિર એક એક બાર દુરૂદ શરીફ પઢ લીજિયે.

તાલિબે ગમે મદીના

વ બકીઅ

વ મગિરત

13 શવ્વાલુલ મુકર્રમ 1428

કિયામત કે રોઝ હસરત

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : સબ સે ઝિયાદા હસરત કિયામત
કે દિન ઉસ કો હોગી જિસે દુન્યા મેં ઇલ્મ હાસિલ કરને કા મૌકઅ મિલા મગર ઉસ
ને હાસિલ ન કિયા ઔર ઉસ શખ્સ કો હોગી જિસ ને ઇલ્મ હાસિલ કિયા ઔર
દૂસરોં ને તો ઉસ સે સુન કર નફ્અ ઉઠાયા લેકિન ઉસ ને ન ઉઠાયા (યા'ની ઇસ પર
અમલ ન કિયા). (تاریخ دمشق لابن عساکر، ج ٥١ ص ١٣٨ دار الفكر بيروت)

કિતાબ કે ખરીદાર મુ-તવજ્જેહ હોં

કિતાબ કી તબાઅત મેં નુમાયાં ખરાબી હો યા સફહાત કમ હોં યા બાઈન્ડિંગ
મેં આગે પીછે હો ગએ હોં તો મક-ત-બતુલ મદીના સે રુજૂઅ ફરમાઈયે.

મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઈસ્લામી)

યેહ કિતાબ (ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ)

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી ઝિયાઈ دامت برکاتہم العالیہ ને ઉર્દૂ ઝબાન મેં તહરીર ફરમાઈ હૈ. મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઈસ્લામી) ને ઈસ કિતાબ કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઓર મક-ત-બતુલ મદીના સે શાએઅ કરવાયા હૈ.

ઈસ કિતાબ કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દેતે હુએ દર્જે ઝૈલ મુઆ-મલાત કો પેશે નઝર રખને કી કોશિશ કી ગઈ હૈ :

(1) જહાં જહાં તલફ્ફુઝ કે બિગડને કા અન્દેશા થા વહાં તલફ્ફુઝ કી દુરુસ્ત અદાએગી કે લિયે જુમ્લોં મેં ડેશ (-) ઓર સાકિન હર્ફ કે નીચે ખોડા (ِ) લગાને કા એહતિમામ કિયા ગયા હૈ.

(2) ઉર્દૂ મેં લફ્ઝ કે બીચ મેં જહાં ع સાકિન આતા હૈ ઉસ કી જગહ ગુજરાતી મેં સિંગલ ઇન્વર્ટેડ કોમા (') ઇસ્તિ'માલ કિયા હૈ. મ-સલન مضامین و غوث (દા'વત, ઇસ્તિ'માલ) વગૈરા.

ઈસ કિતાબ મેં અગર કિસી જગહ કમી બેશી યા ગ-લતી પાએં તો મજલિસે તરાજિમ કો (બઝરીઅએ મક્તૂબ, E-mail યા SMS) મુત્તલઅ ફરમા કર સવાબ કમાઈયે.

﴿ હુરૂફ કી પહચાન ﴾

ફ = ف	પ = پ	ભ = ب	બ = ب	અ = ا
સ = س	ઠ = ث	ટ = ت	થ = ث	ત = ت
ડ = د	ધ = ذ	ર = ر	ડા = ر	જ = ج
ઢ = ذ	ડ = ذ	ઘ = و	ઙ = و	ખ = خ
ઙ = ز	ઙ = ذ	ડ = ذ	ર = ر	ડા = ذ
ડા = ض	સ = ص	શ = ش	સ = س	ડા = ث
ફ = ف	ગ = غ	અ = ع	ડા = ط	ત = ط
ઘ = گ	ગ = گ	ખ = ک	ક = ک	ક = ق
ડ = و	વ = و	ન = ن	મ = م	લ = ل
ઈ = ی	ઈ = ا	એ = ا	એ = ا	ય = ی

રાબિતા : મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઈસ્લામી)

મક-ત-બતુલ મદીના, સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી મસ્જિદ કે સામને,

ત્રીન દરવાઝા, અહમદઆબાદ-1, ગુજરાત, ઈન્ડિયા

MO.9374031409 E-mail : translationmaktabhind@dawateislami.net

ઈસ કિતાબ મેં મુ-તઅદદ અહકામ વોહ હેં જિન કા સીખના
ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે ફર્જ હે.

(હ-નફી)

ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ

મુઅલ્લિફ :

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે
ઈસ્લામી, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ
મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ

નાશિર :

મકન્ત-બતુલ મદીના, અહમદઆબાદ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

નામ કિતાબ : ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ (હ-નફી)

મુઅલ્લિફ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે
દા'વતે ઈસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ
બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી
دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ

સિને તબાઅત : ર-જબુલ મુરજજબ 1437 સિ.હિ.

નાશિર : મક-ત-બતુલ મદીના અહમદઆબાદ.

મક-ત-બતુલ મદીના કી શાખે

સુરત : વલિયાભાઈ મસ્જિદ, ખ્વાજા દાના દરગાહ કે પાસ.
મો. 9377869225

મોડાસા : ફૈઝાને મદીના, બાગે હિદાયત સોસાયટી, કોલેજ રોડ.
મો. 9725824820

ભરૂચ : ફૈઝાને મદીના, મેમણ કોલોની, બુન્યાદ નગર, ડુંગરી
શેરપૂર રોડ. મો. 9327522145

માંડવી : ફૈઝાને મદીના, તયબા મસ્જિદ કે પાસ, બન્દર રોડ.
મો. 7383774763

જામનગર : પાંચ હાટડી. મો. 9327977293

મ-દની ઇસ્તિજા : કિસી ઔર કો યેહ કિતાબ છાપને કી ઇજાઝત નહીં હૈ.

Tip1:Click on any heading, it will send you to the required page.

Tip2:at inner pages, Click on the Name of the book to get back(here) to contents.

ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ

3

ફેહરિસ્ત

ઉન્વાન	સ.	ઉન્વાન	સ.
કુછ ફર્જ ઉલૂમ કે બારે મેં.....	10	ઈન્જેક્શન લગાને સે વુઝૂ	
કિતાબ પઢને કી 16 નિયતે	13	ટૂટેગા યા નહીં ?	35
વુઝૂ કા તરીકા	14	દુખતી આંખ કે આંસૂ	35
દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	14	પાક ઔર નાપાક રતૂબત	36
અગલે પિછલે ગુનાહ મુઆફ કરવાને કા નુસ્ખા	14	છાલા ઔર ફુરિયા	36
ગુનાહ ઝડને કી હિકાયત	15	કૈ સે વુઝૂ કબ ટૂટતા હૈ ?	37
કબ્ર મેં આગ ભઝક ઉઠી !	16	દૂધ પીતે બચ્ચે કા પેશાબ ઔર કૈ	37
બા વુઝૂ રહને કે 15 મ-દની ફૂલ	17	વુઝૂ મેં શક આને કે 5 અહકામ	37
ઈસ્લામી બહનોં કે વુઝૂ કા તરીકા (હ-નફી)	18	પાન ખાને વાલિયાં મુન્તવજજેહ હોં	38
વુઝૂ કે બા'દ યેહ દુઆ પઢ લીજિયે	21	સોને સે વુઝૂ ટૂટને ઔર ન ટૂટને કા બયાન	40
જન્નત કે આઠોં દરવાઝે ખુલ જાતે હૈં	21	સોને કે વોહ દસ અન્દાઝ	40
વુઝૂ કે બા'દ સૂરએ કદ્ર પઢને કે ફઝાઈલ	22	જિન સે વુઝૂ નહીં ટૂટતા	40
નઝર કભી કમઝોર ન હો	22	સોને કે વોહ દસ અન્દાઝ	
તસવ્વુફ કા અઝીમ મ-દની નુસ્ખા	22	જિન સે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ	41
વુઝૂ કે ચાર ફરાઈઝ	23	હંસને કે અહકામ	42
ધોને કી તા'રીફ	24	સાત મુન્તફરિકાત	43
વુઝૂ કી 13 સુન્નતે	24	ગુસ્લ કા વુઝૂ કાફી હૈ	44
વુઝૂ કે 29 મુસ્તહબ્બાત	25	જિન કા વુઝૂ ન રહતા હો	
વુઝૂ કે 15 મકરૂહાત	27	ઉન કે લિયે 9 અહકામ	44
ધૂપ કે ગર્મ પાની કી વઝાહત	28	વુઝૂ કે બારે મેં 20 નિયતે	48
મુસ્તા'મલ પાની કે મુન્તઅલ્લિક		ગુસ્લ કા તરીકા	50
27 મ-દની ફૂલ	29	દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	50
ઝખ્મ વગૈરા સે ખૂન નિકલને કે 5 અહકામ	33	ફર્જ ગુસ્લ મેં એહતિયાત કી તાકીદ	50
થૂફ મેં ખૂન સે કબ વુઝૂ ટૂટેગા	34	કબ્ર કા બિલ્લા	50
ખૂન વાલે મુંહ કી ફુલ્લી કી એહતિયાતે	34	ગુસ્લે જનાબત મેં તાખીર કબ હરામ હૈ	51
		જનાબત કી હાલત મેં સોને કે અહકામ	52
		ગુસ્લ કા તરીકા (હ-નફી)	53
		ગુસ્લ કે ત્રીન ફરાઈઝ	54

ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે		અઝાન કા જવાબ દેને વાલા	
ગુસ્લ કી 23 એહતિયાતેં	56	જન્નતી હો ગયા	77
ઝખ્મ કી પઢી	57	અઝાન કા જવાબ ઈસ તરહ દીજિયે	78
ગુસ્લ ફર્જ હોને કે 5 અસ્બાબ	58	જવાબે અઝાન કે 8 મ-દની ફૂલ	80
વોહ સૂરતેં જિન મેં ગુસ્લ ફર્જ નહીં	58	કિબ્લા રુખ બૈઠને સે	
બહતે પાની મેં ગુસ્લ કા તરીકા	59	બીનાઈ તેઝ હોતી હૈ	81
ફવ્વારા જારી પાની કે હુકમ મેં હૈ	60	નમાઝ કા તરીકા	82
ફવ્વારે કી એહતિયાતેં	60	દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	82
ગુસ્લ કે 5 સુન્નત મવાકેઅ	60	કિયામત કા સબ સે પહલા સુવાલ	83
ગુસ્લ કે 24 મુસ્તહબ મવાકેઅ	61	નમાઝી કે લિયે નૂર	83
એક ગુસ્લ મેં મુખ્તલિફ નિયતેં	62	કૌન, કિસ કે સાથ ઉઠેગા !	84
ગુસ્લ સે નઝૂલા બઢ જાતા હો તો ?	62	શદીદ ઝખ્મી હાલત મેં નમાઝ	85
બાહટી સે નહાતે વક્ત એહતિયાત	62	હઝારોં સાલ અઝાબે નાર કા હકદાર	85
બાલ કી ગિરહ	62	નમાઝ પર નૂર યા તારીકી કે અસ્બાબ	86
બે વુઝૂ દીની કિતાબેં ધૂના	63	બુરે ખાતિમે કા એક સબબ	87
નાપાકી કી હાલત મેં દુરૂદ શરીફ પઢના	63	નમાઝ કા ચોર	87
ઉંગલી મેં INK કી તહ જમી હુઈ હોતો ?	63	ચોર કી દો કિસ્મેં	88
બચ્ચી કબ બાલિગા હોતી હૈ ?	64	ઈસ્લામી બહનોં કી	
વસ્વસોં કા એક સબબ	64	નમાઝ કા તરીકા (હ-નફી)	89
ઈતિબાએ સુન્નત કી બ-ર-કત સે		મુ-તવજજેહ હોં !	95
મજિફરત કી બિશારત મિલી	65	નમાઝ કી 6 શરાઈત	95
તહબન્દ બાંધ કર નહાને કી એહતિયાતેં	66	તીન અવકાતે મકરૂહા	98
તયમ્મુમ કા તરીકા	68	નમાઝે અસ્ર કે દૌરાન	
તયમ્મુમ કે ફરાઈઝ	68	મકરૂહ વક્ત આ જાએ તો ?	99
તયમ્મુમ કી 10 સુન્નતેં	69	નમાઝ કે 7 ફરાઈઝ	101
તયમ્મુમ કા તરીકા (હ-નફી)	69	હુરૂફ કી સહીહ અદાએગી ઝરૂરી હૈ	104
તયમ્મુમ કે 26 મ-દની ફૂલ	71	ખબરદાર ! ખબરદાર ! ખબરદાર !	105
જવાબે અઝાન કા તરીકા	76	મદ્ર-સતુલ મદીના	106
મોતિયોં કા તાજ	76	કારપેટ કે નુક્સાનાત	107
અઝાન કે જવાબ કી ફઝીલત	76	કારપેટ પાક કરને કા તરીકા	108

25 વાજિબાત	109	ઉંઝિયાં ચટખાના	126
તકબીરે તહરીમા કી 6 સુન્નતેં	112	કમર પર હાથ રખના	127
કિયામ કી 11 સુન્નતેં	112	આસ્માન કી તરફ દેખના	127
રુકૂઅ કી 4 સુન્નતેં	113	નમાઝી કી તરફ દેખના	128
કોમા કી 3 સુન્નતેં	114	નમાઝ ઔર તસાવીર	129
સજ્દે કી 18 સુન્નતેં	114	નમાઝ કે 30 મકરૂહાતે તન્જીહા	130
જલ્સે કી 4 સુન્નતેં	115	ઝોહર કે આખિરી દો નફલ કે ભી	
દૂસરી રકઅત કે લિયે ઉઠને કી 2 સુન્નતેં	115	ક્યા કહને	132
કા'દા કી 8 સુન્નતેં	115	નમાઝે વિત્ર કે 12 મ-દની ફૂલ	133
સલામ ફેરને કી 4 સુન્નતેં	116	દુઆએ કુનૂત	134
સુન્નતે બા'દિયા કી 3 સુન્નતેં	116	વિત્ર કા સલામ ફેરને કે બા'દ કી	
નમાઝ કે તકરીબન 14 મુસ્તહબ્બાત	117	એક સુન્નત	135
સચ્ચિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ		સજ્દએ સહૂવ કે 14 મ-દની ફૂલ	135
કા અમલ	118	હિકાયત	137
ગર્દ આલૂદ પેશાની કી ફઝીલત	118	સજ્દએ સહૂવ કા તરીકા	138
નમાઝ તોડને વાલી 29 બાતેં	119	સજ્દએ તિલાવત ઔર શૈતાન કી શામત	138
નમાઝ મેં રોના	120	ﷻ મુરાદ પૂરી હો	138
નમાઝ મેં ખાંસના	120	સજ્દએ તિલાવત કે 11 મ-દની ફૂલ	139
દૌરાને નમાઝ દેખ કર પઢના	121	સજ્દએ તિલાવત કા તરીકા	141
અ-મલે કસીર કી તા'રીફ	121	સજ્દએ શુક કા બયાન	141
દૌરાને નમાઝ લિબાસ પહનના	122	નમાઝી કે આગે સે ગુઝરના	
નમાઝ મેં કુછ નિગલના	122	સપ્ત ગુનાહ હૈ	142
દૌરાને નમાઝ કિબ્લે સે ઈન્દિરાફ	123	નમાઝી કે આગે સે ગુઝરને કે	
નમાઝ મેં સાંપ મારના	123	બારે મેં 15 અહકામ	143
નમાઝ મેં ખુજાના	123	તરાવીહ કે 17 મ-દની ફૂલ	145
ﷻ કહને મેં ગ-લતિયાં	124	નમાઝે પન્જગાના કી તફસીલ	148
નમાઝ કે 26 મકરૂહાતે તહરીમા	125	નમાઝ કે બા'દ પઢે જાને વાલે અવરાદ	149
કન્થો પર ચાદર લટકાના	125	મિનતોં મેં ચાર ખત્મે કુરઆને પાક	
તબઈ હાજત કી શિદ્દત	125	કા સવાબ	152
નમાઝ મેં કંકરિયાં હટાના	126	શૈતાન સે મહફૂઝ રહને કા અમલ	152

કઝા નમાઝોં કા તરીકા	153	નવાફિલ કી જગલ કઝાએ ઉમ્મી પઢિયે	164
દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	153	ફજ વ અસ્ર કે બા'દ નવાફિલ	
જહન્નમ કી ખૌફનાક વાદી	154	નહીં પઢ સકતે	165
પહાડ ગરમી સે પિથલ જાએ	154	ઝોહર કી ચાર સુન્નતેં રહ જાએ	
એક નમાઝ કઝા કરને વાલા ભી		તો કયા કરે ?	165
ફાસિક હે	154	કયા મગરિબ કા વક્ત થોડા સા હોતા હે ?	166
સર કુચલને કી સઝા	155	તરાવીહ કી કઝા કા કયા હુકમ હે ?	166
કબ્ર મેં આગ કે શો'લે	155	નમાઝ કા ફિદયા	167
અગર નમાઝ પઢના ભૂલ જાએ તો ?	156	મર્હૂમા કે ફિદયે કા એક મસ્જલા	169
મજબૂરી મેં અદા કા સવાબ		100 કોડોં કા હીલા	169
મિલેગા યા નહીં ?	156	ગાય કે ગોશત કા તોહફા	171
રાત કે આખિરી હિસ્સે મેં સોના કેસા ?	157	ઝકાત કા શર-ઈ હીલા	172
રાત દેર તક જાગના	158	100 અફરાદ કો બરાબર બરાબર	
અદા, કઝા ઔર ઈઆદા કી તા'રીફત	158	સવાબ મિલે	173
તૌબા કે તીન રુક્ન હેં	159	ફકીર કી તા'રીફ	173
સોતે કો નમાઝ કે લિયે જાગના		મિસ્કીન કી તા'રીફ	174
કબ વાજિબ હે	160	તરહ તરહ કે ફિદયે ઔર કફફારે	174
જલ્લ સે જલ્લ કઝા કર લીજિયે	160	ઈન ફિદયોં કી અદાએગી કી સૂરતેં	175
ધુપ કર કઝા કીજિયે	160	નવાફિલ કા બયાન	176
જુમુઅતુલ વદાઅ મેં કઝાએ ઉમ્મી !	161	દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	176
ઉમ્ર ભર કી કઝા કા હિસાબ	161	અલ્લાહ કા પ્યારા બનને કા નુસ્ખા	176
કઝા કરને મેં તરતીબ	162	સલાતુલ્લૈલ	177
કઝાએ ઉમ્મી કા તરીકા (હ-નફી)	162	તહજજુદ ઔર રાત મેં નમાઝ પઢને	
નમાઝે કસ્ર કી કઝા	163	કા સવાબ	177
ઝમાનએ ઇરતિદાદ કી નમાઝેં	163	તહજજુદ ગુઝાર કે લિયે જન્નત કે	
બચે કી પૈદાઈશ કે વક્ત નમાઝ	163	આલીશાન બાલાખાને	178
મરીઝા કો નમાઝ કબ મુઆફ હે ?	164	નેક બન્દોં ઔર બન્દિયોં કી 8 હિકાયત	179
ઉમ્ર ભર કી નમાઝેં દોબારા પઢના	164	(1) સારી રાત નમાઝ પઢતે રહતે	179
કઝા કા લફઝ કહના ભૂલ ગઈ તો		(2) શહ્દ કી મખ્ખી કી	
કોઈ હરજ નહીં	164	મિનમિનાહટ કી સી આવાઝ !	180

(3) મેં જન્મત કેસે માંગૂં !	180	ઈસ્તિન્જા કા તરીકા (હ-નફી)	201
(4) તુમ્હારા બાપ ના-ગહાની અઝાબ સે ડરતા હૈ !	180	દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	201
		ઈસ્તિન્જા કા તરીકા	202
(5) ઇબાદત કે લિયે જાગને કા અજબ અન્દાઝ	181	આબે ઝમઝમ સે ઇસ્તિન્જા કરના કેસા ?	205
		ઈસ્તિન્જા પાને કા રુખ દુરુસ્ત રખિયે	205
(6) રોતે રોતે નાબીના હો જાને વાલી ખાતૂન	182	ઈસ્તિન્જા કે બા'દ કદમ ધો લીજિયે	206
		બિલ મેં પેશાબ કરના	206
(7) મૌત કી યાદ મેં ભૂકી રહને વાલી ખાતૂન	183	જિન્ન ને શહીદ કર દિયા	206
		હમ્મામ મેં પેશાબ કરના	207
(8) ગિર્યા વઝારી કરને વાલા ખાનદાન	183	ઈસ્તિન્જા કે ઢેલોં કે અહકામ	208
નમાઝે ઇશરાક	184	મિટ્ટી કા ઢેલા ઔર સાઈન્સી તહકીક	210
નમાઝે યાશત કી ફઝીલત	185	બુઢે કાફિર ડૉક્ટર કા ઇન્કિશાફ	210
સલાતુત્તસ્બીહ	186	રફએ હાજત કે લિયે બૈઠને કા તરીકા	211
સલાતુત્તસ્બીહ પઢને કા તરીકા	186	બાએ પાઉ પર વઝૂન ડાલને કી હિકમત	212
ઈસ્તિખારા	187	કુર્સી નુમા કમોડ	212
નમાઝે ઇસ્તિખારા મેં કૌન સી સૂરતેં પઢેં	189	પર્દે કી જગહ કા કેન્સર	212
સલાતુલ અવ્વાબીન કી ફઝીલત	190	ટૉયલેટ પેપર સે પૈદા હોને વાલે અમરાઝ	213
નમાઝે અવ્વાબીન કા તરીકા	191	ટૉયલેટ પેપર ઔર ગુદોં કે અમરાઝ	213
તહિય્યતુલ વુઝૂ	191	સપ્ત ઝમીન પર કઝાએ હાજત કે	
સલાતુલ અસરાર	192	નુકસાનાત	214
સલાતુલ હાજાત	193	આકા <small>عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> દૂર તશરીફ લે જાતે	215
નાબીના કો આંખેં મિલ ગઈ	195	કઝાએ હાજત સે કબલ યલને કે ફવાઈદ	215
ગહન કી નમાઝ	197	બૈતુલ ખલા જાને કી 47 નિયતેં	216
ગહન કી નમાઝ પઢને કા તરીકા	197	અવામી ઇસ્તિન્જા પાને મેં જાતે હુએ	
નમાઝે તૌબા	198	પેહ નિયતેં ભી કીજિયે	218
ઈશા કે બા'દ દો નફલ કા સવાબ	199	હેઝ વ નિફાસ કા બયાન	219
સુન્નતે અસ્ર કે બારે મેં		દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	219
દો ફરામીને મુસ્તફા	199	હેઝ કિસે કહતે હૈં ?	220
ઝોદર કે આબિરી દો નફલ કે ભી કયા કહને	200	ઈસ્તિહાઝા કિસે કહતે હૈં ?	221
		હેઝ કે રંગ	221

હેઝ કી હિક્મત	222	અગર પેટ મેં બચ્ચા ટેઢા હો ગયા તો	242
હેઝ કી મુદત	222	સફેદ પાની	243
કેસે મા'લૂમ હો, કે ઈસ્તિહાઝા હૈ	222	હમ્લ કી હિફાઝત કે 7 ઈલાજ	243
હેઝ કી કમ અઝ કમ ઓર ઈન્તિહાઈ ઉમ્મ	223	લીકોરિયા કા ઈલાજ	245
દો હેઝ કે દરમિયાન કમ અઝ કમ ફાસિલા	223	ઈફુન્નિસા કે દો ઈલાજ	245
અહમ મસ્અલા	224	કપડે પાક કરને કા તરીકા	246
નિફાસ કા બયાન	224	દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત	246
નિફાસ કી ઝરૂરી વઝાહત	224	નજાસત કી અકસામ	246
નિફાસ કી ઝરૂરી વઝાહત	224	નજાસતે ગલીઝા	246
નિફાસ કે મુ-તઅલ્લિક		દૂધ પીતે બચ્ચોં કા પેશાબ નાપાક હૈ	248
કુછ ઝરૂરી મસાઈલ	225	નજાસતે ગલીઝા કા હુકમ	248
હમ્લ સાકિત હો જાએ તો.....?	226	દિરહમ કી મિકદાર કી વઝાહત	249
ચન્દ ગલત ફહમિયોં કા ઈઝાલા	226	નજાસતે ખફીફા	250
ઈસ્તિહાઝા કે અહકામ	227	નજાસતે ખફીફા કા હુકમ	250
હેઝ વ નિફાસ કે 21 અહકામ	227	જુગાલી કા હુકમ	250
હેઝ ઓર નિફાસ કે મુ-તઅલ્લિક		પિતે કા હુકમ	251
આઠ મ-દની ફૂલ	233	જાનવરોં કી કે	251
ઝનાની બીમારિયોં કે ઘરેલૂ ઈલાજ	236	દૂધ યા પાની મેં નજાસત	
બીમારિયોં સે હિફાઝત કે લિયે	237	પડ જાએ તો ?	252
હેઝ કી ખરાબી કે નુક્સાનાત	237	દીવાર, ઝમીન, દરખ્ત વગૈરા કેસે	
હેઝ કી ખરાબી ઓર ડરાવને ખ્વાબ	237	પાક હોં ?	252
કસ્સતે હેઝ કે દો ઈલાજ	238	ખૂન આવુદ ઝમીન પાક કરને કા તરીકા	253
માહવારી કી ખરાબિયોં કે 3 ઈલાજ	238	ગોબર સે લીપી હુઈ ઝમીન	254
હેઝ બન્દ હોને કે 6 ઈલાજ	238	જિન પરિન્દોં કી બીટ પાક હૈ	254
હેઝ કે દર્દ કા ઈલાજ	239	મછલી કા ખૂન પાક હૈ	254
બાંઝપન કે 5 ઈલાજ	239	પેશાબ કી બારીક છીટિં	255
હામિલા કી તકાલીફ કે 6 ઈલાજ	241	ગોશ્ત મેં બચા હુવા ખૂન	255
હસીન ઓર અક્લમન્દ ઔલાદ કે લિયે	242	જાનવરોં કી સૂખી હડિયાં	255
અચ્ચામે હમ્લ કે લિયે બેહતરીન અમલ	242	હરામ જાનવર કા દૂધ	255
હમ્લ મેં તાખીર	242	ચૂહે કી મેંગની	255

ગલાઝત પર બેઠને વાલી મઝિબયાં	256	અગર નજાસત કા રંગ કપડે પર	
બારિશ કે પાની કે અહકામ	256	બાકી રહ જાએ તો ?	264
ગલિયોં મેં ખડા હુવા બારિશ કા પાની	257	પતલી નજાસત વાલા કપડા પાક	
સડક પર છિડકે જાને વાલે પાની કે છીંટ	258	કરને કે મુ-તઅલ્લિક 6 મ-દની ફૂલ	264
ઢેલોં સે પાકી લેને કે બા'દ આને		બહતે નલ કે નીચે ધોને મેં	
વાલા પસીના	258	નિયોડના શર્ત નહીં	266
કુત્તા બદન સે છૂ જાએ	258	બહતે પાની મેં પાક કરને મેં	
કુત્તા આટે મેં મુંહ ડાલ દે તો ?	258	નિયોડના શર્ત નહીં	266
કુત્તા બરતન મેં મુંહ ડાલ દે	259	પાક નાપાક કપડે સાથ ધોને કા મસ્અલા	266
બિલ્લી પાની મેં મુંહ ડાલ દે તો ?	259	નાપાક કપડે પાક કરને કા	
તીન મ-દની મુન્નિયોં કી મૌત કા		આસાન તરીકા	267
અલમ-નાક વાકિઆ	259	વૉશિંગ મશીન મેં કપડે	
જાનવરોં કા પસીના	260	પાક કરને કા તરીકા	268
ગધે કા પસીના પાક હૈ	260	નલ કે નીચે કપડે પાક કરને કા તરીકા	268
ખૂન વાલે મુંહ સે પાની પીના	260	કારપેટ પાક કરને કા તરીકા	269
ઔરત કે પર્દે કી જગહ કી રતૂબત	261	નાપાક મેંહદી સે રંગા હુવા હાથ	
સડા હુવા ગોશત	261	કૈસે પાક હો ?	270
ખૂન કી શીશી	261	નાપાક તેલ વાલા કપડા	
મચ્ચિત કે મુંહ કા પાની	261	ધોને કા મસ્અલા	270
નાપાક બિછોના	261	અગર કપડે કા થોડા સા હિસ્સા	
ગીલી રુમાલી	262	નાપાક હો જાએ	270
ઈન્સાની ખાલ કા ટુકડા	262	દૂધ સે કપડા ધોના કૈસા ?	271
ઉપલા (સૂખા હુવા ગોબર)	262	મની વાલે કપડે પાક કરને કે 6 અહકામ	271
તવે પર નાપાક પાની છિડક દિયા તો ?	262	રૂઈ પાક કરને કા તરીકા	272
હરામ જાનવર કા ગોશત ઔર ચમડા		બરતન પાક કરને કા તરીકા	272
કૈસે પાક હો	263	છુરી ચાકૂ વગૈરા પાક કરને કા તરીકા	273
બકરે કી ખાલ પર બેઠને સે		આઈના પાક કરને કા તરીકા	273
આજિઝી પૈદા હોતી હૈ	263	જૂતે પાક કરને કા તરીકા	273
ગાઢી નજાસત વાલા કપડા		કાફિરોં કે ઈસ્તિમાલ શુદ્ધ સ્વેટર વગૈરા	274
કિસ તરહ ધોએ	263	ઈસ્લામી બહનોં કી 23 મ-દની બહારેં	275

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

કુછ ફર્ઝ ઉલૂમ કે બારે મેં.....

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ ફરમાતે હૈં : ઇલ્મે દીન સીખના ઇસ કદર, કે મઝહબે હક સે આગાહ, વુજૂ ગુસ્લ નમાઝ રોઝે વગૈરહા ઝરૂરિયાત કે અહકામ સે મુત્તલઅ હો. તાજિર તિજારત, મુઝારેઅ (કિસાન) ઝરાઅત, અજીર (મઝદૂર, મુલાઝિમ) ઇજારે, ગરઝ હર શખ્સ જિસ હાલત મેં હૈ ઉસ કે મુ-તઅલ્લિક અહકામે શરીઅત સે વાકિફ હો, ફર્ઝે ઐન હૈ જબ તક યેહ હાસિલ ન કરે જુગરાફિયા, તારીખ વગૈરા મેં વક્ત ઝાએઅ કરના જાઈઝ નહીં. જો ફર્ઝ છોડ કર નફલ મેં મશૂલ હો હદીસોં મેં ઉસ કી સખ્ત બુરાઈ આઈ ઔર ઉસ કા વોહ નેક કામ મરદૂદ કરાર પાયા ન કે ફર્ઝ છોડ કર ફુઝૂલિયાત મેં વક્ત ગંવાના الخ. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજા, જિ. 23, સ. 647, 648)

અફસોસ ! આજ હમારી ગાલિબ અક્સરિયત સિર્ફ વ સિર્ફ દુન્યવી ઉલૂમ કે હુસૂલ મેં મશૂલ હૈ, અગર કિસી કો કુછ મઝહબી ઝૌક મિલા ભી તો અક્સર ઉસ કા ધ્યાન મુસ્તહબ ઉલૂમ હી કી તરફ ગયા. અફસોસ ! સદ કરોડ અફસોસ ! ફર્ઝ ઉલૂમ કી જાનિબ મુસલ્માનોં કી તવજજોહ ન હોને કે બરાબર હૈ, ઔર હાલત યેહ હૈ કે નમાઝિયોં કી ભી ભારી તા'દાદ નમાઝ કે ઝરૂરી મસાઈલ સે ના આશના હૈ. હાલાં કે ઇન મસાઈલ કો સીખના ફર્ઝ ઔર ન જાનના સખ્ત ગુનાહ

હે. મેરે આકા આ'લા હઝરત عَلَيْهِ رَحْمَةُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ફરમાતે હેં : “નમાઝ કે ઝરૂરી મસાઈલ ન જાનના ફિસ્ક હે.” (ઐઝન, જિ. 6, સ. 523) કિતાબે મુસ્તાબ “ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ (હ-નફી)” ઉન બે શુમાર અહકામ પર મુહીત હે જિન કા સીખના ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે ફર્જ હે. લિહાઝા ઈસ્લામી બહનેં ઈસ કો સિર્ફ એક બાર નહીં બાર બાર પઢે, લિખે હુએ મસાઈલ કો યાદ કરે, અચ્છી અચ્છી નિયતોં કે સાથ દૂસરી ઈસ્લામી બહનોં કો ભી પઢ કર સુનાએ અગર કોઈ મસ્અલા કિસી સુનને વાલી કો સમઝ મેં ન આએ તો મહૂઝ અપની અટકલ સે વઝાહત કરને કે બજાએ ઉ-લમાએ અહલે સુન્નત સે મા'લૂમાત હાસિલ કરે. ઈસ કા તરીકા બયાન કરતે હુએ સદરુશરીઅહ, બદરુત્તરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ બહારે શરીઅત હિસ્સા 7 સફહા 89 (મત્બૂઆ મક્તબએ ર-ઝવિયા) સતર 12 પર ફરમાતે હેં :
 ઔરત કો મસ્અલા પૂછને કી ઝરૂરત હો તો અગર શોહર આલિમ હો તો ઉસ સે પૂછ લે ઔર આલિમ નહીં તો ઉસ સે કહે વોહ પૂછ આએ ઔર ઈન સૂરતોં મેં ઉસે ખુદ આલિમ કે યહાં જાને કી ઈજાઝત નહીં ઔર યેહ સૂરતેં ન હોં તો જા સકતી હે. (૨૬૧૭૮૭૭)

અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી કી “મજલિસે ઈફ્તા” ઔર “મજલિસે અલ મદીનતુલ ઈલ્મિયા” કે ઉ-લમાએ કિરામ كَرَّمَهُمُ اللَّهُ السَّلَام કો અજે અઝીમ અતા ફરમાએ, કે ઉનહોં ને કિતાબે હાઝા કે મુન-દ-રજાત કી બડી અરક રેઝી કે સાથ તફ્તીશ (છાનબીન)

ફરમાઈ ઔર બા'ઝ મકામાત પર અહમ રિવાયાત વ જુઝ્ઘ્યાત કા ઇઝાફા કર કે ઇસ કી ઇફાદિયત દોબાલા કર દી ! બિલા ખૌફે લૌ-મતે લાઈમ ઇસ હકીકત કા એ'તિરાફ કરતા હૂં કે યેહ કિતાબ ઇન્હીં કી ખુસૂસી રહનુમાઈ ઔર ફૈઝાને નઝર કા સમર હૈ. અલ્લાહ ેઝ્ઝલ્લૌ ઇસ કિતાબ કે મુઅલ્લિફ, ઇસ કા મુતા-લઆ કરને વાલિયોં ઔર વાલોં (કે ઇસ્લામી ભાઈયોં કે લિયે ભી ઇસ મેં કાફી કારઆમદ મ-દની ફૂલ હૈં) કા હાફિઝા ખૂબ કવી કરે, કે ઇન કો સહીહ મસાઈલ યાદ રહેં ઔર અમલ કરને ઔર દૂસરોં તક પહોંચાને કી સઆદત નસીબ હો. અલ્લાહુ શકૂર ેઝ્ઝલ્લૌ સગે મદીના عَنْ عَفَى કી ઇસ નાચીઝ સઅય કો મશકૂર ફરમાએ ઔર ઇખ્લાસ કી લા ઝવાલ દૌલત સે માલામાલ કરે.

મેરા હર અમલ બસ તેરે વાસિતે હો કર ઇખ્લાસ એસા અતા યા ઇલાહી

દુઆએ અતાર : યા અલ્લાહ ેઝ્ઝલ્લૌ ! જો ઇસ કિતાબ કો અપને અઝીઝોં કે ઇસાલે સવાબ કે લિયે નીઝ દીગર અચ્છી અચ્છી નિયતોં કે સાથ શાદી ગમી કી તકરીબાત વ ઇજતિમાઆત વગૈરા મેં તક્સીમ કરવાએ, મહલ્લે મેં ઘર ઘર પહોંચાએ ઉસ કા ઔર ઉસ કે તુફૈલ મેરા ભી દોનોં જહાં મેં બેડા પાર કર દે.

اٰمِيْنَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

તાલિબે ગમે મદીના

વ બકીઅ

વ મગિરત

27 ર-જબુલ મુરજજબ 1429 સિ.હિ.

29 - 7 - 2008

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“આઓ નમાઝ સીખતે હૈ” કે સોલહ હુરફ કી નિસ્બત સે યેહ કિતાબ પઢને કી 16 નિયતે

یا نَبِيَّ الْمُؤْمِنِينَ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
“મુસલમાન કી નિયત ઉસ કે અમલ સે બેહતર હે.”

(المعجم الكبير للطبراني، الحديث: ٥٩٤٢، ج ٦، ص ١٨٥)

દો મ-દની ફૂલ : (1) બિગૈર અચ્છી નિયત કે કિસી ભી અ-મલે ખૈર કા સવાબ નહીં મિલતા. (2) જિતની અચ્છી નિયતેં ઝિયાદા, ઉતના સવાબ ભી ઝિયાદા.

﴿1﴾ ઇખ્લાસ કે સાથ મસાઈલ સીખ કર રિઝાએ ઇલાહી દુઆની હકદાર બનૂંગી

﴿2﴾ હત્તલ વસ્ત્ર ઇસ કા બા વુઝૂ ઔર ﴿3﴾ કિબલા રૂ મુતા-લઆ કરૂંગી ﴿4﴾ ઇસ

કે મુતા-લઆ કે ઝરીએ ફરઝ ઉલૂમ સીખૂંગી ﴿5﴾ અપના વુઝૂ, ગુસ્લ ઔર નમાઝ

વગૈરા દુરુસ્ત કરૂંગી ﴿6﴾ જો મસ્જદા સમઝ મેં નહીં આએગા ઉસ કે લિયે આયતે

કરીમા ۞ فَسَأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۖ : “તો ઔ

લોગો ઇલ્મ વાલોં સે પૂછો અગર તુમ્હેં ઇલ્મ નહીં.” (النحل: ٤٣) પર અમલ

કરતે હુએ ઉ-લમા સે રુજૂઅ કરૂંગી ﴿7﴾ (અપને ઝાતી નુસ્બે પર) ઇન્દઝઝરત

ખાસ ખાસ મકામાત અન્ડર લાઈન કરૂંગી ﴿8﴾ (ઝાતી નુસ્બે કે) યાદ દાશત વાલે

સફરે પર ઝરૂરી નિકાત લિખૂંગી ﴿9﴾ જિસ મસ્જદે મેં દુશ્વારી હોગી ઉસ કો બાર

બાર પઢૂંગી ﴿10﴾ ઝિન્દગી ભર અમલ કરતી રહૂંગી ﴿11﴾ જો ઇસ્લામી બહનેં

નહીં જાનતીં ઉન્હેં સિખાડિંગી ﴿12﴾ જો ઇલ્મ મેં બરાબર હોગી ઉસ સે મસાઈલ મેં

તકરાર કરૂંગી ﴿13﴾ દૂસરી ઇસ્લામી બહનોં કો યેહ કિતાબ પઢને કી તરગીબ

દિલાડિંગી ﴿14﴾ (કમ અઝ કમ 12 અદદ યા હરબે તૌફીક) યેહ કિતાબ ખરીદ કર

દૂસરોં કો તોહફતન દૂંગી ﴿15﴾ ઇસ કિતાબ કે મુતા-લઆ કા સવાબ સારી ઉમ્મત

કો ઇસાલ કરૂંગી ﴿16﴾ કિતાબત વગૈરા મેં શર-ઈ ગ-લતી મિલી તો નાશિરીન કો

લિખ કર મુત્તલઅ કરૂંગી (ઝબાની કહના યા કહલવાના ખાસ મુફીદ નહીં હોતા)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

વુઝૂ કા તરીકા (૬-નફી)

દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત

અલ્લાહ ﷻ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝૂઝહુન અનિલ
ઉયૂબ ﷻ કા ઇશાદિ મુશકબાર હૈ : “જિસ ને મુઝ પર
સો મર્તબા દુરુદે પાક પઢા અલ્લાહ તઆલા ઉસ કી દોનોં આંખોં કે દરમિયાન
લિખ દેતા હૈ કે યેહ નિફાક ઔર જહન્નમ કી આગ સે આઝાદ હૈ ઔર ઉસે
બરોઝે કિયામત શુ-હદા કે સાથ રખેગા.”

(مَجْمَعُ الزَّوَايِد، ج ١٠ ص ٢٥٣ حديث ١٧٢٩٨)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

અગલે પિછલે ગુનાહ મુઆફ કરવાને કા નુસ્ખા

હઝરતે સય્યિદુના હુમરાન ﷺ સે રિવાયત હૈ કે હઝરતે
સય્યિદુના ઉસ્માને ગની ﷺ ને વુઝૂ કે લિયે પાની મંગવાયા
જબ કે આપ એક સર્દ રાત મેં નમાઝ કે લિયે બાહર જાના યાહતે થે મેં
ઉન કે લિયે પાની લે કર હાઝિર હુવા તો આપ ﷺ ને અપના
ચેહરા ઔર દોનોં હાથ ધોએ. (યેહ દેખ કર) મેં ને અર્ઝ કી : “અલ્લાહ
ﷻ આપ કો કિફાયત કરે રાત તો બહુત ઠન્દી હૈ.” તો આપ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى غَيْرُ وَ اللَّهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुरुहे पाक पढा अल्लाह उंस पर दस रહमतें बेजता है. (स्म)

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : “مैं ने नबिये करीम ﷺ को फरमाते हुअे सुना के “जो बन्दा कामिल वुजू करता है उस के अगले पिछले गुनाह मुआफ़ कर दिये जायेंगे.”

(الترغيب والترهيب للشمسري ج ١ ص ٩٣ حديث ١١)

ગુનાહ ઝડને કી હિકાયત

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ ﷻ વુઝૂ કરને વાલે કે ગુનાહ ઝડતે હૈં, ઈસ ઝિમ્ન મેં એક ઈમાન અફરોઝ હિકાયત નકલ કરતે હુઅે હઝરતે અલ્લામા અબ્દુલ વહ્હાબ શા'રાની قَدَسَ سِرُّهُ النُّورَانِ ફરમાતે હૈં : એક મર્તબા સચ્ચિદુના ઈમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ જામેઅ મસ્જિદ કૂફા કે વુઝૂખાને મેં તશરીફ લે ગઅે તો એક નૌ જવાન કો વુઝૂ બનાતે હુઅે દેખા, ઉસ સે વુઝૂ (મેં ઈસ્તિ'માલ શુદા પાની) કે કતરે ટપક રહે થે. આપ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ને ઈશાદિ ફરમાયા : “ઐ બેટે ! માં બાપ કી ના ફરમાની સે તૌબા કર લે.” ઉસ ને ફૌરન અર્ઝ કી : “મૈં ને તૌબા કી.” એક ઔર શખ્સ કે વુઝૂ (મેં ઈસ્તિ'માલ હોને વાલે પાની) કે કતરે ટપકતે દેખે, આપ رَحِمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ને ઉસ શખ્સ સે ઈશાદિ ફરમાયા : “ઐ મેરે ભાઈ ! તૂ ઝિના સે તૌબા કર લે.” ઉસ ને અર્ઝ કી : “મૈં ને તૌબા કી.” એક ઔર શખ્સ કે વુઝૂ કે કતરાત ટપકતે દેખે તો ઉસે ફરમાયા : “શરાબ નોશી ઔર ગાને બાજે સુનને સે તૌબા કર લે.” ઉસ ને અર્ઝ કી : “મૈં ને તૌબા કી.” સચ્ચિદુના ઈમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ પર કશ્ફ કે બાઈસ ચૂંકે લોગોં કે ઉયૂબ ઝાહિર હો

ફરમાને મુસ્તકી : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શખ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્મત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

જાતે થે લિહાઝા આપ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ને બારગાહે ખુદા વન્દી عَزَّوَجَلَّ મેં ઈસ કશફ કે ખત્મ હો જાને કી દુઆ માંગી : અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને દુઆ કબૂલ ફરમા લી જિસ સે આપ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કો વુઝૂ કરને વાલોં કે ગુનાહ ઝડતે નઝર આના બન્દ હો ગએ. (الميزان الكبير ج ١ ص ١٣٠)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કબ્ર મેં આગ ભડક ઉઠી !

હઝરતે સય્યિદુના અમ્ર બિન શુરહ્બીલ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હે કે એક શખ્સ ઇન્તિકાલ કર ગયા જિસ કો લોગ મુત્તકી ઔર પરહેઝ ગાર સમઝતે થે. જબ ઉસે કબ્ર મેં દફન કિયા ગયા તો ફિરિશ્તોં ને ફરમાયા : “હમ તુઝ કો અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કે 100 કોડે મારેંગે.” ઉસ ને પૂછા : “કયૂં મારોગે ? મેં તો તકવા વ પરહેઝ ગારી કો ઇખ્તિયાર કિયે હુએ થા.” તો ફિરિશ્તોં ને ફરમાયા : “ચલો પયાસ કોડે હી માર દેંગે.” ઈસ પર વોહ શખ્સ બરાબર બહસ કરતા રહા યહાં તક કે વોહ ફિરિશ્તે એક કોડે પર આ ગએ ઔર ઉન્હોં ને અઝાબે ઇલાહી કા એક કોડા મારા જિસ સે તમામ કબ્ર મેં આગ ભડક ઉઠી ! તો ઉસ ને પૂછા કે તુમ ને મુઝે કોડા કયૂં મારા ? ફિરિશ્તોં ને જવાબ દિયા : “તૂને એક દિન જાન બૂઝ કર બે વુઝૂ નમાઝ પઢી થી. ઔર એક મર્તબા એક મઝલૂમ તેરે પાસ ફરિયાદ લે કર આયા મગર તૂને ઉસ કી મદદ ન કી.” (شرح الصّورص ١٦٥، حلیة الاولیاء ج ٤ ص ١٥٧ رقم ٥١٠١)

ઈસ્લામી બહનો ! બે વુઝૂ નમાઝ પઢના સખ્ત જુરૂઅત કી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरुदे पाक न पढ़ा।
તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (અહ)

ખાત હૈ. ફુ-કહાએ કિરામ رَحْمَةُ اللهِ السَّلَام યહાં તક ફરમાતે હેં : બિલા ઉઝૂર જાન બૂઝ કર જાઈઝ સમઝ કર યા ઈસ્તિહ્ઝાઅન (યા'ની મઝાક ઉઝાતે હુએ) બિગૈર વુઝૂ કે નમાઝ પઢના ફુફ હૈ.

(منع الروض الاظهر للقارى ص ٤٦٨)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

“બા વુઝૂ રહના સવાબ હૈ” કે પન્દરહ હુરફ કી નિસ્બત સે 15 મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ નમાઝ ﴿2﴾ સજદાએ તિલાવત ઓર ﴿3﴾ કુરઆને અઝીમ છૂને કે લિયે વુઝૂ કરના ફરજ હૈ. ﴿4﴾ (نُورُ الْإِيضَاحِ ص ١٨) તવાફે બૈતુલ્લાહ શરીફ કે લિયે વુઝૂ કરના વાજિબ હૈ ﴿5﴾ (إِيضًا) ગુસ્લે જનાબત સે પહલે ઓર ﴿6﴾ જનાબત સે નાપાક હોને વાલી કો ખાને, પીને ઓર સોને કે લિયે ઓર ﴿7﴾ હુઝૂરે પુરનૂર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે રૌઝાએ મુબારકા કી ઝિયારત ઓર ﴿8﴾ વુકૂફે અ-રફા ઓર ﴿9﴾ સફા વ મર્વહ કે દરમિયાન સઅય કે લિયે વુઝૂ કરના સુન્નત હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 24) ﴿10﴾ સોને કે લિયે ઓર ﴿11﴾ નીંદ સે બેદાર હોને પર ﴿12﴾ જિમાઅ સે પહલે ઓર ﴿13﴾ જબ ગુસ્સા આ જાએ ઉસ વક્ત ઓર ﴿14﴾ ઝબાની કુરઆને અઝીમ પઢને કે લિયે ઓર ﴿15﴾ (إِيضًا، نُورُ الْإِيضَاحِ ص ١٩) દીની કુતુબ છૂને કે લિયે વુઝૂ કરના મુસ્તહબ હૈ.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर दस भरतबा सुबह और दस भरतबा शाम दुर्दे
पाक पढा उसे डियामत के दिन मेरी शक्रात मिलेगी. (अल-गुल)

ઈસ્લામી બહનોં કે વુઝૂ કા તરીકા (હ-નફી)

કા'બતુલ્લાહ શરીફ કી તરફ મુંહ કર કે ઊંચી જગહ બૈઠના મુસ્તહબ હૈ. વુઝૂ કે લિયે નિય્યત કરના સુન્નત હૈ. નિય્યત દિલ કે ઇરાદે કો કહતે હૈં, દિલ મેં નિય્યત હોતે હુએ ઝબાન સે ભી કહ લેના અફઝલ હૈ. લિહાઝા ઝબાન સે ઇસ તરહ નિય્યત કીજિયે, કે મેં હુકમે ઇલાહી ﷻ બજા લાને ઔર પાકી હાસિલ કરને કે લિયે વુઝૂ કર રહી હું. બિસ્મિલ્લાહ કહ લીજિયે કે યેહ ભી સુન્નત હૈ. બલ્દે ﷻ بِسْمِ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ કહ લીજિયે કે જબ તક બા વુઝૂ રહેંગી ફિરિશ્તે નેકિયાં લિખતે રહેંગે. (مَحْمَدُ الرَّازِي، ج ١ ص ٥١٣ حديث ١١١٢) અબ દોનોં હાથ તીન તીન બાર પહોંચોં તક ધોઈયે, (નલ બન્દ કર કે) દોનોં હાથોં કી ઊંઘિયોં કા ખિલાલ ભી કીજિયે. કમ અઝ કમ તીન બાર દાએં બાએં ઊપર નીચે કે દાંતોં મેં મિસ્વાક કીજિયે ઔર હર બાર મિસ્વાક કો ધો લીજિયે. હુજજતુલ ઇસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી ﷻ ફરમાતે હૈં : “મિસ્વાક કરતે વક્ત નમાઝ મેં કુરઆને મજ્દ કી કિરાઅત ઔર ઝિક્રુલ્લાહ ﷻ કે લિયે મુંહ પાક કરને કી નિય્યત કરની ચાહિયે.” (أَحْمَدُ الْعُلَمَاءُ ج ١ ص ١٨٢) અબ સીધે હાથ કે તીન ચુલ્લૂ પાની સે (હર બાર નલ બન્દ કર કે) ઇસ તરહ તીન કુલ્લિયાં કીજિયે કે હર બાર મુંહ કે હર પુર્ઝે પર પાની બહ જાએ અગર રોઝા ન હો તો ગર-ગરા ભી કર લીજિયે. ફિર સીધે હી હાથ કે તીન ચુલ્લૂ (અબ હર બાર આધા ચુલ્લૂ પાની કાફી હૈ) સે (હર બાર નલ બન્દ કર કે) તીન બાર નાક મેં નર્મ ગોશ્ત તક પાની ચઢાઈયે ઔર અગર રોઝા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْس کے پاس میرا ٹیکہ لٹوا اور اُس نے مُوَلَّہ پر دُرُود شَرِیف نہ پڑھا اُس نے جُفَا کِی. (عہدِ رِزاق)

ન હો તો નાક કી જડ તક પાની પહોંચાઈયે, અબ (નલ બન્દ કર કે) ઉલ્ટે હાથ સે નાક સાફ કર લીજિયે ઓર છોટી ઉંગલી નાક કે સૂરાખોં મેં ડાલિયે. ત્રીન બાર સારા ચેહરા ઈસ તરહ ધોઈયે કે જહાં સે આદતન સર કે બાલ ઉગના શુરૂઅ હોતે હેં વહાં સે લે કર ઠોડી કે નીચે તક ઓર એક કાન કી લૌ સે દૂસરે કાન કી લૌ તક હર જગહ પાની બહ જાએ. ફિર પહલે સીધા હાથ ઉંગ્લિયોં કે સિરે સે ધોના શુરૂઅ કર કે કોહનિયોં સમેત ત્રીન બાર ધોઈયે. ઈસી તરહ ફિર ઉલ્ટા હાથ ધો લીજિયે. દોનોં હાથ આધે બાઝૂ તક ધોના મુસ્તહબ હૈ. અગર ચૂડી, કંગન યા કોઈ સે ભી ઝેવરાત પહને હુએ હોં તો ઉન કો હિલા લીજિયે તાકે પાની ઉન કે નીચે કી જિલ્દ પર બહ જાએ. અગર ઉન કે હિલાએ બિગૈર પાની બહ જાતા હૈ તો હિલાને કી હાજત નહીં ઓર અગર બિગૈર હિલાએ યા બિગૈર ઉતારે પાની નહીં પહોંચેગા તો પહલી સૂરત મેં હિલાના ઓર દૂસરી સૂરત મેં ઉતારના ઝરૂરી હૈ. અકસર ઈસ્લામી બહનેં ચુલ્લૂ મેં પાની લે કર પહોંચે સે ત્રીન બાર છોડ દેતી હેં, કે કોહની તક બહતા ચલા જાતા હૈ ઈસ તરહ કરને સે કોહની ઓર કલાઈ કી કરવટોં પર પાની ન પહોંચને કા અન્દેશા હૈ લિહાઝા બયાન કર્દા તરીકે પર હાથ ધોઈયે. અબ ચુલ્લૂ ભર કર કોહની તક પાની બહાને કી હાજત નહીં બલ્કે (બિગૈર ઈજાઝતે શર-ઈ એસા કરના) યેહ પાની કા ઈસરાફ હૈ. અબ (નલ બન્દ કર કે) સર કા મસ્હ ઈસ તરહ કીજિયે કે દોનોં અંગૂઠોં ઓર કલિમે કી ઉંગ્લિયોં કો છોડ કર દોનોં હાથ કી ત્રીન ત્રીન ઉંગ્લિયોં કે સિરે એક દૂસરે સે મિલા લીજિયે ઓર પેશાની કે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરુદ શરીફ પઢેગા મેં કિયામત કે દિન ઉસ કી શકાઅત કરૂંગા. (કુતુબ)

બાલ યા ખાલ પર રખ કર (ઝરા સા દબા કર) ખીંચતે હુએ ગુદી તક ઈસ તરહ લે જાઈયે કે ઈસ દૌરાન ઉન ઉંગ્લિયોં કા કોઈ હિસ્સા બાલોં સે જુદા ન રહે મગર હથેલિયાં સર સે જુદા રહેં, સિર્ફ ઉન બાલોં પર મસ્હ કીજિયે જો સર કે ઊપર હેં. ફિર ગુદી સે હથેલિયાં ખીંચતે હુએ પેશાની તક લે આઈયે, કલિમે કી ઉંગ્લિયાં ઔર અંગૂઠે ઈસ દૌરાન સર પર બિલ્કુલ મસ નહીં હોને ચાહિએં, ફિર કલિમે કી ઉંગ્લિયોં સે કાનોં કી અન્દરૂની સત્હ કા ઔર અંગૂઠોં સે કાનોં કી બાહરી સત્હ કા મસ્હ કીજિયે ઔર છુંગ્લિયાં (યા'ની છોટી ઉંગ્લિયાં) કાનોં કે સૂરાખોં મેં દાખિલ કીજિયે, ઔર ઉંગ્લિયોં કી પુશ્ત સે ગરદન કે પિછલે હિસ્સે કા મસ્હ કીજિયે, બા'ઝ ઈસ્લામી બહનેં ગલે કા ઔર ધુલે હુએ હાથોં કી કોહનિયોં ઔર કલાઈયોં કા મસ્હ કરતી હેં યેહ સુન્નાત નહીં હૈ. સર કા મસ્હ કરને સે કબ્લ ટોંટી અચ્છી તરહ બન્દ કરને કી આદત બના લીજિયે બિલા વજહ નલ ખુલા છોડ દેના યા અધૂરા બન્દ કરના, કે પાની ટપક કર ઝાએઝ હોતા રહે ઈસરાફ હૈ. અબ પહલે સીધા ફિર ઉલ્ટા પાઉં હર બાર ઉંગ્લિયોં સે શુરૂઅ કર કે ટખ્નોં કે ઊપર તક બલ્કે મુસ્તહબ હૈ કે આધી પિંડલી તક તીન તીન બાર ધો લીજિયે. દોનોં પાઉં કી ઉંગ્લિયોં કા ખિલાલ કરના સુન્નાત હૈ. (ખિલાલ કે દૌરાન નલ બન્દ રખિયે) ઈસ કા મુસ્તહબ તરીકા યેહ હૈ કે ઉલ્ટે હાથ કી છુંગ્લિયા (છોટી ઉંગ્લી) સે સીધે પાઉં કી છુંગ્લિયા કા ખિલાલ શુરૂઅ કર કે અંગૂઠે પર ખત્મ કીજિયે ઔર ઉલ્ટે હી હાથ કી છુંગ્લિયા સે ઉલ્ટે પાઉં કે અંગૂઠે સે શુરૂઅ કર કે છુંગ્લિયા પર ખત્મ કર લીજિયે. (આમ્મએ કુતુબ)

કરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુઝ પર દુરૂદ પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમહારે લિયે તહારત હે.
(અરબી)

હુજજતુલ ઈસ્લામ ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી
ફરમાતે હૈં, “હર ઉઝ્વ ધોતે વક્ત યેહ ઉમ્મીદ કરતા
રહે કે મેરે ઈસ ઉઝ્વ કે ગુનાહ નિકલ રહે હૈં.” (إِحْيَاءُ الْعُلُومِ ج ١ ص ١٨٣ مُلَخَّصًا)
વુઝૂ કે બા’દ યેહ દુઆ પઢ લીજિયે (અવ્વલ વ આખિર દુરૂદ શરીફ)

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ
وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ
(سُنَنُ التِّرْمِذِيِّ ج ١ ص ١٢١ ح ٥٥)

તરજમા : ઐ અલ્લાહ ! મુઝે
કસરત સે તૌબા કરને વાલોં મેં બના દે
ઔર મુઝે પાકીઝા રહને વાલોં મેં
શામિલ કર દે.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
જન્નત કે આઠોં દરવાઝે ખુલ જાતે હૈં

”أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ“ની
કલિમએ શહાદત યા’ની પઢ લીજિયે, કે હદીસે પાક મેં હે :
“જિસ ને અચ્છી તરહ વુઝૂ કિયા ઔર કલિમએ શહાદત પઢા ઓસ કે લિયે
જન્નત કે આઠોં દરવાઝે ખોલ દિયે જાતે હૈં જિસ સે યાહે અન્દર દાખિલ
હો.” (صَحِيح مُسْلِم، ص ١٤٤-١٤٥ حديث ٢٣٤)

જો વુઝૂ કરને કે બા’દ યેહ કલિમાત પઢે : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
! عَزَّوَجَلَّ “ઐ અલ્લાહ ! بِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ
તૂ પાક હૈ ઔર તેરે લિયે હી તમામ ખૂબિયાં હૈં મેં ગવાહી દેતા (દેતી) હૂં, કે
તેરે સિવા કોઈ મા’બૂદ નહીં, મેં તુઝ સે બખ્શિશ ચાહતા (ચાહતી) હૂં ઔર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : (જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા દુરુદે પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર સો રહમતે નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (طبرانی)

હે ક્યૂંકે અલ્લાહ ﷻ દિલોં કો ભી દેખને વાલા હૈ.” મઝીદ ફરમાતે હૈં, ઝાહિરી વુઝૂ કર લેને વાલે કો યેહ બાત યાદ રખની ચાહિયે કે દિલ કી તહારત (યા’ની સફાઈ) તૌબા કરને ઔર ગુનાહોં કો છોડને ઔર ઉમ્દા અપ્લાક અપનાને સે હોતી હૈ. જો શખ્સ દિલ કો ગુનાહોં કી આલૂ-દગિયોં સે પાક નહીં કરતા ફક્ત ઝાહિરી તહારત (યા’ની સફાઈ) ઔર ઝૈબો ઝીનત પર ઇક્તિફા કરતા હૈ ઉસ કી મિસાલ ઉસ શખ્સ કી સી હૈ જો બાદશાહ કો મદ્દગી કરતા હૈ ઔર અપને ઘરબાર કો બાહર સે ખૂબ ચમકાતા હૈ ઔર રંગો રોગન કરતા હૈ મગર મકાન કે અન્દરૂની હિસ્સે કી સફાઈ પર કોઈ તવજજોહ નહીં દેતા. યુનાન્યે જબ બાદશાહ ઉસ કે મકાન કે અન્દર આ કર ગન્દગિયાં દેખેગા તો વોહ નારાઝ હોગા યા રાઝી યેહ હર ઝી શુઊર ખુદ સમઝ સકતા હૈ.

(اَحْيَاءُ الْعُلُم ج ۱ ص ۱۸۰ مُلَخَّصًا)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

“અલ્લાહ” કે ચાર હુરુફ કી નિસ્બત સે

વુઝૂ કે ચાર ફરાઈઝ

﴿1﴾ ચેહરા ધોના : યા’ની ચેહરે કા લમ્બાઈ મેં પેશાની જહાં

સે બાલ ઉમૂમન ઉગતે હૈં વહાં સે લે કર ઠોડી કે નીચે તક ઔર ચૌડાઈ મેં એક કાન કી લૌ સે લે કર દૂસરે કાન કી લૌ તક એક મર્તબા ધોના.

﴿2﴾ કોહનિયોં સમેત દોનોં હાથ ધોના : યા’ની દોનોં હાથોં કા કોહનિયોં સમેત ઇસ તરહ ધોના કે ઉંગ્લિયોં કે નાખુનોં સે લે કર કોહનિયોં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुरुद शरीफ न पड़े तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शम्स है. (तर्जुमा)

સમેત એક બાલ ભી ખુશ્ક ન રહે.

﴿3﴾ ચૌથાઈ સર કા મસ્હ કરના : યા'ની હાથ તર કર કે સર કે ચૌથાઈ બાલોં પર મસ્હ કરના.

﴿4﴾ ટપ્નોં સમેત દોનોં પાઉં ધોના : યા'ની દોનોં પાઉં કો ટપ્નોં સમેત ઈસ તરહ ધોના, કે કોઈ જગહ ખુશ્ક ન રહે.

(عالمگیری، ج ۱، ص ۴۰۳، બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 10)

મ-દની ફૂલ : ઈન ચાર ફર્જોં મેં સે અગર એક ફર્જ ભી રહ ગયા તો વુઝૂ ન હોગા ઔર જબ વુઝૂ ન હોગા તો નમાઝ ભી ન હોગી.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

ધોને કી તા'રીફ

કિસી ઉઝૂવ કો ધોને કે યેહ મા'ના હૈં કે ઉસ ઉઝૂવ કે હર હિસ્સે પર કમ અઝ કમ દો કતરે પાની બહ જાએ. સિર્ફ ભીગ જાને યા પાની કો તેલ કી તરહ ચુપડ લેને યા એક કતરા બહ જાને કો ધોના નહીં કહેંગે ન ઈસ તરહ વુઝૂ યા ગુસ્લ અદા હોગા.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 1, સ. 218, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 10)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

“યા રહમતલ્લિલ આ-લમીન” કે તેરહ હુરૂફ કી નિસ્બત સે વુઝૂ કી 13 સુન્નતેં

“વુઝૂ કા તરીકા (હ-નફી)” મેં બા'ઝ સુન્નતોં ઔર મુસ્તહબ્બાત કા બયાન હો ચુકા હૈ ઈસ કી મઝીદ વઝાહત મુલા-હઝા

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى غَيْرُ وَ اللَّهِ وَسَلَّمَ : ઉસ શાખ્સ કી નાક પાક આવૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઓર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૬૦)

કીજીયે. ﴿1﴾ નિચ્ચત કરના ﴿2﴾ બિસ્મિલ્લાહ પઢના. અગર વુઝૂ સે કબ્લ بِسْمِ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ કહ લેં તો જબ તક બા વુઝૂ રહેંગી ફિરિશ્તે નેકિયાં લિખતે રહેંગે. ﴿3﴾ દોનોં ﴿مَجْمَعُ الزَّوَادِج ۱۳ ص ۱۱۲ حَدِيث ۱﴾ હાથ પહોંચોં તક તીન બાર ધોના ﴿4﴾ તીન બાર મિસ્વાક કરના ﴿5﴾ તીન ચુલ્હૂ સે તીન બાર કુલ્લી કરના ﴿6﴾ રોઝા ન હો તો ગર-ગરા કરના ﴿7﴾ તીન ચુલ્હૂ સે તીન બાર નાક મેં પાની ચઢાના ﴿8﴾ હાથ ઓર ﴿9﴾ પાઉં કી ઉંગ્લિયોં કા ખિલાલ કરના ﴿10﴾ પૂરે સર કા એક હી બાર મસ્હ કરના ﴿11﴾ કાનોં કા મસ્હ કરના ﴿12﴾ ફરાઈઝ મેં તરતીબ કાઈમ રખના (યા'ની ફર્જ આ'ઝા મેં પહલે મુંહ ફિર હાથ કોહનિયોં સમેત ધોના ફિર સર કા મસ્હ કરના ઓર ફિર પાઉં ધોના) ઓર ﴿13﴾ પૈ દર પૈ વુઝૂ કરના યા'ની એક ઉઝ્વ સૂખને ન પાએ, કે દૂસરા ઉઝ્વ ધો લેના. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 14, 18, મુલાખ્ખસન)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

“યા રસૂલલ્લાહ તેરે દર કી ફઝાઓ કો સલામ” કે ઉંતીસ દુરૂદ કી નિસ્બત સે વુઝૂ કે 29 મુસ્તહબ્બાત

﴿1﴾ કિબ્લા રૂ ﴿2﴾ ઊંચી જગહ ﴿3﴾ બેઠના ﴿4﴾ પાની બહાતે વક્ત આ'ઝા પર હાથ ફેરના ﴿5﴾ ઇત્મીનાન સે વુઝૂ કરના ﴿6﴾ આ'ઝાએ વુઝૂ પર પહલે પાની ચુપડ લેના ખુસૂસન સાર્દિયોં મેં ﴿7﴾ વુઝૂ કરને મેં બિગૈર ઝરૂરત કિસી સે મદદ ન લેના ﴿8﴾ સીધે હાથ સે કુલ્લી કરના ﴿9﴾ સીધે હાથ સે નાક મેં પાની ચઢાના ﴿10﴾ ઉલ્ટે હાથ સે નાક સાફ કરના ﴿11﴾ ઉલ્ટે હાથ કી છુંગ્લિયા નાક મેં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس نے مون پر روئے جومو آ دو سو بار دودے پاک پدا اوس کے دو سو سال کے گوناخ موماف હોગે. (ترمذی)

ડાલના ﴿12﴾ ઉંગ્લિયોં કી પુશ્ત સે ગરદન કી પુશ્ત કા મસ્હ કરના
 ﴿13﴾ કાનોં કા મસ્હ કરતે વક્ત ભીગી હુઈ છુંગ્લિયાં (યા'ની છોટી
 ઉંગ્લિયાં) કાનોં કે સૂરાખોં મેં દાખિલ કરના ﴿14﴾ અંગૂઠી કો હ-ર-કત
 દેના જબ કે ઢીલી હો ઓર યેહ યકીન હો, કે ઇસ કે નીચે પાની બહ
 ગયા હૈ અગર સપ્ત હો તો હ-ર-કત દે કર અંગૂઠી કે નીચે પાની
 બહાના ફર્જ હૈ ﴿15﴾ મા'ઝૂરે શર-ઈ (ઇસ કે તફસીલી અહકામ ઇસી
 રિસાલે કે સફહા 44 તા 48 પર મુલા-હઝા ફરમા લીજિયે) ન હો તો
 નમાઝ કા વક્ત શુરૂઅ હોને સે પહલે હી વુઝૂ કર લેના ﴿16﴾ ઈસ્લામી
 બહન જો કામિલ તૌર પર વુઝૂ કરતી હૈ યા'ની જિસ કી કોઈ જગહ
 પાની બહને સે ન રહ જાતી હો ઉસ કા કૂઓ (યા'ની નાક કી તરફ
 આંખોં કે કોને) ટપ્નોં, એડિયોં, તલ્વોં, કૂંચોં (યા'ની એડિયોં કે ઊપર
 મોટે પદ્દે), ઘાઈયોં (ઉંગ્લિયોં કે દરમિયાન વાલી જગહોં) ઓર કોહનિયોં
 કા ખુસૂસિયત કે સાથ ખયાલ રખના ઓર બે ખયાલી કરને વાલિયોં
 કે લિયે તો ફર્જ હૈ, કે ઈન જગહોં કા ખાસ ખયાલ રખે, કે અક્સર
 દેખા ગયા હૈ કે યેહ જગહેં ખુશ્ક રહ જાતી હેં ઓર યેહ બે ખયાલી હી
 કા નતીજા હૈ એસી બે ખયાલી હરામ હૈ ઓર ખયાલ રખના ફર્જ
 ﴿17﴾ વુઝૂ કા લોટા ઉલ્ટી તરફ રખિયે અગર તશ્ત યા પતીલી વગૈરા
 સે વુઝૂ કરેં તો સીધી જાનિબ રખિયે ﴿18﴾ ચેહરા ધોતે વક્ત પેશાની
 પર ઇસ તરહ ફેલા કર પાની ડાલના, કે ઊપર કા કુછ હિસ્સા ભી ધુલ
 જાએ ﴿19﴾ ચેહરા ઓર ﴿20﴾ હાથ પાઉં કી રોશની વસીઅ કરના
 યા'ની જિતની જગહ પાની બહાના ફર્જ હૈ ઉસ કે અતરાફ મેં કુછ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مُوَضُّعٌ عَلَى شَرِّهِ وَجِلُّهُ اَللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઝંજલ તુમ પર રહમત ભેજેગા.
(અરન મદી)

બઢાના મ-સલન હાથ કોહની સે ઊપર આધે બાઝૂ તક ઔર પાઉં ટખ્નોં સે ઊપર આધી પિંડલી તક ધોના ﴿21﴾ દોનોં હાથોં સે મુંહ ધોના ﴿22﴾ હાથ પાઉં ધોને મેં ઉંગ્લિયોં સે શુરૂઅ કરના ﴿23﴾ હર ઉઝૂવ ધોને કે બા'દ ઉસ પર હાથ ફેર કર બૂંદેં ટપકા દેના તાકે બદન યા કપડે પર ન ટપકેં ﴿24﴾ હર ઉઝૂવ કે ધોતે વક્ત ઔર મસ્હ કરતે વક્ત નિચ્ચતે વુઝૂ કા હાઝિર રહના ﴿25﴾ ઇબ્તિદા મેં બિસ્મિલ્લાહ કે સાથ સાથ દુરૂદ શરીફ ઔર કલિમએ શહાદત પઢ લેના ﴿26﴾ આ'ઝાએ વુઝૂ બિલા ઝરૂરત ન પોંછેં અગર પોંછના હો તબ ભી બિલા ઝરૂરત બિલ્કુલ ખુશક ન કરેં કુછ તરી બાકી રખેં, કે બરોઝે કિયામત નેકિયોં કે પલડે મેં રખી જાએગી ﴿27﴾ વુઝૂ કે બા'દ હાથ ન ઝટકેં, કે શૈતાન કા પંખા હૈ ﴿28﴾ બા'દે વુઝૂ મિયાની (યા'ની પાજામા કા વોહ હિસ્સા જો પેશાબ ગાહ કે કરીબ હોતા હૈ) પર પાની છિડકના. (પાની છિડકતે વક્ત મિયાની કો કુર્તે કે દામન મેં છુપાએ રખના મુનાસિબ હૈ નીઝ વુઝૂ કરતે વક્ત ભી બલ્કે હર વક્ત પર્દે મેં પર્દા કરતે હુએ મિયાની કો કુર્તે કે દામન યા ચાદર વગૈરા કે ઝરીએ છુપાએ રખના હયા કે કરીબ હૈ) ﴿29﴾ અગર મકરૂહ વક્ત ન હો તો દો રક્અત નફલ અદા કરના જિસે તહિય્થતુલ વુઝૂ કહતે હૈં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 18, 22)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

“બા વુઝૂ રહના સવાબ હૈ” કે પન્દરહ દુરૂદ કી

નિસ્બત સે વુઝૂ કે 15 મકરૂહાત

﴿1﴾ વુઝૂ કે લિયે નાપાક જગહ પર બૈઠના ﴿2﴾ નાપાક જગહ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના તુમહારે શુનાહોં કે લિયે મઘ્ફિરત હૈ. (મૈન્)

વુઝૂ કા પાની ગિરાના ﴿3﴾ આ'ઝાએ વુઝૂ સે લોટે વગૈરા મેં કતરે ટપકાના (મુંહ ધોતે વક્ત ભરે હુએ ચુલ્લૂ મેં ઉમૂમન ચેહરે સે પાની કે કતરે ગિરતે હૈં ઈસ કા ખયાલ રખિયે) ﴿4﴾ કિબ્લે કી તરફ થૂક યા બલ્ગમ ડાલના યા કુલ્લી કરના ﴿5﴾ ઝિયાદા પાની ખર્ચ કરના (સદરુશશરીઅહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْإِئْتَى “બહારે શરીઅત” હિસ્સાએ દુવુમ સફહા નમ્બર 24 મેં ફરમાતે હૈં : નાક મેં પાની ડાલતે વક્ત આધા ચુલ્લૂ કાફી હૈ તો અબ પૂરા ચુલ્લૂ લેના ઈસરાફ હૈ) ﴿6﴾ ઇતના કમ પાની ખર્ચ કરના, કે સુન્નત અદા ન હો (ટોંટી ન ઇતની ઝિયાદા ખોલેં કે પાની હાજત સે ઝિયાદા ગિરે ન ઇતની કમ ખોલેં કે સુન્નત ભી અદા ન હો બલ્કે મુ-તવસ્સિત હો) ﴿7﴾ મુંહ પર પાની મારના ﴿8﴾ મુંહ પર પાની ડાલતે વક્ત ફૂંકના ﴿9﴾ એક હાથ સે મુંહ ધોના, કે રવાફિઝ ઔર હિન્દૂઓં કા શિઆર હૈ ﴿10﴾ ગલે કા મસ્હ કરના ﴿11﴾ ઉલ્ટે હાથ સે કુલ્લી કરના યા નાક મેં પાની ચઢાના ﴿12﴾ સીધે હાથ સે નાક સાફ કરના ﴿13﴾ તીન જદીદ પાનિયોં સે તીન બાર સર કા મસ્હ કરના ﴿14﴾ ધૂપ કે ગર્મ પાની સે વુઝૂ કરના ﴿15﴾ હોંટ યા આંખેં ઝોર સે બન્દ કરના ઔર અગર કુછ સૂખા રહ ગયા તો વુઝૂ હી ન હોગા. વુઝૂ કી હર સુન્નત કા તર્ક મકરૂહ હૈ ઈસી તરહ હર મકરૂહ કા તર્ક સુન્નત હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 22, 23)

ધૂપ કે ગર્મ પાની કી વઝાહત

સદરુશશરીઅહ, બદરુત્તરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْإِئْتَى મક-ત-બતુલ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર દસ રહમતે બેજતા હૈ. (مسلم)

મદીના કી મતબૂઆ બહારે શરીઅત હિસ્સા 2 સફહા 23 કે હાશિયે પર લિખતે હૈં : “જો પાની ધૂપ સે ગર્મ હો ગયા ઉસ સે વુઝૂ કરના મુતલકન મકરૂહ નહીં બલ્કે ઇસ મેં ચન્દ કુયૂદ હૈં, જિન કા ઝિક પાની કે બાબ મેં આએગા ઔર ઉસ સે વુઝૂ કી કરાહત તન્જીહી હૈ તહરીમી નહીં.” પાની કે બાબ મેં સફહા 56 પર લિખતે હૈં : “જો પાની ગર્મ મુલક મેં ગર્મ મૌસિમ મેં સોને ચાંદી કે સિવા કિસી ઔર ધાત કે બરતન મેં ધૂપ મેં ગર્મ હો ગયા, તો જબ તક ગર્મ હૈ ઉસ સે વુઝૂ ઔર ગુસ્લ ન ચાહિયે, ન ઉસ કો પીના ચાહિયે બલ્કે બદન કો કિસી તરહ પહોંચના ન ચાહિયે, યહાં તક કે અગર ઉસ સે કપડા ભીગ જાએ તો જબ તક ઠન્ડા ન હો લે ઉસ કે પહનને સે બચે, કે ઉસ પાની કે ઇસ્તિ’માલ મેં અન્દેશએ બરસ (યા’ની કોઢ કા ખતરા) હૈ, ફિર ભી અગર વુઝૂ યા ગુસ્લ કર લિયા તો હો જાએગા.” (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 23, 56)

“મુસ્તા’મલ પાની સે વુઝૂ વ ગુસ્લ નહીં હોતા”

કે સત્તાઈસ દુરૂદ કી નિસ્બત સે

મુસ્તા’મલ પાની કે મુ-તઅલ્લિક 27 મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ જો પાની વુઝૂ યા ગુસ્લ કરને મેં બદન સે ગિરા વોહ પાક હૈ મગર ચૂંકે અબ મુસ્તા’મલ (યા’ની ઇસ્તિ’માલ શુદ્ધા) હો ચુકા હૈ લિહાઝા ઇસ સે વુઝૂ ઔર ગુસ્લ જાઈઝ નહીં ﴿2﴾ ચૂંહી અગર બે વુઝૂ શખ્સ કા હાથ યા ઉંગલી યા પોરા યા નાખુન યા બદન કા કોઈ ટુકડા જો વુઝૂ મેં ધોયા જાતા હો બ કસ્દ (યા’ની જાન બૂઝ કર) યા બિલા કસ્દ (યા’ની બે ખયાલી મેં) દહ દર દહ (10x10) સે કમ પાની મેં બે ધોએ

ફરમાને મુસ્તફા : ﷺ : જો શખ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખુર્રાન)

હુએ પડ જાએ તો વોહ પાની વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કે લાઈક ન રહા ﴿3﴾ ઈસી તરહ જિસ શખ્સ પર નહાના ફર્ઝ હૈ ઉસ કે જિસ્મ કા કોઈ બે ધુલા હુવા હિસ્સા દહ દર દહ સે કમ પાની સે છૂ જાએ તો વોહ પાની વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કે કામ કા ન રહા ﴿4﴾ અગર ધુલા હુવા હાથ યા બદન કા કોઈ હિસ્સા પડ જાએ તો હરજ નહીં ﴿5﴾ હાએઝા (યા'ની હૈઝ વાલી) હૈઝ સે યા નિફાસ વાલી નિફાસ સે પાક તો હો ચુકી હો મગર અભી ગુસ્લ ન ક્રિયા હો તો ઉસ કે જિસ્મ કા કોઈ ઉઝ્વ યા હિસ્સા ધોને સે કબલ અગર દહ દર દહ (10x10) સે કમ પાની મેં પડા તો વોહ પાની મુસ્તા'મલ (યા'ની ઈસ્તિ'માલ શુદ્ધા) હો જાએગા ﴿6﴾ જો પાની કમ અઝ કમ દહ દર દહ હો વોહ બહતે પાની ઔર જો દહ દર દહ સે કમ હો વોહ ઠહરે પાની કે હુકમ મેં હોતા હૈ ﴿7﴾ ઉમૂમન હમ્મામ કે ટબ, ઘરેલૂ ઈસ્તિ'માલ કે ડોલ, બાલ્ટી, પતીલે લોટે વગૈરા દહ દર દહ સે કમ હોતે હૈં ઈન મેં ભરા હુવા પાની ઠહરે પાની કે હુકમ મેં હોતા હૈં ﴿8﴾ આ'ઝાએ વુઝૂ મેં સે અગર કોઈ ઉઝ્વ ધો લિયા થા ઔર ઈસ કે બા'દ વુઝૂ ટૂટને વાલા કોઈ અમલ ન હુવા થા તો વોહ ધુલા હુવા હિસ્સા ઠહરે પાની મેં ડાલને સે પાની મુસ્તા'મલ ન હોગા ﴿9﴾ જિસ શખ્સ પર ગુસ્લ ફર્ઝ નહીં ઉસ ને અગર કોહની સમેત હાથ ધો લિયા હો તો પૂરા હાથ હત્તા કે કોહની કે બા'દ વાલા હિસ્સા ભી ઠહરે પાની મેં ડાલને સે પાની મુસ્તા'મલ ન હોગા ﴿10﴾ બા વુઝૂ ને યા જિસ કા હાથ ધુલા હુવા હૈ ઉસ ને અગર ફિર ધોને કી નિચ્ચત સે ડાલા ઔર યેહ ધોના સવાબ કા કામ હો મ-સલન ખાના ખાને યા

ફરમાને મુસ્તાફા ﷺ: صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुइदे पाक न पड़ा तबकीक वोह बढ भूत हो गया. (ह्र्र्र)

વુઝૂ કી નિયત સે ઠહરે પાની મેં ડાલા તો મુસ્તા'મલ હો જાએગા ﴿11﴾ હૈઝ યા નિફાસ વાલી કા જબ તક હૈઝ યા નિફાસ બાકી હૈ ઠહરે પાની મેં બે ધુલા હાથ યા બદન કા કોઈ હિસ્સા ડાલેગી પાની મુસ્તા'મલ નહીં હોગા હાં અગર યેહ ભી સવાબ કી નિયત સે ડાલેગી તો મુસ્તા'મલ હો જાએગા. મ-સલન ઈસ કે લિયે મુસ્તહબ હૈ કે પાંચોં નમાઝોં કે અવકાત મેં ઔર અગર ઈશરાક, ચાશત વ તહજજુદ કી આદત રખતી હો તો ઈન વક્તોં મેં બા વુઝૂ કુછ દેર ઝિકો દુરુદ કર લિયા કરે તાકે ઈબાદત કી આદત બાકી રહે તો અબ ઈન કે લિયે બ નિયતે વુઝૂ બે ધુલા હાથ ઠહરે પાની મેં ડાલેગી તો પાની મુસ્તા'મલ હો જાએગા ﴿12﴾ પાની કા ગિલાસ લોટા યા બાલ્ટી વગૈરા ઉઠાતે વક્ત એહતિયાત ઝરૂરી હૈ તાકે બે ધુલી ઉંગ્લિયાં પાની મેં ન પરોં ﴿13﴾ દૌરાને વુઝૂ અગર હદસ હુવા યા'ની વુઝૂ ટૂટને વાલા કોઈ અમલ હુવા તો જો આ'ઝા પહલે ધો ચુકે થે વોહ બે ધુલે હો ગએ યહાં તક કે અગર ચુલ્લૂ મેં પાની થા તો વોહ ભી મુસ્તા'મલ હો ગયા ﴿14﴾ અગર દૌરાને ગુસ્લ વુઝૂ ટૂટને વાલા અમલ હુવા તો સિર્ફ આ'ઝાએ વુઝૂ બે ધુલે હુએ જો જો આ'ઝાએ ગુસ્લ ધુલ ચુકે હૈં વોહ બે ધુલે ન હુએ ﴿15﴾ ના બાલિગ યા ના બાલિગા કા પાક બદન અગર્યે ઠહરે પાની મ-સલન પાની કી બાલ્ટી યા ટબ વગૈરા મેં મુકમ્મલ ડૂબ જાએ તબ ભી પાની મુસ્તા'મલ ન હુવા ﴿16﴾ સમઝદાર બચ્ચી યા સમઝદાર બચ્ચા અગર સવાબ કી નિયત સે મ-સલન વુઝૂ કી નિયત સે ઠહરે પાની મેં હાથ કી ઉંગલી યા ઉસ કા નાખુન ભી અગર ડાલેગા તો મુસ્તા'મલ હો જાએગા ﴿17﴾ ગુસ્લે મચ્ચિત કા પાની મુસ્તા'મલ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غُلُوبٌ وَلَهُ سَلَامٌ: जिस ने मुझ पर दस भरतबा सुब्ब और दस भरतबा शाम दुब्बे पाक पढा उसे कियामत के दिन मेरी शफाअत मिलेगी. (अ. १/१)

હૈ જબ કે ઉસ મેં કોઈ નજાસત ન હો ﴿18﴾ અગર બ ઝરૂરત ઠહરે પાની મેં હાથ ડાલા તો પાની મુસ્તા'મલ ન હુવા મ-સલન દેગ યા બડે મટકે યા બડે પીપે (DRUM) મેં પાની હૈ ઇસે ઝુકા કર નહીં નિકાલ સકતે ન હી કોઈ છોટા બરતન હૈ કે ઉસ સે નિકાલ લેં તો ઐસી મજબૂરી કી સૂરત મેં બ ક-દરે ઝરૂરત બે ધુલા હાથ પાની મેં ડાલ કર ઉસ સે પાની નિકાલ સકતે હેં ﴿19﴾ અચ્છે પાની મેં અગર મુસ્તા'મલ પાની મિલ જાએ ઔર અગર અચ્છા પાની ઝિયાદા હૈ તો સબ અચ્છા હો ગયા મ-સલન વુઝૂ યા ગુસ્લ કે દૌરાન લોટે યા ઘરે મેં કતરે ટપકે તો અગર અચ્છા પાની ઝિયાદા હૈ તો યેહ વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કે કામ કા હૈ વરના સારા હી બેકાર હો ગયા ﴿20﴾ પાની મેં બે ધુલા હાથ પડ ગયા યા કિસી તરહ મુસ્તા'મલ હો ગયા ઔર યાહેં કે યેહ કામ કા હો જાએ તો જિતના મુસ્તા'મલ પાની હૈ ઉસ સે ઝિયાદા મિકદાર મેં અચ્છા પાની ઉસ મેં મિલા લીજિયે, સબ કામ કા હો જાએગા નીઝ ﴿21﴾ એક તરીકા યેહ ભી હૈ કે ઉસ મેં એક તરફ સે પાની ડાલેં કે દૂસરી તરફ બહ જાએ સબ કામ કા હો જાએગા ﴿22﴾ મુસ્તા'મલ પાની પાક હોતા હૈ અગર ઇસ સે નાપાક બદન યા કપડે વગૈરા ધોએંગે તો પાક હો જાએંગે ﴿23﴾ મુસ્તા'મલ પાની પાક હૈ ઇસ કા પીના યા ઇસ સે રોટી ખાને કે લિયે આટા ગૂંધના મકરૂહે તન્જીહી હૈ ﴿24﴾ હોંટોં કા વોહ હિસ્સા જો આદતન હોંટ બન્દ કરને કે બા'દ ઝાહિર રહતા હૈ વુઝૂ મેં ઇસ કા ધોના ફર્જ હૈ લિહાઝા કટોરે યા ગિલાસ સે પાની પીતે વક્ત એહતિયાત કી જાએ કે અગર હોંટોં કા મઝકૂરા હિસ્સા ઝરા સા ભી પાની મેં પડેગા પાની મુસ્તા'મલ હો

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुरुद शरीफ न पढा उस ने जफा की. (मैदा/रज़ा)

જાએગા ﴿25﴾ અગર બા વુઝૂ હૈ યા ફુલ્લી કર ચુકા હૈ યા હોંટોં કા વોહ હિસ્સા ધો ચુકા હૈ ઔર ઈસ કે બા'દ વુઝૂ તોડને વાલા કોઈ અમલ વાકેઅ નહીં હુવા તો અબ પડને સે પાની મુસ્તા'મલ ન હોગા ﴿26﴾ દૂધ, કૉફી, ચાય, ફલોં કે રસ વગૈરા મશરૂબાત મેં બે ધુલા હાથ વગૈરા પડને સે યેહ મુસ્તા'મલ નહીં હોતે ઔર ઈન સે તો વૈસે ભી વુઝૂ યા ગુસ્લ નહીં હોતા ﴿27﴾ પાની પીતે હુએ મૂંછોં કે બે ધુલે બાલ ગિલાસ કે પાની મેં લગે તો પાની મુસ્તા'મલ હો ગયા ઈસ કા પીના મકરૂહ હૈ. અગર બા વુઝૂ થા યા મૂંછેં ધુલી હુઈ થીં તો શરઅન હરજ નહીં. (મુસ્તા'મલ પાની કે બારે મેં તફસીલી મા'લૂમાત કે લિયે ફતાવા ર-ઝવિય્યા જિલ્દ 2 સફહા 37 તા 248, બહારે શરીઅત હિસ્સા 2 સફહા 55 તા 56 ઔર ફતાવા અમ્મદિય્યા જિ. 1 સફહા 14 તા 15 મુલા-હઝા ફરમાઈયે)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

**“સબ્હ કર” કે પાંચ હુરૂફ કી નિસ્બત સે
મખ્મ વગૈરા સે ખૂન નિકલને કે 5 અહકામ**

﴿1﴾ ખૂન, પીપ યા ઝર્દ પાની કહીં સે નિકલ કર બહા ઔર ઉસ કે બહને મેં ઐસી જગહ પહોંચને કી સલાહિયત થી જિસ જગહ કા વુઝૂ યા ગુસ્લ મેં ધોના ફર્જ હૈ તો વુઝૂ જાતા રહા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 26) ﴿2﴾ ખૂન અગર ચમકા યા ઉભરા ઔર બહા નહીં જૈસે સૂઈ કી નોક યા ચાકૂ કા કનારા લગ જાતા હૈ ઔર ખૂન ઉભર યા ચમક જાતા હૈ યા ખિલાલ ક્રિયા યા મિસ્વાક કી યા ઉંગલી સે દાંત માંઝે યા દાંત સે કોઈ ચીઝ મ-સલન સેબ વગૈરા કાટા ઉસ પર ખૂન કા અસર ઝાહિર હુવા યા નાક મેં ઉંગલી ડાલી ઈસ પર ખૂન કી સુખી આ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરુદ શરીફ પઢેગા મેં કિયામત કે દિન ઉસ કી શફાઅત કરૂંગા. (ત્રમહાલ)

ગઈ મગર વોહ ખૂન બહને કે કાબિલ ન થા વુઝૂ નહીં ટૂટા. (ઐઝન) ﴿3﴾ અગર બહા મગર બહ કર ઐસી જગહ નહીં આયા જિસ કા ગુસ્લ યા વુઝૂ મેં ધોના ફર્જ હો મ-સલન આંખ મેં દાના થા ઔર ટૂટ કર અન્દર હી ફેલ ગયા બાહર નહીં નિકલા યા પીપ યા ખૂન કાન કે સૂરાખોં કે અન્દર હી રહા બાહર ન નિકલા તો ઇન સૂરતોં મેં વુઝૂ ન ટૂટા. (ઐઝન, સ. 27) ﴿4﴾ ઝખ્મ બેશક બડા હૈ રતૂબત ચમક રહી હૈ મગર જબ તક બહેગી નહીં વુઝૂ નહીં ટૂટેગા. (ઐઝન) ﴿5﴾ ઝખ્મ કા ખૂન બાર બાર પોંછતી રહીં, કે બહને કી નૌબત ન આઈ તો ગૌર કર લીજિયે કે અગર ઇતના ખૂન પોંછ લિયા હૈ કે અગર ન પોંછતીં તો બહ જાતા તો વુઝૂ ટૂટ ગયા, નહીં તો નહીં. (ઐઝન)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّدٍ

થૂક મેં ખૂન સે કબ વુઝૂ ટૂટેગા

મુંહ સે ખૂન નિકલા અગર થૂક પર ગાલિબ હૈ તો વુઝૂ ટૂટ જાએગા વરના નહીં. ગ-લબે કી શનાખત યેહ હૈ કે અગર થૂક કા રંગ સુર્ખ હો જાએ તો ખૂન ગાલિબ સમઝા જાએગા ઔર વુઝૂ ટૂટ જાએગા યેહ સુર્ખ થૂક નાપાક ભી હૈ. અગર થૂક ઝર્દ હો તો ખૂન પર થૂક ગાલિબ માના જાએગા લિહાઝા ન વુઝૂ ટૂટેગા ન યેહ ઝર્દ થૂક નાપાક.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 27)

ખૂન વાલે મુંહ કી કુલ્લી કી એહતિયાતેં

મુંહ સે ઇતના ખૂન નિકલા કે થૂક સુર્ખ હો ગયા ઔર લોટે યા ગિલાસ સે મુંહ લગા કર કુલ્લી કે લિયે પાની લિયા તો લોટા ગિલાસ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : تُمْ جَلَا لِي هُوَ مُؤْتٍ بِرَدِّهِ دُونَ تُمْ جَلَا لِي هُوَ مُؤْتٍ بِرَدِّهِ دُونَ تُمْ جَلَا لِي هُوَ مُؤْتٍ بِرَدِّهِ
પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

યાદ રહે કે ખૌફે ખુદા યા ઇશ્કે મુસ્તફા મેં યા વૈસે હી આંસૂ નિકલેં તો વુઝૂ નહીં ટૂટતા.

પાક ઔર નાપાક રતૂબત

જો રતૂબત ઇન્સાની બદન સે નિકલે ઔર વુઝૂ ન તોડે વોહ નાપાક નહીં. મ-સલન ખૂન યા પીપ બહ કર ન નિકલે યા થોડી કૈ, કે મુંહ ભર ન હો પાક હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 31)

صَلُّوْا عَلَى الْحَيِّبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

છાલા ઔર ફુડિયા

﴿1﴾ છાલા નોય ડાલા અગર ઉસ કા પાની બહ ગયા તો વુઝૂ ટૂટ ગયા વરના નહીં. (એઝન, સ. 27) ﴿2﴾ ફુડિયા બિલ્કુલ અચ્છી હો ગઈ ઉસ કી મુદ્દા ખાલ બાકી હૈ જિસ મેં ઊપર મુંહ ઔર અન્દર ખલા હૈ અગર ઉસ મેં પાની ભર ગયા ઔર દબા કર નિકાલા તો ન વુઝૂ જાએ ન વોહ પાની નાપાક. હાં અગર ઉસ કે અન્દર કુછ તરી ખૂન વગૈરા કી બાકી હૈ તો વુઝૂ ભી જાતા રહેગા ઔર વોહ પાની ભી નાપાક હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજ, જિ. 1, સ. 355, 356) ﴿3﴾ ખારિશ યા ફુડિયોં મેં અગર બહને વાલી રતૂબત ન હો સિર્ફ ચિપક હો ઔર કપડા ઉસ સે બાર બાર ધૂ કર ચાહે કિતના હી સન જાએ પાક હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 32) ﴿4﴾ નાક સાફ કી ઉસ મેં સે જમા હુવા ખૂન નિકલા વુઝૂ ન ટૂટા, અન્સબ (યા'ની ઝિયાદા મુનાસિબ) યેહ હૈ કે વુઝૂ કરે. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજ, જિ. 1, સ. 281)

صَلُّوْا عَلَى الْحَيِّبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: जिस ने मुझ पर दस मरतबा हुइदे पाक पढा अल्लाह उस पर सो रखमते नाज़िल करमाता है. (अ. 1)

કૈ સે વુઝૂ કબ ટૂટતા હૈ ?

મુંહ ભર કૈ ખાને, પાની યા સફરા (યા'ની પીલે રંગ કા કડવા પાની) કી વુઝૂ તોડ દેતી હૈ. જો કૈ તકલ્લુફ કે બિગૈર ન રોકી જા સકે ઉસે મુંહ ભર કહતે હૈં. મુંહ ભર કૈ પેશાબ કી તરહ નાપાક હોતી હૈ ઉસ કે છીંટોં સે અપને કપડે ઔર બદન કો બચાના ઝરૂરી હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 28, 112 વગૈરા)

દૂધ પીતે બચ્ચે કા પેશાબ ઔર કૈ

﴿1﴾ એક દિન કે દૂધ પીતે બચ્ચે કા પેશાબ ભી ઈસી તરહ નાપાક હૈ જિસ તરહ આમ લોગોં કા. (એઝન, સ. 112) ﴿2﴾ દૂધ પીતે બચ્ચે ને દૂધ ડાલ દિયા ઔર વોહ મુંહ ભર હૈ તો (યેહ ભી પેશાબ હી કી તરહ) નાપાક હૈ હાં અગર યેહ દૂધ મે'દે તક નહીં પહોંચા સિર્ફ સીને તક પહોંચ કર પલટ આયા તો પાક હૈ. (એઝન, સ. 32)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

“મદીના” કે પાંચ હુરૂફ કી નિસ્બત સે

વુઝૂ મેં શક આને કે 5 અહકામ

﴿1﴾ અગર દૌરાને વુઝૂ કિસી ઉઝ્વ કે ધોને મેં શક વાકેઅ હો ઔર અગર યેહ ઝિન્દગી કા પહલા વાકિઆ હૈ તો ઈસ કો ધો લીજિયે ઔર અગર અક્સર શક પડા કરતા હૈ તો ઉસ કી તરફ તવજ્જોહ ન દીજિયે. ઈસી તરહ અગર બા'દે વુઝૂ ભી શક પડે તો ઈસ કા કુછ ખયાલ મત કીજિયે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 32) ﴿2﴾ આપ બા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुर्इद शरीफ़ न पड़े तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शाप्स है. (तर्जुमा)

વુઝૂ થીં અબ શક આને લગા, કે પતા નહીં વુઝૂ હૈ યા નહીં, એસી સૂરત મેં આપ બા વુઝૂ હેં ક્યૂંકે સિર્ફ શક સે વુઝૂ નહીં ટૂટતા (એઝન, સ. 33) ﴿3﴾ વસ્વસે કી સૂરત મેં એહતિયાતન વુઝૂ કરના એહતિયાત નહીં ઇત્તિબાએ શૈતાન હૈ. (એઝન) ﴿4﴾ યકીનન આપ ઉસ વક્ત તક બા વુઝૂ હેં જબ તક વુઝૂ ટૂટને કા એસા યકીન ન હો જાએ કે કસમ બા સકેં ﴿5﴾ યેહ યાદ હૈ કે કોઈ ઉઝ્વ ધોને સે રહ ગયા હૈ મગર યેહ યાદ નહીં કૌન સા ઉઝ્વ થા તો બાયાં (યા'ની ઉલ્ટા) પાઉં ધો લીજિયે.

(દ્રમંઘતાર, જ ૧, વ ૩૧૦)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

પાન ખાને વાલિયાં મુ-તવજ્જેહ હોં

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત, વલિયે ને'મત, અઝીમુલ બ-ર-કત, અઝીમુલ મર્તબત, પરવાનએ શમ્મે રિસાલત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત, હામિયે સુન્નત, માહિયે બિદ્અત, આલિમે શરીઅત, પીરે તરીકત, બાઈસે ખૈરો બ-ર-કત, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અલહાજ અલ હાફિઝ અલ કારી શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન ફરમાતે હેં : પાનોં કે કસરત સે આદી ખુસૂસન જબ કે દાંતોં મેં ફઝા (ગેપ) હો તજરિબે સે જાનતે હેં કે છાલિયા કે બારીક રેઝે ઔર પાન કે બહુત છોટે છોટે ટુકડે ઇસ તરહ મુંહ કે અતરાફ વ અકનાફ મેં જા ગીર હોતે હેં (યા'ની મુંહ કે કોનોં ઔર દાંતોં કે ખાંચોં મેં ઘુસ જાતે હેં) કે તીન બલ્કે કભી દસ બારહ કુલ્લિયાં ભી ઉન કે તસ્ફિયએ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : اُسی شاپس کی ناک پاک آلود ہو جس کے پاس میرا جِیکُ ہو اور
 वोह मुझ पर दुरुंदे पाक न पड़े. (r)

તામ (યા'ની મુકમ્મલ સફાઈ) કો કાફી નહીં હોતી, ન ખિલાલ ઉન્હેં નિકાલ સકતા હે ન મિસ્વાક, સિવા કુલ્લિયોં કે, કે પાની મનાફિઝ (યા'ની સૂરાખોં) મેં દાખિલ હોતા ઔર જુમ્બિશેં દેને (યા'ની હિલાને) સે ઉન જમે હુએ બારીક ઝરોં કો બ તદરીજ છુડા છુડા કર લાતા હે, ઇસ કી ભી કોઈ તહ્દીદ (હદ બન્દી) નહીં હો સકતી ઔર યેહ કામિલ તસ્ફિયા (યા'ની મુકમ્મલ સફાઈ) ભી બહુત મુઅક્કદ (યા'ની ઇસ કી સખ્ત તાકીદ) હે મુ-તઅદદ અહાદીસ મેં ઇર્શાદ હુવા હે કે જબ બન્દા નમાઝ કો ખડા હોતા હે ફિરિશ્તા ઉસ કે મુંહ પર અપના મુંહ રખતા હે યેહ જો કુછ પઢતા હે ઇસ કે મુંહ સે નિકલ કર ફિરિશ્તે કે મુંહ મેં જાતા હે ઉસ વક્ત અગર ખાને કી કોઈ શૈ ઉસ કે દાંતોં મેં હોતી હે મલાએકા કો ઉસ સે ઐસી સખ્ત ઈજા હોતી હે કે ઔર શૈ સે નહીં હોતી.

હુઝૂરે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહ્તશમ ﷺ ને ફરમાયા : જબ તુમ મેં સે કોઈ રાત કો નમાઝ કે લિયે ખડા હો તો ચાહિયે, કે મિસ્વાક કર લે ક્યૂંકે જબ વોહ અપની નમાઝ મેં કિરાઅત કરતા હે તો ફિરિશ્તા અપના મુંહ ઉસ કે મુંહ પર રખ લેતા હે ઔર જો ચીઝ ઉસ કે મુંહ સે નિકલતી હે વોહ ફિરિશ્તે કે મુંહ મેં દાખિલ હો જાતી હે. (شُعَبُ الْإِيمَان ٢٤ ص ٣٨١ رقم ٢١١٢) ઔર ત-બરાની ને કબીર મેં હઝરતે સય્યિદુના અબૂ અય્યૂબ અન્સારી رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત કી હે કે દોનોં ફિરિશ્તોં પર ઇસ સે ઝિયાદા કોઈ ચીઝ ગિરાં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस نے मुझ पर रोझे जुमुआ दो सो बार दुरुदे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (क्रامل)

નહીં કે વોહ અપને સાથી કો નમાઝ પઢતા દેખેં ઔર ઉસ કે દાંતોં મેં ખાને કે રેઝે ફંસે હોં. (૬૦૧૧ હદીથ ૧૭૭ ص ૬، اَلْمُعْتَمُ الْكَبِيرُ، ફતાવા ૨-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 624, 625)

સોને સે વુઝૂ ટૂટને ઔર ન ટૂટને કા બયાન

નીંદ સે વુઝૂ ટૂટને કી દો શર્તે હેં : ﴿1﴾ દોનોં સુરીન અચ્છી તરહ જમે હુએ ન હોં. ﴿2﴾ ઐસી હાલત પર સોઈ જો ગાફિલ હો કર સોને મેં રુકાવટ ન હો. જબ દોનોં શર્તે જમ્મ હોં યા'ની સુરીન ભી અચ્છી તરહ જમે હુએ ન હોં નીઝ ઐસી હાલત મેં સોઈ હો જો ગાફિલ હો કર સોને મેં રુકાવટ ન હો તો ઐસી નીંદ વુઝૂ કો તોડ દેતી હૈ. અગર એક શર્ત પાઈ જાએ ઔર દૂસરી ન પાઈ જાએ તો વુઝૂ નહીં ટૂટેગા.

સોને કે વોહ દસ અન્દાઝ જિન સે વુઝૂ નહીં ટૂટતા

﴿1﴾ ઈસ તરહ બૈઠના કે દોનોં સુરીન ઝમીન પર હોં ઔર દોનોં પાઉં એક તરફ ફૈલાએ હોં (કુરસી, રેલ ઔર બસ કી સીટ પર બૈઠને કા ભી યેહી હુકમ હૈ) ﴿2﴾ ઈસ તરહ બૈઠના કે દોનોં સુરીન ઝમીન પર હોં ઔર પિંડલિયોં કો દોનોં હાથોં કે હલ્કે મેં લે લે ખ્વાહ હાથ ઝમીન વગૈરા પર યા સર ઘુટનોં પર રખ લે ﴿3﴾ ચાર ઝાનૂ યા'ની પાલતી (ચોકડી) માર કર બૈઠે ખ્વાહ ઝમીન યા તપ્ત યા ચારપાઈ વગૈરા પર હો ﴿4﴾ દો ઝાનૂ સીધી બૈઠી હો ﴿5﴾ ઘોડે યા ખચ્ચર વગૈરા પર ઝીન રખ કર સુવાર હો ﴿6﴾ નંગી પીઠ પર સુવાર હો મગર જાનવર ચઢાઈ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનવાદ)

પર ચઢ રહા હો યા રાસ્તા હમવાર હો ﴿7﴾ તક્યે સે ટેક લગા કર ઇસ તરહ બૈઠી હો, કે સુરીન જમે હુએ હોં અગર્યે તક્યા હટાને સે યેહ ગિર પડે ﴿8﴾ ખડી હો ﴿9﴾ રુકૂઅ કી હાલત મેં હો ﴿10﴾ સુન્નત કે મુતાબિક જિસ તરહ મર્દ સજદા કરતા હૈ ઇસ તરહ સજદા કરે કે પેટ રાનોં ઔર બાઝૂ પહલૂઓં સે જુદા હોં. મઝકૂરા સૂરતેં નમાઝ મેં વાકેઅ હોં યા ઇલાવા નમાઝ, વુઝૂ નહીં ટૂટેગા ઔર નમાઝ ભી ફાસિદ ન હોગી અગર્યે કસ્દન સોએ, અલબત્તા જો રુકન બિલ્કુલ સોતે હુએ અદા કિયા ઉસ કા ઇઆદા (યા'ની દોબારા અદા કરના) ઝરૂરી હૈ ઔર જાગતે હુએ શુરૂઅ કિયા ફિર નીંદ આ ગઈ તો જો હિસ્સા જાગતે અદા કિયા વોહ અદા હો ગયા બકિયા અદા કરના હોગા.

સોને કે વોહ દસ અન્દાઝ જિન સે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ

﴿1﴾ ઉકડૂં યા'ની પાઉં કે તલ્વોં કે બલ ઇસ તરહ બૈઠી હો, કે દોનોં ઘુટને ખડે રહેં ﴿2﴾ ચિત યા'ની પીઠ કે બલ લૈટી હો ﴿3﴾ પટ યા'ની પેટ કે બલ લૈટી હો ﴿4﴾ દાઈ યા બાઈ કરવટ લૈટી હો ﴿5﴾ એક કોહની પર ટેક લગા કર સો જાએ ﴿6﴾ બૈઠ કર ઇસ તરહ સોઈ કે એક કરવટ ઝુકી હો જિસ કી વજહ સે એક યા દોનોં સુરીન ઉઠે હુએ હોં ﴿7﴾ નંગી પીઠ પર સુવાર હો ઔર જાનવર પસ્તી કી જાનિબ ઉતર રહા હો ﴿8﴾ પેટ રાનોં પર રખ કર દો ઝાનૂ ઇસ તરહ બૈઠે સોઈ કે દોનોં સુરીન જમે ન રહેં ﴿9﴾ ચાર ઝાનૂ યા'ની ચોકડી માર કર ઇસ તરહ બૈઠે કે સર રાનોં યા પિંડલિયોં પર રખા હો ﴿10﴾ જિસ તરહ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઘિરત હૈ. (મુજીબ)

ઔરત સજદા કરતી હૈ ઇસ તરહ સજદે કે અન્દાઝ પર સોઈ કે પેટ રાનોં ઔર બાઝૂ પહલૂઓં સે મિલે હુએ હોં યા કલાઈયાં બિછી હુઈ હોં. મઝકૂરા સૂરતેં નમાઝ મેં વાકેઅ હોં યા નમાઝ કે ઇલાવા વુજૂ ટૂટ જાએગા. ફિર અગર ઇન સૂરતોં મેં કસ્દન સોઈ તો નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ ઔર બિલા કસ્દ સોઈ તો વુજૂ ટૂટ જાએગા મગર નમાઝ બાકી હૈ. બા'દે વુજૂ (મખ્સૂસ શરાઈત કે સાથ) બકિયા નમાઝ ઉસી જગહ સે પઢ સકતી હૈ જહાં નીંદ આઈ થી. શરાઈત ન મા'લૂમ હોં તો નએ સિરે સે પઢ લે. (માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 365 તા 367)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

હંસને કે અહકામ

﴿1﴾ રુકૂઅ વ સુજૂદ વાલી નમાઝ મેં બાલિગ ને કહ્કહા લગા દિયા યા'ની ઇતની આવાઝ સે હંસી, કે આસ પાસ વાલોં ને સુના તો વુજૂ ભી ગયા ઔર નમાઝ ભી ગઈ, અગર ઇતની આવાઝ સે હંસી, કે સિર્ફ ખુદ સુના તો નમાઝ ગઈ વુજૂ બાકી હૈ, મુસ્કુરાને સે ન નમાઝ જાએગી ન વુજૂ. (مَرَاتَبُ الْفَلَاحِ مَعَ حَاشِيَةِ الطَّحْطَاوِي ص 91)

મુસ્કુરાને મેં આવાઝ બિલ્કુલ નહીં હોતી સિર્ફ દાંત ઝાહિર હોતે હેં

﴿2﴾ બાલિગ ને નમાઝે જનાઝા મેં કહ્કહા લગાયા તો નમાઝ ટૂટ ગઈ વુજૂ બાકી હૈ (ایضاً ص 92) ﴿3﴾ નમાઝ કે ઇલાવા કહ્કહા લગાને સે વુજૂ નહીં જાતા મગર દોબારા કર લેના મુસ્તહબ હૈ. (مَرَاتَبُ الْفَلَاحِ ص 84)

હમારે મીઠે મીઠે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને કભી ભી કહ્કહા નહીં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુબારક)

લગાયા લિહાઝા હમેં ભી કોશિશ કરની ચાહિયે કે યેહ સુન્નત ભી ઝિન્દા હો ઔર હમ ઝોર ઝોર સે ન હંસેં. ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : يَا أَلْفَهَّاهُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالتَّبَسُّمِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى : صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : કહ્કહા શૈતાન કી તરફ સે હૈ ઔર મુસ્કુરાના અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ કી તરફ સે હૈ. (الْمُعْتَمِدُ الصَّغِيرُ لِلطَّبْرِانِيِّ، ج ۲، ص ۱۰۴)

સાત મુ-તફરિકાત

﴿1﴾ પેશાબ, પાખાના, મની, કીડા યા પથરી મદ્દ યા ઔરત કે આગે યા પીછે સે નિકલીં તો વુઝૂ જાતા રહેગા. (عالمگیری، ج ۱ ص ۹)

﴿2﴾ મદ્દ યા ઔરત કે પીછે સે મા'ભૂલી સી હવા ભી ખારિજ હુઈ વુઝૂ ટૂટ ગયા. મદ્દ યા ઔરત કે આગે સે હવા ખારિજ હુઈ વુઝૂ નહીં ટૂટેગા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 26) ﴿3﴾ બેહોશ હો જાને સે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۲)

﴿4﴾ બા'ઝ લોગ કહતે હેં કે ખિન્ઝીર કા નામ લેને સે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ યેહ ગલત હૈ ﴿5﴾ દૌરાને વુઝૂ અગર રીહ ખારિજ હો યા કિસી સબબ સે વુઝૂ ટૂટ જાએ તો નએ સિરે સે વુઝૂ કર લીજિયે પહલે ધુલે હુએ આ'ઝા બે ધુલે હો ગએ. (માખૂઝ અઝ : ફતાવા ર-અવિયા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 255) ﴿6﴾ બે વુઝૂ કો કુરઆન શરીફ યા કિસી આયત કા ધૂના હરામ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 48) કુરઆને પાક કા તરજમા ફારસી યા ઉર્દૂ યા કિસી દૂસરી ઝબાન મેં હો ઉસ કો ભી પઢને યા ધૂને મેં કુરઆને પાક હી કા સા હુકમ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 49) ﴿7﴾ આયત કો બે ધૂએ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: صَلَّيَ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: जिस ने किताब में मुझ पर दुर्इदे पाक बिष्वा तो जब तक मेरा नाम उस में रहेगा फिरिशते उस के लिखे इस्तिस्फार करते रहेंगे. (ज.प)

દેખ કર યા ઝબાની બે વુઝૂ પઢને મેં હરજ નહીં.

ਗੁਰਮਤਿ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ગુસ્લ કે લિયે જો વુઝૂ કિયા થા વોહી કાફી હૈ ખ્વાહ બરહના નહાએ. અબ ગુસ્લ કે બા'દ દોબારા વુઝૂ કરના ઝરૂરી નહીં બલ્કે અગર વુઝૂ ન ભી કિયા હો તો ગુસ્લ કર લેને સે આ'ઝાએ વુઝૂ પર ભી પાની બહ જાતા હૈ લિહાઝા વુઝૂ ભી હો ગયા, કપડે તબ્દીલ કરને યા અપના યા કિસી દૂસરે કા સિત્ર દેખને સે ભી વુઝૂ નહીં જાતા.

ਜਿਨ ਕਾ ਧੂਮ੍ਰ ਨ ਰਹਿਤਾ ਹੋ ਉਨ ਕੇ ਲਿਯੇ 9 ਅਛਕਾਮ

❶ કતરા આને, પીછે સે રીહ ખારિજ હોને, ઝખ્મ બહને, દુખતી આંખ સે બ વજહે મરઝ આંસૂ બહને, કાન, નાફ, પિસ્તાન સે પાની નિકલને, ફોડે યા નાસૂર સે રતૂબત બહને ઔર દસ્ત આને સે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ. અગર કિસી કો ઈસ તરહ કા મરઝ મુસલ્સલ જારી રહે ઔર શુરૂઆત સે આખિર તક પૂરા એક વક્ત ગુઝર ગયા, કે વુઝૂ કે સાથ નમાઝે ફર્જ અદા ન કર સકી વોહ શરઅન મા'ઝૂર હૈ. એક વુઝૂ સે ઉસ વક્ત મેં જિતની નમાઝેં યાહે પઢે. ઉસ કા વુઝૂ ઉસ મરઝ સે નહીં ટૂટેગા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 107, ૦૦૩ ص ૧૦૧, فَرْجُكُمْ، رُدُّ الْمَحْطَر، ج ૧)

ઈસ મસ્અલે કો મઝીદ આસાન લફઝોં મેં સમજાને કી કોશિશ કરતા હું. ઈસ કિસ્મ કે મરીઝ ઔર મરીઝા અપને મા'ઝૂરે શર-ઈ હોને ન હોને કી જાંચ ઈસ તરહ કરેં કે કોઈ સી ભી દો ફર્જ નમાઝોં કે દરમિયાની વક્ત મેં કોશિશ કરેં કે વુઝૂ કર કે તહારત કે સાથ કમ અઝ કમ ફર્જ રક્અતેં અદા કી જા સકેં. પૂરે વક્ત કે દૌરાન બાર બાર કોશિશ કે બા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શખ્સ મુઝ પર દુરુદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (મુઝ)

❸ જબ ઉઝર સાબિત હો ગયા તો જબ તક નમાઝ કે એક પૂરે વક્ત મેં એક બાર ભી વોહ ચીઝ પાઈ જાએ મા'ઝૂર હી રહેગી. મ-સલન કિસી કે ઝખ્મ સે સારા વક્ત ખૂન બહતા રહા ઔર ઇતની મોહલત હી ન મિલી કે વુજૂ કર કે ફર્જ અદા કર લે તો મા'ઝૂર હો ગઈ. અબ દૂસરે અવકાત મેં ઇતના મૌકઅ મિલ જાતા હૈ કે વુજૂ કર કે નમાઝ પઢ લે મગર એકઆધ દફઆ ઝખ્મ સે ખૂન બહ જાતા હૈ તો અબ ભી મા'ઝૂર હૈ. હાં અગર પૂરા એક વક્ત ઐસા ગુઝર ગયા, કે એક બાર ભી ખૂન ન બહા તો મા'ઝૂર ન રહી ફિર જબ કભી પહલી હાલત આઈ (યા'ની સારા વક્ત મુસલ્સલ મરઝ હુવા) તો ફિર મા'ઝૂર હો ગઈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 107)

❹ મા'ઝૂર કા વુજૂ અગર્યે ઉસ ચીઝ સે નહીં જાતા જિસ કે સબબ મા'ઝૂર હૈ મગર દૂસરી કોઈ ચીઝ વુજૂ તોડને વાલી પાઈ ગઈ તો વુજૂ જાતા રહા મ-સલન જિસ કો રીહ ખારિજ હોને કા મરઝ હૈ, ઝખ્મ બહને સે ઉસ કા વુજૂ ટૂટ જાએગા. ઔર જિસ કો ઝખ્મ બહને કા મરઝ હૈ ઉસ કા રીહ ખારિજ હોને સે વુજૂ જાતા રહેગા.

(ઐઝન, સ. 108)

❺ મા'ઝૂર ને કિસી હદસ (યા'ની વુજૂ તોડને વાલે અમલ) કે બા'દ વુજૂ કિયા ઔર વુજૂ કરતે વક્ત વોહ ચીઝ નહીં હૈ જિસ કે સબબ મા'ઝૂર હૈ ફિર વુજૂ કે બા'દ વોહ ઉઝર વાલી ચીઝ પાઈ ગઈ તો વુજૂ ટૂટ ગયા (યેહ હુકમ ઈસ સૂરત મેં હોગા જબ મા'ઝૂર ને અપને ઉઝર કે બજાએ કિસી દૂસરે સબબ કી વજહ સે વુજૂ કિયા હો અગર અપને ઉઝર કી વજહ સે વુજૂ કિયા તો બા'દે વુજૂ ઉઝર પાએ જાને કી સૂરત મેં વુજૂ ન ટૂટેગા.)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جِس کے پاس میرا جِک لُہوا اور اُس نے مُٹھ پر دُڑدے پاک نہ پڑا۔
 તલકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (૪૮:૧)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

વુઝૂ કરતે વક્ત યું નિચ્ચત કરે : સવાબ કે લિયે વુઝૂ પર વુઝૂ કરૂંગી ﴿3﴾
 ફરાઈઝ વ ﴿5﴾ સુનન ઓર ﴿6﴾ મુસ્તહબ્બાત
 કા ખયાલ રખૂંગી ﴿7﴾ પાની કા ઈસરાફ નહીં કરૂંગી ﴿8﴾ મકરૂહાત સે
 બચૂંગી ﴿9﴾ મિસ્વાક કરૂંગી ﴿10﴾ હર ઉઝ્વ ધોતે વક્ત દુરૂદ શરીફ
 ઓર ﴿11﴾ يَاقَادِرُ પઢૂંગી (વુઝૂ મેં હર ઉઝ્વ ધોને કે દૌરાન يَاقَادِرُ પઢને
 વાલી કો دુશ્મન ઈગ્વા નહીં કર સકેગા) ﴿12﴾ ફરાગત કે બા'દ
 આ'ઝાએ વુઝૂ પર તરી બાકી રહને દૂંગી ﴿13,14﴾ વુઝૂ કે બા'દ દો
 દુઆએ પઢૂંગી (الف) اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَاجْعَلْنِيْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ
 (ب) سُبْحٰنَكَ اَللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَتُوْبُ اِلَيْكَ
 ﴿15 તા 17﴾ આસ્માન કી તરફ દેખ કર કલિમએ શહાદત ઓર
 સૂરતુલ કદ્ર પઢૂંગી મઝીદ તીન બાર સૂરતુલ કદ્ર પઢૂંગી ﴿18﴾ (મકરૂહ
 વક્ત ન હુવા તો) તહિય્યતુલ વુઝૂ અદા કરૂંગી ﴿19﴾ હર ઉઝ્વ ધોતે
 વક્ત ગુનાહ ઝડને કી ઉમ્મીદ કરૂંગી ﴿20﴾ બાતિની વુઝૂ ભી કરૂંગી
 (યા'ની જિસ તરહ પાની સે ઝાહિરી આ'ઝા કા મૈલ કુચૈલ દૂર ક્રિયા હૈ ઈસી
 તરહ તૌબા કે પાની સે ગુનાહોં કી ગન્દગી ધો કર આયિન્દા ગુનાહોં સે બચને
 કા અહ્દ કરૂંગી)

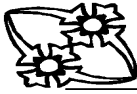
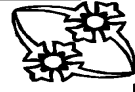
યા રબ્બલ મુસ્તફા ! عَزَّوَجَلَّ ! હમેં ઈસરાફ સે બચતે હુએ શર-ઈ
 વુઝૂ કે સાથ હર વક્ત બા વુઝૂ રહના નસીબ ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَی مُحَمَّد

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ગુસ્લ કા તરીકા

(હ-નફી)

દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત

ખા-તમુલ મુર-સલીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન, શફીઉલ મુઝિનબીન, અનીસુલ ગરીબીન, સિરાજુસ્સાલિકીન, મહબૂબે રબ્બુલ આ-લમીન, જનાબે સાદિકો અમીન صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ફરમાને દિલ નશીન હૈ : જબ જુમા'રાત કા દિન આતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ફિરિશ્તોં કો ભેજતા હૈ જિન કે પાસ યાંદી કે કાગઝ ઓર સોને કે કલમ હોતે હૈં વોહ લિખતે હૈં, કૌન યૌમે જુમા'રાત ઓર શેબ જુમુઆ (યા'ની જુમા'રાત ઓર જુમુઆ કી દરમિયાની શબ) મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢતા હૈ.

(كَتَبُ الْعَمَال ج ۱ ص ۲۵۰ حدیث ۲۱۷۴)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ફઝ ગુસ્લ મેં એહતિયાત કી તાકીદ

રસૂલુલ્લાહ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ફરમાતે હૈં : “જો શખ્સ ગુસ્લે જનાબત મેં એક બાલ કી જગહ બે ધોએ છોડ દેગા ઉસ કે સાથ આગ સે ઐસા ઐસા ક્રિયા જાએગા.” (યા'ની અઝાબ દિયા જાએગા).

(سُنُّ أَبِي كَلُود، ج ۱ ص ۱۱۷ حدیث ۲۴۹)

કબ્ર કા બિલ્લા

હઝરતે સય્યિદુના અબાન બિન અબ્દુલ્લાહ બજલી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَسَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुरुद पाक न पढा।
तहकीक वोह बढ बप्त हो गया. (उ००१)

ફરમાતે હૈં : હમારા એક પડોસી મર ગયા તો હમ કફન વ દફન મેં શરીક હુએ. જબ કબ્ર ખોદી ગઈ તો ઉસ મેં બિલ્લે કી મિસ્લ એક જાનવર થા, હમ ને ઉસ કો મારા મગર વોહ ન હટા. યુનાન્યે દૂસરી કબ્ર ખોદી ગઈ તો ઉસ મેં ભી વોહી બિલ્લા મૌજૂદ થા ! ઉસ કે સાથ ભી વોહી ક્રિયા ગયા જો પહલે કે સાથ ક્રિયા ગયા થા લેકિન વોહ અપની જગહ સે ન હિલા. ઈસ કે બા'દ તીસરી કબ્ર ખોદી ગઈ તો ઉસ મેં ભી યેહ મુઆ-મલા હુવા, આબિર લોગોં ને મશ્વરા દિયા કે અબ ઈસ કો ઈસી કબ્ર મેં દફન કર દો, જબ ઉસ કો દફન કર દિયા ગયા તો કબ્ર મેં સે એક ખૌફનાક આવાઝ સુની ગઈ ! તો હમ ઉસ શખ્સ કી બેવા કે પાસ ગએ ઓર ઉસ સે મરને વાલે કે બારે મેં દરયાફત ક્રિયા કે ઉસ કા અમલ કયા થા ? બેવા ને બતાયા : “વોહ ગુસ્લે જનાબત (યા'ની ફર્જ ગુસ્લ) નહીં કરતા થા.”

(شرح الصلوة بشرح حال الموتى والقبور، ص ۱۷۹)

ગુસ્લે જનાબત મેં તાખીર કબ હરામ હૈ

ઈસ્લામી બહનો ! દેખા આપ ને ! વોહ બદ નસીબ ગુસ્લે જનાબત કરતા હી નહીં થા. ગુસ્લે જનાબત મેં દેર કર દેના ગુનાહ નહીં અલબત્તા ઈતની તાખીર હરામ હૈ કે નમાઝ કા વક્ત નિકલ જાએ. યુનાન્યે બહારે શરીઅત મેં હૈ : “જિસ પર ગુસ્લ વાજિબ હૈ વોહ અગર ઈતની દેર કર ચુકી કે નમાઝ કા આબિર વક્ત આ ગયા તો અબ ફૌરન નહાના ફર્જ હૈ, અબ તાખીર કરેગી ગુનહગાર હોગી.”

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 47, 48)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَى اللّٰهُ تَعَالٰى غَلْبُوْا اِلٰهَ وَاِلٰهَ وَاِلٰهَ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर दस भरतबा सुबह और दस भरतबा शाम दुइदे पाक पढा उसे कियामत के दिन मेरी शफाअत मिलेगी. (अहमद)

જનાબત કી હાલત મેં સોને કે અહકામ

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ સ-લમહ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ કહતે હેં, ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا સે પૂછા, કયા નબિયે રહમત, શફીએ ઉમ્મત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, તાજદારે રિસાલત صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم જનાબત કી હાલત મેં સોતે થે ? ઉન્હોં ને બતાયા : “હાં ઓર વુજૂ ફરમા લેતે થે.” (صَحِيْحُ الْبُخَارِيَّ ج ١ ص ١١٧ حدیث ٢٨٦) હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ ને બયાન કિયા કે અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ’ઝમ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ ને રસૂલે અકરમ, નૂરે મુજસસમ, શાહે બની આદમ, નબિયે મુહ્તશમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم સે તઝકિરા કિયા : રાત મેં કભી જનાબત હો જાતી હૈ (તો કયા કિયા જાએ ?) રસૂલુલ્લાહ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : વુજૂ કર કે ઉઝ્વે ખાસ કો ધો કર સો જાયા કરો. (اِبْنُ ص ١١٨ حدیث ٢٩٠)

શારેહે બુખારી હઝરતે અલ્લામા મુફતી મુહમ્મદ શરીફુલ હક અમજદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْفَرِی મઝકૂરા અહાદીસે મુબા-રકા કે તહ્ત ફરમાતે હેં : જુનુબી હોને (યા’ની ગુસ્લ ફર્જ હોને) કે બા’દ અગર સોના ચાહે તો મુસ્તહબ હૈ કે વુજૂ કરે, ફૌરન ગુસ્લ કરના વાજિબ નહીં અલબત્તા ઈતની તાખીર ન કરે કે નમાઝ કા વક્ત નિકલ જાએ. યેહી ઈસ હદીસ કા મહ્મલ¹ હૈ. હઝરતે અલી રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ સે અબૂ દાવૂદ વ

الدینہ

1. મહ્મલ યા’ની ઈસ હદીસ સે મુરાદ યેહી હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِس کے پاس میرا ٹیکہ ہوا اور اُس نے مجھ پر دُرُودِ شَرِیکِ نہ پڑھا اُس نے جُفَا کی۔ (مہاجر/۱)

નસાઈ વગૈરા મેં મરવી હૈ કે ફરમાયા : ઉસ ઘર મેં ફિરિશ્તે નહીં જાતે જિસ મેં તસ્વીર યા કુત્તા યા જુનુબી (યા'ની બે ગુસ્લા) હો. (سُنُّنُ أَبِي كَلْبَةَ، ج ۱، ص ۱۰۹، حدیث ۲۲۷) ઇસ હદીસ સે મુરાદ યેહી હૈ કે ઇતની દેર તક ગુસ્લ ન કરે કે નમાઝ કા વક્ત નિકલ જાએ ઓર વોહ જુનુબી (યા'ની બે ગુસ્લા) રહને કા આદી હો ઓર યેહી મતલબ બુઝૂર્ગોં કે ઇસ ઇશ્દિ કા હૈ કે હાલતે જનાબત મેં ખાને પીને સે રિઝૂક મેં તંગી હોતી હૈ.

(નુઝહતુલ કારી, જિ. 1, સ. 770, 771)

ગુસ્લ કા તરીકા (હ-નફી)

બિગૈર ઝબાન હિલાએ દિલ મેં ઇસ તરહ નિયત કીજિયે કે મેં પાકી હાસિલ કરને કે લિયે ગુસ્લ કરતી હૂં. પહલે દોનોં હાથ પહોંચોં તક તીન તીન બાર ધોઈયે, ફિર ઇસ્તિન્જે કી જગહ ધોઈયે ખ્વાહ નજાસત હો યા ન હો, ફિર જિસ્મ પર અગર કહીં નજાસત હો તો ઉસ કો દૂર કીજિયે ફિર નમાઝ કા સા વુઝૂ કીજિયે અગર પાઉં રખને કી જગહ પર પાની જમ્ઝ હૈ તો પાઉં ન ધોઈયે, ઓર અગર સપ્ત ઝમીન હૈ જૈસા કે આજ કલ ઉમૂમન ગુસ્લ ખાનોં કી હોતી હૈ યા ચૌકી વગૈરા પર ગુસ્લ કર રહી હેં તો પાઉં ભી ધો લીજિયે, ફિર બદન પર તેલ કી તરહ પાની યુપડ લીજિયે, ખુસૂસન સર્દિયોં મેં (ઇસ દૌરાન સાબુન ભી લગા સકતી હેં) ફિર તીન બાર સીધે કન્ધે પર પાની બહાઈયે, ફિર તીન બાર ઉલ્ટે કન્ધે પર, ફિર સર પર ઓર તમામ બદન પર તીન બાર, ફિર ગુસ્લ કી જગહ સે અલગ હો જાઈયે, અગર વુઝૂ કરને

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરૂદ શરીફ પઢેગા મેં કિયામત કે દિન ઉસ કી શફાઅત કરૂંગા. (તર્કમાલ)

મેં પાઉં નહીં ધોએ થે તો અબ ધો લીજિયે. બહારે શરીઅત હિસ્સા 2 સફહા 42 પર હૈ: “સિત્ર ખુલા હો તો કિબ્લે કો મુંહ કરના ન ચાહિયે ઔર તહબન્દ બાંધે હો તો હરજ નહીં.” તમામ બદન પર હાથ ફેર કર મલ કર નહાઈયે, ઔસી જગહ નહાઈયે કે કિસી કી નઝર ન પડે, દૌરાને ગુસ્લ કિસી કિસ્મ કી ગુફત-ગૂ મત કીજિયે, કોઈ દુઆ ભી ન પઢિયે, નહાને કે બા’દ તોલિયા વગૈરા સે બદન પોંછને મેં હરજ નહીં. નહાને કે બા’દ ફૌરન કપડે પહન લીજિયે. અગર મકરૂહ વક્ત ન હો તો દો રકઅત નફલ અદા કરના મુસ્તહ હૈ.

(આમ્મએ કુતુબે ફિકહે હ-નફી)

ગુસ્લ કે તીન ફરાઈઝ

﴿1﴾ કુલ્લી કરના ﴿2﴾ નાક મેં પાની ચઢાના ﴿3﴾ તમામ ઝાહિરી બદન પર પાની બહાના. (فتاوى عالمگیری ج ۱ ص ۱۳)

﴿1﴾ કુલ્લી કરના

મુંહ મેં થોડા સા પાની લે કર પચ કર કે ડાલ દેને કા નામ કુલ્લી નહીં બલ્કે મુંહ કે હર પુર્જે, ગોશે, હોંટ સે હલ્ક કી જડ તક હર જગહ પાની બહ જાએ. ઈસી તરહ દાઢોં કે પીછે ગાલોં કી તહ મેં, દાંતોં કી ખિડકિયોં ઔર જડોં ઔર ઝબાન કી હર કરવટ પર બલ્કે હલ્ક કે કનારે તક પાની બહે. રોઝા ન હો તો ગર-ગરા ભી કર લીજિયે, કે સુન્નત હૈ. દાંતોં મેં છાલિયા કે દાને યા બોટી કે રેશે વગૈરા હોં તો ઉન કો છુડાના ઝરૂરી હૈ. હાં અગર છુડાને મેં ઝરર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: مَوْلَى اللَّهِ تَعَالَى غُلِيْزٌ اِلَيْهِ وَسَلَّمَ: મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (ابو یعلیٰ)

(યા'ની નુક્સાન) કા અન્દેશા હો તો મુઆફ હૈ. ગુસ્લ સે કબ્લ દાંતોં મેં રેશે વગૈરા મહસૂસ ન હુએ ઔર રહ ગએ નમાઝ ભી પઢ લી બા'દ કો મા'લૂમ હોને પર છુડા કર પાની બહાના ફર્જ હૈ, પહલે જો નમાઝ પઢી થી વોહ હો ગઈ. જો હિલતા દાંત મસાલે સે જમાયા ગયા યા તાર સે બાંધા ગયા ઔર તાર યા મસાલે કે નીચે પાની ન પહોંચતા હો તો મુઆફ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 38, ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 1, સ. 439, 440)

﴿2﴾ નાક મેં પાની ચઢાના

જલ્દી જલ્દી નાક કી નોક પર પાની લગા લેને સે કામ નહીં ચલેગા બલ્કે જહાં તક નર્મ જગહ હૈ યા'ની સપ્ત હડી કે શુરૂઅ તક ધુલના લાઝિમી હૈ. ઔર યેહ યૂં હો સકેગા કે પાની કો સૂંઘ કર ઊપર ખીંચિયે. યેહ ખયાલ રખિયે કે બાલ બરાબર ભી જગહ ધુલને સે ન રહ જાએ વરના ગુસ્લ ન હોગા. નાક કે અન્દર અગર રીંઠ સૂખ ગઈ હૈ તો ઉસ કા છુડાના ફર્જ હૈ. નીઝ નાક કે બાલોં કા ધોના ભી ફર્જ હૈ.

(ઐઝન, ઐઝન, સ. 442, 443)

﴿3﴾ તમામ ઝાહિરી બદન પર પાની બહાના

સર કે બાલોં સે લે કર પાઉં કે તલ્વોં તક જિસ્મ કે હર પુર્જે ઔર હર હર રોંગટે પર પાની બહ જાના ઝરૂરી હૈ, જિસ્મ કી બા'ઝ જગહોં ઐસી હોં કે અગર એહતિયાત ન કી તો વોહ સૂખી રહ જાએંગી ઔર ગુસ્લ ન હોગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 39)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમહારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

“ صَلَّوَاتِ اللّٰهِ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ ” کے تہمس ہزار کی نِسبت
 سے مسلمانوں کے لیے اللہ کی 23 نعمتیں

﴿1﴾ अगर ईस्लामी बहन के सर के बाल गुंधे हुए हैं तो सिर्फ जड़ तर कर लेना जरूरी है ખોલના जरूरी नहीं. हां अगर थोटी ठतनी सप्त गुंधी हुई हो, के बे ખોલે જડે तर न होंगी तो ખોलના जरूरी है. ﴿2﴾ अगर कानों में बाली या नाक में नथ का छेद (सूराખ) हो और वोह बन्द न हो तो उस में पानी बहाना ફર્જ है. वुजू में सिर्फ नाक के नथ के छेद में और गुस्ल में अगर कान और नाक दोनों में छेद हैं तो दोनों में पानी बहाईये ﴿3﴾ भवों, और उन के नीचे की ખાલ का धोना जरूरी है ﴿4﴾ कान का हर पुर्जा और उस के सूराખ का मुंह धोईये ﴿5﴾ कानों के पीछे के बाल हटा कर पानी बहाईये ﴿6﴾ ठोड़ी और गले का जोड़, के मुंह उठाके બિઝૈર ન ધુલેગા ﴿7﴾ हाथों को अच्छी तरह उठा कर बगलें धोईये ﴿8﴾ बाजू का हर पहलू धोईये ﴿9﴾ पीठ का हर ऊर्ध्व धोईये ﴿10﴾ पेट की બલ્ટે ઉઠા કર ધોઈયે ﴿11﴾ नाई में ભી પાની ડાલિયે अगर पानी બહને में શક હો તો નાઈ में ઉંગલી ડાલ કર ધોઈયે ﴿12﴾ જિસ્મ का हर रोंगटा જડ से નોક તક ધોઈયે ﴿13﴾ રાન और પેડૂ (નાઈ से નીચે કે હિસ્સે) का जोड़ धोईये ﴿14﴾ જબ બેઠ કર નહાએ તો રાન और પિંડલી કે જોડ પર ભી પાની બહાના યાદ રખિયે ﴿15﴾ દોનોં સુરીન કે મિલને કી જગહ का ખयाલ રખિયે, ખુસૂસન જબ ખડે હો કર નહાએ ﴿16﴾ રાનોં કી ગોલાઈ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى غَيْرُ الْمَوَاسِي : जिस ने मुझ पर इस मरतबा दुइदे पाक पढा अदवाइ उस
पर सो रहमतें नाज़िल फरमाता है. (अन.)

और ﴿17﴾ पिंडलियों की करवटों पर पानी बछाईये ﴿18﴾ ढक्की छुई
पिस्तान को उछा कर पानी बछाईये ﴿19﴾ पिस्तान और पेट के जोड़
की लकीर धोईये ﴿20﴾ इर्जे पारिज (या'नी औरत की शर्मगाछ के बाहर
के हिस्से) का हर गोशा हर टुकड़ा उपर नीचे भूँभ ओछतियात से
धोईये ﴿21﴾ इर्जे दाबिल (या'नी शर्मगाछ के अन्दरूनी हिस्से) में उंगली
डाल कर धोना इर्ज नहीं मुस्तछब है ﴿22﴾ अगर छैज या निफ़ास से
फ़ारिग हो कर गुस्ल करें तो किसी पुराने कपड़े से इर्जे दाबिल के अन्दर
से भून का असर साफ़ कर लेना मुस्तछब है (बछारे शरीअत, हिस्सा : 2,
स. 39, 40) ﴿23﴾ अगर नेल पॉलिश नाभुनों पर लगी छुई है तो
उस का ल्मी छुडाना इर्ज है वरना वुजू व गुस्ल नहीं छोगा, छां में छट्टी
के रंग में छरज नहीं.

ઝખ્મ કી પટ્ટી

ઝખ્મ પર પટ્ટી વગૈરા બંધી છો ઔર ઉસે ખોલને મેં નુક્સાન
યા છરજ છો તો પટ્ટી પર હી મસ્હ કર લેના કાફી હૈ નીઝ કિસી જગહ
મરઝ યા દર્દ કી વજહ સે પાની બછાના નુક્સાન દેહ છો તો ઉસ પૂરે
ઉઝ્વ પર મસ્હ કર લીજિયે. પટ્ટી ઝરૂરત સે ઝિયાદા જગહ કો ઘેરે
હુએ નહીં છોની યાહિયે વરના મસ્હ કાફી ન છોગા. અગર ઝરૂરત સે
ઝિયાદા જગહ ઘેરે બિગૈર પટ્ટી બાંધના મુશ્કિન ન છો મ-સલન બાઝૂ
પર ઝખ્મ હૈ મગર પટ્ટી બાઝૂઓં કી ગોલાઈ મેં બાંધી હૈ જિસ કે
સબબ બાઝૂ કા અચ્છા હિસ્સા લ્મી પટ્ટી કે અન્દર છુપા હુવા હૈ, તો

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس کے پاس میرا ٹیکہ ہو اور वोह मुझ पर दुरुद शरीफ न पड़े तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शम्स है. (ترغیب و ترہیب)

અગર ખોલના મુશ્કિન હો તો ખોલ કર ઉસ હિસ્સે કો ધોના ફર્જ હૈ. અગર ના મુશ્કિન હૈ યા ખોલના તો મુશ્કિન હૈ મગર ફિર વૈસી ન બાંધ સકેગી ઔર યૂં ઝખ્મ વગૈરા કો નુક્સાન પહોંચને કા અન્દેશા હૈ તો સારી પટ્ટી પર મસ્હ કર લેના કાફી હૈ. બદન કા વોહ અચ્છા હિસ્સા ભી ધોને સે મુઆફ હો જાએગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 40)

ગુસ્લ ફર્જ હોને કે 5 અસ્બાબ

﴿1﴾ મની કા અપની જગહ સે શહ્વત કે સાથ જુદા હો કર મખરજ સે નિકલના ﴿2﴾ એહતિલામ યા'ની સોતે મેં મની કા નિકલ જાના ﴿3﴾ હશ્ફા યા'ની સરે ઝકર (સુપારી) કા ઔરત કે આગે યા પીછે યા મદ કે પીછે દાખિલ હો જાના ખ્વાહ શહ્વત હો યા ન હો, ઈન્જાલ હો યા ન હો, દોનોં પર ગુસ્લ ફર્જ કરતા હૈ. બશર્તે કે દોનોં મુકલ્લફ હોં ઔર અગર એક બાલિગ હૈ તો ઉસ બાલિગ પર ફર્જ હૈ ઔર ના બાલિગ પર અગર્યે ગુસ્લ ફર્જ નહીં મગર ગુસ્લ કા હુક્મ દિયા જાએગા ﴿4﴾ હૈઝ સે ફારિગ હોના ﴿5﴾ નિફાસ (યા'ની બચ્ચા જનને પર જો ખૂન આતા હૈ ઉસ) સે ફારિગ હોના.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 43, 45, 46, મુલન્ત-કતન)

વોહ સૂરતેં જિન મેં ગુસ્લ ફર્જ નહીં

﴿1﴾ મની શહ્વત કે સાથ અપની જગહ સે જુદા ન હુઈ બલ્કે બોઝ ઉઠાને યા બુલન્દી સે ગિરને યા ફૂઝલા ખારિજ કરને કે લિયે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غُيُورُ اللَّهِ وَسَلَّمَ: उस शप्स की नाक पाक आवूद हो जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुइदे पाक न पड़े. (फि)

ઝોર લગાને કી સૂરત મેં ખારિજ હુઈ તો ગુસ્લ ફર્જ નહીં. વુઝૂ બહર હાલ ટૂટ જાએગા ﴿2﴾ અગર મની પતલી પડ ગઈ ઔર પેશાબ કે વક્ત યા વૈસે હી બિલા શહ્વત ઈસ કે કતરે નિકલ આએ ગુસ્લ ફર્જ ન હુવા વુઝૂ ટૂટ જાએગા ﴿3﴾ અગર એહતિલામ હોના યાદ હૈ મગર ઈસ કા કોઈ અસર કપડે વગૈરા પર નહીં તો ગુસ્લ ફર્જ નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 43)

બહતે પાની મેં ગુસ્લ કા તરીકા

અગર બહતે પાની મ-સલન દરિયા યા નહર મેં નહાયા તો થોડી દેર ઉસ મેં રુકને સે તીન બાર ધોને, તરતીબ ઔર વુઝૂ યેહ સબ સુન્નતેં અદા હો ગઈ. ઈસ કી ભી ઝરૂરત નહીં કે આ'ઝા કો તીન બાર હ-ર-કત દે. અગર તાલાબ વગૈરા ઠહરે પાની મેં નહાયા તો આ'ઝા કો તીન બાર હ-ર-કત દેને યા જગહ બદલને સે તસ્લીસ યા'ની તીન બાર ધોને કી સુન્નત અદા હો જાએગી. બરસાત મેં (યા નલ યા ફવ્વારે કે નીચે) ખડા હોના બહતે પાની મેં ખડે હોને કે હુક્મ મેં હૈ. બહતે પાની મેં વુઝૂ ક્રિયા તો વોહી થોડી દેર ઉસ મેં ઊઝવ કો રહને દેના ઔર ઠહરે પાની મેં હ-ર-કત દેના તીન બાર ધોને કે કાઈમ મકામ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 42, رُدُّ الْمَخَارِجِ، رُدُّ الْمَخَارِجِ، ۳۲-۳۱) વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કી ઈન તમામ સૂરતોં મેં ફુલ્લી કરના ઔર નાક મેં પાની ચઢાના હોગા. ગુસ્લ મેં ફુલ્લી કરના ઔર નાક મેં પાની ચઢાના ફર્જ હૈ જબ કે વુઝૂ મેં સુન્નતે મુઅક્કદા હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس نے مون پر رोजے جوموआ दो सो बार दुइटे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ होगे. (अमल)

ફવ્વારા જારી પાની કે હુકમ મેં હે

ફતાવા અહલે સુન્નત (ગૈર મત્બૂઆ) મેં હૈ, ફવ્વારે (યા નલ) કે નીચે ગુસ્લ કરના જારી પાની મેં ગુસ્લ કરને કે હુકમ મેં હૈ લિહાઝા ઈસ કે નીચે ગુસ્લ કરતે હુએ વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કરતે વક્ત કી મુદત (યા'ની થોડી દેર) તક ઠહરી તો તસ્લીસ (યા'ની ત્રીન બાર ધોને) કી સુન્નત અદા હો જાએગી યુનાન્થે દુરે મુખ્તાર મેં હૈ : “અગર જારી પાની, બડે હોઝ યા બારિશ મેં વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કરને કે વક્ત કી મુદત તક ઠહરી તો ઉસ ને પૂરી સુન્નત અદા કી.” (درمختار مع رد المحتار ج ૧ ص ૩૨૦) યાદ રહે ગુસ્લ યા વુઝૂ મેં કુલ્લી કરના ઔર નાક મેં પાની ભી ચઢાના હૈ.

ફવ્વારે કી એહતિયાતેં

અગર આપ કે હમ્મામ મેં ફવ્વારા (SHOWER) હો તો ઉસ કા રુખ દેખ લીજિયે કે ઉસ કી તરફ મુંહ કર કે નંગે નહાને મેં મુંહ યા પીઠ કિબ્લા શરીફ કી તરફ ન હો. ઈસ્તિન્જા ખાને મેં ઈસ કી ઝિયાદા એહતિયાત ફરમાઈયે. કિબ્લે કી તરફ મુંહ યા પીઠ હોને કા મા'ના યેહ હૈ કે 45 દ-રજે કે ઝાવિયે કે અન્દર અન્દર હો. લિહાઝા એસી તરકીબ બનાઈયે કે 45 ડિગ્રી કે ઝાવિયે કે બાહર રુખ હો જાએ.

“મદીના” કે પાંચ હુરૂફ કી નિસ્બત સે

ગુસ્લ કે 5 સુન્નત મવાકેઅ

﴿1﴾ જુમુઆ ﴿2﴾ ઈદુલ ફિત્ર ﴿3﴾ બકર ઈદ ﴿4﴾ અ-રફા કે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઝલ્ જલ્ તુમ પર રહમત ભેજગા.
(અબુ દાઉદ)

દિન (યા'ની 9 ઝુલ હિજજતુલ હરામ) ઔર ﴿5﴾ એહરામ બાંધતે વક્ત નહાના સુન્નત છે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 46, ૩૬૧-૩૩૯ ص ۱ (درمختار))

“મુસ્તહબ પર અમલ કરના બાદસે સવાબ છે”

કે ચૌબીસ હુરુફ કી નિસ્બત સે

ગુસ્લ કે 24 મુસ્તહબ મવાકેઅ

﴿1﴾ વુકૂફે અ-રફાત ﴿2﴾ વુકૂફે મુઝ્દલિફા ﴿3﴾ હાઝિરિયે હરમ ﴿4﴾ હાઝિરિયે સરકારે આ'ઝમ ﷺ ﴿5﴾ તવાફ ﷻ ﴿6﴾ દુખૂલે મિના ﴿7﴾ જમ્રોં (શૈતાનોં) પર કંકરિયાં મારને કે લિયે તીનોં દિન ﴿8﴾ શબે બરાઅત ﴿9﴾ શબે કદ્ર ﴿10﴾ અ-રફા કી રાત (યા'ની 9 ઝુલ હિજજતુલ હરામ કે ગુરૂબે આફતાબ તા 10 કી સુબહ) ﴿11﴾ મજલિસે મીલાદ શરીફ ﴿12﴾ દીગર મજલિસે ખૈર કે લિયે ﴿13﴾ મુદર્દા નહલાને કે બા'દ ﴿14﴾ મજનૂન (પાગલ) કો જુનૂન જાને કે બા'દ ﴿15﴾ ગશી સે ઇફાકા (યા'ની બેહોશી ખત્મ હોને) કે બા'દ ﴿16﴾ નશા જાતે રહને કે બા'દ ﴿17﴾ ગુનાહ સે તૌબા કરને ﴿18﴾ નએ કપડે પહનને કે લિયે ﴿19﴾ સફર સે આને વાલે કે લિયે ﴿20﴾ ઇસ્તિહાઝા¹ કા ખૂન બન્દ હોને કે બા'દ ﴿21﴾ નમાઝે કુસૂફ (સૂરજ ગહન) વ ખુસૂફ (ચાંદ ગહન) ﴿22﴾ ઇસ્તિસ્કા (ત-લબે બારિશ) ઔર ﴿23﴾ ખૌફ વ તારીકી ઔર સપ્ત આંધી કે લિયે ﴿24﴾ બદન પર

—————
لدينه

1. યા'ની ઔરત કો મરઝ કી વજહ સે આને વાલા ખૂન.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઝ્કિરત હૈ. (મૈન)

નજાસત લગી ઓર યેહ મા'લૂમ ન હુવા, કે કિસ જગહ લગી હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 46, 47, ૩૬૨-૩૬૧ ص ૧, تَوْبَةُ الْأَبْصَارِ مُخْتَار ١)

એક ગુસ્લ મેં મખ્તાલિફ નિયતોં

જિસ પર ચન્દ ગુસ્લ હોં મ-સલન એહતિલામ ભી હુવા, ઈદ ભી હૈ ઓર જુમુઆ કા દિન ભી, તો તીનોં કી નિયત કર કે એક ગુસ્લ કર લિયા સબ અદા હો ગએ ઓર સબ કા સવાબ મિલેગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 47)

ગુસ્લ સે નખ્લા બઢ જાતા હો તો ?

ઝુકામ યા આશોબે યશ્મ વગૈરા હો ઓર યેહ ગુમાને સહીહ હો, કે સર સે નહાને મેં મરઝ બઢ જાએગા યા દીગર અમરાઝ પૈદા હો જાએંગે તો કુલ્લી કીજિયે નાક મેં પાની ચઢાઈયે ઓર ગરદન સે નહાઈયે. ઓર સર કે હર હિસ્સે પર ભીગા હુવા હાથ ફેર લીજિયે ગુસ્લ હો જાએગા. બા'દે સિહ્હત સર ધો ડાલિયે પૂરા ગુસ્લ નએ સિરે સે કરના ઝરૂરી નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 40)

બાલ્ટી સે નહાતે વક્ત એહતિયાત

અગર બાલ્ટી કે ઝરીએ ગુસ્લ કરેં તો એહતિયાતન ઉસે તિપાઈ (STOOL) વગૈરા પર રખ લીજિયે તાકે બાલ્ટી મેં છીંટેં ન આએ. નીઝ ગુસ્લ મેં ઇસ્તિમાલ કરને કા મગ ભી ફર્શ પર ન રખિયે.

બાલ કી ગિરહ

બાલ મેં ગિરહ પડ જાએ તો ગુસ્લ મેં ઉસે ખોલ કર પાની

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હે અલ્લાહ ﷻ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હે ઓર કીરાત ઉદુદ પહાડ જિતના હે. (તૈર્હીમ)

બહાના ઝરૂરી નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 40)

બે વુઝૂ દીની કિતાબેં છૂના

બે વુઝૂ યા વોહ જિસ પર ગુસ્લ ફર્જ હો ઉન કો ફિક્કહ, તફસીર વ હદીસ કી કિતાબોં કા ધૂના મકરૂહ હે. ઓર અગર ઇન કો કિસી કપડે સે ઘુવા અગર્યે ઇસ કો પહને યા ઓઢે હુએ હો તો મુઝા-યકા નહીં. મગર આપતે કુરઆની યા ઇસ કે તરજમે પર ઇન કિતાબોં મેં ભી હાથ રખના હરામ હે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 49)

નાપાકી કી હાલત મેં દુરુદ શરીફ પઢના

જિન પર ગુસ્લ ફર્જ હો ઉન કો દુરુદ શરીફ ઓર દુઆએં પઢને મેં હરજ નહીં. મગર બેહતર યેહ હે કે વુઝૂ યા કુલ્લી કર કે પઢેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 49) અઝાન કા જવાબ દેના ઉન કો જાઈઝ હે. (فتاوى عالمگیری ج ۱ ص ۳۸)

ઉંગલી મેં INK કી તહ જમી હુઈ હો તો ?

પકાને વાલી કે નાખુન મેં આટા, લિખને વાલી કે નાખુન વગૈરા પર સિયાહી (INK) કા જિર્મ, આમ ઇસ્લામી બહનોં કે લિયે મખ્ખી, મચ્છર કી બીટ લગી હુઈ રહ ગઈ ઓર તવજજોહ ન રહી તો ગુસ્લ હો જાએગા. હાં મા'લૂમ હો જાને કે બા'દ જુદા કરના ઓર ઉસ જગહ કા ધોના ઝરૂરી હે પહલે જો નમાઝ પઢી વોહ હો ગઈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 41, મુલાખ્ખસન)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جَسَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: जिस ने किताब में मुज पर दुइदे पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम उस में रहेगा फिरिश्ते उस के लिये इस्तिफ़ार करते रहेंगे. (अ. 1)

બચ્ચી કબ બાલિગા હોતી છે ?

લડકી નવ બરસ ઓર લડકા બારહ સાલ સે કમ ઉમ્મ તક હરગિઝ બાલિગા વ બાલિગ ન હોંગે ઓર લડકા લડકી દોનોં (હિજરી સિન કે એ'તિબાર સે) 15 બરસ કી કામિલ ઉમ્મ મેં ઝરૂર શરઅન બાલિગ વ બાલિગા હેં, અગર્યે આસારે બુલૂગ (યા'ની બાલિગ હોને કી અલામતેં) ઝાહિર ન હોં. ઇન ઉમ્મોં કે અન્દર અગર આસાર પાએ જાએં, યા'ની ખ્વાહ લડકે ખ્વાહ લડકી કો સોતે ખ્વાહ જાગતે મેં ઇન્ઝાલ હો (યા'ની મની નિકલે)...યા...લડકી કો હૈઝ આએ...યા...જિમાઅ સે લડકા (કિસી લડકી કો) હામિલા કર દે... યા... (જિમાઅ કી વજહ સે) લડકી કો હમ્લ રહ જાએ તો યકીનન બાલિગ વ બાલિગા હેં. ઓર અગર આસાર ન હોં, મગર વોહ ખુદ કહેં, કે હમ બાલિગ વ બાલિગા હેં ઓર ઝાહિર હાલ ઉન કે કૌલ કી તકઝીબ ન કરતા (યા'ની સુટલાતા ન) હો તો ભી બાલિગ વ બાલિગા સમઝે જાએંગે ઓર તમામ અહકામ, બુલૂગ કે નિફાઝ પાએંગે ઓર (લડકે કે) દાઢી મૂંછ નિકલના યા લડકી કે પિસ્તાન (છાતી) મેં ઉભાર પૈદા હોના કુછ મો'તબર નહીં.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 19, સ. 630)

વસ્વસોં કા એક સબબ

ગુસ્લ ખાને મેં પેશાબ કરને સે વસ્વસે પૈદા હોતે હેં. હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન મુગફફલ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે કરીમ, રઊફુરહીમ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالتَّسْلِيمِ ને ઇશાદિ ફરમાયા : કોઈ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરુદ પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર દસ રહમતે ભેજતા હૈ. (مسلم)

શાખ્સ ગુસ્લ ખાને મેં પેશાબ ન કરે, જિસ મેં ફિર વોહ નહાએ યા વુઝૂ કરે ક્યૂંકે અકસર વસ્વસે ઇસી સે હોતે હેં. (سُنَنِ أَبِي كَوْد، ج ۱، ص ۴۶ حدیث ۲۷) અગર હમ્મામ કી ઢલવાન (SLOPE) બેહતર હૈ ઓર ઇત્મીનાન હૈ કે પેશાબ કરને કે બા'દ પાની બહને સે અચ્છી તરહ ફર્શ પાક હો જાએગા તો હરજ નહીં. ફિર ભી બેહતર યેહી હૈ કે વહાં પેશાબ ન કરે.

(મિરઆત, જિ. 1, સ. 266, મુલાખ્ખસન)

ઇતિબાએ સુન્નત કી બ-ર-કત સે મફિરત કી બિશારત મિલી

બરહના નહાના સુન્નત નહીં યુનાન્થે ઇસ ઝિમ્ન મેં એક ઈમાન અફરોઝ હિકાયત મુલા-હઝા ફરમાઈયે : હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ ફરમાતે હેં કે એક મર્તાબા મેં લોગોં કે સાથ થા. ઇસ દૌરાન હમારે બા'ઝ રુ-ફકા ગુસ્લ કે લિયે કપડે ઇતાર કર પાની મેં ઉતર ગએ લેકિન મુઝે સરકારે દો આલમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહ્તશમ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ફરમાયા હૈ કે “જો અલ્લાહ તઆલા ઓર ઉસ કે રસૂલ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم પર ઈમાન રખતા હો ઉસે યાહિયે કે બરહના હમ્મામ મેં દાખિલ ન હો બલ્કે તહબન્દ બાંધે.” લિહાઝા મેં ને ઇસ હદીસે મુબા-રકા પર અમલ કિયા. રાત કો જબ મેં સોયા તો મેં ને ખ્વાબ મેં દેખા કે એક હાતિકે ગૈબી મુઝે નિદા કર કે કહ રહા હૈ : ઐ અહમદ !

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جَلَسْتُ عَلَى الْوُضْءِ فَأُكِّدُ بِإِصْبَعِي الْوُضْءَ وَأُكِّدُ بِإِصْبَعِي الْوُضْءَ (મૂલ ગયા. (طبرانی)

તુઝે બિશારત હો, કે અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ને નબિય્હે રહમત ﷺ કી સુન્નાત પર અમલ કરને કી વજહ સે તુમહારી મગ્ફિરત ફરમા દી હૈ ઓર તુમહેં લોગોં કા ઈમામ વ પેશવા ભી બના દિયા હૈ. હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અહમદ رَحْمَةُ اللهِ الْاِخْد ફરમાતે હેં કે મેં ને ઉસ હાતિકે ગૈબી સે દરયાફત ક્રિયા કે આપ કૌન હેં ? તો આવાઝ આઈ : મેં જિબ્રીલ (عَلَيْهِ السَّلَام) હું. (الشِّفَاءُ، الْجُزْءُ الثَّانِي ص ١٦).
અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ﷻ કી ઉન પર રહમત હો ઓર ઉન કે સદકે હમારી મગ્ફિરત હો.

أَمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِين ﷺ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

તહબન્દ બાંધ કર નહાને કી એહતિયાતેં

શારેહે બુખારી હઝરતે અલ્લામા મુફતી શરીફુલ હક અમજદી શારેહે બુખારી હઝરતે અલ્લામા મુફતી શરીફુલ હક અમજદી ફરમાતે હેં : તન્હાઈ મેં બરહ્ના નહાના જાઈઝ હૈ મગર અફઝલ યેહ હૈ કે બરહ્ના ન નહાએ. તહબન્દ બાંધ કર (યા પાજામા યા શલવાર પહન કર) નહાને મેં ખુસૂસિયત સે દો બાતોં કા ખયાલ રખે, અવ્વલ જો તહબન્દ (યા પાજામા વગૈરા) બાંધ કર નહાએ વોહ (તહબન્દ વગૈરા) પાક હો ઉસ મેં નજાસત ન હો. દૂસરે યેહ કે રાન વગૈરા જિસ્મ કે કિસી હિસ્સે પર નજાસત લગી હો તો ઉસે પહલે ધો લે વરના જનાબત તો દૂર હો જાએગી (યા'ની ફર્જ ગુસ્લ તો અદા હો જાએગા) મગર બદન યા તહબન્દ કી નજાસત ક્યા દૂર હોગી ફૈલ કર દૂસરી જગહોં પર ભી લગ જાએગી. ઈસ સે અવામ તો અવામ, ખવાસ તક ગાફિલ હેં. (નુઝ્હતુલ કારી, જિ. 1, સ. 761) હાં ઈતના પાની

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिंक हुआ और उस ने मुझ पर दुरुद पाक न पड़ा तबकीक वोह बट बप्त हो गया. (हज़र)

બહાયા, કે અગર્યે નજાસત ઇબ્તિદાઅન ફૈલી મગર બિલ આખિર અચ્છી તરહ ધુલ ગઈ ઔર પાક કરને કા શર-ઈ તકાઝા પૂરા હો ગયા તો તહબન્દ પાક હો જાએગા.

યા રબ્બે મુસ્તફા ﷺ ! હમેં બાર બાર ગુસ્લ કે મસાઈલ પઢને, સમઝને ઔર દૂસરોં કો સમઝાને ઔર સુન્નતોં કે મુતાબિક ગુસ્લ કરને કી તૌફીક અતા ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاٰمِيْنَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَيِّبُ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٌ

રોઝી કા સબબ

નબિય્યે કરીમ ﷺ કે દૌરે અકદસ મેં દો ભાઈ થે, જિન મેં એક તો નબિય્યે કરીમ ﷺ કી ખિદમતે બા બ-ર-કત મેં (ઈલ્મે દીન સીખને કે લિયે) આતા થા, (એક રોઝ) કારીગર ભાઈ ને નબિય્યે કરીમ ﷺ સે અપને ભાઈ કી શિકાયત કી (યા'ની ઈસ ને સારા બોઝ મુઝ પર ડાલ દિયા હૈ, ઈસ કો મેરે કામકાજ મેં હાથ બટાના ચાહિયે) તો અલ્લાહ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝઝહુન અનિલ ઉયૂબ ﷺ ને ઈશદિ ફરમાયા : શાયદ ! “તુઝે ઈસ કી બ-ર-કત સે રોઝી મિલ રહી હૈ.”

(سُنُّنُ التِّرْمِذِيِّ ج ٤ ص ١٥٤ حديث ٢٣٥٢)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

તયમ્મુમ કા તરીકા

(૯-નફી)

દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત

ઈમામુસ્સાબિરીન, સચ્ચિદુશ્શાકિરીન, સુલ્તાનુલ મુ-તવક્કિલીન
(عَلَيْهِ السَّلَام) જિબ્રઈલ કા ફરમાને દિલ નશીન હે : જિબ્રઈલ
ને મુઝ સે અઝ્કી કે રબ તઆલા ફરમાતા હે : **ਐ મુહમ્મદ ! (عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام)**
કયા તુમ ઈસ બાત પર રાઝી નહીં કે તુમ્હારા ઉમ્મતી તુમ પર એક બાર દુરુદ
ભેજે, મੈં ઉસ પર દસ રહમતેં નાઝિલ કરું ઔર આપ કી ઉમ્મત મેં સે જો કોઈ
એક સલામ ભેજે, મੈં ઉસ પર દસ સલામ ભેજૂં.

(مَشْكَاتُ الْمَصَابِيح، ج ١ ص ١٨٩، حديث ٩٢٨، دار الكتب العلمية بيروت)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

તયમ્મુમ કે ફરાઈઝ

તયમ્મુમ મેં તીન ફઝ્ હૈં ﴿1﴾ નિચ્ચત ﴿2﴾ સારે મુંહ પર હાથ
ફેરના ﴿3﴾ કોહનિયોં સમેત દોનોં હાથોં કા મસ્હ કરના.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 75, 77)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِس نے مُوَلّٰہ پر دس مرتبہا سُبْح و اُور دس مرتبہا شَام دُرُود
 پاک پढا اُسے کِیَا مَت کَ دِیْن مَہِری شَفَاعَت مِلے گی. (مسند احمد)

“તયમ્મુમ સીખ લો” કે દસ હુરફ કી નિસ્બત સે તયમ્મુમ કી 10 સુન્નતે

﴿1﴾ બિસ્મિલ્લાહ શરીફ કહના ﴿2﴾ હાથોં કો ઝમીન પર મારના ﴿3﴾ ઝમીન પર હાથ માર કર લૌટ દેના (યા’ની આગે બઢાના ઔર પીછે લાના) ﴿4﴾ ઉંગ્લિયાં ખુલી હુઈ રખના ﴿5﴾ હાથોં કો ઝાડ લેના યા’ની એક હાથ કે અંગૂઠે કી જડ કો દૂસરે હાથ કે અંગૂઠે કી જડ પર મારના, ન ઈસ તરહ, કે તાલી કી સી આવાઝ નિકલે ﴿6﴾ પહલે મુંહ ફિર હાથોં કા મસ્હ કરના ﴿7﴾ દોનોં કા મસ્હ પૈ દર પૈ હોના ﴿8﴾ પહલે સીધે ફિર ઉલ્ટે હાથ કા મસ્હ કરના ﴿9﴾ (મદ કે લિયે) દાઢી કા ખિલાલ કરના ﴿10﴾ ઉંગ્લિયોં કા ખિલાલ કરના જબ કે ગુબાર પહોંચ ગયા હો. અગર ગુબાર ન પહોંચા હો મ-સલન પથ્થર વગૈરા કિસી ઐસી ચીઝ પર હાથ મારા જિસ પર ગુબાર ન હો તો ખિલાલ ફર્જ હૈ ખિલાલ કે લિયે દોબારા ઝમીન પર હાથ મારના ઝરૂરી નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 78)

તયમ્મુમ કા તરીકા (હ-નફી)

તયમ્મુમ કી નિયત કીજિયે (નિયત દિલ કે ઈરાદે કા નામ હૈ, ઝબાન સે ભી કહ લેં તો બેહતર હૈ. મ-સલન યૂં કહિયે : બે વુઝૂઈ યા બે ગુસ્લી યા દોનોં સે પાકી હાસિલ કરને ઔર નમાઝ જાઈઝ હોને કે લિયે તયમ્મુમ કરતી હું) બિસ્મિલ્લાહ પઢ કર દોનોં હાથોં કી ઉંગ્લિયાં કુશાદા કર કે કિસી ઐસી પાક ચીઝ પર જો ઝમીન કી કિસ્મ (મ-સલન પથ્થર, ચૂના,

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : جیس کے پاس میرا ٹیکہ ہوا اور اُس نے مُؤَلَّہ پر دُرُود شَرِیف نہ پڑھا
 (اُس نے جُکڑا کِی. (مجاہد/ترمذی))

ઈંટ, દીવાર, મિટ્ટી વગેરા) સે હો માર કર લૌટ લીજિયે (યા'ની આગે
 બઢાઈયે ઔર પીછે લાઈયે) ઔર અગર ઝિયાદા ગર્દ લગ જાએ તો ઝાડ
 લીજિયે ઔર ઉસ સે સારે મુંહ કા ઈસ તરહ મસ્હ કીજિયે કે કોઈ
 હિસ્સા રહ ન જાએ અગર બાલ બરાબર ભી કોઈ જગહ રહ ગઈ તો
 તયમ્મુમ ન હોગા. ફિર દૂસરી બાર ઈસી તરહ હાથ ઝમીન પર માર
 કર દોનોં હાથોં કા નાખુનોં સે લે કર કોહનિયોં સમેત મસ્હ કીજિયે,
 કંગન ચૂડિયાં જિતને ઝેવર હાથ મેં પહને હોં સબ કો હટા કર યા
 ઉતાર કર જિલ્દ કે હર હિસ્સે પર હાથ પહોંચાઈયે, અગર ઝર્રા બરાબર
 ભી કોઈ જગહ રહ ગઈ તો તયમ્મુમ ન હોગા. તયમ્મુમ કે મસ્હ કા
 બેહતર તરીકા યેહ હે કે ઉલ્ટે હાથ કે અંગૂઠે કે ઈલાવા ચાર ઊંઘલિયોં કા
 પેટ સીધે હાથ કી પુશ્ત પર રખિયે ઔર ઊંઘલિયોં કે સિરોં સે કોહનિયોં
 તક લે જાઈયે ઔર ફિર વહાં સે ઉલ્ટે હી હાથ કી હથેલી સે સીધે હાથ
 કે પેટ કો મસ કરતે હુએ ગિટ્ટે તક લાઈયે ઔર ઉલ્ટે અંગૂઠે કે પેટ સે
 સીધે અંગૂઠે કી પુશ્ત કા મસ્હ કીજિયે. ઈસી તરહ સીધે હાથ સે ઉલ્ટે
 હાથ કા મસ્હ કીજિયે. ઔર અગર એક દમ પૂરી હથેલી ઔર ઊંઘલિયોં
 સે મસ્હ કર લિયા તબ ભી તયમ્મુમ હો ગયા ચાહે કોહની સે ઊંઘલિયોં
 કી તરફ લાએ યા ઊંઘલિયોં સે કોહની કી તરફ લે ગએ મગર સુન્નત કે
 ખિલાફ હુવા. તયમ્મુમ મેં સર ઔર પાઉં કા મસ્હ નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 76, 78 વગેરા)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરુદ શરીફ પઢેગા મેં કિયામત કે દિન ઉસ
કી શફાઅત કરુંગા. (કુત્રમાલ)

“સરકારે આ’લા હમરત કી પરચીસવીં શરીફ” કે છબ્બીસ દુરુફ કી નિરબત સે તયમ્મુમ કે 26 મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ જો ચીઝ આગ સે જલ કર ન રાખ હોતી હૈ ન પિઘલતી
હૈ ન નર્મ હોતી હૈ વોહ ઝમીન કી જિન્સ (યા’ની કિસ્મ) સે હૈ ઇસ સે
તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ. રૈતા, ચૂના, સુરમા, ગન્ધક, પથ્થર, ઝબર જદ,
ફિરોઝા, અકીક, વગૈરા જવાહિર સે તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ ચાહે ઇન પર
ગુબાર હો યા ન હો.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 79, ૨૦૧૧ء ج ۱)

﴿2﴾ પક્કી ઈંટ, ચીની યા મિટ્ટી કે બરતન સે તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ. હાં
અગર ઇન પર કિસી ઐસી ચીઝ કા જિર્મ (યા’ની જિસ્મ યા તહ) હો
જો જિન્સે ઝમીન સે નહીં મ-સલન કાંચ કા જિર્મ હો તો તયમ્મુમ
જાઈઝ નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 80)

﴿3﴾ જિસ મિટ્ટી, પથ્થર વગૈરા સે તયમ્મુમ કિયા જાએ ઉસ કા પાક
હોના ઝરૂરી હૈ યા’ની ન ઉસ પર કિસી નજાસત કા અસર હો ન યેહ
હો, કે સિફ ખુશક હોને સે નજાસત કા અસર જાતા રહા હો. (ઐઝન,
સ. 79) ઝમીન, દીવાર ઔર વોહ ગદ્દ જો ઝમીન પર પડી રહતી હૈ
અગર નાપાક હો જાએ ફિર ધૂપ યા હવા સે સૂખ જાએ ઔર નજાસત
કા અસર ખત્મ હો જાએ તો પાક હૈ ઔર ઉસ પર નમાઝ જાઈઝ હૈ
મગર ઉસ સે તયમ્મુમ નહીં હો સકતા.

﴿4﴾ યેહ વહ્મ, કે કભી નજિસ હુઈ હોગી ફુજૂલ હૈ ઇસ કા એ’તિબાર
નહીં.

(ઐઝન, સ. 79)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હે. (الإسئل)

﴿5﴾ અગર કિસી લકડી, કપડે યા દરી વગૈરા પર ઇતની ગદ્દ હૈ કે હાથ મારને સે ઉઁલિયોં કા નિશાન બન જાએ તો ઉસ સે તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ.

﴿6﴾ ચૂના, મિટ્ટી યા ઈંટોં કી દીવાર ખ્વાહ ઘર કી હો યા મસ્જિદ કી ઇસ સે તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ. મગર ઉસ પર ઑઈલ પેઈન્ટ, પ્લાસ્ટિક પેઈન્ટ ઔર મેટ ફિનિશ યા વૉલ પેપર વગૈરા કોઈ ઐસી ચીઝ નહીં હોની ચાહિયે જો જિન્સે ઝમીન કે ઇલાવા હો, દીવાર પર માર્બલ હો તો કોઈ હરજ નહીં.

﴿7﴾ જિસ કા વુઝૂ ન હો યા નહાને કી હાજત હો ઔર પાની પર કુદરત ન હો વોહ વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કી જગહ તયમ્મુમ કરે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 68)

﴿8﴾ ઐસી બીમારી, કે વુઝૂ યા ગુસ્લ સે ઇસ કે બઢ જાને યા દેર મેં અચ્છી હોને કા સહીહ અન્દેશા હો યા ખુદ અપના તજરિબા હો, કે જબ ભી વુઝૂ યા ગુસ્લ કિયા બીમારી બઢ ગઈ યા યૂં કે કોઈ મુસલ્માન અચ્છા કાબિલ તબીબ જો ઝાહિરી તૌર પર ફાસિક ન હો વોહ કહ દે, કે પાની નુક્સાન કરેગા. તો ઇન સૂરતોં મેં તયમ્મુમ કર સકતી હેં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 68, ૬૬૨ - ૬૬૧ ص ۱ رَدُّ الْمُخْتَار، رَدُّ الْمُخْتَار ج ۱)

﴿9﴾ અગર સર સે નહાને મેં પાની નુક્સાન કરતા હો તો ગલે સે નહાઈયે ઔર પૂરે સર કા મસ્હ કીજિયે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 69)

﴿10﴾ જહાં ચારોં તરફ એક એક મીલ તક પાની કા પતા ન હો વહાં ભી તયમ્મુમ કર સકતી હેં.

(ઐઝન)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : تُمْ جَلَا لِمِیْ هُوَ مُوْجٌ پَر دُرُودِ پَدُوْ كَ تُمْبَارَا دُرُودِ مُوْجِ تَك پَلُوْیَتَا هِی. (طبرانی)

﴿11﴾ अगर धतना आबे जमजम शरीफ पास है जो वुजू के लिये काफी है तो तयम्मुम जाईज नहीं. (औज़न)

﴿12﴾ धतनी सर्दी हो, के नहाने से मर जाने या बीमार हो जाने का कवी अन्देशा है और नहाने के बा'द सर्दी से बचने का कोई सामान भी न हो तो तयम्मुम जाईज है. (औज़न, स. 70)

﴿13﴾ कैदी को कैदफाने वाले वुजू न करने दें तो तयम्मुम कर के नमाज़ पढ़ ले बा'द में ईआदा करे और अगर वोह दुश्मन या कैदफाने वाले नमाज़ भी न पढ़ने दें तो ईशारे से पढ़े और बा'द में ईआदा करे. (औज़न, स. 71)

﴿14﴾ अगर येह गुमान है के पानी तलाश करने में (या पानी तक पलोंच कर वुजू करने तक) काफ़िला नज़रों से गाईब हो जायेगा “या ट्रेन छूट जायेगी.” तो तयम्मुम जाईज है. (बहारे शरीअत, हिस्सा : 2, स. 72) इतावा र-जविय्या मुजर्रज जिल्द 3 सफ़हा 417 पर है : अगर रेल चले जाने का अन्देशा हो तब भी तयम्मुम करे और ईआदा नहीं.

﴿15﴾ वक्त धतना तंग हो गया के वुजू या गुस्ल करेगी तो नमाज़ कज़ा हो जायेगी तो तयम्मुम कर के नमाज़ पढ़ ले फिर वुजू या गुस्ल कर के नमाज़ का ईआदा करे. (माज़ूज़ अज़ इतावा र-जविय्या, जि. 3, स. 307)

﴿16﴾ औरत हैज़ व निफ़ास से पाक हो गई और पानी पर कादिर नहीं तो तयम्मुम करे. (बहारे शरीअत, हिस्सा : 2, स. 74)

﴿17﴾ अगर कोई ऐसी जगह है जहां न पानी मिलता है न ही

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَسَى نِي مُؤَلَّزٌ عَلَيَّ وَآلِيٍّ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर इस भरतबा दुइदे पाक पढा अल्लाह उस पर सो रहमतें नाज़िल फरमाता है. (طبرانی)

તયમ્મુમ કે લિયે પાક મિટ્ટી તો ઉસે યાહિયે કે વક્તે નમાઝ મેં નમાઝ કી સી સૂરત બનાએ યા'ની તમામ હ-રકાતે નમાઝ બિલા નિયતે નમાઝ બજા લાએ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 75) મગર પાક પાની યા મિટ્ટી પર કાદિર હોને પર વુઝૂ યા તયમ્મુમ કર કે નમાઝ પઢની હોગી.

﴿18﴾ વુઝૂ ઔર ગુસ્લ દોનોં કે તયમ્મુમ કા એક હી તરીકા હૈ.

(الْحَوْهَرَةُ النَّبِيَّةُ، الْحِزْمَةُ الْأَوَّلُ ص ٢٨)

﴿19﴾ जिस पर गुस्ल फर्ज है उस के लिये येह ज़रूरी नहीं के वुज़ू और गुस्ल दोनों के लिये दो तयम્मુम करे बल्के दोनों में એક હી નિયત કર લે દોનોં હો જાએંગે ઔર અગર સિફ ગુસ્લ યા વુઝૂ કી નિયત કી જબ ભી કાફી હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 76)

﴿20﴾ જિન ચીઝોં સે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ યા ગુસ્લ ફર્જ હો જાતા હૈ ઉન સે તયમ્મુમ ભી ટૂટ જાતા હૈ ઔર પાની પર કાદિર હોને સે ભી તયમ્મુમ ટૂટ જાતા હૈ.

(ઐઝન, સ. 82)

﴿21﴾ ઈસ્લામી બહન ને અગર નાક મેં ફૂલ વગૈરા પહને હોં તો નિકાલ લે વરના ફૂલ કી જગહ મસ્હ નહીં હો સકેગા. (ઐઝન, સ. 77)

﴿22﴾ હોંટોં કા વોહ હિસ્સા જો આદતન મુંહ બન્દ હોને કી હાલત મેં દિબાઈ દેતા હૈ ઈસ પર મસ્હ હોના જરૂરી હૈ અગર મુંહ પર હાથ ફૈરતે વક્ત કિસી ને હોંટોં કો ઝોર સે દબા લિયા, કે કુછ હિસ્સા મસ્હ હોને સે રહ ગયા તો તયમ્મુમ નહીં હોગા.

(ઐઝન)

﴿23﴾ ઈસી તરહ ઝોર સે આંખેં બન્દ કર લીં જબ ભી ન હોગા. (ઐઝન)

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुरुद शरीक न पड़े तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शप्स है. (तर्जुमा)

﴿24﴾ અંગૂઠી, ઘડી વગેરા પહને હોં તો ઉતાર કર યા હટા કર ઉન કે નીચે હાથ ફેરના ફર્જ હૈ. ચૂડિયાં વગેરા હટા કર ઉન કે નીચે મસ્હ કીજિયે. તયમ્મુમ કી એહતિયાતેં વુઝૂ સે બઢ કર હેં. (એઝન)

﴿25﴾ બીમાર યા બે દસ્તો પા ખુદ તયમ્મુમ નહીં કર સકતી તો કોઈ દૂસરી કરવા દે ઇસ મેં તયમ્મુમ કરવાને વાલી કી નિયત કા એ'તિબાર નહીં, જિસ કો તયમ્મુમ કરવાયા જા રહા હૈ ઉસ કો નિયત કરની હોગી. (અલમ્ગીરી જ ૧, ૨૧, ૭૬, સ. ૭૬)

﴿26﴾ અગર ઔરત કો વુઝૂ કરના હૈ ઔર વહાં કોઈ ના મહરમ મર્દ મૌજૂદ હૈ જિસ સે છુપા કર હાથોં કા ધોના ઔર સર કા મસ્હ નહીં કર સકતી તયમ્મુમ કરે. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજ, જિ. ૩, સ. ૪૧૬)

યા રબ્બે મુસ્તફા ﷺ હમેં બાર બાર તયમ્મુમ કે મસાઈલ પઢને, સમઝને ઔર દૂસરોં કો સમઝાને ઔર સુન્નતોં કે મુતાબિક તયમ્મુમ કરને કી તૌફીક અતા ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَی مُحَمَّد

ગલા બૈઠ ગયા હો તો.....

પ્યાઝ કા રસ એક તોલા (તકરીબન 12 ગ્રામ), શહ્દ દો તોલા (તકરીબન 25 ગ્રામ) મિલા કર ગર્મ કર કે પીને સે **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** બેઠી હુઈ આવાઝ સાફ હો જાએગી, મગર આતિશક (એક જિન્સી બીમારી) ઔર જુઝામ (યા'ની કોઢ) કે મરીઝ કો ઇસ સે ફાએદા નહીં હોગા. (અપને તબીબ કે મશવરે બિગૈર યેહ ઇલાજ ન કીજિયે)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَتَابَعْتُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

જવાબે અઝાન કા તરીકા

મોતિયોં કા તાજ

અલ કૌલુલ બદીઅ મેં હૈ, ઇન્તિકાલ કે બા'દ હઝરતે સય્યિદુના અબુલ અબ્બાસ અહમદ બિન મન્સૂર رَحْمَةُ اللَّهِ الْغَفُورُ કો અહલે શીરાઝ મેં સે કિસી ને ખ્વાબ મેં દેખા કે વોહ સર પર મોતિયોં કા તાજ સજાએ જન્નતી લિબાસ મેં મલ્બૂસ “શીરાઝ” કી જામેઅ મસ્જિદ કી મેહરાબ મેં ખડે હૈ. ખ્વાબ દેખને વાલે ને અર્ઝ કી : **يَا'نِي مَا فَعَلَ اللَّهُ بِكَ ؟** : અલ્લાહ એઝાલ ને આપ કે સાથ કયા મુઆ-મલા ફરમાયા ? ફરમાયા : **أَلْحَمْدُ لِلَّهِ** મેં કસરત સે દુરુદ શરીફ પઢા કરતા થા યેહી અમલ કામ આ ગયા કે અલ્લાહુ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત **عَزَّوَجَلَّ** ને મેરી મગ્ફિરત કર દી ઓર મુઝે તાજ પહના કર દાખિલે જન્નત ફરમાયા. (القول البديع، ص ૧૦૬)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

અઝાન કે જવાબ કી ફઝીલત

અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન ખત્તાબ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે હુઝૂરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફલાક **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ફરમાયા : “જબ મુઅઝ્ઝિન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर रोजे जुमुआ दो सो बार दुरुदे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ होगे. (कोहल)

તઆલા ને ઉસે જન્નત મેં દાખિલ કર દિયા હૈ. ઈસ પર લોગ મુ-તઅજિજબ હુએ ક્યૂંકે બ ઝાહિર ઉન કા કોઈ બડા અમલ ન થા. યુનાન્યે એક સહાબી رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ઉન કે ઘર ગએ ઔર ઉન કી બેવા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا સે પૂછા કે ઉન કા કોઈ ખાસ અમલ હમેં બતાઈયે, તો ઉન્હોં ને જવાબ દિયા : ઔર તો કોઈ ખાસ બડા અમલ મુઝે મા'લૂમ નહીં, સિર્ફ ઈતના જાનતી હૂં કે દિન હો યા રાત, જબ ભી વોહ અઝાન સુનતે તો જવાબ ઝરૂર દેતે થે. (تاريخ دمشق لابن عساكر ج ٤٠ ص ٤١٢، ٤١٣ ملخصاً) અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી મફિરત હો.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

ગુ-નહે ગદા કા હિસાબ ક્યા વોહ અગર્યે લાખ સે હૈં સિવા

મગર ઐ અફૂ તેરે અફવ કા તો હિસાબ હૈં ન શુમાર હૈં

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

અઝાન કા જવાબ ઘસ તરહ દીજિયે

મુઅઝ્ઝિઝન સાહિબ કો ચાહિયે કે અઝાન કે કલિમાત ઠહર ઠહર કર કહેં. اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ દોનોં મિલ કર (બિગૈર સક્તા કિયે એક સાથ પઢને કે એ'તિબાર સે) એક કલિમા હૈં દોનોં કે બા'દ સક્તા કરે (યા'ની યુપ હો જાએ) ઔર સક્તે કી મિકદાર યેહ હૈ કે જવાબ દેને વાલા જવાબ દે લે, (دَرْمُخْتَار، رَدُّ الْمُحْتَار ج ٢ ص ٦٦) જવાબ દેને વાલી ઈસ્લામી બહન કો ચાહિયે કે જબ મુઅઝ્ઝિઝન સાહિબ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ કહ કર સક્તા કરેં યા'ની ખામોશ હોં ઉસ વક્ત

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ عزوجل તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અબુ દાઉદ)

કહે. **اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ** ઇસી તરહ દીગર કલિમાત કા જવાબ દે. જબ મુઅઝ્ઝિઝન પહલી બાર **أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ** કહે તો યેહ કહે :

તરજમા : આપ પર દુરુદ હો યા રસૂલલ્લાહ **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ** (رَدُّ الْمُحْتَار ج ૨ ص ૮૬)

જબ દોબારા કહે તો યેહ કહે :

યા રસૂલલ્લાહ ! આપ સે મેરી **قُرَّةُ عَيْنِي بِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ** (અિયા) આંખોં કી ઠન્ડક હૈ.

ઔર હર બાર અંગૂઠોં કે નાખુન આંખોં સે લગા લે આખિર મેં કહે :

ઔ **اللَّهُمَّ مَتِّعْنِي بِالسَّمْعِ وَالْبَصَرِ** (અિયા) મેરી સુનને **عَزَّوَجَلَّ** ! અલ્લાહ ! ઔર દેખને કી કુવ્વત સે મુઝે નફઅ અતા ફરમા.

જો ઐસા કરે સરકારે મદીના **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** (ઉસે અપને પીછે પીછે જન્નત મેં લે જાએંગે. (અિયા)

કે જવાબ મેં (યારોં બાર) **حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ** ઔર **حَتَّى عَلَى الصَّلَاةِ** કહે ઔર બેહતર યેહ હૈ કે દોનોં કહે (યા'ની મુઅઝ્ઝિઝન ને જો કહા વોહ ભી કહે ઔર લાહૌલ ભી) બલ્કે મઝીદ યેહ ભી મિલા લે :

તરજમા : અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને જો યાહા **مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ** (دُرُ الْمُخْتَار وَرَدُّ الْمُحْتَار ج ૨ ص ૮૭, ૮૮, ૮૯, ૯૦, ૯૧, ૯૨, ૯૩, ૯૪, ૯૫, ૯૬, ૯૭, ૯૮, ૯૯, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૬, ૧૦૭, ૧૦૮, ૧૦૯, ૧૧૦, ૧૧૧, ૧૧૨, ૧૧૩, ૧૧૪, ૧૧૫, ૧૧૬, ૧૧૭, ૧૧૮, ૧૧૯, ૧૨૦, ૧૨૧, ૧૨૨, ૧૨૩, ૧૨૪, ૧૨૫, ૧૨૬, ૧૨૭, ૧૨૮, ૧૨૯, ૧૩૦, ૧૩૧, ૧૩૨, ૧૩૩, ૧૩૪, ૧૩૫, ૧૩૬, ૧૩૭, ૧૩૮, ૧૩૯, ૧૪૦, ૧૪૧, ૧૪૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૫, ૧૪૬, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૧૫૦, ૧૫૧, ૧૫૨, ૧૫૩, ૧૫૪, ૧૫૫, ૧૫૬, ૧૫૭, ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦, ૧૬૧, ૧૬૨, ૧૬૩, ૧૬૪, ૧૬૫, ૧૬૬, ૧૬૭, ૧૬૮, ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૭૧, ૧૭૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭, ૧૭૮, ૧૭૯, ૧૮૦, ૧૮૧, ૧૮૨, ૧૮૩, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૭, ૧૮૮, ૧૮૯, ૧૯૦, ૧૯૧, ૧૯૨, ૧૯૩, ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯, ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૦૩, ૨૦૪, ૨૦૫, ૨૦૬, ૨૦૭, ૨૦૮, ૨૦૯, ૨૧૦, ૨૧૧, ૨૧૨, ૨૧૩, ૨૧૪, ૨૧૫, ૨૧૬, ૨૧૭, ૨૧૮, ૨૧૯, ૨૨૦, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫, ૨૨૬, ૨૨૭, ૨૨૮, ૨૨૯, ૨૩૦, ૨૩૧, ૨૩૨, ૨૩૩, ૨૩૪, ૨૩૫, ૨૩૬, ૨૩૭, ૨૩૮, ૨૩૯, ૨૪૦, ૨૪૧, ૨૪૨, ૨૪૩, ૨૪૪, ૨૪૫, ૨૪૬, ૨૪૭, ૨૪૮, ૨૪૯, ૨૫૦, ૨૫૧, ૨૫૨, ૨૫૩, ૨૫૪, ૨૫૫, ૨૫૬, ૨૫૭, ૨૫૮, ૨૫૯, ૨૬૦, ૨૬૧, ૨૬૨, ૨૬૩, ૨૬૪, ૨૬૫, ૨૬૬, ૨૬૭, ૨૬૮, ૨૬૯, ૨૭૦, ૨૭૧, ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૦, ૨૮૧, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪, ૨૮૫, ૨૮૬, ૨૮૭, ૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૨૯૫, ૨૯૬, ૨૯૭, ૨૯૮, ૨૯૯, ૩૦૦, ૩૦૧, ૩૦૨, ૩૦૩, ૩૦૪, ૩૦૫, ૩૦૬, ૩૦૭, ૩૦૮, ૩૦૯, ૩૧૦, ૩૧૧, ૩૧૨, ૩૧૩, ૩૧૪, ૩૧૫, ૩૧૬, ૩૧૭, ૩૧૮, ૩૧૯, ૩૨૦, ૩૨૧, ૩૨૨, ૩૨૩, ૩૨૪, ૩૨૫, ૩૨૬, ૩૨૭, ૩૨૮, ૩૨૯, ૩૩૦, ૩૩૧, ૩૩૨, ૩૩૩, ૩૩૪, ૩૩૫, ૩૩૬, ૩૩૭, ૩૩૮, ૩૩૯, ૩૪૦, ૩૪૧, ૩૪૨, ૩૪૩, ૩૪૪, ૩૪૫, ૩૪૬, ૩૪૭, ૩૪૮, ૩૪૯, ૩૫૦, ૩૫૧, ૩૫૨, ૩૫૩, ૩૫૪, ૩૫૫, ૩૫૬, ૩૫૭, ૩૫૮, ૩૫૯, ૩૬૦, ૩૬૧, ૩૬૨, ૩૬૩, ૩૬૪, ૩૬૫, ૩૬૬, ૩૬૭, ૩૬૮, ૩૬૯, ૩૭૦, ૩૭૧, ૩૭૨, ૩૭૩, ૩૭૪, ૩૭૫, ૩૭૬, ૩૭૭, ૩૭૮, ૩૭૯, ૩૮૦, ૩૮૧, ૩૮૨, ૩૮૩, ૩૮૪, ૩૮૫, ૩૮૬, ૩૮૭, ૩૮૮, ૩૮૯, ૩૯૦, ૩૯૧, ૩૯૨, ૩૯૩, ૩૯૪, ૩૯૫, ૩૯૬, ૩૯૭, ૩૯૮, ૩૯૯, ૪૦૦, ૪૦૧, ૪૦૨, ૪૦૩, ૪૦૪, ૪૦૫, ૪૦૬, ૪૦૭, ૪૦૮, ૪૦૯, ૪૧૦, ૪૧૧, ૪૧૨, ૪૧૩, ૪૧૪, ૪૧૫, ૪૧૬, ૪૧૭, ૪૧૮, ૪૧૯, ૪૨૦, ૪૨૧, ૪૨૨, ૪૨૩, ૪૨૪, ૪૨૫, ૪૨૬, ૪૨૭, ૪૨૮, ૪૨૯, ૪૩૦, ૪૩૧, ૪૩૨, ૪૩૩, ૪૩૪, ૪૩૫, ૪૩૬, ૪૩૭, ૪૩૮, ૪૩૯, ૪૪૦, ૪૪૧, ૪૪૨, ૪૪૩, ૪૪૪, ૪૪૫, ૪૪૬, ૪૪૭, ૪૪૮, ૪૪૯, ૪૫૦, ૪૫૧, ૪૫૨, ૪૫૩, ૪૫૪, ૪૫૫, ૪૫૬, ૪૫૭, ૪૫૮, ૪૫૯, ૪૬૦, ૪૬૧, ૪૬૨, ૪૬૩, ૪૬૪, ૪૬૫, ૪૬૬, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૬૯, ૪૭૦, ૪૭૧, ૪૭૨, ૪૭૩, ૪૭૪, ૪૭૫, ૪૭૬, ૪૭૭, ૪૭૮, ૪૭૯, ૪૮૦, ૪૮૧, ૪૮૨, ૪૮૩, ૪૮૪, ૪૮૫, ૪૮૬, ૪૮૭, ૪૮૮, ૪૮૯, ૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨, ૪૯૩, ૪૯૪, ૪૯૫, ૪૯૬, ૪૯૭, ૪૯૮, ૪૯૯, ૫૦૦, ૫૦૧, ૫૦૨, ૫૦૩, ૫૦૪, ૫૦૫, ૫૦૬, ૫૦૭, ૫૦૮, ૫૦૯, ૫૧૦, ૫૧૧, ૫૧૨, ૫૧૩, ૫૧૪, ૫૧૫, ૫૧૬, ૫૧૭, ૫૧૮, ૫૧૯, ૫૨૦, ૫૨૧, ૫૨૨, ૫૨૩, ૫૨૪, ૫૨૫, ૫૨૬, ૫૨૭, ૫૨૮, ૫૨૯, ૫૩૦, ૫૩૧, ૫૩૨, ૫૩૩, ૫૩૪, ૫૩૫, ૫૩૬, ૫૩૭, ૫૩૮, ૫૩૯, ૫૪૦, ૫૪૧, ૫૪૨, ૫૪૩, ૫૪૪, ૫૪૫, ૫૪૬, ૫૪૭, ૫૪૮, ૫૪૯, ૫૫૦, ૫૫૧, ૫૫૨, ૫૫૩, ૫૫૪, ૫૫૫, ૫૫૬, ૫૫૭, ૫૫૮, ૫૫૯, ૫૬૦, ૫૬૧, ૫૬૨, ૫૬૩, ૫૬૪, ૫૬૫, ૫૬૬, ૫૬૭, ૫૬૮, ૫૬૯, ૫૭૦, ૫૭૧, ૫૭૨, ૫૭૩, ૫૭૪, ૫૭૫, ૫૭૬, ૫૭૭, ૫૭૮, ૫૭૯, ૫૮૦, ૫૮૧, ૫૮૨, ૫૮૩, ૫૮૪, ૫૮૫, ૫૮૬, ૫૮૭, ૫૮૮, ૫૮૯, ૫૯૦, ૫૯૧, ૫૯૨, ૫૯૩, ૫૯૪, ૫૯૫, ૫૯૬, ૫૯૭, ૫૯૮, ૫૯૯, ૬૦૦, ૬૦૧, ૬૦૨, ૬૦૩, ૬૦૪, ૬૦૫, ૬૦૬, ૬૦૭, ૬૦૮, ૬૦૯, ૬૧૦, ૬૧૧, ૬૧૨, ૬૧૩, ૬૧૪, ૬૧૫, ૬૧૬, ૬૧૭, ૬૧૮, ૬૧૯, ૬૨૦, ૬૨૧, ૬૨૨, ૬૨૩, ૬૨૪, ૬૨૫, ૬૨૬, ૬૨૭, ૬૨૮, ૬૨૯, ૬૩૦, ૬૩૧, ૬૩૨, ૬૩૩, ૬૩૪, ૬૩૫, ૬૩૬, ૬૩૭, ૬૩૮, ૬૩૯, ૬૪૦, ૬૪૧, ૬૪૨, ૬૪૩, ૬૪૪, ૬૪૫, ૬૪૬, ૬૪૭, ૬૪૮, ૬૪૯, ૬૫૦, ૬૫૧, ૬૫૨, ૬૫૩, ૬૫૪, ૬૫૫, ૬૫૬, ૬૫૭, ૬૫૮, ૬૫૯, ૬૬૦, ૬૬૧, ૬૬૨, ૬૬૩, ૬૬૪, ૬૬૫, ૬૬૬, ૬૬૭, ૬૬૮, ૬૬૯, ૬૭૦, ૬૭૧, ૬૭૨, ૬૭૩, ૬૭૪, ૬૭૫, ૬૭૬, ૬૭૭, ૬૭૮, ૬૭૯, ૬૮૦, ૬૮૧, ૬૮૨, ૬૮૩, ૬૮૪, ૬૮૫, ૬૮૬, ૬૮૭, ૬૮૮, ૬૮૯, ૬૯૦, ૬૯૧, ૬૯૨, ૬૯૩, ૬૯૪, ૬૯૫, ૬૯૬, ૬૯૭, ૬૯૮, ૬૯૯, ૭૦૦, ૭૦૧, ૭૦૨, ૭૦૩, ૭૦૪, ૭૦૫, ૭૦૬, ૭૦૭, ૭૦૮, ૭૦૯, ૭૧૦, ૭૧૧, ૭૧૨, ૭૧૩, ૭૧૪, ૭૧૫, ૭૧૬, ૭૧૭, ૭૧૮, ૭૧૯, ૭૨૦, ૭૨૧, ૭૨૨, ૭૨૩, ૭૨૪, ૭૨૫, ૭૨૬, ૭૨૭, ૭૨૮, ૭૨૯, ૭૩૦, ૭૩૧, ૭૩૨, ૭૩૩, ૭૩૪, ૭૩૫, ૭૩૬, ૭૩૭, ૭૩૮, ૭૩૯, ૭૪૦, ૭૪૧, ૭૪૨, ૭૪૩, ૭૪૪, ૭૪૫, ૭૪૬, ૭૪૭, ૭૪૮, ૭૪૯, ૭૫૦, ૭૫૧, ૭૫૨, ૭૫૩, ૭૫૪, ૭૫૫, ૭૫૬, ૭૫૭, ૭૫૮, ૭૫૯, ૭૬૦, ૭૬૧, ૭૬૨, ૭૬૩, ૭૬૪, ૭૬૫, ૭૬૬, ૭૬૭, ૭૬૮, ૭૬૯, ૭૭૦, ૭૭૧, ૭૭૨, ૭૭૩, ૭૭૪, ૭૭૫, ૭૭૬, ૭૭૭, ૭૭૮, ૭૭૯, ૭૮૦, ૭૮૧, ૭૮૨, ૭૮૩, ૭૮૪, ૭૮૫, ૭૮૬, ૭૮૭, ૭૮૮, ૭૮૯, ૭૯૦, ૭૯૧, ૭૯૨, ૭૯૩, ૭૯૪, ૭૯૫, ૭૯૬, ૭૯૭, ૭૯૮, ૭૯૯, ૮૦૦, ૮૦૧, ૮૦૨, ૮૦૩, ૮૦૪, ૮૦૫, ૮૦૬, ૮૦૭, ૮૦૮, ૮૦૯, ૮૧૦, ૮૧૧, ૮૧૨, ૮૧૩, ૮૧૪, ૮૧૫, ૮૧૬, ૮૧૭, ૮૧૮, ૮૧૯, ૮૨૦, ૮૨૧, ૮૨૨, ૮૨૩, ૮૨૪, ૮૨૫, ૮૨૬, ૮૨૭, ૮૨૮, ૮૨૯, ૮૩૦, ૮૩૧, ૮૩૨, ૮૩૩, ૮૩૪, ૮૩૫, ૮૩૬, ૮૩૭, ૮૩૮, ૮૩૯, ૮૪૦, ૮૪૧, ૮૪૨, ૮૪૩, ૮૪૪, ૮૪૫, ૮૪૬, ૮૪૭, ૮૪૮, ૮૪૯, ૮૫૦, ૮૫૧, ૮૫૨, ૮૫૩, ૮૫૪, ૮૫૫, ૮૫૬, ૮૫૭, ૮૫૮, ૮૫૯, ૮૬૦, ૮૬૧, ૮૬૨, ૮૬૩, ૮૬૪, ૮૬૫, ૮૬૬, ૮૬૭, ૮૬૮, ૮૬૯, ૮૭૦, ૮૭૧, ૮૭૨, ૮૭૩, ૮૭૪, ૮૭૫, ૮૭૬, ૮૭૭, ૮૭૮, ૮૭૯, ૮૮૦, ૮૮૧, ૮૮૨, ૮૮૩, ૮૮૪, ૮૮૫, ૮૮૬, ૮૮૭, ૮૮૮, ૮૮૯, ૮૯૦, ૮૯૧, ૮૯૨, ૮૯૩, ૮૯૪, ૮૯૫, ૮૯૬, ૮૯૭, ૮૯૮, ૮૯૯, ૯૦૦, ૯૦૧, ૯૦૨, ૯૦૩, ૯૦૪, ૯૦૫, ૯૦૬, ૯૦૭, ૯૦૮, ૯૦૯, ૯૧૦, ૯૧૧, ૯૧૨, ૯૧૩, ૯૧૪, ૯૧૫, ૯૧૬, ૯૧૭, ૯૧૮, ૯૧૯, ૯૨૦, ૯૨૧, ૯૨૨, ૯૨૩, ૯૨૪, ૯૨૫, ૯૨૬, ૯૨૭, ૯૨૮, ૯૨૯, ૯૩૦, ૯૩૧, ૯૩૨, ૯૩૩, ૯૩૪, ૯૩૫, ૯૩૬, ૯૩૭, ૯૩૮, ૯૩૯, ૯૪૦, ૯૪૧, ૯૪૨, ૯૪૩, ૯૪૪, ૯૪૫, ૯૪૬, ૯૪૭, ૯૪૮, ૯૪૯, ૯૫૦, ૯૫૧, ૯૫૨, ૯૫૩, ૯૫૪, ૯૫૫, ૯૫૬, ૯૫૭, ૯૫૮, ૯૫૯, ૯૬૦, ૯૬૧, ૯૬૨, ૯૬૩, ૯૬૪, ૯૬૫, ૯૬૬, ૯૬૭, ૯૬૮, ૯૬૯, ૯૭૦, ૯૭૧, ૯૭૨, ૯૭૩, ૯૭૪, ૯૭૫, ૯૭૬, ૯૭૭, ૯૭૮, ૯૭૯, ૯૮૦, ૯૮૧, ૯૮૨, ૯૮૩, ૯૮૪, ૯૮૫, ૯૮૬, ૯૮૭, ૯૮૮, ૯૮૯, ૯૯૦, ૯૯૧, ૯૯૨, ૯૯૩, ૯૯૪, ૯૯૫, ૯૯૬, ૯૯૭, ૯૯૮, ૯૯૯, ૧૦૦૦) હુવા, જો નહીં યાહા ન હુવા.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: મુઝા પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝા પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઝિરત હૈ. (હામિદ)

مِنْ التَّوْمِ : જવાબ મેં કહે :

صَدَقَتْ وَبَرِّرَتْ وَبِالْحَقِّ نَطَقَتْ તરજમા: તૂ સચ્ચા ઓર નેકૂકાર હૈ ઓર તૂને હક કહા હૈ.

(دُرْمُخْتَار، رَدُّ الْمُخْتَار ج ۲، ص ۸۳)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

“અઝાને બિલાલ” કે આઠ દુરુદ્દ કી નિસ્બત સે

જવાબે અઝાન કે 8 મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ અઝાને નમાઝ કે ઈલાવા દીગર અઝાનોં કા જવાબ ભી દિયા જાએગા મ-સલન બચ્ચા પૈદા હોતે વક્ત કી અઝાન. (دُرْمُخْتَار ج ۲، ص ۸۲)

﴿2﴾ અઝાન સુનને વાલે કે લિયે અઝાન કા જવાબ દેને કા હુકમ હૈ. (عالمگیری ج ۱، ص ۵۷)

﴿3﴾ જુનુબ (યા'ની જિસે જિમાઅ યા એહતિલામ કી વજહ સે ગુસ્લ કી હાજત હો) ભી અઝાન કા જવાબ દે. અલબત્તા હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઓરત, જિમાઅ મેં મશગૂલ યા જો કઝાએ હાજત મેં હોં ઉન પર જવાબ નહીં. (دُرْمُخْتَار ج ۲، ص ۸۱)

﴿4﴾ જબ અઝાન હો તો ઉતની દેર કે લિયે સલામ વ કલામ ઓર જવાબે સલામ ઓર તમામ કામ મૌકૂફ કર દીજિયે યહાં તક કે તિલાવત ભી, અઝાન કો ગૌર સે સુનિયે ઓર જવાબ દીજિયે.

(دُرْمُخْتَار ج ۲، ص ۸۶، عالمگیری ج ۱، ص ۵۷، مَلْخَصاً)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : ﷺ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟﻠﻪ ﺗﻌﺎﻟٰﻰ ﻏَﻠِﻴْﻮْ ﻭَﺍﻟﻠﻪ ﻭَﺳَﻠَﻢ ﺟો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુબારક)

﴿5﴾ અઝાન કે દૌરાન ચલના, ફિરના, બરતન, ગિલાસ વગૈરા કોઈ સી ચીઝ ઉઠાના, ખાના વગૈરા રખના, છોટે બચ્ચોં સે ખેલના, ઇશારોં મેં ગુફ્ત-ગૂ કરના વગૈરા સબ કુછ મૌકૂફ કર દેના હી મુનાસિબ હૈ.

﴿6﴾ જો અઝાન કે વક્ત બાતોં મેં મશગૂલ રહે ઓસ પર ﷻ ﻋَﺰَّﻭْﺟَﻞ ﭘર ખાતિમા બુરા હોને કા ખૌફ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 41, મકન્ત-બતુલ મદીના)

﴿7﴾ અગર ચન્દ અઝાનેં સુને તો ઇસ પર પહલી હી કા જવાબ હૈ ઓર બેહતર યેહ હૈ કે સબ કા જવાબ દે. (ﻓِﺮْمُﺨﺘﺎﺭ ﻭﺭﺩﺓ ﺍﻟﻤُﺨﺘﺎﺭ ج 2 ص 82)

﴿8﴾ અગર બ વક્તે અઝાન જવાબ ન દિયા તો અગર ઝિયાદા દેર ન ગુઝરી હો તો જવાબ દે લે. (ﻓِﺮْمُﺨﺘﺎﺭ ج 2 ص 83, 84)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કિબ્લા રુખ બૈઠને સે બીનાઈ તેઝ હોતી હૈ

હઝરતે સચ્ચિદુના ઇમામ શાફૈઈ ﷻ ﻋَﻠَﻴْﻬِ ﺭﺣﻤَﺔُ ﺍﻟﻠﻪ ﻗﻮﻱ ફરમાતે હેં : ચાર ચીઝેં આંખોં કી (બીનાઈ કી) તક્વિયત કા બાઈસ હેં :

﴿1﴾ કિબ્લા રુખ બૈઠના ﴿2﴾ સોતે વક્ત સુરમા લગાના ﴿3﴾ સબ્જે કી તરફ નઝર કરના ઓર ﴿4﴾ લિબાસ કો પાક વ સાફ રખના.

(احياء العلوم، ج 2 ص 27 دار صادر بيروت)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَتَابِعُ فَاَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(હ-નફી)

નમાઝ કા તરીકા

દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત

રસૂલે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ, રહમતે આલમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહ્તશમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને રહમત નિશાન હૈ : કિયામત કે રોઝ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે અર્શ કે સિવા કોઈ સાયા નહીં હોગા, ત્રીન શખ્સ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે અર્શ કે સાએ મેં હોંગે. અર્ઝ કી ગઈ : યા રસૂલલ્લાહ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم વોહ કૌન લોગ હોંગે ? ઇશાદિ ફરમાયા (1) વોહ શખ્સ જો મેરે ઉમ્મતી કી પરેશાની કો દૂર કરે (2) મેરી સુન્નત કો ઝિન્દા કરને વાલા (3) મુઝ પર કસરત સે દુરુદ શરીફ પઢને વાલા.

(البدر السافرة فی امور الاخرة للسيوطی ص ۱۳۱ حدیث ۳۶۶)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّد

ઈસ્લામી બહનો ! કુરઆનો હદીસ મેં નમાઝ પઢને કે બે શુમાર ફઝાઈલ ઔર ન પઢને કી સખ્ત સઝાએ વારિદ હેં, યુનાન્થે પારહ 28 સૂ-રતુલ મુનાફિકૂન કી આયત નમ્બર 9 મેં ઇશાદિ રબ્બાની હૈ :

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس نے کیتاબ میں موجز پر دھڑے پاک لپیٹا تو جب تک میرا نام
 (اس میں رહેگا) ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઈસ્તિઝ્કાર કરતે રહેંગે. (ترمذی)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ
 أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ
 ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
 فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ④

(પાર: ૨૮, المنافقون : ૧)

હઝરતે સચ્ચિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન અહમદ ઝ-હબી
 رَحْمَهُمُ اللَّهُ السَّلَام ફરમાતે નકલ કરતે હેં, મુફરિસિરીને કિરામ
 હેં કે ઈસ આયતે મુબા-રકા મેં અલ્લાહ તઆલા કે ઝિક્ર સે પાંચ નમાઝેં
 મુરાદ હેં, પસ જો શખ્સ અપને માલ યા'ની ખરીદો ફરોખ્ત, મઈશત
 વ રોઝગાર, સાઝો સામાન ઔર ઔલાદ મેં મસરૂફ રહે ઔર વક્ત
 પર નમાઝ ન પઢે વોહ નુક્સાન ઉઠાને વાલોં મેં સે હૈ. (کتاب الکبائر ص ૨૦)

કિયામત કા સબ સે પહલા સુવાલ

સરકારે મદીના, સુલ્તાને બા કરીના, કરારે કલબો સીના,
 ફૈઝ ગન્જના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ઈશદિ હકીકત બુન્યાદ હૈ :
 “કિયામત કે દિન બન્દે કે આ'માલ મેં સબ સે પહલે નમાઝ કા સુવાલ હોગા.
 અગર વોહ દુરુસ્ત હુઈ તો ઉસ ને કામ્યાબી પાઈ ઔર અગર ઉસ મેં કમી હુઈ
 તો વોહ રુસ્વા હુવા ઔર ઉસ ને નુક્સાન ઉઠાયા.”

(کِتَابُ الْعَمَال، ج ۷ ص ۱۱۵ رقم ۱۸۸۸۳)

નમાઝી કે લિયે નૂર

સરકારે દો આલમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم (જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર દસ રહમતોં બેજતા હૈ. (૫))

મુહૂતશમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ઇશાદિ મુઅઝ્ઝમ હૈ, “જો શખ્સ નમાઝ કી હિફાઝત કરે, ઉસ કે લિયે નમાઝ કિયામત કે દિન નૂર, દલીલ ઓર નજાત હોગી ઓર જો ઇસ કી હિફાઝત ન કરે, ઉસ કે લિયે બરોઝે કિયામત ન નૂર હોગા ઓર ન દલીલ ઓર ન હી નજાત. ઓર વોહ શખ્સ કિયામત કે દિન ફિરઔન, કાઝન, હામાન ઓર ઉબય બિન ખલફ કે સાથ હોગા.”

(مَجْمَعُ الزَّوَادِ ج ۲ ص ۲۱-حدیث ۱۶۱۱)

કૌન, કિસ કે સાથ ઉઠેગા !

ઈસ્લામી બહનો ! હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ મુહમ્મદ બિન અહમદ ઝ-હબી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِی નકલ કરતે હૈં, બા'ઝ ઉ-લમાએ કિરામ رَحْمَةُ اللَّهِ السَّلَام ફરમાતે હૈં : બે નમાઝી કો ઇન ચાર (ફિરઔન, કાઝન, હામાન, ઓર ઉબય બિન ખલફ) કે સાથ ઇસ લિયે ઉઠાયા જાએગા કે લોગ ઉમૂમન દૌલત, હુકૂમત, વઝારત ઓર તિજારત કી વજહ સે નમાઝ કો તર્ક કરતે હૈં. જો હુકૂમત કી મશગૂલિયત કે સબબ નમાઝ નહીં પઢેગા ઉસ કા હશર (યા'ની ઉઠાયા જાના) ફિરઔન કે સાથ હોગા, જો દૌલત કે બાઈસ નમાઝ તર્ક કરેગા તો ઉસ કા કાઝન કે સાથ હશર હોગા, અગર તર્કે નમાઝ કા સબબ વઝારત હોગી તો ફિરઔન કે વઝીર હામાન કે સાથ હશર હોગા ઓર અગર તિજારત કી મશગૂલિયત કી વજહ સે નમાઝ છોડેગા તો ઉસ કો મક્કએ મુકર્રમા કે બહુત બડે કાફિર તાજિર ઉબય બિન ખલફ કે સાથ બરોઝે કિયામત ઉઠાયા જાએગા.

(کتابُ الکِبَارِ ص ۲۱)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખૂત્રા)

શદીદ ઝખ્મી હાલત મેં નમાઝ

જબ હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ પર કાતિલાના હમ્લા હુવા તો અર્ઝ કી ગઈ, ઐ અમીરુલ મુઅમિનીન ! નમાઝ (કા વક્ત હૈ) ફરમાયા : “જી હાં, સુનિયે ! જો શપ્સ નમાઝ કો ઝાએઅ કરતા હૈ ઉસ કા ઈસ્લામ મેં કોઈ હિસ્સા નહીં.” ઔર હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂક رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ને શદીદ ઝખ્મી હોને કે બા વુજૂદ નમાઝ અદા ફરમાઈ. (ઐઝન, સ. 22)

દઝારોં સાલ અઝાબે નાર કા હકદાર

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 9 સફહા 158 તા 159 પર ફરમાતે હૈં : ઈમાન વ તસ્દીહે અકાઈદ કે બા'દ જુમ્લા હુકૂલ્લાહ મેં સબ સે અહમ વ આ'ઝમ નમાઝ હૈ. જુમુઆ વ ઈદેન યા બિલા પાબન્દી પન્જગાના પઢના હરગિઝ નજાત કા ઝિમ્માદાર નહીં. જિસ ને કસ્દન એક વક્ત કી છોડી દઝારોં બરસ જહન્નમ મેં રહને કા મુસ્તહિક હુવા, જબ તક તૌબા ન કરે ઔર ઉસ કી કઝા ન કર લે, મુસલ્માન અગર ઉસ કી ઝિન્દગી મેં ઉસે યક લખ્ત (યા'ની બિલ્કુલ) છોડ દેં ઉસ સે બાત ન કરેં, ઉસ કે પાસ ન બૈઠેં, તો ઝરૂર વોહ ઈસ કા સઝાવાર હૈ. અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઈશાદિ ફરમાતા હૈ :

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جَلَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुश्मंदे पाक न पढा तलकीक वोड बढे बप्त हो गया. (उ०:)

तर-ज-मअे क-लुल ईमान : और जो
 وَعَمَّا يُسَيِّئُكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
 بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ①
 (پاره : ٤ ، الانعام : ٦٨)
 کहीं तुजे शैतान बुलावे तो याद आये
 पर जालिमों के पास न बैठ.

नमाज़ पर नूर या तारीकी के अस्बाब

હઝરતે સચ્ચિદુના ઉબાદા બિન સામિત રવ્ઝુલ્લેત્તેલ્લેહુ સે રિવાયત હૈ કે નબિય્હે રહમત, શફીએ ઉમ્મત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, તાજદારે રિસાલત વલ્લેહુ તૈઅલ્લેહુ ઇન્હિ વાલેહુ સલ્મ કા ફરમાને આલીશાન હૈ, “જો શખ્સ અચ્છી તરહ વુજૂ કરે, ફિર નમાઝ કે લિયે ખડા હો, ઈસ કે રુકૂઅ, સુજૂદ ઓર કિરાઅત કો મુકમ્મલ કરે તો નમાઝ કહતી હૈ, અલ્લાહ તઆલા તેરી હિફાઝત કરે જિસ તરહ તૂને મેરી હિફાઝત કી. ફિર ઉસ નમાઝ કો આસ્માન કી તરફ લે જાયા જાતા હૈ ઓર ઉસ કે લિયે ચમક ઓર નૂર હોતા હૈ. પસ ઉસ કે લિયે આસ્માન કે દરવાઝે ખોલે જાતે હૈં હત્તા કે ઉસે અલ્લાહ તઆલા કી બારગાહ મેં પેશ કિયા જાતા હૈ ઓર વોહ નમાઝ ઉસ નમાઝી કી શફાઅત કરતી હૈ. ઓર અગર વોહ ઈસ કા રુકૂઅ, સુજૂદ ઓર કિરાઅત મુકમ્મલ ન કરે તો નમાઝ કહતી હૈ, અલ્લાહ તઆલા તુજે ઝાએઝ કર દે જિસ તરહ તૂને મુજે ઝાએઝ કિયા. ફિર ઉસ નમાઝ કો ઈસ તરહ આસ્માન કી તરફ લે જાયા જાતા હૈ કે ઉસ પર તારીકી (અંધેરા) છાઈ હોતી હૈ ઓર ઉસ પર આસ્માન કે દરવાઝે બન્દ કર દિયે જાતે હૈં ફિર ઉસ કો પુરાને કપડે કી તરહ લપેટ કર ઉસ નમાઝી કે મુંહ પર મારા જાતા હૈ.”

(کُنُزُ الْعَمَال، ج ٧ ص ١٢٩، رقم ١٩٠٤٩)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جیس نے મુઝ પર એક બાર દુરુદ પાક પઢા અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ اُس પર દસ રહમતેં ભેજતા હે. (۴)

બુરે ખાતિમે કા એક સબબ

હઝરતે સચ્ચિદના ઈમામ બુખારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْبَارِی ફરમાતે હેં :
હઝરતે સચ્ચિદના હુઝેફા બિન યમાન رَضِيَ اللَّهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને એક શખ્સ કો દેખા જો નમાઝ પઢતે હુએ રુકૂઅ ઔર સુજૂદ પૂરે અદા નહીં કરતા થા. તો ઉસ સે ફરમાયા : “તુમ ને જો નમાઝ પઢી અગર ઈસી નમાઝ કી હાલત મેં ઈન્તિકાલ કર જાઓ તો હઝરતે સચ્ચિદના મુહમ્મદે મુસ્તફા ﷺ કે તરીકે પર તુમ્હારી મૌત વાકેઅ નહીં હોગી. (صَحِيحُ الْبُخَارِيِّ ج ۱ ص ۲۸۶ حدیث ۸۰۸) સુ-નને નસાઈ કી રિવાયત મેં યેહ ભી હે કે આપ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને પૂછા : “તુમ કબ સે ઈસ તરહ નમાઝ પઢ રહે હો ? ઉસ ને કહા : “ચાલીસ સાલ સે.” ફરમાયા : “તુમ ને ચાલીસ સાલ સે બિલ્કુલ નમાઝ હી નહીં પઢી ઔર અગર ઈસી હાલત મેં તુમ્હેં મૌત આ ગઈ તો દીને મુહમ્મદી ﷺ પર નહીં મરોગે.”

(سُنَنُ النَّسَائِي ص ۲۲۵ حدیث ۱۳۰۹)

નમાઝ કા ચોર

હઝરતે સચ્ચિદના અબૂ કતાદા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હે કે સરકારે મદીના, કરારે કલ્બો સીના, ફેઝ ગન્જના, સાહિબે મુઅત્તર પસીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને બા કરીના હે : “લોગોં મેં બદ તરીન ચોર વોહ હે જો અપની નમાઝ મેં ચોરી કરે.” અર્ઝ કી ગઈ, “ચારસૂલલ્લાહ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ! નમાઝ મેં ચોરી કેસે હોતી હે ?”

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્મી)

ફરમાયા : “(ઈસ તરહ, કે) રુકૂઅ ઓર સજ્દે પૂરે ન કરે.”

(مُسْنَدُ إِمَامِ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، ج ٨، ص ٣٨٦، حَدِيث ٢٢٧٠٥)

ચોર કી દો કિસ્મેં

મુફ્ફિસિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْمُنَّان ઈસ હદીસ કે તહ્ત ફરમાતે હેં : મા'લૂમ હુવા માલ કે ચોર સે નમાઝ કા ચોર બદતર હૈ ક્યૂંકે માલ કા ચોર અગર સઝા ભી પાતા હૈ તો કુછ ન કુછ નફઅ ભી ઉઠા લેતા હૈ મગર નમાઝ કા ચોર સઝા પૂરી પાએગા ઈસ કે લિયે નફઅ કી કોઈ સૂરત નહીં. માલ કા ચોર બન્દે કા હક મારતા હૈ જબ કે નમાઝ કા ચોર અલ્લાહ ેક્રા કા હક, યેહ હાલત ઉન કી હૈ જો નમાઝ કો નાકિસ પઢતે હેં ઈસ સે વોહ લોગ દર્સે ઈબ્રત હાસિલ કરેં જો સિરે સે નમાઝ પઢતે હી નહીં.

(મિરઆતુલ મનાજ્જહ, જિ. 2, સ. 78)

ઈસ્લામી બહનો ! અવ્વલ તો લોગ નમાઝ પઢતે હી નહીં હેં ઓર જો પઢતે હેં ઉન કી અક્સરિય્યત સુન્નતેં સીખને કે જઝબે કી કમી કે બાઈસ આજ કલ સહીહ તરીકે સે નમાઝ પઢને સે મહરૂમ રહતી હૈ. યહાં મુખ્તસરન નમાઝ પઢને કા તરીકા પેશ કિયા જાતા હૈ. બરાએ મેહરબાની ! બહુત ઝિયાદા ગૌર સે પઢિયે ઓર અપની નમાઝોં કી ઈસ્લાહ ફરમાઈયે :

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس نے મુઝ પર દસ મરતબા સુબહ ઓર દસ મરતબા શામ દુરૂદે પાક પઢા ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શફાઅત મિલેગી. (ترمذی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

અલ્લાહ કે નામ સે શુરૂઅ જો
બહુત મેહરબાન રહમત વાલા.

ફિર મુકમ્મલ સૂરઅ ફાતિહા પઢિયે :

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
سُتَعْبَدُ
اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

તર-જ-મઅ કન્ઝુલ ઈમાન : સબ ખૂબિયાં
અલ્લાહ કો જો માલિક સારે જહાન
વાલોં કા. બહુત મેહરબાન રહમત વાલા,
રોઝે જઝા કા માલિક. હમ તુઝી કો પૂજે
ઔર તુઝી સે મદદ યાહેં. હમ કો સીધા
રાસ્તા ચલા, રાસ્તા ઉન કા જિન પર તૂને
એહસાન કિયા, ન ઉન કા જિન પર ગઝબ
હુવા ઔર ન બહકે હુઓં કા.

સૂરઅ ફાતિહા ખત્મ કર કે આહિસ્તા સે આમીન કહિયે. ફિર
તીન આયાત યા એક બડી આયત જો તીન છોટી આયતોં કે બરાબર
હો યા કોઈ સૂરત મ-સલન સૂરઅ ઈખ્લાસ પઢિયે.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
اللَّهُ الصَّمَدُ
لَمْ يَلِدْ
وَلَمْ يُولَدْ
لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

તર-જ-મઅ કન્ઝુલ ઈમાન : અલ્લાહ
કે નામ સે શુરૂઅ જો બહુત મેહરબાન
રહમત વાલા. તુમ ફરમાઓ વોહ અલ્લાહ
હે વોહ એક હૈ. અલ્લાહ બે નિયાઝ હૈ. ન
ઉસ કી કોઈ ઔલાદ ઔર ન વોહ કિસી સે
પૈદા હુવા. ઔર ન ઉસ કે જોડ કા કોઈ.

فرمانے مستحق علی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم : جس کے پاس میرا لڑکا ہوا اور اس نے مجھ پر دُرُود شریف نہ پڑھا اس نے جہنم کی۔ (عبدالرزاق)

अब **اللَّهُ أَكْبَرُ** कहते हुअे रुकूअ में जाँधये. रुकूअ में थोडा रुकिये या'नी छतना, के घुटनों पर हाथ रख दें जोर न दीजिये और घुटनों को न पकड़िये और उंगलियां मिली हुई और पाँउ रुके हुअे रखिये मर्दों की तरह ખૂબ सीधे मत कीजिये. (فتاوى عالمگیری ج ۱ ص ۷۶)

कम अऊ कम तीन बार रुकूअ की तस्बीह या'नी **سُبْحَنَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ** (या'नी पाक है मेरा अ-ऊमत वाला परवर्द गार) कहिये. फिर तस्मीअ या'नी **سَمِعَ اللَّهُ لَبَنَ حَبَدًا** (या'नी अल्लाह **عَزَّوَجَلَّ** ने उस की सुन ली जिस ने उस की तारीफ़ की) कहते हुअे बिट्कुल सीधी ખડी हो जाँधये, इस ખडे होने को कौमा कहते हैं. इस के बाद कहिये : **اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ** (अै अल्लाह ! अै हमारे परवर्द गार ! सब ખूबियां तेरे ही लिये हैं) फिर **اللَّهُ أَكْبَرُ** कहते हुअे इस तरह सज्दे में जाँधये के पहले घुटने जमीन पर रखिये फिर हाथ फिर दोनों हाथों के बीच में इस तरह सर रखिये के पहले नाक फिर पेशानी और येह ખास ખयाल रखिये के नाक की सिर्फ़ नोक नहीं बढके हड़ी लगे और पेशानी जमीन पर जम जाअे, नजर नाक पर रहे, सज्दा सिमत कर कीजिये या'नी बाजू करवटों से, पेट रान से, रान पिंडलियों से और पिंडलियां जमीन से मिला दीजिये, और दोनों पाँउ सीधी तरह निकाल दीजिये. अब कम अऊ कम तीन बार सज्दे की तस्बीह या'नी **سُبْحَنَ رَبِّيَ الْأَعْلَى** (पाक है मेरा परवर्द गार सब

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुरुदे पाक पढ़ा अल्लाह उस पर दस रहमतें भेजता है. (स्म)

સે બુલન્દ) પઢિયે ફિર સર ઇસ તરહ ઉઠાઈયે કે પહલે પેશાની ફિર નાક ફિર હાથ ઉઠે. દોનોં પાઉં સીધી તરફ નિકાલ દીજિયે ઓર ઉલ્ટી સુરીન પર બૈઠિયે ઓર સીધા હાથ સીધી રાન કે બીય મેં ઓર ઉલ્ટા હાથ ઉલ્ટી રાન કે બીય મેં રખિયે. દોનોં સજદોં કે દરમિયાન બૈઠને કો જલ્સા કહતે હેં. ફિર કમ અઝ કમ એક બાર سُبْحَنَ اللَّهِ કહને કી મિકદાર ઠહરિયે (ઇસ વકફે મેં اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي يا 'ની ઐ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ મેરી મગ્ફિરત ફરમા કહ લેના મુસ્તહબ હૈ) ફિર اَللّٰهُ اَكْبَر કહતે હુએ પહલે સજદે હી કી તરહ દૂસરા સજદા કીજિયે. અબ ઉસી તરહ પહલે સર ઉઠાઈયે ફિર હાથોં કો ઘુટનોં પર રખ કર પન્જોં કે બલ ખડી હો જાઈયે. ઉઠતે વક્ત બિગૈર મજબૂરી ઝમીન પર હાથ સે ટેક મત લગાઈયે. યેહ આપ કી એક રક્અત પૂરી હુઈ. અબ દૂસરી રક્અત મેં بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم પઢ કર અલ હમ્દ ઓર સૂરહ પઢિયે ઓર પહલે કી તરહ રુકૂઅ ઓર સજદે કીજિયે દૂસરે સજદે સે સર ઉઠાને કે બા'દ દોનોં પાઉં સીધી તરફ નિકાલ દીજિયે ઓર ઉલ્ટી સુરીન પર બૈઠિયે ઓર સીધા હાથ સીધી રાન કે બીય મેં ઓર ઉલ્ટા હાથ ઉલ્ટી રાન કે બીય મેં રખિયે. દો રક્અત કે દૂસરે સજદે કે બા'દ બૈઠના કા'દહ કહલાતા હૈ. અબ કા'દહ મેં તશાહુહુદ પઢિયે :

જાતિહા કે બા'દ સૂરત ભી મિલાઈયે ફિર ચાર રકઅતેં પૂરી કર કે
કા'દએ અખીરહ મેં તશહહુદ કે બા'દ દુરુદે ઈબ્રાહીમ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام
પઢિયે :

ઐ અલ્લાહ ﷻ દુરુદ ભેજ (હમારે
 સરદાર) મુહમ્મદ પર ઔર ઉન કી આલ.
 પર જિસ તરહ તૂને દુરુદ ભેજ (સચ્ચિદુના)
 ઈબ્રાહીમ પર ઔર ઉન કી આલ પર.
 બેશક તૂ સરાહા હવા બુરૂર્ગ હૈ.

ਐ ਅਵਲਾਹ ! عَزَّوَجَلَّ ਬ-ਰ-ਕਤ ਨਾਜ਼ਿਲ ਕਰ
(ਛਮਾਰੇ ਸਰਦਾਰ) ਮੁਹੰਮਦ ਪਰ ਐਰ ਉਨ ਕੀ
ਆਲ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰਹ ਤੂੰ ਬ-ਰ-ਕਤ ਨਾਜ਼ਿਲ
ਕੀ (ਸਘਿੰਦੁਨਾ) ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ ਐਰ ਉਨ ਕੀ ਆਲ
ਪਰ ਬੇਸ਼ਕ ਤੂੰ ਸਰਾਹਾ ਛੁਵਾ ਖੁਸ਼ਰ੍ਹਾ ਹੈ.

(اللَّهُمَّ) رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا
حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِّنَا عَذَابَ النَّارِ

(پارہ: ۲ البقرة: ۲۰۱)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيَّ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर दस भरतबा सुबह और दस भरतबा शाम दुइदे पाक पढा उसे डियामत के दिन मेरी शफाअत मिलेगी. (अहमद)

ફિર નમાઝ ખત્મ કરને કે લિયે પહલે દાઅેં (સીધે) કન્ચે કી તરફ મુંહ કર કે جَلَى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيَّكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ કહિયે ઔર ઇસી તરહ બાઅેં (ઉલ્ટે) તરફ. અબ નમાઝ ખત્મ હુઈ.

(માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 72, 75 વગૈરા)

મુ-તવજ્જેહ હોં !

ઈસ્લામી બહનો ! દિયે હુઅે ઇસ તરીકઅે નમાઝ મેં બા'ઝ બાતેં ફઝ હેં કે ઇસ કે બિગૈર નમાઝ હોગી હી નહીં, બા'ઝ વાજિબ, કે ઇસ કા જાનબૂઝ કર છોડના ગુનાહ ઔર તૌબા કરના ઔર નમાઝ કા ફિર સે પઢના વાજિબ ઔર ભૂલ કર છૂટને સે સજદઅે સહૂવ વાજિબ ઔર બા'ઝ સુન્નતે મુઅક્કદા હેં, કે જિસ કે છોડને કી આદત બના લેના ગુનાહ હૈ ઔર બા'ઝ મુસ્તહબ હેં, કે જિસ કા કરના સવાબ ઔર ન કરના ગુનાહ નહીં. (ઐઝન, સ. 75)

“યા અલ્લાહ” કે છ હુરૂફ કી નિસ્બત સે

નમાઝ કી 6 શરાયત

﴿1﴾ તહારત : નમાઝી કા બદન, લિબાસ ઔર જિસ જગહ નમાઝ પઢ રહી હૈ ઉસ જગહ કા હર કિસ્મ કી નજાસત સે પાક હોના ઝરૂરી હૈ. (شَرْحُ الْوَقَايَةِ، ج 1 ص 106)

﴿2﴾ સિત્રે ઔરત : ﷲ ઇસ્લામી બહન કે લિયે ઇન પાંચ આ'ઝા : મુંહ કી ટિકલી, દોનોં હથેલિયાં ઔર દોનોં પાઉં કે તલ્વોં કે ઇલાવા સારા જિસ્મ છુપાના લાઝિમી હૈ (دُرُئُصْحَار، ج 2 ص 90)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غُلُوهُ وَالدُّعَاءُ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुर्इद शरीफ न पड़ा उस ने जफ़ा की. (عبدالرحمن)

હાથ (ગિટ્ટોં તક), પાઉં (ટખ્નોં તક) મુકમ્મલ ઝાહિર હોં તો એક મુફ્તા બિહી કૌલ પર નમાઝ દુરુસ્ત હૈ ❀ અગર એસા બારીક કપડા પહના जिस से बदन का वोह छिस्सा जिस का नमाज़ में छुपाना ફर्ज़ હૈ નઝર આએ યા જિલ્દ (યા'ની ચમડી) કા રંગ ઝાહિર હો નમાઝ ન હોગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 48, ૦૮) ❀ આજ કલ બારીક કપડોં કા રવાજ બઢતા જા રહા હૈ, એસા કપડા પહનના जिस से सित्रे औरत न हो सके ઇલાવા નમાઝ કે ભી હરામ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 48) ❀ દબીઝ (યા'ની મોટા) કપડા जिस से बदन का रंग न चमकता હો મગર બદન સે એસા ચિપકા હુવા હો, કે દેખને સે ઉઝ્વ કી હૈઅત (યા'ની શકલો સૂરત ઔર ગોલાઈ વગૈરા) મા'લૂમ હોતી હો. એસે કપડે સે અગર્યે નમાઝ હો જાએગી મગર ઉસ ઉઝ્વ કી તરફ દૂસરોં કો નિગાહ કરના જાઈઝ નહીં. (ردُّ الْمُحْتَار ج ٢ ص ١٠٣) એસા લિબાસ લોગોં કે સામને પહનના મન્અ હૈ ઔર ઔરતોં કે લિયે બ દ-ર-જાએ ઔલા મુમા-ન-અત. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 48)

❀ બા'ઝ ઈસ્લામી બહનેં મલમલ વગૈરા કી બારીક ચાદર નમાઝ મેં ઓઢતી હેં जिस से बालों की सियाही (કાલક) ચમક્તી હૈ યા એસા લિબાસ પહનતી હેં जिस से आ'ज़ा का रंग नज़र आता હૈ એસે લિબાસ મેં ભી નમાઝ નહીં હોતી.

❀ ૩❀ ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા : યા'ની નમાઝ મેં કિબ્લા (કા'બા) કી તરફ મુંહ કરના ❀ નમાઝી ને બિલા ઉઝરે શર-ઈ જાનબૂઝ કર કિબ્લે સે

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّيَ اللهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરૂદ શરીફ પઢેગા મેં કિયામત કે દિન ઉસ કી શફાઅત કરૂંગા. (તર્કમાલ)

સીના ફેર દિયા અગર્યે ફૌરન હી કિબ્લે કી તરફ હો ગઈ નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ (યા'ની ટૂટ ગઈ) ઔર અગર બિલા કરુદ (યા'ની બિલા ઇરાદા) ફિર ગઈ ઔર બ કદર તીન બાર “سُبْحَنَ اللّٰه” કહને કે વક્ફે સે પહલે વાપસ કિબ્લા રુખ હો ગઈ તો ફાસિદ ન હુઈ (યા'ની ન ટૂટી) ❀ અગર સિર્ફ મુંહ કિબ્લે સે ફિરા તો વાજિબ હૈ કે ફૌરન કિબ્લે કી તરફ મુંહ કર લે ઔર નમાઝ ન જાએગી મગર બિલા ઉઝર (યા'ની બિગૈર મજબૂરી કે) ઐસા કરના મકરૂહે તહરીમી હૈ. (المرجع السابق) ❀ અગર ઐસી જગહ પર હું જહાં કિબ્લે કી શનાખત (યા'ની પહયાન) કા કોઈ ઝરીઆ નહીં હૈ ન કોઈ ઐસા મુસલ્માન હૈ જિસ સે પૂછ કર મા'લૂમ કિયા જા સકે તો તહરી કીજિયે યા'ની સોચિયે ઔર જિધર કિબ્લા હોના દિલ પર જમે ઉધર હી રુખ કર લીજિયે આપ કે હક મેં વોહી કિબ્લા હૈ. ❀ તહરી કર કે નમાઝ પઢી બા'દ (دُرُودُ الْخَارِجِي، دُرُودُ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۱۴۳ دارالمعرفة بيروت) મેં મા'લૂમ હુવા કે કિબ્લે કી તરફ નમાઝ નહીં પઢી, નમાઝ હો ગઈ લૌટાને કી હાજત નહીં. (تَنْوِيرُ الْأَبْصَار ج ۲ ص ۱۴۳) ❀ એક ઈસ્લામી બહન તહરી કર કે (સોચ કર) નમાઝ પઢ રહી હો દૂસરી ઉસ કી દેખા દેખી ઉસી સમ્ત નમાઝ પઢેગી તો નહીં હોગી દૂસરી કે લિયે ભી તહરી કરને કા હુકમ હૈ. (دُرُودُ الْخَارِجِي، ج ۲، ص ۱۴۳)

❀ 4❀ વક્ત : યા'ની જો નમાઝ પઢની હૈ ઉસ કા વક્ત હોના ઝરૂરી હૈ. મ-સલન આજ કી નમાઝે અસ્ર અદા કરની હૈ તો યેહ ઝરૂરી હૈ કે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مُوَلَّى اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (ابنِ عثيمين)

અસ્ર કા વક્ત શુરૂઅ હો જાએ અગર વક્તે અસ્ર શુરૂઅ હોને સે પહલે હી પઢ લી તો નમાઝ ન હોગી. ❁ નિઝામુલ અવકાત કે નકશે ઉમૂમન મિલ જાતે હૈં ઉન મેં જો મુસ્તનદ તૌકીત દાં (યા'ની વક્ત કા ઈલ્મ રખને કે માહિર) કે મુરત્તબ કદર્દાં ઔર ઉ-લમાએ અહલે સુન્નત કે મુસદ્દકા (તસ્દીક શુદા) હોં ઉન સે નમાઝોં કે અવકાત મા'લૂમ કરને મેં સહૂલત રહતી હૈ. ❁ الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી કી વેબ સાઈટ (www.dawateislami.net) પર તકરીબન દુન્યા ભર કે મુસલ્માનોં કે લિયે નમાઝોં ઔર સ-હરી વ ઈફતાર કા નિઝામુલ અવકાત મૌજૂદ હૈ. ❁ ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે અવ્વલ વક્ત મેં નમાઝે ફજ અદા કરના મુસ્તહબ હૈ ઔર બાકી નમાઝોં મેં બેહતર યેહ હૈ કે ઈસ્લામી ભાઈયોં કી જમાઅત કા ઈન્તિઝાર કરેં જબ જમાઅત હો ચુકે ફિર પઢેં. (فُرُغْتَخَار، ج ۲، ص ۳۰)

તીન અવકાતે મકરૂહા : (1) તુલૂએ આફતાબ સે લે કર કમ અઝ કમ બીસ મિનટ બા'દ તક (2) ગુરૂબે આફતાબ સે કમ અઝ કમ બીસ મિનટ પહલે (3) નિસ્ફુન્નહાર યા'ની ઝહૂવએ કુબ્રા સે લે કર ઝવાલે આફતાબ તક. ઈન તીનોં અવકાત મેં કોઈ નમાઝ જાઈઝ નહીં ન ફર્ઝ ન વાજિબ ન નફલ ન કઝા. હાં અગર ઈસ દિન કી નમાઝે અસ્ર નહીં પઢી થી ઔર મકરૂહ વક્ત શુરૂઅ હો ગયા તો પઢ લે અલબત્તા ઈતની તાખીર કરના હરામ હૈ.

(۲۲. س. 3 : اِخْتِصَار، عالمگیری ج ۱ ص ۵۲، فُرُغْتَخَار، رَدُّ الْمُحْتَاج ج ۲ ص ۳۷)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : تُمْ جَلَا لِي حَوْ مُنَ پَر دُرُودِ پَدُو كَ تُمْبَارَا دُرُودِ مُنَ تَك پُخُو يَتَا هَي. (طبرانی)

નમાઝે અસ્ર કે દૌરાન મકરૂહ વક્ત આ જાએ તો ?

ગુરૂબે આફતાબ સે કમ સે કમ 20 મિનટ કબલ નમાઝે અસ્ર કા સલામ ફિર જાના ચાહિયે જૈસા કે મેરે આકા આ'લા હઝરત ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيَّهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હૈં : “નમાઝે અસ્ર મેં જિતની તાખીર હો અફઝલ હૈ જબ કે વક્તે કરાહત સે પહલે પહલે ખત્મ હો જાએ.” (ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજા, જિ. 5, સ. 156) ફિર અગર ઉસ ને એહતિયાત કી ઔર નમાઝ મેં તત્વીલ કી (યા'ની તૂલ દિયા) કે વક્તે કરાહત વસ્તે (યા'ની દૌરાને) નમાઝ મેં આ ગયા જબ ભી ઇસ પર એ'તિરાઝ નહીં. (ઐઝન, સ. 139)

﴿5﴾ નિયત : નિયત દિલ કે પક્કે ઇરાદે કા નામ હૈ.

(تَنْوِيْرُ الْاَبْصَارِ ج ۲ ص ۱۱۱) ❁ ઝબાન સે નિયત કરના ઝરૂરી નહીં અલબત્તા દિલ મેં નિયત હાઝિર હોતે હુએ ઝબાન સે કહ લેના બેહતર હૈ. (فتاوى عالمگیری ج ۱ ص ۱۰) અ-રબી મેં કહના ભી ઝરૂરી નહીં ઉર્દૂ વગૈરા કિસી ભી ઝબાન મેં કહ સકતે હૈં.

(ملخص از دُرِّ مُختار ج ۲ ص ۱۱۳) ❁ નિયત મેં ઝબાન સે કહને કા એ'તિબાર નહીં યા'ની અગર દિલ મેં મ-સલન ઝોહર કી નિયત હો ઔર ઝબાન સે લફઝે અસ્ર નિકલા તબ ભી ઝોહર કી નમાઝ હો ગઈ.

(أَيْضاً ص ۱۱۲) ❁ નિયત કા અદના દ-રજા યેહ હૈ કે અગર ઉસ વક્ત કોઈ પૂછે કે કૌન સી નમાઝ પઢતી હો ? તો ફૌરન બતા દે. અગર હાલત ઐસી હૈ કે સોચ કર બતાએગી તો નમાઝ ન હુઈ.

(أَيْضاً ص ۱۱۳) ❁ ફર્ઝ નમાઝ મેં નિયતે ફર્ઝ ભી ઝરૂરી હૈ મ-સલન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા દુરુદે પાક પઢા અલ્લાહ ઉસે (عَزَّ وَجَلَّ) પર સો રહમતેં નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (طبرانی)

દિલ મેં યેહ નિયત હો, કે આજ કી ઝોરૂર કી ફર્જ નમાઝ પઢતી હું. (دُرْمُخْتَار، رَدُّ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۱۱۷) ❀ અસહૂલ (યા'ની દુરુસ્ત તરીન) યેહ હૈ કે નફલ, સુન્નત ઔર તરાવીહ મેં મુતલક નમાઝ કી નિયત કાફી હૈ મગર એહતિયાત યેહ હૈ કે તરાવીહ મેં તરાવીહ યા સુન્નતે વક્ત કી નિયત કરે ઔર બાકી સુન્નતોં મેં સુન્નત યા મુસ્તફા જાને રહમત صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી મુતા-બ-અત (યા'ની પૈરવી) કી નિયત કરે, ઈસ લિયે કે બા'ઝ મશાઈબે કિરામ رَحِمَهُمُ اللَّهُ السَّلَام ઈન મેં મુતલક નમાઝ કી નિયત કો ના-કાફી કરાર દેતે હેં. (مُنْيَةُ الْمُصَلِّي ص ۲۲۰) ❀ નમાઝે નફલ મેં મુતલક નમાઝ કી નિયત કાફી હૈ અગર્યે નફલ નિયત મેં ન હો. (دُرْمُخْتَار، رَدُّ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۱۱۶) ❀ યેહ નિયત, કે મુંહ મેરા કિબ્લા શરીફ કી તરફ હૈ શર્ત નહીં. (دُرْمُخْتَار، ج ۲ ص ۱۲۹) ❀ વાજિબ મેં વાજિબ કી નિયત કરના ઝરૂરી હૈ ઔર ઉસે મુઅય્યન ભી કીજિયે મ-સલન નઝર, નમાઝે બા'દે તવાફ (વાજિબુત્તવાફ) યા વોહ નફલ નમાઝ જિસ કે ટૂટ જાને સે યા જિસ કો તોડ ડાલને સે ઉસ કી કઝા વાજિબ હો જાતી હૈ. ❀ સજદએ શુક અગર્યે નફલ હૈ મગર ઉસ મેં ભી નિયત ઝરૂરી હૈ મ-સલન દિલ મેં યેહ નિયત હો, કે મેં સજદએ શુક કરતી હું. (دُرْمُخْتَار، ج ۲ ص ۱۲۰) ❀ સજદએ સહૂવ મેં ભી “સાહિબે નહરુલ ફાઈક” કે નઝદીક નિયત ઝરૂરી હૈ. (البيضا) યા'ની ઉસ વક્ત દિલ મેં યેહ નિયત હો, કે મેં સજદએ સહૂવ કરતી હું.

❖ 6❖ તકબીરે તહરીમા : યા'ની નમાઝ કો “الله أكبر” કહ કર શુરૂઅ કરના ઝરૂરી હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 77)

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुरुद शरीफ न पड़े तो वोह लोगों में से क्यूँस तरीन शप्स है. (तर्जुमा)

“બિસ્મિલ્લાહ” કે સાત હુરુફ કી નિસ્બત સે નમાઝ કે 7 ફરાઈઝ

﴿1﴾ તકબીરે તહરીમા ﴿2﴾ કિયામ ﴿3﴾ કિરાઅત ﴿4﴾ રુકૂઅ ﴿5﴾ સુજૂદ ﴿6﴾ કા'દએ અખીરહ ﴿7﴾ ખુરૂજે બિસુન્ઈહી.

(દُرُّ مُخْتَار, ج ۲, ص ۱۵۸-۱۷۰, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 75)

﴿1﴾ તકબીરે તહરીમા : દર હકીકત તકબીરે તહરીમા (યા'ની તકબીરે ઊલા) શરાઈતે નમાઝ મેં સે હૈ મગર નમાઝ કે અફઆલ સે બિલ્કુલ મિલી હુઈ હૈ ઈસ લિયે ઈસે નમાઝ કે ફરાઈઝ સે ભી શુમાર કિયા ગયા હૈ. (ફત્વા ૧૫૧) ❀ જો ઈસ્લામી બહન તકબીર કે તલફ્ફુઝ પર કાદિર ન હો મ-સલન ગૂંગી હો યા કિસી ઔર વજહ સે ઝબાન બન્દ હો ગઈ હો ઈસ પર તલફ્ફુઝ લાઝિમ નહીં, દિલ મેં ઈરાદા કાફી હૈ. (દુર્રુ મુખ્તાર, ج ۲, ص ۲۲۰) ❀ લફ્ફે અલ્લાહ કો “આલ્લાહ” યા અકબર કો “આકબર” યા “અકબાર” કહા નમાઝ ન હોગી બલ્કે અગર ઈન કે મા'નએ ફાસિદા સમઝ કર જાનબૂઝ કર કહે તો કાફિર હૈ.

(દુર્રુ મુખ્તાર, ج ۲, ص ۲۱۸)

﴿2﴾ કિયામ : ❀ કમી કી જાનિબ કિયામ કી હદ યેહ હૈ કે હાથ બઢાએ તો ઘુટનોં તક ન પહોંચેં ઔર પૂરા કિયામ યેહ હૈ કે સીધી ખડી હો. (દુર્રુ મુખ્તાર, ج ۲, ص ۱۶۳) ❀ કિયામ ઈતની દેર તક હૈ જિતની દેર તક કિરાઅત હૈ. બ ક-દરે કિરાઅતે ફર્જ કિયામ ભી ફર્જ, બ ક-દરે વાજિબ વાજિબ, ઔર બ ક-દરે સુન્નત સુન્નત. (أيضاً) ❀ ફર્જ વિત્ર,

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : उस शप्स की नाक पाक आवूद हो जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुर्इदे पाक न पड़े. (F)

और सुन्नते इज में किया म ईर् है. अगर बिला उर्रे सहीह कोई येह नमाजें बैठ कर अदा करेगी तो न होगी. (أيضاً) ❀ ज़ी होने से मझ कुछ तकलीफ़ होना उर् नही बल्के किया म उस वक्त साकित होगा के ज़ी न हो सके या सजदा न कर सके या ज़ी होने या सजदा करने में ज़म्म बहता है या सित्र जुलता है या किराअत से मजबूरे मझ हो जाती है. यूंही ज़ी हो सकती है मगर उस से मरज में ज़ियादती होती है या देर में अख़ी होगी या ना काबिले बरदाश्त तकलीफ़ होगी तो बैठ कर पड़े. (F) ❀ अगर असा (या बैसाजी) जादिमा या दीवार पर टेक लगा कर ज़ी होना मुम्किन है तो ईर् है के ज़ी हो कर पड़े (F) ❀ अगर सिर्फ़ ईतना ज़ी होना मुम्किन है के ज़े ज़े तकबीरे तहरीमा कल लेगी तो ईर् है के ज़ी हो कर क़ुल्ल कल ले और अब ज़े रहना मुम्किन नही तो बैठ जाओ. (أيضاً २१२)

ખબરદાર ! બા'ઝ ઈસ્લામી બહનેં મા'મૂલી સી તકલીફ (યા જમ્મ) કી વજહ સે ફર્જ નમાઝેં બેઠ કર પઢતી હેં વોહ ઈસ હુકમે શર-ઈ પર ગૌર ફરમાએ, જિતની નમાઝેં કુદરતે કિયામ કે બા વુજૂદ બેઠ કર અદા કી હોં ઉન કો લૌટાના ફર્જ હે. ઈસી તરહ વેસે હી જઝી ન રહ સકતી થીં મગર અસા યા દીવાર યા ખાદિમા કે સહારે જઝી હોના મુમ્કિન થા મગર બેઠ કર પઢતી રહીં તો ઉન કી ભી નમાઝેં ન હુઈ ઉન કા લૌટાના ફર્જ હે.

(મુલખ્ખસ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 79)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غُلُوبُ اللَّهِ وَسُكُوتُ الْإِسْلَامِ : जिस ने मुझ पर रोझे जुमुआ दो सो बार दुइदे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (क़ुरआन)

❁ ખડે હો કર પઢને કી કુદરત હો જબ ભી બૈઠ કર નફલ પઢ સકતે હૈં મગર ખડે હો કર પઢના અફઝલ હૈ કે હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર રઝીલ્લેહુલ્લાહુનના સે મરવી હૈ, રહમતે આલમ, નૂરે મુજસસમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહતશમ ﷺ ને ઇશાદિ ફરમાયા : બૈઠ કર પઢને વાલે કી નમાઝ ખડે હો કર પઢને વાલે કી નિસ્ક (યા'ની આધા સવાબ) હૈ. (صحيح مسلم، ص ۳۷۰ حديث ۷۳۰) ઔર ઉઝૂર (મજબૂરી) કી વજહ સે બૈઠ કર પઢે તો સવાબ મેં કમી ન હોગી. યેહ જો આજ કલ આમ રવાજ પડ ગયા હૈ કે નફલ બૈઠ કર પઢા કરતે હૈં બ ઝાહિર યેહ મા'લૂમ હોતા હૈ કે શાયદ બૈઠ કર પઢને કો અફઝલ સમઝતે હૈં ઐસા હૈ તો ઉન કા ખયાલ ગલત હૈ. વિત્ર કે બા'દ જો દો રકઅત નફલ પઢતે હૈં ઉન કા ભી યેહી હુકમ હૈ કે ખડે હો કર પઢના અફઝલ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 19)

❁ ❸ કિરાઅત : ❁ કિરાઅત ઇસ કા નામ હૈ કે તમામ હુરૂફ મખારિજ સે અદા કિયે જાએ કે હર હર્ફ ગૈર સે સહીહ તૌર પર મુમતાઝ (નુમાયાં) હો જાએ. (عالمگیری ج ۱ ص ۶۹) ❁ આહિસ્તા પઢને મેં ભી યેહ ઝરૂરી હૈ કે ખુદ સુન લે. (أَيْضًا) ❁ અગર હુરૂફ તો સહીહ અદા કિયે મગર ઇતને આહિસ્તા, કે ખુદ ન સુના ઔર કોઈ રુકાવટ મ-સલન શોરો ગુલ યા સિકલે સમાઅત (યા'ની બહરા પન યા ઊંચા સુનને કા મરઝ) ભી નહીં તો નમાઝ ન હુઈ. (أَيْضًا) ❁ અગર્યે ખુદ સુનના ઝરૂરી હૈ મગર યેહ ભી એહતિયાત રહે કે સિરી (યા'ની આહિસ્તા કિરાઅત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અબુ દાઉદ)

વાલી) નમાઝોં મેં કિરાઅત કી આવાઝ દૂસરોં તક ન પહોંચે, ઈસી તરહ તસ્બીહાત વગેરા મેં ભી ખયાલ રખિયે ❀ નમાઝ કે ઈલાવા ભી જહાં કુછ કહના યા પઢના મુકરર કિયા હૈ ઈસ સે ભી યેહી મુરાદ હૈ કે કમ અઝ કમ ઇતની આવાઝ હો, કે ખુદ સુન સકે મ-સલન જાનવર ઝબ્દ કરને કે લિયે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કા નામ લેને મેં ઇતની આવાઝ ઝરૂરી હૈ કે ખુદ સુન સકે. (أَيْضًا) દરૂદ શરીફ વગેરા અવરાદ પઢતે હુએ ભી કમ અઝ કમ ઇતની આવાઝ હોની ચાહિયે કે ખુદ સુન સકે જભી પઢના કહલાએગા. ❀ મુતલકન એક આયત પઢના ફર્જ કી દો રક્અતોં મેં ઔર વિત્ર, સુનન ઔર નવાફિલ કી હર રક્અત મેં ઇમામ વ મુન્ફરિદ (યા'ની તન્હા નમાઝ પઢને વાલે) પર ફર્જ હૈ. (مَرَاتِبُ الْفَلَاحِ ص ۲۲۶) ❀ ફર્જ કી કિસી રક્અત મેં કિરાઅત ન કી યા ફકત એક મેં કી નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ. (عالمگیری ج ۱ ص ۶۹) ❀ ફર્જોં મેં ઠહર ઠહર કર કિરાઅત કરે ઔર તરાવીહ મેં મુન્તવરસિત (યા'ની દરમિયાના) અન્દાઝ પર ઔર રાત કે નવાફિલ મેં જલ્દ પઢને કી ઇજાઝત હૈ મગર એસા પઢે કે સમઝ મેં આ સકે યા'ની કમ સે કમ મદ કા જો દ-રજા કારિયોં ને રખા હૈ ઉસ કો અદા કરે વરના હરામ હૈ, ઈસ લિયે કે તરતીલ સે (યા'ની ઠહર ઠહર કર) કુરઆન પઢને કા હુકમ હૈ.

(فَرْخُتَار، دُرُّ الْمُخْتَار ج ۲ ص ۳۲۰)

દુરૂદ કી સહીહ અદાએગી ઝરૂરી હૈ

અકસર લોગ “طت‘س‘ص‘ث‘اء‘ع‘ح” ઔર “ض‘ظ” મેં કોઈ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: મુઝ પર કસરત સે હુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર હુરૂદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઝ્કિરત હૈ. (માઝિન)

ફર્ક નહીં કરતે. યાદ રખિયે ! હુરૂફ બદલ જાને સે અગર મા'ના ફાસિદ હો ગએ તો નમાઝ ન હોગી. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 125) મ-સલન જિસ ને “سُبْحَنَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ” મેં “عَظِيم” (ع کے બજાએ) પઢ દિયા નમાઝ જાતી રહી લિહાઝા જિસ સે “سُبْحَنَ رَبِّيَ الْكَرِيمِ” પઢે. “عَظِيم” સહીહ અદા ન હો વોહ “سُبْحَنَ رَبِّيَ الْكَرِيمِ” પઢે.

(કાનૂને શરીઅત, હિસ્સાએ અવ્વલ, સ. 105, ۲۴۲ ص ۲ (ردالمحتار ج ۲))

ખબરદાર ! ખબરદાર ! ખબરદાર !

જિસ સે હુરૂફ સહીહ અદા નહીં હોતે ઉસ કે લિયે થોડી દેર મશ્ક કર લેના કાફી નહીં બલકે લાઝિમ હૈ કે ઈન્હેં સીખને કે લિયે રાત દિન પૂરી કોશિશ કરે ઓર વોહ આયતેં પઢે જિસ કે હુરૂફ સહીહ અદા કર સકતી હો. ઓર યેહ સૂરત ના મુઝ્કિન હો તો ઝમાનએ કોશિશ મેં ઉસ કી નમાઝ હો જાએગી. આજ કલ કાફી લોગ ઈસ મરઝ મેં મુબતલા હેં કે ન ઉન્હેં કુરઆન સહીહ પઢના આતા હૈ ન સીખને કી કોશિશ કરતે હેં. યાદ રખિયે ! ઈસ તરહ નમાઝેં બરબાદ હોતી હેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 138, 139 મુલખખસન) જિસ ને રાત દિન કોશિશ કી મગર સીખને મેં નાકામ રહી જૈસે બા'ઝ ઈસ્લામી બહનોં સે સહીહ હુરૂફ અદા હોતે હી નહીં ઉસ કે લિયે લાઝિમી હૈ કે રાત દિન સીખને કી કોશિશ કરે ઓર ઝમાનએ કોશિશ મેં વોહ મા'ઝૂર હૈ ઈસ કી નમાઝ હો જાએગી.

(માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 6, સ. 254)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઁસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુવાઝઝ)

મદ્ર-સતુલ મદીના

ઈસ્લામી બહનો ! આપ ને કિરાઅત કી અહમ્મિયત કા બખૂબી અન્દાઝા લગા લિયા હોગા. વાકેઈ વોહ મુસલ્માન બડે બદ નસીબ હૈં જો દુરુસ્ત કુરઆન શરીફ પઢના નહીં સીખતે. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ تَجَلَّی کુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક દા'વતે ઈસ્લામી કે બે શુમાર મદારિસ બનામ મદ્ર-સતુલ મદીના કાઈમ હૈં ઈન મેં મ-દની મુન્નોં ઔર મ-દની મુન્નિયોં કો કુરઆને પાક હિફઝ વ નાઝિરા કી મુફત તા'લીમ દી જાતી હૈ. નીઝ બાલિગાત કો હુરૂફ કી સહીહ અદાએગી કે સાથ સાથ સુન્નતોં કી તરબિયત ભી દી જાતી હૈ. કાશ ! તા'લીમે કુરઆન કી ઘર ઘર ધૂમ પડ જાએ. કાશ ! હર વોહ ઈસ્લામી બહન જો સહીહ કુરઆન શરીફ પઢના જાનતી હૈ વોહ દૂસરી ઈસ્લામી બહન કો સિખાના શુરૂઅ કર દે. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَجَلَّی ફિર તો હર તરફ તા'લીમે કુરઆન કી બહાર આ જાએગી ઔર સીખને સિખાને વાલોં કે લિયે اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَجَلَّی સવાબ કા અમ્બાર લગ જાએગા.

યેહી હૈ આરઝૂ તા'લીમે કુરઆં આમ હો જાએ

તિલાવત શૌક સે કરના હમારા કામ હો જાએ

﴿4﴾ રુકૂઅ : રુકૂઅ મેં થોડા ઝુકિયે યા'ની ઈતના, કે ઘુટનોં પર હાથ રખ દીજિયે ઝોર ન દીજિયે ઔર ઘુટનોં કો ન પકડિયે ઔર ઉંગ્લિયાં મિલી હુઈ ઔર પાઉં ઝુકે હુએ રખિયે ઈસ્લામી ભાઈયોં કી તરહ ખૂબ સીધે ન કરેં.

(عالمگیری ج ۱ ص ۷۴ وغیره)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने क़िताब में मुझ पर दुर्इदे पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम (उस में) रहेगा क़िरिशते उस के विये ईस्तिज़्कार करते रहेंगे. (अ. 1)

❖ 5❖ **સુજૂદ :** ❖ સુલ્તાને મક્કએ મુકર્રમા, તાજદારે મદીનએ મુનવ્વરહ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ફરમાને અ-ઝમત નિશાન હૈ : મુઝે હુકમ હુવા
 કે સાત હડિયોં પર સજદા કરું, મુંહ ઓર દોનોં હાથ ઓર દોનોં ઘુટને ઓર
 દોનોં પન્જે ઓર યેહ હુકમ હુવા કે કપડે ઓર બાલ ન સમેટૂં.
 ❖ હર રક્અત મેં દો બાર સજદા ફર્જ હૈ. (صحيح مُسْلِم ص 203 حديث 190)
 (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 81) ❖ સજદે મેં પેશાની જમના ઝરૂરી
 હૈ. જમને કે મા'ના યેહ હૈં કે ઝમીન કી સખ્તી મહસૂસ હો અગર
 કિસી ને ઈસ તરહ સજદા કિયા કે પેશાની ન જમી તો સજદા ન
 હોગા. (أَيْضاً ص 81, 82) ❖ કિસી નર્મ ચીઝ મ-સલન ઘાસ (જૈસા કે બાગ
 કી હરિયાલી) રૂઈ યા (ફોમ કે ગદેલે યા) કાલીન (CARPET) વગૈરા
 પર સજદા કિયા તો અગર પેશાની જમ ગઈ યા'ની ઈતની દબી, કે
 અબ દબાને સે ન દબે તો સજદા હો જાએગા વરના નહીં.
 ❖ (عالمگیری ج 1 ص 70) ❖ કમાનીદાર (યા'ની સ્પ્રીંગ વાલે) ગદે પર પેશાની
 ખૂબ નહીં જમતી લિહાઝા નમાઝ ન હોગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 82)

કારપેટ કે નુકસાનાત

કારપેટ સે એક તો સજદે મેં દુશ્વારી હોતી હૈ, નીઝ સહીહ
 મા'નોં મેં ઈસ કી સફાઈ નહીં હો પાતી લિહાઝા ધૂલ વગૈરા જમ્મ
 હોતી ઓર જરાસીમ પરવરિશ પાતે હૈં, સજદે મેં સાંસ કે ઝરીએ
 જરાસીમ, ગર્દ વગૈરા અન્દર દાખિલ હો જાતે હૈં, કારપેટ કા રુવાં
 ફેફડોં મેં જા કર ચિપક જાને કી સૂરત મેં مَعْدَدُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ કેન્સર કા ખતરા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى غَيْرُ إِلَهٍ وَاسْلَمَ : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ ઈસ પર દસ રહમતોં ભેજતા હૈ. (મ)

પૈદા હોતા હૈ. બસા અવકાત બચ્ચે કારપેટ પર કે યા પેશાબ વગૈરા કર ડાલતે, બિલ્લિયાં ગન્દગી કરતીં, ચૂહે ઔર છુપ-કલિયાં મેંગિયાં કરતે હૈં. કારપેટ નાપાક હો જાને કી સૂરત મેં ઉમૂમન પાક કરને કી ઝહમત ભી નહીં કી જાતી. કાશ ! કારપેટ બિછાને કા રવાજ હી ખત્મ હો જાએ.

કારપેટ પાક કરને કા તરીકા

કારપેટ (CARPET) કા નાપાક હિસ્સા એક બાર ધો કર લટકા દીજિયે યહાં તક કે પાની ટપકના મૌકૂફ હો જાએ ફિર દોબારા ધો કર લટકાઈયે હતા કે પાની ટપકના બન્દ હો જાએ ફિર તીસરી બાર ઈસી તરહ ધો કર લટકા દીજિયે જબ પાની ટપકના બન્દ હો જાએગા તો પાક હો જાએગા. ચટાઈ, ચમડે કે ચપ્પલ ઔર મિટ્ટી કે બરતન વગૈરા જિન ચીઝોં મેં પતલી નજાસત જઝબ હો જાતી હો ઈસી તરીકે પર પાક કીજિયે. એસા નાઝુક કપડા, કે નિયોડને સે ફટ જાને કા અન્દેશા હો વોહ ભી ઈસી તરહ પાક કીજિયે. અગર નાપાક કારપેટ યા કપડા વગૈરા બહતે પાની મેં (મ-સલન દરિયા, નહર મેં યા પાઈપ યા ટોંટી કે જારી પાની કે નીચે) ઈતની દેર તક રખ છોડેં કે ઝન્ને ગાલિબ હો જાએ કે પાની નજાસત કો બહા કર લે ગયા હોગા તબ ભી પાક હો જાએગા. કારપેટ પર બચ્ચા પેશાબ કર દે તો ઈસ જગહ પર પાની કે છીંટે માર દેને સે વોહ પાક નહીં હોતા. યાદ રહે ! એક દિન કે બચ્ચે યા બચ્ચી કા પેશાબ ભી નાપાક હોતા હૈ.

(તફ્સીલી મા'લૂમાત કે લિયે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ બહારે શરીઅત, હિસ્સા 2, સફહા 118 તા 127 કા મુતા-લઆ ફરમા લીજિયે.)

કરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طريق)

﴿6﴾ કા'દએ અખીરહ : યા'ની નમાઝ કી રકઅતેં પૂરી કરને કે બા'દ ઇતની દેર તક બૈઠના કે પૂરી તશહહુદ (યા'ની પૂરી અત્તહિયાત) રસૂલુહુ તક પઢ લી જાએ ફર્ઝ હે. (عالمگیری ج ۱ ص ۷۰) ચાર રકઅત વાલે ફર્ઝ મેં ચૌથી રકઅત કે બા'દ કા'દહ ન ક્રિયા તો જબ તક પાંચવીં કા સજદા ન ક્રિયા હો બૈઠ જાએ ઓર અગર પાંચવીં કા સજદા કર લિયા યા ફજ મેં દૂસરી પર નહીં બૈઠી તીસરી કા સજદા કર લિયા યા મગરિબ મેં તીસરી પર ન બૈઠી ઓર ચૌથી કા સજદા કર લિયા ઇન સબ સૂરતોં મેં ફર્ઝ બાતિલ હો ગએ. મગરિબ કે ઇલાવા ઓર નમાઝોં મેં એક રકઅત મઝીદ મિલા લે. (غُني، ص ۲۹۰)

﴿7﴾ ખુરજે બિસુન્ઈહી : યા'ની કા'દએ અખીરહ કે બા'દ સલામ યા બાતયીત વગૈરા કોઈ એસા ફે'લ કસ્દન (યા'ની ઇરાદતન) કરના જો નમાઝ સે બાહર કર દે. મગર સલામ કે ઇલાવા કોઈ ફે'લ કસ્દન (યા'ની ઇરાદતન) પાયા ગયા તો નમાઝ વાજિબુલ ઇઆદા હોગી. ઓર અગર બિલા કસ્દ (બિલા ઇરાદા) કોઈ ઇસ તરહ કા ફે'લ પાયા ગયા તો નમાઝ બાતિલ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 84)

“સચ્ચિ-દતુના સકીના બિન્તે શહન્શાહે કરબલા” કે પચ્ચીસ હુરૂફ કી નિસ્બત સે તકરીબન 25 વાજિબાત

﴿1﴾ તકબીરે તહરીમા મેં લફઝ “اَللّٰهُ اَكْبَرُ” કહના ﴿2﴾ ફર્ઝોં કી તીસરી ઓર ચૌથી રકઅત કે ઇલાવા બાકી તમામ નમાઝોં કી હર રકઅત મેં અલ હમ્દ શરીફ પઢના, સૂરત મિલાના યા કુરઆને પાક

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरुहे पाक न पड़ा तबकीक वोह बढ भप्त हो गया. (उठान)

કી એક બડી આયત જો છોટી ત્રીન આયતોં કે બરાબર હો યા ત્રીન છોટી આયતોં પઢના ﴿3﴾ અલ હમ્દ શરીફ કા સૂરત સે પહલે પઢના ﴿4﴾ અલ હમ્દ શરીફ ઔર સૂરત કે દરમિયાન “આમીન” ઔર “بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ” કે ઇલાવા કુછ ઔર ન પઢના ﴿5﴾ કિરાઅત કે ફૌરન બા’દ રુકૂઅ કરના ﴿6﴾ એક સજદે કે બા’દ બિત્તરતીબ દૂસરા સજદા કરના ﴿7﴾ તા’દીલે અરકાન યા’ની રુકૂઅ, સુજૂદ, કૌમા ઔર જલ્સા મેં કમ અઝ કમ એક બાર “سُبْحَانَ اللَّهِ” કહને કી મિકદાર ઠહરના ﴿8﴾ કૌમા યા’ની રુકૂઅ સે સીધી ખડી હોના (બા’ઝ ઇસ્લામી બહનેં કમર સીધી નહીં કરતીં ઇસ તરહ ઉન કા વાજિબ છૂટ જાતા હૈ) ﴿9﴾ જલ્સા યા’ની દો સજદોં કે દરમિયાન સીધી બૈઠના (બા’ઝ ઇસ્લામી બહનેં જલ્દ બાઝી કી વજહ સે બરાબર સીધે બૈઠને સે પહલે હી દૂસરે સજદે મેં ચલી જાતી હેં ઇસ તરહ ઉન કા વાજિબ તર્ક હો જાતા હૈ યાહે કિતની હી જલ્દી હો સીધા બૈઠના લાઝિમી હૈ વરના નમાઝ મકરૂહે તહરીમી વાજિબુલ ઇઆદા હોગી) ﴿10﴾ કા’દઅે ઊલા વાજિબ હૈ અગર્યે નમાઝે નફલ હો (નફલ મેં ચાર યા ઇસ સે ઝિયાદા રક્અતેં એક સલામ કે સાથ પઢના ચાહેં તબ હર દો દો રક્અત કે બા’દ કા’દા કરના ફર્ઝ હૈ ઔર હર કા’દા “કા’દઅે અખીરહ” હૈ અગર કા’દા ન ક્રિયા ઔર ભૂલ કર ખડી હો ગઈ તો જબ તક ઇસ રક્અત કા સજદા ન કર લે લૌટ આએ ઔર સજદઅે સહૂવ કરે.”) ﴿11﴾ અગર નફલ કી ત્રીસરી રક્અત કા સજદા કર લિયા તો ચાર પૂરી કર કે સજદઅે સહૂવ કરે. સજદઅે સહૂવ ઇસ લિયે વાજિબ હુવા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर एक बार दुइटे पाक पढा अल्लाह عزوجل उस पर दस रहमतें भेजता है. (مسلم)

કે અગર્યે નફલ મેં હર દો રક્અત કે બા'દ કા'દા ફર્જ હૈ મગર “તીસરી
યા પાંચવીં (عَلَى هَذَا الْقِيَاسِ) યા'ની ઇસ પર કિયાસ કરતે હુએ) રક્અત કા
સજદા કરને કે બા'દ કા'દઅ ઊલા ફર્જ કે બજાએ વાજિબ હો
ગયા. (حاشية الطحطاوى على مراقي الفلاح، ص ٤٦٦ ملخصاً) ﴿12﴾ ફર્જ, વિત્ર
ઔર સુન્નતે મુઅક્કદા મેં તશહહુદ (યા'ની અત્તહિયાત) કે બા'દ કુછ
ન બઢાના ﴿13﴾ દોનોં કા'દોં મેં “તશહહુદ” મુકમ્મલ પઢના. અગર
એક લફઝ ભી છૂટા તો વાજિબ તર્ક હો જાએગા ઔર સજદઅ સહૂવ
વાજિબ હોગા ﴿14﴾ ફર્જ, વિત્ર ઔર સુન્નતે મુઅક્કદા કે કા'દઅ
ઊલા મેં તશહહુદ કે બા'દ અગર બે ખયાલી મેં “اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
يا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا” કહ લિયા તો સજદઅ સહૂવ વાજિબ હો ગયા
ઔર અગર જાનબૂઝ કર કહા તો નમાઝ લૌટાના વાજિબ હૈ.
(ذُرْمُخَار، ج ٢، ص ٢٦٩) ﴿15﴾ દોનોં તરફ સલામ ફૈરતે વક્ત લફઝ
“عَلَيْكُمْ” કહના દોનોં બાર વાજિબ હૈ. લફઝ “السَّلَامُ”
બલ્કે સુન્નત હૈ ﴿16﴾ વિત્ર મેં તકબીરે કુનૂત કહના ﴿17﴾ વિત્ર મેં
દુઆએ કુનૂત પઢના ﴿18﴾ હર ફર્જ વ વાજિબ કા ઉસ કી જગહ હોના
﴿19﴾ રુકૂઅ હર રક્અત મેં એક હી બાર કરના ﴿20﴾ સજદા હર
રક્અત મેં દો હી બાર કરના ﴿21﴾ દૂસરી રક્અત સે પહલે કા'દા ન
કરના ﴿22﴾ ચાર રક્અત વાલી નમાઝ મેં તીસરી રક્અત પર કા'દા
ન કરના ﴿23﴾ આયતે સજદા પઢી હો તો સજદઅ તિલાવત કરના
﴿24﴾ સજદઅ સહૂવ વાજિબ હુવા હો તો સજદઅ સહૂવ કરના ﴿25﴾

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

દો ફર્જ યા દો વાજિબ યા ફર્જ વ વાજિબ કે દરમિયાન તીન તસ્બીહ કી કદર (યા'ની તીન બાર “سُبْحَانَ اللَّهِ” કહને કી મિકદાર) વક્ફા ન હોના.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 85, 87, ۲۰۳-۱۸۴ ص ۲, دُرُومُخْتَار, رَدُّ الْمُحْتَاج)

“ઉમ્મે હાની” કે છ હુરફ કી નિસ્બત સે તકબીરે તહરીમા કી 6 સુન્નતેં

﴿1﴾ તકબીરે તહરીમા કે લિયે હાથ ઉઠાના ﴿2﴾ હાથોં કી ઉંગ્લિયાં અપને હાલ પર (Normal) છોડના, યા'ની ન બિલ્કુલ મિલાઈયે ન ઇન મેં તનાવ પૈદા કીજિયે ﴿3﴾ હથેલિયોં ઔર ઉંગ્લિયોં કા પેટ કિબ્લા રૂ હોના ﴿4﴾ તકબીર કે વક્ત સર ન ઝુકાના ﴿5﴾ તકબીર શુરૂઅ કરને સે પહલે હી દોનોં હાથ કન્થોં તક ઉઠા લેના ﴿6﴾ તકબીર કે ફૌરન બા'દ હાથ બાંધ લેના સુન્નત હૈ (તકબીરે ઊલા કે બા'દ ફૌરન બાંધ લેને કે બજાએ હાથ લટકા દેના યા કોહનિયાં પીછે કી તરફ ઝુલાના, સુન્નત સે હટ કર હૈ) (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 88, 90)

“ખદી-જતુલ ફુબ્રા” કે ગ્યારહ હુરફ કી નિસ્બત સે કિયામ કી 11 સુન્નતેં

﴿1﴾ ઉલ્ટી હથેલી સીને પર છાતી કે નીચે રખ કર ઉસ કે ઊપર સીધી હથેલી રખિયે. (عَنْ ۳۰۰) ﴿2﴾ પહલે સના ﴿3﴾ ફિર તઅવ્વુઝ યા'ની اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ પઢના ﴿4﴾ ફિર તસ્મિયા યા'ની بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ પઢના ﴿5﴾ ઇન તીનોં કો એક દૂસરે કે ફૌરન બા'દ કહના ﴿6﴾ ઇન સબ કો આહિસ્તા પઢના ﴿7﴾ આમીન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْس کے پاس میرا جِیک ڈُවා اُور اُس نے مُوڑ پَر دُڑدے پاک نہ پڑا۔
તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (જલ)

કહના ﴿8﴾ ઈસ કો ભી આહિસ્તા કહના ﴿9﴾ તકબીરે ઊલા કે ફૌરન
બા'દ સના પઢના ﴿10﴾ તઅવ્વુઝ સિર્ફ પહલી રકઅત મેં હૈ ઔર
﴿11﴾ તસ્મિયા હર રકઅત કે શુરૂઅ મેં સુન્નત હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 90, 91)

“મુહમ્મદ” કે ચાર હુરફ કી નિસ્બત સે રુકૂઅ કી 4 સુન્નતેં

﴿1﴾ રુકૂઅ કે લિયે اَللّٰهُ اَكْبَر કહના (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 93)
﴿2﴾ ઈસ્લામી બહન કે લિયે રુકૂઅ મેં ઘુટનોં પર હાથ રખના ઔર
ઉંગ્લિયાં કુશાદા ન કરના સુન્નત હૈ (અઝન) ﴿3﴾ રુકૂઅ મેં થોડા ઝુકે
યા'ની સિર્ફ ઈતના, કે હાથ ઘુટનોં તક પહોંચ જાએ પીઠ સીધી ન કરે
ઔર ઘુટનોં પર ઝોર ન દે ફક્ત હાથ રખ દે ઔર હાથોં કી ઉંગ્લિયાં
મિલી હુઈ રખે ઔર પાઉં ઝુકે હુએ રખે ઈસ્લામી ભાઈયોં કી તરહ
ખૂબ સીધે ન કર દે (عالمگیری، ج 1 ص 76) ﴿4﴾ બેહતર યેહ હૈ કે જબ
રુકૂઅ કે લિયે ઝુકના શુરૂઅ કરે اَللّٰهُ اَكْبَر કહતી હુઈ રુકૂઅ કો જાએ
ઔર ખત્મે રુકૂઅ પર તકબીર ખત્મ કરે (أيضاً) ઈસ મસાફત (યા'ની
કિયામ સે રુકૂઅ મેં પહોંચને કે ફાસિલે) કો પૂરા કરને કે લિયે અલ્લાહ કી
“ل” કો બઢાએ અકબર કી “ب” વગૈરા કિસી હર્ફ કો ન બઢાએ.
(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 93) અગર આલ્લાહુ યા આકબર યા
અકબાર કહા તો નમાઝ ફાસિદ હો જાએગી.
(دُرْمُخْتَار، رَدُّ الْمُخْتَار، ج 2 ص 218) રુકૂઅ મેં ત્રીન બાર سُبْحَنَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ કહના.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 93)

इरमाने मुस्तफ़ा : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर दस मरतबा सुबह और दस मरतबा शाम दुइदह पाक पढा उसे किया मत के दिन मेरी शफ़ाअत मिलेगी. (अल्-अवाम)

“ਸੁਯੁਜਤ” ਤੇ ਤੀਨ ਦੁਰ੍ਹਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਯਤ ਸੇ ਕੌਮਾ ਦੀ 3 ਸੁਯੁਜਤਾਂ

﴿1﴾ रुકૂઅ سے جابز (وہ) تو ہاتھ لٹکا دیجیے
(عالمگیری، ج ۱ ص ۷۳) ﴿2﴾ रुकूअ से उठने में **سَمِعَ اللَّهُ لَكُمْ حُجَّتَكُمْ** और
सीधے پڑے ہو جانے کے بارے **رَبَّنَا لَكَ الْحُجْدُ** کھانا (فُرْمَحَار، ج ۲ ص ۲۴۷)
﴿3﴾ मुन्फريد (या'नी तन्हा नमाज पढने वाले) के लिये दोनों कहना
सुन्नत है. (बहारे शरीअत, हिस्सा : 3, स. 95) **رَبَّنَا لَكَ الْحُجْدُ** कहुने से भी
सुन्नत अदा हो जाती है मगर **رَبَّنَا** के बारे **و** होना बेहतर है **اللَّهُمَّ**
होना इस से बेहतर, और दोनों होना और जियादा बेहतर है.
या'नी **اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحُجْدُ** कहिये. (فُرْمَحَار، ج ۲ ص ۲۴۶)

**“ਯਾ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਜਿਨ੍ਹੇ ਰਸੂਲੁਲਾਹ” ਦੇ ਅਛਾਰਹ ਦੁੜਫ਼
ਕੀ ਨਿਸ਼ਯਤ ਸੇ ਸਭਦੇ ਕੀ 18 ਸੁੰਨਤੋਂ**

﴿1﴾ सज्दे में जाने के लिये और ﴿2﴾ सज्दे से उठने के लिये
 سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى कलना ﴿3﴾ सज्दे में कम अज़ कम तीन बार
 कलना ﴿4﴾ सज्दे में हाथ ज़मीन पर रखना ﴿5﴾ हाथों की उंगलियां
 मिली हुई किब्ला रुख रखना ﴿6﴾ सिमट कर सज्दा करना या'नी
 बाजू करवटों से ﴿7﴾ पेट रानों से ﴿8﴾ रानें पिंडलियों से और ﴿9﴾
 पिंडलियां ज़मीन से मिला देना ﴿10﴾ सज्दे में जाओ तो ज़मीन पर
 पड़वे घुटने फिर ﴿11﴾ हाथ फिर ﴿12﴾ नाक, फिर ﴿13﴾ पेशानी
 रखना ﴿14﴾ जब सज्दे से उठें तो इस का उलट करना या'नी ﴿15﴾

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદ શરીફ ન પઢા ઉસ ને જફા કી. (عبدالرزاق)

પહલે પેશાની, ફિર ﴿16﴾ નાક, ફિર ﴿17﴾ હાથ, ફિર ﴿18﴾ ઘુટને ઉઠાના. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 96, 98)

“ઝૈનબ” કે ચાર હુરૂફ કી નિસ્બત સે જલ્સે કી 4 સુન્નતેં

﴿1﴾ દોનોં સજદોં કે બીચ મેં બૈઠના. ઈસે જલ્સા કહતે હેં
﴿2﴾ દૂસરી રકઅત કે સજદોં સે ફારિગ હો કર દોનોં પાઉં સીધી જાનિબ નિકાલ દેના ઔર ﴿3﴾ ઉલ્ટી સુરીન પર બૈઠના ﴿4﴾ દોનોં હાથ રાનોં પર રખના. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 98)

“હક” કે દો હુરૂફ કી નિસ્બત સે દૂસરી રકઅત કે લિયે ઉઠને કી 2 સુન્નતેં

﴿1﴾ જબ દોનોં સજદે કર લેં તો દૂસરી રકઅત કે લિયે પન્જોં કે બલ, ﴿2﴾ ઘુટનોં પર હાથ રખ કર ખડા હોના સુન્નત હૈ. હાં કમઝોરી યા પાઉં મેં તક્લીફ વગૈરા મજબૂરી કી વજહ સે ઝમીન પર હાથ રખ કર ખડે હોને મેં હરજ નહીં. (رَدُّ الْمُحْتَار، ج 2، ص 262)

“બીબી આમિના” કે આઠ હુરૂફ કી નિસ્બત સે કા’દા કી 8 સુન્નતેં

﴿1﴾ સીધા હાથ સીધી રાન પર ઔર ﴿2﴾ ઉલ્ટા હાથ ઉલ્ટી રાન પર રખના ﴿3﴾ ઉંગ્લિયાં અપની હાલત પર યા’ની (NORMAL) છોડના, કે ન ઝિયાદા ખુલી હુઈ ન બિલ્કુલ મિલી હુઈ ﴿4﴾ અત્તહિય્યાત મેં શહાદત પર ઈશારા કરના. ઈસ કા તરીકા યેહ

કરમાને મુસ્તફા ﷺ: جَو مُوڙ ڀر رَڙو جُموآ دُرُڊ شَرِڪ پڌِڱا مَڻ ڏِڙامَت ڪَ ڏِڻ اُڻس
کي شڪاات ڪرُڱا. (کنز العمال)

هَ ڪَ ڇُڱلِڀا اُڀر ڀاس ڀالِ کي ٻنڌ ڪر ڀلِڱِڀي، اڱوڙه اُڀر
ٻلِڀ ڀالِ ڪا ڀڌڪا ٻاڻِڀي اُڀر “۲” ڀر ڪلِڀي کي ڀڱلِڀ ڀڙاڀڀي
ڀس ڪو ڀڙر ڀڙر مَت ڀلِڀاڀڀي اُڀر “۳” ڀر رڀ ڌلِڱِڀي اُڀر
سٻ ڀڱلِڀا سِڀلِ ڪر ڀلِڱِڀي ﴿5﴾ ڌسَرِ ڪا’ڌِ مَڻ ٻلِ ڀسِڀ ٿرڀ
ٻِڙِڀي ڱس ٿرڀ ڀڙلِ مَڻ ٻِڙِ ڀلِ اُڀر ٿسڙڙڙ ٻلِ ڀڙِڀي ﴿6﴾
ٿسڙڙڙ ڪَ ٻا’ڌِ ڌرڙڙ شَرِڪ ڀڙِڀي (ڌرڙڙ ڀڙاڙِڀ ڀڙنا اڪڙڙڙ هَ)
(ٻڙارِ شَرِڀت، ڀسسا : 3، س. 98، 99) ﴿7﴾ نڀاڙِڀل اُڀر سُننَتِ ڱِڀر
مُاڪڪڙا (اڪس ڀ ڀشا کي سُننَتِ ڪڙِڀلِڀا) ڪَ ڪا’ڌِڀ ڀلِڀا مَڻ ٻلِ
ٿسڙڙڙ ڪَ ٻا’ڌِ ڌرڙڙ شَرِڪ ڀڙنا سُننَتِ هَ (رُدُّلْمُحَرَّاج ۲ ص ۲۸۱)
﴿8﴾ ڌرڙڙ شَرِڪ ڪَ ٻا’ڌِ ڌرڙڙ ڀڙنا. (ٻڙارِ شَرِڀت، ڀسسا : 3، س. 102)

“هڪسا” ڪَ ڀار ڌرڙڙ کي نِسبَت سِ

سَلَام ڙِڀرِڀ ڪي 4 سُننَتِ

﴿1,2﴾ ڀن اڌڪڙا ڪَ ساڻ ڌو ٻار سَلَام ڙِڀرِڀ :
﴿3﴾ ڀڙلِ سِڀلِ ٿرڙڙ، ڙِڀرِ ﴿4﴾ ڀڙلِ ٿرڙڙ
مُڙڙ ڙِڀرِڀ. (اُڙڙڙ، س. 103)

“سٻڙ” ڪَ ٿلِڀ ڌرڙڙ کي نِسبَت سِ

سُننَتِ ٻا’ڌِڀا ڪي 3 سُننَتِ

﴿1﴾ ڱن ڙڙڙ ڪَ ٻا’ڌِ سُننَتِ هَڻ ڀن مَڻ ٻا’ڌِ ڙڙڙ ڪَلَام ن
ڪرنا ڀاڙِڀي اڱرِڀي سُننَتِ ڌو ڱاڙِڱلِ مڱر سڀاٻ ڪم ڌو ڱاڙِڱا
اُڀر سُننَتِڻ مَڻ ٿاڙِڀر ٻلِ مڪڙڙ هَ ڀسِڀ ٿرڙڙ ٻڙ ٻڙ اڀراڌو

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમહારે લિયે તહારત
(રૂઝે) હૈ.

﴿2﴾ વઝાઈફ કી ભી ઈજાઝત નહીં (૩૦૦ જ ૨ વ ૨૬૩, રૂઝુલ્સહાર, જ ૨ વ ૨૦૦) (ફઝોં કે બા'દ) કબ્લે સુન્નત મુખ્તસર દુઆ પર કનાઅત ચાહિયે વરના સુન્નતોં કા સવાબ કમ હો જાએગા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 107) ﴿3﴾ સુન્નત વ ફઝ કે દરમિયાન કલામ કરને સે અસહૂહ (યા'ની દુરુસ્ત તરીન) યેહી હૈ કે સુન્નત બાતિલ નહીં હોતી અલબત્તા સવાબ કમ હો જાતા હૈ. યેહી હુકમ હર ઉસ કામ કા હૈ જો મુનાફિયે તહરીમા¹ હૈ.
(તૌ૨િરુલ્અબ્સાર, જ ૨ વ ૨૦૦૮)

“ઉમ્મહાતુલ મુઅમિનીન” કે 14 હુરફ કી નિસ્ખત સે નમાઝ કે તકરીબન 14 મુસ્તહબ્બાત

﴿1﴾ નિયત કે અલ્ફાઝ ઝબાન સે કહ લેના (દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) જબ કે દિલ મેં નિયત હાઝિર હો વરના તો નમાઝ હોગી હી નહીં. ﴿2﴾ કિયામ મેં દોનોં પન્જોં કે દરમિયાન ચાર ઉંગલ કા ફાસિલા હોના (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) ﴿3﴾ કિયામ કી હાલત મેં સજદે કી જગહ (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) રુકૂઅ મેં દોનોં કદમોં કી પુશ્ત પર ﴿5﴾ સજદે મેં નાક કી તરફ (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) કા'દા મેં ગોદ કી તરફ (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) પહલે સલામ મેં સીધે કન્ધે કી તરફ (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) ઓર (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) દૂસરે સલામ મેં ઉલ્ટે કન્ધે કી તરફ નઝર કરના (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) ﴿9,10,11﴾ મુન્ફરિદ કો રુકૂઅ ઓર સજદોં મેં ત્રીન બાર સે ઝિયાદા (મગર તાક અદદ મ-સલન પાંચ, સાત, નવ બાર) તસ્બીહ કહના (૧૩ વ ૧૪, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩) ﴿12﴾ જિસ કો ખાંસી આએ ઉસ કે લિયે મુસ્તહબ હૈ કે જબ તક મુઝ્કિન હો ન ખાંસે (બહારે શરીઅત, દીનેહ)

1 : જૈસા કે ખાના પીના યા ખરીદના યા બેચના. (૨૮૧ જ ૧ વ ૨૮૧, દુરુસ્તહાર, જ ૨ વ ૧૧૩)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમહારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

હિસ્સા : ૩, સ. ૧૦૬) ﴿13﴾ જમાહી આએ તો મુંહ બન્દ કિયે રહિયે ઔર ન રુકે તો હોંટ દાંત કે નીચે દબાઈયે. અગર ઈસ તરહ ભી ન રુકે તો કિયામ મેં સીધે હાથ કી પુશ્ત સે ઔર ગૈરે કિયામ મેં ઉલ્ટે હાથ કી પુશ્ત સે મુંહ ઢાંપ લીજિયે. જમાહી રોકને કા બેહતરીન તરીકા યેહ હૈ કે દિલ મેં ખયાલ કીજિયે કે સરકારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ઔર દીગર અમ્મિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ السَّلَام કો જમાહી કભી નહીં આતી થી. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. ૧૦૬, ૨૧૦ص ۲۲ ج ۲، دُرِّمُحْتَار، رُدُّ الْمُحْتَار)

(બહારે શરીરત, હિસ્સા : ૩, સ. ૧૦૬)

સચ્ચિદ્રના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ કા અમલ

હુજજતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نَكَل ફરમાતે હેં : “હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ હમેશા ઝમીન હી પર સજદા કરતે યા’ની સજદે કી જગહ મુસલ્લા વગૈરા ન બિઘાતે.”

(إحياء العلوم، ج ١، ص ٢٠٤)

ਗਦ ਆਲ੍ਹ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਕੀ ਝਮੀਲਤ

હઝરતે સચ્ચિદ્રના વાસિલા બિન અસ્કઅ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે
રિવાયત હૈ કે હુઝૂર સરાપા નૂર, શાહે ગયૂર صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા
ફરમાને પુર સુઝર હૈ : “તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ જબ તક નમાઝ સે ફારિગ ન
હો જાએ અપની પેશાની (કી મિટ્ટી) કો સાફ ન કરે ક્યુંકે જબ તક ઉસ કી

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर दस भरतबा दुरुहे पाक पढा अल्लाह उंस
पर सो रहमतें नाज़िल फरमाता है. (पर १)

پیشانی پر نमाز کے سجدے کا نشان رکھتا ہے کیریتے اُس کے دیے دیا آئے
 مگریت کرتے رکھتے ہیں۔” (مَجْمَعُ الزَّوَاِید، ج ۲ ص ۳۱۱ حدیث ۲۷۶۱)

ઈસ્લામી બહનો ! દોરાને નમાઝ પેશાની સે મિટ્ટી છુડાના બેહતર નહીં ઔર ﷻ તકબુર કે તૌર પર છુડાના ગુનાહ હૈ. ઔર અગર ન છુડાને સે તક્લીફ હોતી હો યા ખયાલ બટતા હો તો છુડાને મેં હરજ નહીં. અગર કિસી કો રિયાકારી કા ખૌફ હો તો ઉસે યાહિયે કે નમાઝ કે બા'દ પેશાની સે મિટ્ટી સાફ કર લે.

“સચ્ચિદુના ઇસ્માઈલ કી અમ્મી કા નામ હાજિરા થા”

કે ઉઠ્ઠીસ હુરફ્ કી નિશ્ચત સે નમાઝ તોડને વાલી 29 બાતેਂ

﴿1﴾ બાત કરના (દُرُغْتَانَ، ج ۲ ص ۴۴۰) ﴿2﴾ કિસી کو سلام کرنا
﴿3﴾ سلام کا جवाہ دینا (عالمگیری، ج ۱ ص ۹۸) ﴿4﴾ છીંક کا جवाہ
دینا (નમાઝ મેં ખુદ કો છીંક આએ તો ખામોશ રહે) અગર ખુદ કો છીંક
આઈ ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰہ કહ લિયા તબ ભી હરજ નહીં ઔર અગર ઉસ
વક્ત હમ્દ ન કી તો ફારિગ હો કર કહે. ﴿5﴾ (ایضاً) ખુશ ખબરી સુન
જવાબન اَلْحَمْدُ لِلّٰہ કહના (ایضاً ص ۹۹) ﴿6﴾ બુરી ખબર (યા કિસી કી મૌત
કી ખબર) સુન કર اِنَّ اللّٰهَ وَاِنَّا لَآیُوْذِعُوْنَ کહના (ایضاً) ﴿7﴾ અઝાન કા
જવાબ દેના (ایضاً ص ۱۰۰) ﴿8﴾ اَعْلٰیٰ کહના (ایضاً ص ۱۰۰) ﴿9﴾ સરકારે મદીના صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ઈસ્મે
ગિરામી સુન કર જવાબન દુરૂદ શરીફ પઢના મ-સલન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَّ جَلَّاهُ : जिस के पास मेरा ठिक हो और वोह मुझ पर दुर्इद शरीफ न पड़े
तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शम्स है. (त्रिभुज)

या جَلَّ جَلَّاهُ (अगर) (دُرْمُخْتَار، ج ۲ ص ۶۰) कलना صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم
जवाब की निश्चयत से न कहा तो नमाज न टूटी)

नमाज में रोना

﴿10﴾ दई या मुसीबत की वजह से येह अल्फाज आह, ओह,
उई, तुई निकल गये या आवाज से रोने में हई पैदा हो गये नमाज
फासिद हो गई. अगर रोने में सिई आंसू निकले आवाज व हुइई
नहीं निकले तो हरज नहीं. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۰۱، دُرْمُخْتَار ج ۲ ص ۵۰۵)

नमाज में ખાંસना

﴿11﴾ मरीजा की ज्बान से बे इज्तिहार आह ! ओह ! निकला
नमाज न टूटी यूं ही छींक, जमाही, खांसी, उकार वगैरा में जितने
हुइई मजबूरन निकलते हैं मुआफ़ हैं. (दُرْمُخْتَار، ج ۱ ص ۵۰۶) ﴿12﴾ झूंकने
में अगर आवाज न पैदा हो तो वोह सांस की मिसल है और नमाज
फासिद नहीं होती मगर कस्दन झूंकना मक़रूह है और अगर दो हई
पैदा हों जैसे उई, तुई तो नमाज फासिद हो गई. (غُنَّیْہ، ص ۵۰۱) ﴿13﴾
ખન્કારને में जब दो हुइई जाहिर हों जैसे अफ तो मुफ़्सिद है.
हां अगर उज़र या सहीह मक्सद हो म-सलन तबीअत का तकाज़ा
हो या आवाज साफ़ करने के लिये हो या कोई आगे से गुज़र रहा हो
उस को मु-तवज्जह करना हो इन वुजूहात की बिना पर खांसने में
कोई मुज़ा-यका नहीं.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 176, દુર્મુખ્તાર, જ ૨ વ ૫૦૦)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: اِنَّ شَاخِصًا كَانَتْ يَدَاؤُهُ خَلْفَ رِجْلَيْهِ لَمْ يَكُنْ فِي صَلَاتِهِ اِلَّا غُرُورًا (صحيح مسلم)
 વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૫૮)

દૌરાને નમાઝ દેખ કર પઢના

﴿14﴾ મુસ્લફ શરીફ સે, યા કિસી કાગઝ વગૈરા મેં લિખા હુવા દેખ કર કુરઆન શરીફ પઢના (હાં અગર યાદ પર પઢ રહી હૈં ઔર મુસ્લફ શરીફ વગૈરા પર સિફ નઝર હૈ તો હરજ નહીં, અગર કિસી કાગઝ વગૈરા પર આયાત લિખી હૈં ઉસે દેખા ઔર સમઝા મગર પઢા નહીં ઇસ મેં ભી કોઈ મુઝા-યકા નહીં) (فَرْسُخَارُ، رَدُّ الْمُنْهَار، ج ۲ ص ۶۱۳) ﴿15﴾ ઈસ્લામી કિતાબ યા ઈસ્લામી મઝમૂન દૌરાને નમાઝ જાનબૂઝ કર દેખના ઔર ઇરાદતન સમઝના મકરૂહ હૈ (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 177) દુન્યવી મઝમૂન હો તો ઝિયાદા કરાહિયત હૈ, લિહાઝા નમાઝ મેં અપને કરીબ કિતાબેં યા તહરીર વાલે પેકેટ ઔર શોપિંગ બેગ, મોબાઈલ ફોન યા ઘડી વગૈરા ઇસ તરહ રખિયે કે ઉન કી લિખાઈ પર નઝર ન પડે યા ઇન પર રુમાલ વગૈરા ઉઢા દીજિયે, નીઝ દૌરાને નમાઝ દીવાર વગૈરા પર લગે હુએ સ્ટીકર્ઝ, ઇશ્તિહાર ઔર ફેમોં વગૈરા પર નઝર ડાલને સે ભી બચિયે.

અ-મલે કસીર કી તા'રીફ

﴿16﴾ અ-મલે કસીર નમાઝ કો ફાસિદ કર દેતા હૈ જબ કે ન નમાઝ કે આ'માલ સે હો ન હી ઈસ્લાહે નમાઝ કે લિયે કિયા ગયા હો. જિસ કામ કે કરને વાલે કો દૂર સે દેખને સે ઔસા લગે કે યેહ નમાઝ મેં નહીં હૈ બલ્કે અગર ગુમાન ગાલિબ હો, કે નમાઝ મેં નહીં તબ ભી અ-મલે કસીર હૈ. ઔર અગર દૂર સે દેખને વાલે કો શકો

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس نے موز پر رोजے جوموआ दो सो बार दुइटे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होगे. (क़ुरआन)

શુબા હૈ કે નમાઝ મેં હૈ યા નહીં તો અ-મલે કલીલ હૈ ઔર નમાઝ ફાસિદ ન હોગી. (દ્રમંતઝ, જ ૨, વ ૬૧૬)

દૌરાને નમાઝ લિબાસ પહનના

﴿17﴾ દૌરાને નમાઝ કુરતા યા પાજામા પહનના યા તહબન્દ બાંધના (ઘુનિય, વ ૬૦૨) ﴿18﴾ દૌરાને નમાઝ સિત્ર ખુલ જાના ઔર ઈસી હાલત મેં કોઈ રુક્ન અદા કરના યા ત્રીન બાર સُبْحَانَ اللَّهِ કહને કી મિકદાર વક્ફા ગુઝર જાના. (દ્રમંતઝ, જ ૨, વ ૬૧૭)

નમાઝ મેં કુછ નિગલના

﴿19﴾ મા'મૂલી સા ભી ખાના યા પીના મ-સલન તિલ બિગૈર ચબાએ નિગલ લિયા. યા કતરા મુંહ મેં ગિરા ઔર નિગલ લિયા (દ્રમંતઝ, રદ્દુલમંતઝ જ ૨, વ ૬૧૨) ﴿20﴾ નમાઝ શુરૂઅ કરને સે પહલે હી કોઈ ચીઝ દાંતોં મેં મૌજૂદ થી ઉસે નિગલ લિયા તો અગર વોહ ચને કે બરાબર યા ઈસ સે ઝિયાદા થી તો નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ ઔર અગર ચને સે કમ થી તો મકરૂહ. (દ્રમંતઝ, જ ૨, વ ૬૧૨; આલમગીરી જ ૧, વ ૧૦૨) ﴿21﴾ નમાઝ સે કબ્લ કોઈ મીઠી ચીઝ ખાઈ થી અબ ઉસ કે અજઝા મુંહ મેં બાકી નહીં સિર્ફ લુઆબે દહન મેં કુછ અસર રહ ગયા હૈ ઉસ કે નિગલને સે નમાઝ ફાસિદ ન હોગી (આલમગીરી જ ૧, વ ૧૦૨) ﴿22﴾ મુંહ મેં શકર વગૈરા હો, કે ઘુલ કર હલ્ક મેં પહોંચતી હૈ નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ (અિયા) ﴿23﴾ દાંતોં સે ખૂન નિકલા અગર થૂક ગાલિબ હૈ તો નિગલને સે ફાસિદ ન હોગી વરના હો જાએગી (આલમગીરી જ ૧, વ ૧૦૨)

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઇંશાં તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનૈસી)

(ગ-લબે કી અલામત યેહ હૈ કે અગર હલક મેં મઝા મહસૂસ હુવા તો નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ, નમાઝ તોડને મેં ઝાએકે કા એ'તિબાર હૈ ઓર વુઝૂ ટૂટને મેં રંગ કા લિહાઝા વુઝૂ ઉસ વક્ત ટૂટતા હૈ જબ થૂક સુર્ખ હો જાએ ઓર અગર થૂક ઝદ હૈ તો વુઝૂ બાકી હૈ)

દૌરાને નમાઝ કિબ્લે સે ઇન્દિરાફ

﴿24﴾ બિલા ઉઝર સીને કો સમ્તે કા'બા સે 45 દ-રજા યા ઈસ સે ઝિયાદા ફૈરના મુફસિદે નમાઝ હૈ, અગર ઉઝર સે હો તો મુફસિદ નહીં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 179, ૬૧૮ જ ૨ (دُرْمُخْتَار ج ۲ ص ۱۷۹, ۶۱۸))

નમાઝ મેં સાંપ મારના

﴿25﴾ સાંપ બિચ્છૂ કો મારને સે નમાઝ નહીં ટૂટતી જબ કે ન તીન કદમ ચલના પડે ન તીન ઝર્બ કી હાજત હો વરના ફાસિદ હો જાએગી. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۰۳) સાંપ બિચ્છૂ કો મારના ઉસ વક્ત મુબાહ હૈ જબ કે સામને સે ગુઝરેં ઓર ઈઝા દેને કા ખૌફ હો, અગર તક્લીફ પહોંચાને કા અન્દેશા ન હો તો મારના મકરૂહ હૈ ﴿26﴾ (ایضاً) પૈ દર પૈ તીન બાલ ઉખેડે યા તીન જૂએ મારીં યા એક હી જૂં કો તીન બાર મારા નમાઝ જાતી રહી ઓર અગર પૈ દર પૈ ન હો તો નમાઝ ફાસિદ ન હુઈ મગર મકરૂહ હૈ. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۰۳، غُنْیَہ، ص ۴۴۸)

નમાઝ મેં ખુજાના

﴿27﴾ એક રુક્ન મેં તીન બાર ખુજાને સે નમાઝ ફાસિદ હો જાતી હૈ યા'ની યૂં, કે ખુજા કર હાથ હટા લિયા ફિર ખુજાયા ફિર હટા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઁફિરત હૈ. (મૈમુન)

લિયા યેહ દો બાર હુવા અગર અબ ઈસી તરહ તીસરી બાર ક્રિયા તો નમાઝ જાતી રહેગી. અગર એક બાર હાથ રખ કર ચન્દ બાર હ-ર-કત દી તો યેહ એક હી મર્તબા ખુજાના કહા જાએગા. (أَيضاً ١٠٤، ١٠٥) મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નાત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن નમાઝ મેં ખુજાને કે મુ-તઅલ્લિક ફરમાતે હેં : (નમાઝ મેં અગર ખુજલી આએ તો) ઝખ્ત કરે, ઔર ન હો સકે યા ઈસ કે સબબ નમાઝ મેં દિલ પરેશાન હો તો ખુજ લે મગર એક રુક્ન મ-સલન ક્રિયામ યા કુઝીદ યા રુકૂઅ યા સુજૂદ મેં તીન બાર ન ખુજાવે, દો બાર તક ઈજાઝત હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 7, સ. 384)

કહને મેં ગ-લતિયાં

﴿28﴾ તકબીરાતે ઈન્તિકાલાત મેં અલ્લેઁકબર કે અલિફ કો દરાઝ ક્રિયા યા'ની “આલ્લાહ” યા “આકબર” કહા યા “ب” કે બા'દ અલિફ બઢાયા યા'ની “અકબાર” કહા તો નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ ઔર અગર તકબીરે તહરીમા મેં ઐસા હુવા તો નમાઝ શુરૂઅ હી ન હુઈ (۶۷۳ ص ۲، دُرُوحَاتُ ۲) ﴿29﴾ કિરાઅત યા અઝકારે નમાઝ મેં ઐસી ગ-લતી જિસ સે મા'ના ફાસિદ હો જાએં નમાઝ ફાસિદ હો જાતી હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 182) મ-સલન عَصَىٰ اٰدَمَ رَبَّهٖ કે યેહ મા'ના થે (તર-જ-મએ ક-ઝુલ ઈમાન : ઔર આદમ સે અપને રબ કી લઝ્જિશ વાકેઅ હુઈ) અબ મીમ કો ઝબર ઔર બે કો પેશ પઢ દિયા તો યેહ મા'ના હુએ (તરજમા : ઔર રબ સે આદમ કી લઝ્જિશ વાકેઅ હુઈ). نَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنْهَا.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હે અલ્લાહ ઓંસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હે ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હે. (મુજાઝિઝ)

“ઉમ્મહાતુલ મુઅમિનીન પર લાખોં સલામ” કે છબ્બીસ હુરુફ કી નિસ્બત સે નમાઝ કે 26 મકરૂહાતે તહરીમા

﴿1﴾ બદન યા લિબાસ કે સાથ ખેલના (૧૦૦, ૧૮, ૧૯)

﴿2﴾ કપડા સમેટના. (અહ) જૈસા કે આજ કલ બા'ઝ લોગ સજદે મેં જાતે વક્ત પાજામા વગૈરા આગે યા પીછે સે ઉઠા લેતે હેં અગર કપડા બદન સે ચિપક જાએ તો એક હાથ સે છુડાને મેં હરજ નહીં.

કન્ધોં પર ચાદર લટકાના

﴿3﴾ સદલ યા'ની કપડા લટકાના. મ-સલન સર યા કન્ધે પર ઈસ તરહ સે ચાદર યા રુમાલ વગૈરા ડાલના કે દોનોં કનારે લટકતે હોં હાં અગર એક કનારા દૂસરે કન્ધે પર ડાલ દિયા ઓર દૂસરા લટક રહા હે તો હરજ નહીં. અગર એક હી કન્ધે પર ચાદર ડાલી, કે એક સિરા પીઠ પર લટક રહા હે ઓર દૂસરા પેટ પર તો યેહ ભી મકરૂહ હે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 192)

તબ્દિ હાજત કી શિદ્દત

﴿4-6﴾ પેશાબ યા પાખાના યા રીહ કી શિદ્દત હોના. અગર નમાઝ શુરૂઅ કરને સે પહલે હી શિદ્દત હો તો વક્ત મેં વુસ્અત હોને કી સૂરત મેં નમાઝ શુરૂઅ કરના હી મમ્નૂઅ વ ગુનાહ હે. હાં અગર એસા હે કે ફરાગત ઓર વુઝૂ કે બા'દ નમાઝ કા વક્ત ખત્મ હો જાએગા તો નમાઝ પઢ લીજિયે. ઓર અગર દૌરાને નમાઝ યેહ હાલત પૈદા હુઈ તો અગર વક્ત મેં ગુન્જાઈશ હો તો નમાઝ તોડ દેના વાજિબ હે અગર ઈસી તરહ પઢ લી તો ગુનહગાર હોંગી. (રુદ્દાલ્ મુત્તાજ, ૨/૬૧૨)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جیس نے کیتاબ میں مુઝ પર દુરૂદે પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ
 (उस में रहेगा किरिश्ते उस के लिये इस्तिस्फार करते रहेंगे. (अ. ५))

નમાઝ મેં કંકરિયાં હટાના

﴿7﴾ દૌરાને નમાઝ કંકરિયાં હટાના મકરૂહે તહરીમી હૈ. હાં
 અગર સુન્નત કે મુતાબિક સજદા અદા ન હો સકતા હો તો એક બાર
 હટાને કી ઈજાઝત હૈ ઔર અગર બિગૈર હટાએ વાજિબ અદા ન
 હોતા હો તો હટાના વાજિબ હૈ ચાહે એક બાર સે ઝિયાદા કી હાજત
 પડે. (દ્રમંછતાર, રુદાલમુજતાર ૨/૧૩૬)

ઉંઘિયાં ચટખાના

﴿8﴾ નમાઝ મેં ઉંઘિયાં ચટખાના. (દ્રમંછતાર ૨/૧૩૬) ખા-તમુલ
 قَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ شَامِي آبِیْہِیْنِ اَلْاَمَامِ اَلْاَبِیْہِیْنِ اَلْاَمَامِ اَلْاَبِیْہِیْنِ اَلْاَمَامِ
 ફરમાતે હે : ઈબ્ને માજહ કી રિવાયત હૈ કે સરકારે મદીના
 ﷺ ને ફરમાયા : “નમાઝ મેં અપની ઉંઘિયાં ન ચટખાયા
 કરો.” (સુન્ન અબ્ન માજહ ૧/૧૬૫-૧૬૬) “મુજતબા” કે હવાલે સે નક્લ
 ક્રિયા, સુલ્તાને દો જહાન, શહન્શાહે કૌનો મકાન, રહમતે
 આ-લમિય્યાન ﷺ ને “ઈન્તિઝારે નમાઝ કે દૌરાન
 ઉંઘિયાં ચટખાને સે મન્અ ફરમાયા.” મઝીદ એક રિવાયત મેં હૈ :
 “નમાઝ કે લિયે જાતે હુએ ઉંઘિયાં ચટખાને સે મન્અ ફરમાયા.”
 ઈન અહાદીસે મુબા-રકા સે યેહ તીન અહકામ સાબિત હુએ (الف)
 નમાઝ કે દૌરાન મકરૂહે તહરીમી હૈ. ઔર તવાબેએ નમાઝ મેં
 મ-સલન નમાઝ કે લિયે જાતે હુએ, નમાઝ કા ઈન્તિઝાર કરતે હુએ
 ભી ઉંઘિયાં ચટખાના મકરૂહ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 193,
 મક-ત-બતુલ મદીના) (ب) ખારિજે નમાઝ મેં (યા'ની તવાબેએ નમાઝ મેં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुरुदे पाक पढ़ा अल्लाह उंस पर दस रહमतें बेजता है. (म)

ભી ન હો) બિગૈર હાજત કે ઉંગ્લિયાં ચટખાના મકરૂહે તન્ઝીહી હૈ (૮) ખારિજે નમાઝ મેં કિસી હાજત કે સબબ મ-સલન ઉંગ્લિયોં કો આરામ દેને કે લિયે ઉંગ્લિયાં ચટખાના મુબાહ (યા'ની બિલા કરાહત જાઈઝ) હૈ. (૧૧૬-૧૧૩૨) ﴿9﴾ તશ્બીક યા'ની એક હાથ કી ઉંગ્લિયાં દૂસરે હાથ કી ઉંગ્લિયોં મેં ડાલના. (૧૧૩૨)

કમર પર હાથ રખના

﴿10﴾ કમર પર હાથ રખના. નમાઝ કે ઈલાવા ભી (બિલા ઉઝર) કમર (યા'ની દોનોં પહલૂઓં) પર હાથ નહીં રખના ચાહિયે صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ મહબૂબ કે મહબૂબ અલ્લાહ (દરૂંખતાર, ૧૧૬) ફરમાતે હૈં : “કમર પર નમાઝ મેં હાથ રખના જહન્નમિયોં કી રાહત હૈ” (શરૂ' સુન્નૈલ લિબ્ઘૌ, ૧૧૩૨) યા'ની યેહ યહૂદિયોં કા ફે'લ હૈ કે વોહ જહન્નમી હૈં વરના જહન્નમિયોં કે લિયે જહન્નમ મેં કયા રાહત હૈ ! (હાશિયા બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 186)

આસ્માન કી તરફ દેખના

﴿11﴾ નિગાહ આસ્માન કી તરફ ઉઠાના (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 194) અલ્લાહ કે મહબૂબ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ફરમાતે હૈં : “કયા હાલ હૈ ઉન લોગોં કા જો નમાઝ મેં આસ્માન કી તરફ આંખેં ઉઠાતે હૈં ઈસ સે બાઝ રહેં યા ઉન કી આંખેં ઉચક લી જાએગી.” (સહીહુલ બૈઘારી, ૧૧૩૨) ﴿12﴾ ઈધર ઉધર મુંહ ફૈર કર દેખના, ચાહે પૂરા મુંહ ફિરા યા થોડા. મુંહ ફૈરે બિગૈર સિર્ફ આંખેં ફિરા કર ઈધર ઉધર બે ઝરૂરત દેખના મકરૂહે તન્ઝીહી હૈ ઓર નાદિરન

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્મીઝ)

કિસી ગ-રઝે સહીહ કે તહ્ત હો તો હરજ નહીં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 194) સરકારે મદીના, સુલ્તાને બા કરીના, કરારે કલ્બો સીના, ફૈઝ ગઝના صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ફરમાતે હૈં, “જો બન્દા નમાઝ મેં હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી રહમતે ખાસ્સા ઉસ કી તરફ મુ-તવજજેહ રહતી હૈ જબ તક ઈધર ઉધર ન દેખે, જબ ઉસ ને અપના મુંહ ફૈરા ઉસ કી રહમત ભી ફિર જાતી હૈ.” (سُنَنِ أَبِي كَوْد, ج ١ ص ٤٤٤-٤٤٥ حدیث ٩٠٩)

નમાઝી કી તરફ દેખના

﴿13﴾ કિસી કે મુંહ કે સામને નમાઝ પઢના. દૂસરે કો ભી નમાઝી કી તરફ મુંહ કરના ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ. કોઈ પહલે સે ચેહરા કિયે હુએ હો ઔર અબ કોઈ ઉસ કે ચેહરે કી તરફ રુખ કર કે નમાઝ શુરૂઅ કરે તો નમાઝ શુરૂઅ કરને વાલા ગુનહગાર હુવા ઔર ઈસ નમાઝી પર કરાહત આઈ વરના ચેહરા કરને વાલે પર ગુનાહ વ કરાહત હૈ (٤٩٦-٤٩٧ ص ٢, دُرْمُخْتَار) ﴿14﴾ બિલા ઝરૂરત ખન્કાર (યા'ની બલ્ગામ વગૈરા) નિકાલના (٥١١ ص ٢, دُرْمُخْتَار) ﴿15﴾ કસ્દન જમાહી લેના (مَرَاقِی الْفَلَاح ص ٣٥٤) (અગર ખુદ બ ખુદ આએ તો હરજ નહીં મગર રોકના મુસ્તહબ હૈ) અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ફરમાતે હૈં : “જબ નમાઝ મેં કિસી કો જમાહી આએ તો જહાં તક હો સકે રોકે, કે શૈતાન મુંહ મેં દાખિલ હો જાતા હૈ.” (صَحِيح مُسْلِم ص ١٥٩٧-١٥٩٨ حدیث ٢٩٩٥) ﴿16﴾ ઉલ્ટા કુરઆને મજીદ પઢના (મ-સલન પહલી રકઅત મેં “تَبَّتْ” પઢી ઔર દૂસરી મેં “اِذَا جَاءَ”) ﴿17﴾ કિસી વાજિબ કો તર્ક કરના મ-સલન “કૌમા” ઔર “જલ્સા”

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى غَيْرُ وَ اللَّهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा लिंक हुआ और उस ने मुझ पर दुइदे पाक न पड़ा तहकीक वोह बढ बप्त हो गया. (उह)

में पीठ सीधी होने से पहले ही सज्दे में यत्ना जाना (बहारे शरीअत, हिस्सा : 3, स. 197) ईस गुनाह में मुसल्मानों की अख्शी ખાસી ता'दाह मुलव्वस नजर आती है, याद रखिये ! जितनी भी नमाज़ें ईस तरह पढी होंगी सब का लौटाना वाजिब है. “कौमा” और “जल्सा” में कम अज कम अेक बार سُبْحَانَ اللَّهِ कलने की मिकदार ठहरना वाजिब है ﴿18﴾ “कियाम” के ठलावा किसी और मौकअ पर कुरआने मज्हद पढना (बहारे शरीअत, हिस्सा : 3, स. 197) ﴿19﴾ किराअत रुकूअ में पलोंय कर अत्म करना (अैजान) ﴿20﴾ जमीने मगसूबा (या'नी अैसी जमीन जिस पर ना ज़ाँज कब्ज़ा किया हो) या ﴿21﴾ पराया भेत जिस में जराअत मौजूद है (فُرْطَحْرَج ۲ ص ۵۴) या ﴿22﴾ जुते हुअे भेत में (اِيْلًا) या ﴿23﴾ कब्र के सामने जब के कब्र और नमाज़ी के बीच में कोई चीज़ हाँल न हो नमाज़ पढना (عالمگیری، ج ۵ ص ۳۱۹) ﴿24﴾ कुर्फ़ार के ठबाहत ખાનોं में नमाज़ पढना बढे ईन में जाना भी मम्नूअ है. (رُدُّ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۵۳)

नमाज़ और तसावीर

﴿25﴾ जानदार की तस्वीर वाला लिबास पहन कर नमाज़ पढना मक़्ज़ुह तहरीमी है नमाज़ के ठलावा भी अैसा कपडा पहनना ज़ाँज नही (बहारे शरीअत, हिस्सा : 3, स. 195) ﴿26﴾ नमाज़ी के सर पर या'नी छत पर या सज्दे की जगह पर या आगे या दाअें या बाअें जानदार की तस्वीर आवेज़ां होना मक़्ज़ुह तहरीमी है और पीछे होना भी मक़्ज़ुह है मगर गुज़श्ता सूरतों से कम. अगर तस्वीर इर्श

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुरदे पाक पढ़ा अल्लाह उस पर दस रહमतें भेजता है. (۱۷)

પર હૈ ઔર ઉસ પર સજદા નહીં હોતા તો કરાહત નહીં. અગર તસ્વીર ગૈર જાનદાર કી હૈ જૈસે દરિયા પહાડ વગૈરા તો ઈસ મેં કોઈ મુઝા-યકા નહીં. ઇતની છોટી તસ્વીર હો જિસે ઝમીન પર રખ કર ખડે હો કર દેખેં તો આ'ઝા કી તફ્સીલ ન દિખાઈ દે (જૈસા કે ઉમૂમન તવાફે કા'બા કે મન્ઝર કી તસ્વીરેં બહુત છોટી હોતી હેં ચેહ તસાવીર) નમાઝ કે લિયે બાઈસે કરાહત નહીં હેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 195, 196) હાં તવાફ કી ભીડ મેં એક ભી ચેહરા વાઝેહ હો ગયા તો મુમા-ન-અત બાકી રહેગી. ચેહરે કે ઇલાવા મ-સલન હાથ, પાઉં, પીઠ, ચેહરે કા પિછલા હિસ્સા યા ઐસા ચેહરા જિસ કી આંખેં, નાક, હોંટ વગૈરા સબ આ'ઝા મિટે હુએ હોં ઐસી તસાવીર મેં કોઈ હરજ નહીં.

“ખુદા કે નબી મૂસા કી માં કા નામ ચૂહાનિઝ હૈ”

કે તીસ હુરૂફ કી નિસ્બત સે નમાઝ કે 30 મફરૂહાતે તબીહા

﴿1﴾ દૂસરે કપડે મુયસ્સર હોને કા બા વુજૂદ કામકાજ કે લિબાસ મેં નમાઝ પઢના. (سُرُحُ الرِّقَابَةِ ج ۱ ص ۱۹۸) ﴿2﴾ મુંહ મેં કોઈ ચીઝ લિયે હુએ હોના. અગર ઈસ કી વજહ સે કિરાઅત હી ન હો સકે યા ઐસે અલ્ફાઝ નિકલેં કે જો કુરઆને પાક કે ન હોં તો નમાઝ હી ફાસિદ હો જાએગી. (مُتَحَارَرَاتُ الْمُتَحَارِّجِ ج ۲ ص ۴۹۱) ﴿3﴾ રુકૂઅ યા સજદે મેં બિલા ઝરૂરત તીન બાર સે કમ તસ્બીહ કહના (અગર વક્ત તંગ હો યા ટ્રેન ચલ પડને કે ખોફ સે હો તો હરજ નહીં) (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 198) ﴿4﴾ નમાઝ મેં પેશાની સે ખાક યા ઘાસ ઘુડાના. હાં અગર ઈન કી વજહ સે નમાઝ મેં ધ્યાન બટતા હો તો ઘુડાને મેં હરજ નહીં. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۰۵)

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્ત કા રાસ્તા (ભૂલ ગયા. (طراز))

- ﴿5﴾ નમાઝ મેં હાથ યા સર કે ઈશારે સે સલામ કા જવાબ દેના (દુરૂમખ્તાર જ ૨ વ ૬૧૧) ઝબાન સે જવાબ દેના મુફસિદે નમાઝ હૈ
- ﴿6﴾ નમાઝ મેં બિલા ઉઝર ચાર ઝાનૂ યા'ની ચોકડી માર કર બૈઠના (૧૮૮) (عالمگیری ج ૧ ص ૧૮૮) ﴿7﴾ અંગડાઈ લેના ઓર ﴿8,9﴾ ઈરાદતન ખાંસના, ખન્કારના અગર તબીઅત ચાહતી હો તો હરજ નહીં (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 201, ૧૦૪) (عالمگیری ج ૧ ص ૧૦૪) ﴿10﴾ સજદે મેં જાતે હુએ ઘુટને સે પહલે બિલા ઉઝર હાથ ઝમીન પર રખના (૩૬૦) (مُنِيَةُ الْمُصَلِّي ص ૩૬૦) ﴿11﴾ ઉઠતે વક્ત બિલા ઈઝર હાથ સે કબલ ઘુટને ઝમીન સે ઉઠાના (اِيْتَا) ﴿12﴾ નમાઝ મેં સના, તઅવ્વુઝ, તસ્મિયા ઓર આમીન ઝોર સે કહના (૧૦૪) (عالمگیری ج ૧ ص ૧૦૪) ﴿13﴾ બિગૈર ઉઝર દીવાર વગૈરા પર ટેક લગાના (૩૦૩) (غُنِيَه ص ૩૦૩) ﴿14﴾ રુકૂઅ મેં ઘુઠનોં પર ઓર ﴿15﴾ સજદોં મેં ઝમીન પર હાથ ન રખના (૧૦૯) (عالمگیری ج ૧ ص ૧૦૯) ﴿16﴾ દાઅે બાઅે ઝૂમના. ઓર તરાવુહ યા'ની કભી દાઅે પાઉં પર ઓર કભી બાઅે પાઉં પર ઝોર દેના યેહ સુન્નત હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુબરજા, જિ. 7, સ. 389, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. 202) ઓર સજદે કે લિયે જાતે હુએ સીધી તરફ ઝોર દેના ઓર ઉઠતે વક્ત ઉલ્ટી તરફ ઝોર દેના મુસ્તહબ હૈ ﴿17﴾ નમાઝ મેં આંખેં બન્દ રખના. હાં અગર ખુશૂઆ આતા હો તો આંખેં બન્દ રખના અફઝલ હૈ (દુરૂમખ્તાર, રુદાલમુખ્તાર જ ૨ વ ૬૧૧) ﴿18﴾ જલતી આગ કે સામને નમાઝ પઢના. (૧૦૮) (عالمگیری ج ૧ ص ૧૦૮) ﴿19﴾ શમ્અ યા ચરાગ સામને હો તો હરજ નહીં. (૧૦૮) (عالمگیری ج ૧ ص ૧૦૮) ઐસી ચીઝ કે સામને નમાઝ પઢના જિસ સે ધ્યાન બટે મ-સલન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરુદ શરીફ ન પઢા ઉસ ને જફા કી. (عبدالعزیز)

ઝીનત ઔર લહ્વો લઈબ વગૈરા ﴿20﴾ નમાઝ કે લિયે દૌડના ﴿21﴾ આમ રાસ્તા ﴿22﴾ કૂડા ડાલને કી જગહ ﴿23﴾ મઝબહ યા'ની જહાં જાનવર ઝબ્હ કિયે જાતે હોં વહાં ﴿24﴾ અસ્તબલ યા'ની ઘોડે બાંધને કી જગહ ﴿25﴾ ગુસ્લ ખાના ﴿26﴾ મવેશી ખાના ખુસૂસન જહાં ઊંટ બાંધે જાતે હોં ﴿27﴾ ઈસ્તિન્જા ખાને કી છત ઔર ﴿28﴾ સહરા મેં બિલા સુતરા કે જબ કે આગે સે લોગોં કે ગુઝરને કા ઈમ્કાન હો. ઈન જગહોં પર નમાઝ પઢના (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 204, 205, ૨૦૬-૨૦૭) ﴿29﴾ બિગૈર ઉઝૂર હાથ સે મખ્ખી મચ્છર ઉડાના (આલમગીરી જ ૧૦૯) (નમાઝ મેં જૂં યા મચ્છર ઈઝા દેતે હોં તો પકડ કર માર ડાલને મેં કોઈ હરજ નહીં જબ કે અ-મલે કસીર ન હો.) (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 203) ﴿30﴾ ઉલ્ટા કપડા પહનના યા ઓઢના.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 7, સ. 358 તા 360, ફતાવા અહલે સુન્નત ગૈર મત્બૂઆ)

મ-દની ફૂલ : વોહ અ-મલે કલીલ જો નમાઝી કે લિયે મુફીદ હો જાઈઝ હૈ ઔર જો મુફીદ ન હો વોહ મકરૂહ. (આલમગીરી જ ૧૦૯)

ઝોહર કી આબિરી દો નફલ કે બી કયા કહને

ઝોહર કે બા'દ ચાર રકઅત પઢના મુસ્તહબ હૈ કે હદીસે પાક મેં ફરમાયા : જિસ ને ઝોહર સે પહલે ચાર ઔર બા'દ મેં ચાર પર મુહા-ફઝત કી અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર આગ હરામ ફરમા દેગા.

(سُنَنُ التِّرْمِذِيِّ ج 1 ص 436-438 حدیث 428) અલ્લામા સય્યિદ તહતાવી ફરમાતે હૈં : સિરે સે આગ મેં દાખિલ હી ન હોગા

કી શક્ષાઅત કહુંગા. (કંઝુઆલ)

(رَدُّ الْمُحْتَار، ج ۲ ص ۵۴۷)

www.dawateislami.net

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરૂદ પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હે.
(અબુ યીસ)

જિસ તરહ તકબીરે તહરીમા કહતે હૈં ઇસી તરહ તીસરી રકઅત મેં અલ હમ્દ શરીફ ઓર સૂરત પઢને કે બા'દ પહલે હાથ કન્ધોં તક ઉઠાઈયે ફિર ﷻ કહિયે ﴿9﴾ ફિર હાથ બાંધ કર દુઆએ કુનૂત પઢિયે.

દુઆએ કુનૂત

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِيْنُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ
وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُشْفِيْ
عَلَيْكَ الْخَيْرَ وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ
وَنُخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَّفْجُرُكَ
اَللّٰهُمَّ اَيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي
وَنَسُجُدُ وَآلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ
وَنَرْجُوْ اَرْحَمَ رَحْمٰتِكَ وَنُخَشٰى عَذَابَكَ
اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفٰرِ مُلْحِقٌ

ઐ અલ્લાહ હમ તુઝ સે મદદ ચાહતે (ચાહતી) હૈં ઓર તુઝ સે બખ્ષિશ માંગતે (માંગતી) હૈં ઓર તુઝ પર ઇમાન લાતે (લાતી) હૈં ઓર તુઝ પર ભરોસા રખતે (રખતી) હૈં ઓર તેરી બહુત અચ્છી તા'રીફ કરતે (કરતી) હૈં ઓર તેરા શુક કરતે (કરતી) હૈં ઓર તેરી ના શુકી નહીં કરતે (કરતી) ઓર અલગ કરતે (કરતી) હૈં ઓર છોડતે (છોડતી) હૈં ઉસ કો જો તેરી ના ફરમાની કરે, ઐ અલ્લાહ હમ તેરી હી ઇબાદત કરતે (કરતી) હૈં ઓર તેરે હી લિયે નમાઝ પઢતે (પઢતી) ઓર સજદા કરતે (કરતી) હૈં ઓર તેરી હી તરફ દૌડતે (દૌડતી) ઓર સઅ્ય કરતે (કરતી) હૈં ઓર તેરી રહમત કી ઉમ્મીદ વાર હૈં ઓર તેરે અઝાબ સે ડરતે (ડરતી) હૈં બેશક તેરા અઝાબ કાફિરોં કો મિલને વાલા હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى غَيْرُ وَ اللَّهِ وَسَلَّمَ : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરુદ શરીફ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (તૈર્ઝીબ)

﴿10﴾ દુઆએ કુનૂત કે બા'દ દુરુદ શરીફ પઢના બેહતર હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 4, ૦૩૬ ص ૨ (فُرْمَنْخَارِج))

﴿11﴾ જો દુઆએ કુનૂત ન પઢ સકેં વોહ યેહ પઢેં :

(اَللّٰهُمَّ) رَبِّبَا اِيْتَانِي فِي الدُّنْيَا
 حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
 وَقِتَاعَذَابِ النَّارِ ③
 ઈમાન : ઐ રબ હમારે હમેં દુન્યા મેં
 ભલાઈ દે ઔર હમેં આખિરત મેં ભલાઈ
 દે ઔર હમેં અઝાબે દોઝખ સે બચા.

યા યેહ પઢિયે :

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي ④ ઐ અલ્લાહ મેરી મગ્ફિરત ફરમા દે (૧૧૮ ص ૧ (غَيْه))

﴿12﴾ અગર દુઆએ કુનૂત પઢના ભૂલ ગઈ ઔર રુકૂઅ મેં ચલી ગઈ તો વાપસ ન લૌટિયે બલકે સજદાએ સહવ કર લીજિયે.

(عالمگیری، ج ۱ ص ۱۱۱/۱۲۸)

વિત્ર કા સલામ ફૈરતે કે બા'દ કી એક સુન્નત

શહન્શાહે ખૈરુલ અનામ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم જબ વિત્ર મેં સલામ ફૈરતે તીન બાર سُبْحٰنَ الْمَلِکِ الْقُدُّوسِ કહતે ઔર તીસરી બાર બુલન્દ આવાઝ સે કહતે.
 (سُنُّنُ النَّسَائِي ص ۲۹۹ حديث ۱۷۲۹)

“હઝરતે હલીમા સા'દિયા” કે ચૌદહ દુરુદ કી નિસ્બત સે સજદાએ સહવ કે 14 મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ વાજિબાતે નમાઝ મેં સે અગર કોઈ વાજિબ ભૂલે સે રહ જાએ તો સજદાએ સહવ વાજિબ હૈ (فُرْمَنْخَارِج، ج ۲ ص ૧૦૦) ﴿2﴾ અગર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اِذَا شِئْتَ أَنْ تَكُونَ فِي نِجْوَةٍ مِنْهُ فَاتَّقِ اللَّهَ فَإِنَّهُ يَكُونُ لَكَ رِجْوًا مِنْهُ تِلْكَ الْفِتْرَةُ الَّتِي كُنْتَ فِيهَا مِنْ قَبْلِكَ. (ف)

સજ્દાએ સહવ વાજિબ હોને કે બા વુજૂદ ન ક્રિયા તો નમાઝ લૌટાના વાજિબ હૈ (ﷻ) ﴿3﴾ જાનબૂઝ કર વાજિબ તર્ક ક્રિયા તો સજ્દાએ સહવ કાફી નહીં બલ્કે નમાઝ દોબારા લૌટાના વાજિબ હૈ (ﷻ) ﴿4﴾ કોઈ ઐસા વાજિબ તર્ક હુવા જો વાજિબાતે નમાઝ સે નહીં બલ્કે ઇસ કા વુજૂબ અમ્રે ખારિજ સે હો તો સજ્દાએ સહવ વાજિબ નહીં મ-સલન ખિલાફે તરતીબ કુરઆને પાક પઢના તર્કે વાજિબ હૈ મગર ઇસ કા તઅલ્લુક વાજિબાતે નમાઝ સે નહીં બલ્કે વાજિબાતે તિલાવત સે હૈ લિહાઝા સજ્દાએ સહવ નહીં (અલબત્તા જાનબૂઝ કર ઐસા ક્રિયા હો તો ઇસ સે તૌબા કરે) (رُؤُوسُ الْحُجَّارِ ج ٢ ص ١٠٠) ﴿5﴾ ફર્જ તર્ક હો જાને સે નમાઝ જાતી રહતી હૈ સજ્દાએ સહવ સે ઇસ કી તલાફી નહીં હો સકતી લિહાઝા દોબારા પઢિયે (أَيْضًا، غُنْبِ ص ٤٠٠) ﴿6﴾ સુન્નતેં યા મુસ્તહબ્બાત મ-સલન સના, તઅવ્વુઝ, તસ્મિયા, આમીન, તકબીરાતે ઇન્તિકાલાત (યા'ની સુજૂદ વગૈરા મેં જાતે ઉઠતે વક્ત કહી જાને વાલી ﷻ) ઔર તસ્બીહાત કે તર્ક સે સજ્દાએ સહવ વાજિબ નહીં હોતા, નમાઝ હો ગઈ (ﷻ) મગર દોબારા પઢ લેના મુસ્તહબ હૈ, ભૂલ કર તર્ક ક્રિયા હો યા જાનબૂઝ કર (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 58) ﴿7﴾ નમાઝ મેં અગર્યે દસ વાજિબ તર્ક હુએ, સહવ કે દો હી સજ્દા સબ કે લિયે કાફી હેં (رُؤُوسُ الْحُجَّارِ ج ٢ ص ١٠٠), બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 59) ﴿8﴾ તા'દીલે અરકાન (મ-સલન રુકૂઅ કે બા'દ કમ અઝ કમ એક બાર ﷻ) કહને કી મિકદાર સીધા ખડા હોના યા દો સજ્દાં કે દરમિયાન એક

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلِس نہ موز پر روئے جو موزا دو سو بار دُرُود پاک پढا اُس کے دو سو سال کے گونا گہ موزا فِ اُئِگے. (کُراہل)

બાર સૂજ્હાલ કહને કી મિકદાર સીધા બૈઠના) ભૂલ ગઈ સજ્દાએ સહ્વ વાજિબ હૈ (عالمگیری ج ۱ ص ۱۲۷) ﴿9﴾ કુનૂત યા તકબીરે કુનૂત (યા'ની વિત્ર કી તીસરી રકઅત મેં કિરાઅત કે બા'દ કુનૂત કે લિયે જો તકબીર કહી જાતી હૈ વોહ અગર) ભૂલ ગઈ સજ્દાએ સહ્વ વાજિબ હૈ (ایضاً ص ۱۲۸) ﴿10﴾ કિરાઅત વગૈરા કિસી મૌકઅ પર સોચને મેં તીન મરતબા “سُجِّدَ لِلَّهِ” કહને કા વક્ફા ગુઝર ગયા સજ્દાએ સહ્વ વાજિબ હો ગયા (ردُّ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۶۷۷) ﴿11﴾ સજ્દાએ સહ્વ કે બા'દ ભી અત્તહિયાત પઢના વાજિબ હૈ. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۲۰) અત્તહિયાત પઢ કર સલામ ફૈરિયે ઔર બેહતર યેહ હૈ કે દોનોં બાર અત્તહિયાત પઢ કર દુરુદ શરીફ ભી પઢિયે ﴿12﴾ કા'દએ ઊલા મેં તશહહુદ કે બા'દ ઇતના પઢા “اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ” તો સજ્દાએ સહ્વ વાજિબ હૈ ઇસ વજહ સે નહીં કે દુરુદ શરીફ પઢા બલકે ઇસ વજહ સે કે તીસરી રકઅત કે કિયામ મેં તાખીર હુઈ તો અગર ઇતની દેર તક સુકૂત કિયા (યુપ રહી) જબ ભી સજ્દાએ સહ્વ હૈ જૈસે કા'દા વ રુકૂઅ વ સુજૂદ મેં કુરઆન પઢને સે સજ્દાએ સહ્વ વાજિબ હૈ, હાલાં કે વોહ કલામે ઇલાહી ે. (ફરુમ્તહાર, ردُّ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۶۰۷, 62, સ. 4, હિસ્સા : 4, સ. 62, 607) ે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 62, 607)

હિકાયત

હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કો ખ્વાબ મેં સરકારે નામદાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, શહન્શાહે અબરાર رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ وَآلِهِمْ وَسَلَّمَ કા દીદાર હુવા સરકારે નામદાર

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઇંશાં અલ્લાહ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનનસ)

ﷺ ને ઇસ્તિફસાર ફરમાયા : “દુરુદ શરીફ પઢને વાલે પર તુમ ને સજદા કયૂં વાજિબ બતાયા?” અર્ઝ કી : “ઈસ લિયે કે ઇસ ને ભૂલ કર (યા’ની ગફલત સે) પઢા.” સરકારે આલી વકાર ﷺ ને યેહ જવાબ પસન્દ ફરમાયા. (અિ)

﴿13﴾ કિસી કા’દે મેં તશહહુદ સે કુછ રહ ગયા તો સજદાએ સહૂવ વાજિબ હૈ નમાઝ નફલ હો યા ફર્ઝ. (અલમક્રી, જ, ૧૮, ૧૨૪)

સજદાએ સહૂવ કા તરીકા

﴿14﴾ અત્તહિયાત પઢ કર બલકે અફઝલ યેહ હૈ કે દુરુદ શરીફ ભી પઢ લીજિયે, સીધી તરફ સલામ ફૈર કર દો સજદે કીજિયે ફિર તશહહુદ, દુરુદ શરીફ ઓર દુઆ પઢ કર સલામ ફૈર દીજિયે.

સજદાએ તિલાવત ઓર શૈતાન કી શામત

અલ્લાહ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ ﷺ કા ફરમાને જન્નત નિશાન હૈ : જબ આદમી આયતે સજદા પઢ કર સજદા કરતા હૈ, શૈતાન હટ જાતા હૈ ઓર રો કર કહતા હૈ : હાએ મેરી બરબાદી ! ઇબ્ને આદમ કો સજદે કા હુકમ હુવા ઉસ ને સજદા કિયા ઉસ કે લિયે જન્નત હૈ ઓર મુઝે હુકમ હુવા મેં ને ઇન્કાર કિયા મેરે લિયે દોઝખ હૈ. (અસહિહ મુસ્લિમ, ૫૬૦૬ હદિથ ૮૧)

મુરાદ પૂરી હો

કુરઆને મજીદ મેં સજદે કી 14 આયાત હેં. જિસ મક્સદ કે લિયે એક મજલિસ મેં સજદે કી સબ (યા’ની 14) આયતેં પઢ કર (14)

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પढો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પढના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઝિરત હૈ. (મુમ્બ)

સજદે કરે અલ્લાહ ﷻ ઉસ કા મક્સદ પૂરા ફરમા દેગા. ખ્વાહ એક એક આયત પઢ કર ઉસ કા સજદા કરતી જાએ યા સબ પઢ કર આખિર મેં 14 સજદે કર લે. (دُرُستکار، ج ۲، ص ۷۱۹، غنیہ ص ۵۰۷ وغیرہما) મક-ત-બતુલ મદીના કી મતબૂઆ બહારે શરીઅત હિસ્સા 4 સફલા 75 તા 77 પર 14 આયાતે સજદા મુલા-હઝા ફરમા લીજિયે.

**“યા બીબી ફાતિમા” કે ગ્યારહ હુરફ્ફ કી નિસ્ખત સે
સજ્દાએ તિલાવત કે 11 મ-દની ફૂલ**

﴿1﴾ आयते सज्दा पढ़ने या सुनने से सज्दा वाजिब हो जाता है पढ़ने में ये शर्त है कि ठीक-ठाक आवाज़ में हो, कि अगर कोई उज़र न हो तो जुद्ध सुन सके, सुनने वाले के लिये ये शर्त नहीं कि बिलकुल सुनी हो, बिलाकुल सुनने से भी सज्दा वाजिब हो जाता है. (अधारे शरीअत, हिस्सा : 4, स. 77, 132, ج 1, عالمگیری) ﴿2﴾ किसी भी ज़मान में आयत का तरजमा पढ़ने और सुनने वाली पर सज्दा वाजिब हो गया, सुनने वाली ने ये शर्त समझा हो या न समझा हो, कि आयते सज्दा का तरजमा है. अलबत्ता ये शर्त है कि उसे न मा'लूम हो तो बताया गया हो, कि ये शर्त आयते सज्दा का तरजमा था और आयत पढ़ी गई हो तो इस की शर्त नहीं कि सुनने वाली को आयते सज्दा होना बताया गया हो.

(عالمگیری، ج 1، ص 133)

﴿3﴾ સજદા વાજિબ હોને કે લિયે પૂરી આયત પઢના ઝરૂરી હૈ લેકિન બા'અ ઉ-લમાએ મુ-તઅખ્ખિરીન رَحْمَةُ اللهِ الْبُيُن کے नउदीक वोह लइअ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઈંસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઔર કીરાત ઉદુદ પહાઽ જિતના હૈ. (મૈઝાઝ)

જિસ મેં સજદે કા માદા પાયા જાતા હૈ ઉસ કે સાથ કબ્લ યા બા'દ કા કોઈ લફઝ મિલા કર પઢા તો સજદએ તિલાવત વાજિબ હો જાતા હૈ લિહાઝા એહતિયાત યેહી હૈ કે દોનોં સૂરતોં મેં સજદએ તિલાવત કિયા જાએ. (ફતાવા ર-અવિયા, જિ. 8, સ. 229, 233, મુલખખસન)

﴿4﴾ આયતે સજદા બૈરુને નમાઝ (યા'ની ખારિજે નમાઝ) પઢી તો ફૌરન સજદા કર લેના વાજિબ નહીં હૈ અલબત્તા વુઝૂ હો તો તાખીર મકરૂહે તન્જીહી હૈ. (દુરૂમુઝ, જ. ૨, વ. ૧૦૩)

﴿5﴾ સજદએ તિલાવત નમાઝ મેં ફૌરન કરના વાજિબ હૈ અગર તાખીર કી તો ગુનહગાર હોગી ઔર જબ તક નમાઝ મેં હૈ યા સલામ ફૈરને કે બા'દ કોઈ નમાઝ કે મુનાફી ફે'લ નહીં કિયા તો સજદએ તિલાવત કર કે સજદએ સહ્વ બજા લાએ. (દુરૂમુઝ, ર. ૨, વ. ૧૦૪) તાખીર સે મુરાદ ત્રીન આયત સે ઝિયાદા પઢ લેના હૈ કમ મેં તાખીર નહીં મગર આખિરે સૂરત મેં અગર સજદા વાકેઅ હૈ, મ-સલન ઈન્શાકકત તો સૂરત પૂરી કર કે સજદા કરેગી જબ ભી હરજ નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 82 મુલખખસન)

﴿6﴾ કાફિર યા ના બાલિગ સે આયતે સજદા સુની તબ ભી સજદએ તિલાવત વાજિબ હો ગયા (૧૩૨ વ. ૧૦૧, અલમક્રી, જ. ૨, વ. ૧૩૨) ﴿7﴾ સજદએ તિલાવત કે લિયે તહરીમા કે સિવા તમામ વોહ શરાઈત હૈં જો નમાઝ કે લિયે હૈં મ-સલન તહારત, ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા, નિયત, વક્ત ઈસ મા'ના પર, કે આગે આતા હૈ¹ સિન્ને ઔરત, લિહાઝા અગર પાની પર

હૈન્ને

1 : ઈસ કી તફસીલ બહારે શરીઅત હિસ્સા 4 મેં મુલા-હઝા ફરમા લીજિયે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: जिस ने क़िताब में मुज़ पर दुइदें पाक लिखा तो ज़ब तक मेरा नाम उस में रहेगा फिरश्ते उस के लिये इस्तिफ़ार करते रहेंगे. (ज़ुल)।

કાદિર હૈ તયમ્મુમ કર કે સજદા કરના જાઈઝ નહીં. (دُرْمُخْتَار ج ۲ ص ۶۹۹).
બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 80) ﴿8﴾ ઈસ કી નિયત મેં યેહ શર્ત નહીં કે ફુલાં આયત કા સજદા હૈ બલકે મુતલકન સજદાએ તિલાવત કી નિયત કાફી હૈ. (دُرْمُخْتَار، دُرْمُخْتَار ج ۲ ص ۶۹۹). ﴿9﴾ જો ચીઝેં નમાઝ કો ફાસિદ કરતી હૈં ઉન સે સજદા ભી ફાસિદ હો જાએગા મ-સલન હ-દસે અમદ¹ વ કલામ વ કહ્કહા.

(دُرْمُخْتَار ج ۲ ص ۶۹۹, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 80)

સજદાએ તિલાવત તરીકા

﴿10﴾ ખડી હો કર اللَّهُ أَكْبَرُ કહતી હુઈ સજદે મેં જાએ ઔર કમ સે કમ તીન બાર سُبْحَنَ رَبِّيَ الْأَعْلَى કહે ફિર اللَّهُ أَكْبَرُ કહતી હુઈ ખડી હો જાએ. શુરૂઅ ઔર બા'દ મેં, દોનોં બાર اللَّهُ أَكْبَرُ કહના સુન્નત હૈ ઔર ખડે હો કર સજદે મેં જાના ઔર સજદે કે બા'દ ખડા હોના યેહ દોનોં કિયામ મુસ્તહબ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 80)

﴿11﴾ સજદાએ તિલાવત કે લિયે اللَّهُ أَكْبَرُ કહતે વક્ત ન હાથ ઉઠાના હૈ ન ઈસ મેં તશહહુદ હૈ ન સલામ. (تَوْبَةُ الْأَنْبِيَاء ج ۲ ص ۷۰۰).
તાકીદ : બાલિગા હોને કે બા'દ જિતની બાર ભી આયાતે સજદા સુન કર અભી તક સજદા ન કિયા હો ઉન કા ગ-લ-બએ ઝન કે એ'તિબાર સે હિસાબ લગા કર ઉતની બાર બા વુઝૂ સજદાએ તિલાવત કર લીજિયે.

સજદાએ શુક્ર કા બયાન

ઔલાદ પૈદા હુઈ, યા માલ પાયા યા ગુમી હુઈ ચીઝ મિલ

—————
داينه

1 : યા'ની કસ્ટન વુઝૂ તોડને કા અમલ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: जिस ने मुझ पर एक बार दुड़टे पाक पढ़ा अल्लाह उस पर दस रश्मतें भेजता है. (مسلم)

ગઈ યા મરીઝ ને શિક્ષા પાઈ યા મુસાફિર વાપસ આયા અલ ગરઝ
કિસી ને'મત કે હુસૂલ પર સજદાએ શુક કરના મુસ્તહબ હૈ ઈસ કા
તરીકા વોહી હૈ જો સજદાએ તિલાવત કા હૈ.

(૧૨) (આલમગીરી, જ. ૧, વ. ૧૩૬, રૂઢાંચું ૪૮૦) ઈસી તરહ જબ ભી કોઈ ખુશ ખબરી યા ને'મત મિલે તો સજદએ શુક કરના કારે સવાબ હે મ-સલન મદીનએ મુનવ્વરહ زَادَهَا اللهُ شَرَفًا وَتَعْظِيمًا કા વીઝા લગ ગયા, કિસી પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કામ્યાબ હુઈ ઔર વોહ દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગઈ, મુબારક ખ્વાબ નઝર આયા, આફત ટલી યા કોઈ દુશ્મને ઇસ્લામ મરા વગૈરા વગૈરા.

ਨਮਾਨੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਗੁਮਰਨਾ ਸਪਤ ਗੁਨਾਹ ਹੈ

﴿1﴾ સરકારે મદદીના, સુલ્તાને બા કરીના, કરારે કલ્બો સીના,
ફૈઝ ગન્જના, સાહિબે મુઅત્તર પસીના, બાઈસે નુઝૂલે સકીના
صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : “અગર કોઈ જાનતા
કે અપને ભાઈ કે સામને નમાઝ મેં આડે હો કર ગુઝરને મેં ક્યા હૈ તો
સો બરસ ખડા રહના ઉસ એક કદમ ચલને સે બેહતર સમજતા.”

(۹۴۶) ﴿۲﴾ (سُنَنِ ابْنِ مَاجَه ج ۱ ص ۵۰۶ حدیث ۹۴۶) હઝરતે સચ્ચિદ્રુના ઈમામ માલિક
 رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે હઝરતે સચ્ચિદ્રુના કા'બુલ અહ્બાર
 رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કા ઇશ્દિ હૈ : “નમાઝી કે આગે સે ગુઝરને વાલા અગર
 જાનતા કે ઇસ પર કયા ગુનાહ હૈ તો ઝમીન મેં ધંસ જાને કો ગુઝરને સે
 બેહતર જાનતા.” (موطا امام مالك، ج ۱ ص ۱۵۴ حدیث ۳۷۱) નમાઝી કે આગે સે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્ત કા રાસ્તા (ભૂલ ગયા. (برآن)

ગુઝરને વાલા બેશક ગુનાહગાર હૈ મગર નમાઝ પઢને વાલે કી નમાઝ મેં ઇસ સે કોઈ ફર્ક નહીં પડતા.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 7, સ. 254, મુલાખ્ખસન)

“સચ્ચિદહ ખદી-જતુલ કુબ્રા” કે પન્દરહ દુરૂફ કી નિસ્બત સે નમાઝી કે આગે સે ગુઝરને કે બારે મેં 15 અહકામ

﴿1﴾ મૈદાન ઓર બડી મસ્જિદ મેં નમાઝી કે કદમ મૌઝએ સુજૂદ તક ગુઝરના ના જાઈઝ હૈ. મૌઝએ સુજૂદ સે મુરાદ યેહ હૈ કે કિયામ કી હાલત મેં સજદે કી જગહ નઝર જમાએ તો જિતની દૂર તક નિગાહ ફૈલે વોહ મૌઝએ સુજૂદ હૈ. ઉસ કે દરમિયાન સે ગુઝરના જાઈઝ નહીં. (عالمگیری، ج ۱، ص ۱۰۴، دُرُخْتَار ج ۲، ص ۴۷۹) મૌઝએ સુજૂદ કા ફાસિલા અન્દાઝન કદમ સે લે કર ત્રીન ગઝ તક હૈ લિહાઝા મૈદાન મેં નમાઝી કે કદમ કે ત્રીન ગઝ કે બા’દ સે ગુઝરને મેં હરજ નહીં (કાનૂને શરીઅત, હિસ્સએ અવ્વલ, સ. 114) ﴿2﴾ મકાન ઓર છોટી મસ્જિદ મેં નમાઝી કે આગે અગર સુતરા (યા’ની આડ) ન હો તો કદમ સે દીવારે કિબ્લા તક કહીં સે ગુઝરના જાઈઝ નહીં. (عالمگیری، ج ۱، ص ۱۰۴) ﴿3﴾ નમાઝી કે આગે સુતરા યા’ની કોઈ આડ હો તો ઉસ સુતરે કે બા’દ સે ગુઝરને મેં કોઈ હરજ નહીં (ایضاً) ﴿4﴾ સુતરા કમ અઝ કમ એક હાથ (યા’ની તકરીબન આધા ગઝ) ઊંચા ઓર ઊંચલી બરાબર મોટા હોના ચાહિયે (دُرُخْتَار ج ۲، ص ۴۸۴) ﴿5﴾ દરખ્ત, આદમી ઓર જાનવર વગૈરા કા ભી સુતરા હો સકતા હૈ (غُنَّيْهِ ص ۳۶۷) ﴿6﴾ ઇન્સાન કો ઇસ હાલત મેં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुर्रदे पाक न पड़ा।
તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ઈબ્ન)

સુતરા ક્રિયા જાએ જબ કે ઉસ કી પીઠ નમાઝી કી તરફ હો, કે નમાઝી કી તરફ મુંહ કરના મન્અ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. ૧૮૪) (અગર નમાઝ પઢને વાલી કે ચેહરે કી તરફ કિસી ને મુંહ ક્રિયા તો અબ કરાહત નમાઝી પર નહીં ઉસ મુંહ કરને વાલી પર હૈ) ﴿૭﴾ એક ઈસ્લામી બહન નમાઝી કે આગે સે ગુઝરના ચાહતી હૈ અગર દૂસરી ઈસ્લામી બહન ઉસી કો આડ બના કર ઉસ કે ચલને કી રફતાર કે ઐન મુતાબિક ઉસ કે સાથ હી સાથ ગુઝર જાએ તો જો નમાઝી સે કરીબ હૈ વોહ ગુનહગાર હુઈ ઔર દૂસરી કે લિયે યેહી પહલી ઈસ્લામી બહન સુતરા (યા'ની આડ) ભી બન ગઈ. (૧૦૬, ૧૭, ૧૮) ﴿૮﴾ અગર કોઈ ઈસ કદર ઊંચી જગહ પર નમાઝ પઢ રહી હૈ કે ગુઝરને વાલી કે આ'ઝા નમાઝી કે સામને નહીં હુએ તો ગુઝરને મેં હરજ નહીં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : ૩, સ. ૧૮૩, મક-ત-બતુલ મદીના) ﴿૯﴾ દો ઔરતેં નમાઝી કે આગે સે ગુઝરના ચાહતી હૈં ઈસ કા તરીકા યેહ હૈ કે ઉન મેં સે એક નમાઝી કે સામને પીઠ કર કે ખડી હો જાએ. અબ ઉસ કો આડ બના કર દૂસરી ગુઝર જાએ. ફિર દૂસરી પહલી કી પીઠ કે પીછે નમાઝી કી તરફ પીઠ કર કે ખડી હો જાએ. અબ પહલી ગુઝર જાએ ફિર વોહ દૂસરી જિધર સે આઈ થી ઉસી તરફ હટ જાએ. (૧૦૬, ૧૭, ૧૮) ﴿૧૦﴾ કોઈ નમાઝી કે આગે સે ગુઝરના ચાહતી હૈ તો નમાઝી કો ઈજાઝત હૈ કે વોહ ઉસે ગુઝરને સે રોકે ખ્વાહ “سُبْحَانَ اللَّهِ” કહે યા જહૂર (યા'ની બુલન્દ આવાઝ સે) કિરાઅત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْسِ نِی مُوઝ پَر اَک بار دُڑدِ پَاک پِढَا اَہْلَاہِ اُس پَر اِس رُہمَتِ بَہِشْتَا ہِے. (مسلم)

કરે યા હાથ યા સર યા આંખ કે ઇશારે સે મન્અ કરે. ઇસ સે ઝિયાદા કી ઇજાઝત નહીં. મ-સલન કપડા પકડ કર ઝટકના યા મારના બલ્કે અગર અ-મલે કસીર હો ગયા તો નમાઝ હી જાતી રહી ﴿11﴾ (دُرْمُخْتَار، رُدُّ الْمُحْتَار، ج ۲، ص ۴۸۵) તસ્બીહ વ ઇશારા દોનોં કો બિલા ઝરૂરત જમ્અ કરના મકરૂહ હૈ ﴿12﴾ (دُرْمُخْتَار، ج ۲، ص ۴۸۶) ઔરત કે સામને સે ગુઝરે તો ઔરત તસ્ફીક સે મન્અ કરે યા'ની સીધે હાથ કી ઉંગ્લિયાં ઉલ્ટે હાથ કી પુશ્ત પર મારે. ﴿13﴾ (ایضاً) અગર મર્દ ને તસ્ફીક કી ઔર ઔરત ને તસ્બીહ કહી તો નમાઝ ફાસિદ ન હુઈ મગર ખિલાફે સુન્નત હુવા (ایضاً ص ۴۸۷) ﴿14﴾ તવાફ કરને વાલી કો દૌરાને તવાફ નમાઝી કે આગે સે ગુઝરના જાઈઝ હૈ. ﴿15﴾ (رُدُّ الْمُحْتَار، ج ۲، ص ۴۸۲) સમ્અ કે દૌરાન નમાઝી કે આગે સે ગુઝરના જાઈઝ નહીં.

“તરાવીહ સુન્નતે મુઅક્કદા હૈ” કે સતરહ દુરફ કી નિસ્બત સે તરાવીહ કે 17 મ-દની ફૂલ

- ﴿1﴾ તરાવીહ હર આકિલ વ બાલિગ ઇસ્લામી બહન કે લિયે સુન્નતે મુઅક્કદા હૈ. ઇસ કા તર્ક જાઈઝ નહીં. (دُرْمُخْتَار، ج ۲، ص ۴۹۶ وغیره)
- ﴿2﴾ તરાવીહ કી બીસ રકઅતેં હૈં. સચ્ચિદ્દના ફાફકે આ'ઝમ રુઝુલ્લાહ કે અહ્દ મેં બીસ રકઅતેં હી પઢી જાતી થીં.

(مَعْرِفَةُ السُّنَنِ وَالْأَثَارِ لِلْبَيْهَقِيِّ، ج ۲، ص ۳۰۵ رقم ۱۳۶۵)

- ﴿3﴾ તરાવીહ કા વક્ત ઇશા કે ફર્ઝ પઢને કે બા'દ સે સુબહે સાદિક

કરમાને મુસ્તફા ﷺ: જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્ત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખૂર્રા)

તક હૈ. ઇશા કે ફર્જ અદા કરને સે પહલે અગર પઢ લી તો ન હોગી. (આલમ્કીરિ જ ૧૦૧૦૫૦)

﴿4﴾ ઇશા કે ફર્જ વ વિત્ર કે બા'દ ભી તરાવીહ પઢી જા સકતી હૈ. જૈસા કે બા'ઝ અવકાત 29 કો રૂયતે હિલાલ કી શહાદત મિલને મેં તાખીર કે સબબ ઐસા હો જાતા હૈ.

﴿5﴾ મુસ્તહબ યેહ હૈ કે તરાવીહ મેં તિહાઈ રાત તક તાખીર કરે અગર આધી રાત કે બા'દ પઢે તબ ભી કરાહત નહીં. (ફરૂ મુખ્તાર જ ૨૦૧૦૫૦)

﴿6﴾ તરાવીહ અગર ફૌત હુઈ તો ઇસ કી કઝા નહીં. (અિયા)

﴿7﴾ બેહતર યેહ હૈ કે તરાવીહ કી બીસ રક્અતેં દો દો કર કે દસ સલામ કે સાથ અદા કરે. (ફરૂ મુખ્તાર જ ૨૦૧૦૫૦)

﴿8﴾ તરાવીહ કી બીસ રક્અતેં એક સલામ કે સાથ ભી અદા કી જા સકતી હેં, મગર ઐસા કરના મકરૂહ હૈ. (અિયા) હર દો રક્અત પર કા'દા કરના ફર્જ હૈ. હર કા'દા મેં અત્તહિયાત કે બા'દ દુરૂદ શરીફ ભી પઢે ઔર તાક રક્અત (યા'ની પહલી, તીસરી, પાંચવીં વગૈરા) મેં સના, તઅવ્બુઝ વ તસ્મિયા ભી પઢે.

﴿9﴾ એહતિયાત યેહ હૈ કે જબ દો દો રક્અત કર કે પઢ રહી હૈ તો હર દો રક્અત પર અલગ અલગ નિયત કરે ઔર અગર બીસ રક્અતોં કી એક સાથ નિયત કર લી જબ ભી જાઈઝ હૈ. (ફરૂ મુખ્તાર જ ૨૦૧૦૫૦)

﴿10﴾ બિલ ઉઝૂર તરાવીહ બૈઠ કર પઢના મકરૂહ હૈ બલકે બા'ઝ

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुर्इदे पाक न पड़ा।
તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ઈબ્ન)

કુ-કહાએ કિરામ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِم કે નઝદીક તો હોતી હી નહીં.

(دَرْ مُخْتَار ج ۲ ص ۱۰۳)

﴿11﴾ अगर (હાફિઝા ઈસ્લામી બહન અપની તરાવીહ અદા કર રહી હેં
और) किसी वजह से (तरावीह) की नमाज फ़ासिद हो जाये
तो जितना कुरआने पाक उन रकअतों में पड़ा था उन का
ईआदा करें ताके ખત્મ મેં નુક્સાન ન રહે. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۱۸)

﴿12﴾ દો રકઅત પર બેઠના ભૂલ ગઈ તો જબ તક તીસરી કા સજદા
ન કિયા હો બેઠ જાએ આખિર મેં સજદએ સહૂવ કર લે ઔર
अगर तीसरी का सजदा कर लिया तो यार पूरी कर ले मगर
येह दो शुमार होंगी. हां अगर दो पर का'दा किया था तो
यार हुई. (ایضاً)

﴿13﴾ તીન રકઅતેં પઢ કર સલામ ફેરા અગર દૂસરી પર બેઠી નહીં
थी तो न हुईं इन के बहले की दो रकअतें दोबारा पढ़े.

(عالمگیری ج ۱ ص ۱۱۸)

﴿14﴾ अगर सत्ताईसवीं को (या इस से कबल) कुरआने पाक ખત્મ હો
गया तब भी आखिर २-मजान तक तरावीह पढ़ती रहें के
सुन्नते मुअकકદા હે. (ایضاً)

﴿15﴾ હર યાર રકઅતોં કે બા'દ ઉતની દેર આરામ લેને કે લિયે
બેઠના મુસ્તહબ હે જિતની દેર મેં યાર રકઅત પઢી હેં. ઈસ
વકફે કો તરવીહા કહતે હેં. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۱۵)

﴿16﴾ તરવીહા કે દૌરાન ઇંજિયાર હે કે યુપ બેઠેં યા ઝિકો દુરુદ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِس نے مُوڑ પર દસ મરતબા સુબહ ઓર દસ મરતબા શામ દુરુદે પાક પઢા ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શફાઅત મિલેગી. (મુજીબ)

ઔર તિલાવત કરેં યા તન્હા નફલ પઢેં યા યેહ તસ્બીહ ભી પઢ સકતી હેં :

سُبْحَنَ ذِي الْمَلِكِ وَالْمَلَكُوتِ ۝ سُبْحَنَ ذِي الْعَرْشِ وَالْعَظَمَةِ وَالْهَيْبَةِ
وَالْقُدْرَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبَرُوتِ ۝ سُبْحَنَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي
لَا يَنَامُ وَلَا يَمُوتُ ۝ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَرَبُّ الْمَلَائِكَةِ
وَالرُّوحِ ۝ اَللّٰهُمَّ اَجِرْنِي مِنَ النَّارِ ۝ يَا مُجِيرُ يَا مُجِيرُ يَا
مُجِيرُ ۝ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۝ (غَنِيه ص ۴۰ ۴ و غيره)

﴿17﴾ બીસ રક્અતેં હો ચુકને કે બા'દ પાંચવાં તરવીહા ભી મુસ્તહબ હેં.
(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 39)

નમાઝે પન્જગાના કી તફ્સીલ

પાંચોં નમાઝોં મેં કુલ 48 રક્આત હેં. જિન મેં 17 રક્આત ફર્જ, 3 રક્આત વાજિબ, 12 રક્આત સુન્નતે મુઅક્કદા, 8 રક્આત સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદા હેં ઔર 8 રક્આત નફલ હેં.

નમ્બર શુમાર	નામ અવકાત	સુન્નતે મુઅક્કદા કબ્લિયા	સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદા	ફર્જ	સુન્નતે મુઅક્કદા બા'દિયા	નફલ	વાજિબ	નફલ	કુલ તા'દાદ
1	ફજ	2	-	2	-	-	-	-	4
2	ઝોહ્ર	4	-	4	2	2	-	-	12
3	અસ્ર	-	4	4	-	-	-	-	8
4	મગરિબ	-	-	3	2	2	-	-	7
5	ઈશા	-	4	4	2	2	3	2	17

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جس کے پاس میرا لڑکھو اور اُس نے مجھ پر دُرُود شریف نہ پڑھا اُس نے جہنم کی۔ (عبدالرزاق)

નમાઝ કે બા'દ પટે જાને વાલે અવરાદ

નમાઝ કે બા'દ જો અઝકારે તવીલા (તવીલ અવરાદ) અહાદીસે મુબારકા મેં વારિદ હેં, વોહ ઝોદ્દર વ મગરિબ વ ઇશા મેં સુન્નતોં કે બા'દ પઢે જાઝે, કબ્લે સુન્નત મુખ્તસર દુઆ પર કનાઅત ચાહિયે, વરના સુન્નતોં કા સવાબ કમ હો જાએગા.

(۳۰۰ ص ۲، ردالمحتار، ج ۳، س. ۱۰۷) બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3,

અહાદીસે મુબા-રકા મેં કિસી દુઆ કી નિસ્બત જો તા'દાદ વારિદ હૈ (સે સે કમ જિયાદા ન કરે કે જો ફઝાઈલ ઉન અઝકાર કે લિયે હૈં વોહ ઉસી અદદ કે સાથ મખસૂસ હૈં ઈન મેં કમ જિયાદા કરને કી મિસાલ યેહ હૈ કે કોઈ ફુફલ (તાલા) કિસી ખાસ કિસ્મ કી કુન્જી સે ખુલતા હૈ અબ અગર કુન્જી મેં દન્દાને કમ યા ઝાઈદ કર દેં તો ઉસ સે ન ખુલેગા, અલબત્તા અગર શુમાર મેં શક વાકેઅ હો તો જિયાદા કર સકતા હૈ ઔર યેહ જિયાદત (બઢાના) નહીં બલ્કે ઈત્મામ (મુકમ્મલ કરના) હૈ.

(૩૦૨. أَيْضاً, أَيْضًا)

પન્જ વક્તા નમાઝોં કે સુનન વ નવાફિલ સે ફરાગત કે બા'દ
ઝૈલ કે અવરાદ પઢ લીજિયે સહૂલત કે લિયે નમ્બર ઝરૂર દિયે હેં મગર
ઈન મેં તરતીબ શર્ત નહીં હૈ. હર વિર્દ કે અવ્વલ આખિર દુરૂદ શરીફ
પઢના સોને પે સુહાગા હૈ.

❶ “આ-યતુલ કુરસી” એક એક બાર પઢને વાલા મરતે હી દાખિલે
જન્મત હો. (مِنْكَاتُ الْمَصَاحِح ۱ ص ۱۹۷ حدیث ۹۷۴)

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ ﴿٢﴾

(سُنُّ أَبِي دَاوُدَ ج ٢ ص ١٢٣ حديث ١٥٢٢)

1: اے اللہ! تُو اپنے دُعا، اپنے شکر اور اپنی اچھی عبادت کرنے پر ہماری مدد کر۔

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (અબુ ડાવુદ)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (1)

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 107)

﴿7﴾ હઝરતે સય્યિદુના અનસ રઝીલ્લેહુત્તાલિએ સે મરવી હૈ કે નબિય્યે રહમત, શફીએ ઉમ્મત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, તાજદારે રિસાલત વલ્લેહુસલ્મ ને ફરમાયા : જિસ ને નમાઝ કે બા'દ યેહ કહા, “سُبْحَنَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ (2)” તો વોહ મઘ્ફિરત યાફતા હો કર ઉઠેગા. (મઘ્મુઅલઝૉલ્દજ ૧૦: ૧૨૯-૧૨૮ હદિથ ૧૭૧૨૮)

﴿8﴾ હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ રઝીલ્લેહુત્તાલિએ સે રિવાયત હૈ અલ્લાહ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ વલ્લેહુસલ્મ ને ફરમાયા : “જો હર ફઝ નમાઝ કે બા'દ દસ મર્તબા ફૂલ હુવ્વલ્લાહ અહદ (પૂરી સૂરત) પઢેગા અલ્લાહ તઆલા ઉસ કે લિયે અપની રિઝા ઓર મઘ્ફિરત લાઝિમ ફરમા દેગા.” (તફસીર ડુર્રમન્શૂર ૮: ૧૪૮)

﴿9﴾ હઝરતે સય્યિદુના ઝૈદ બિન અરકમ રઝીલ્લેહુત્તાલિએ સે રિવાયત હૈ રસૂલે અકરમ, રહમતે આલમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહ્મદશમ વલ્લેહુસલ્મ ને ફરમાયા : જો શખ્સ હર નમાઝ કે બા'દ

1 : અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, વોહ તન્હા હૈ, ઉસ કા કોઈ શરીક નહીં, ઉસ કે લિયે મુલ્ક વ હમ્દ હૈ, ઉસી કે હાથ મેં ખૈર હૈ, વોહ ઝિન્દા કરતા હૈ ઓર મૌત દેતા હૈ ઓર વોહ હર શૈ પર કાદિર હૈ.

2 : પાક હૈ અ-ઝમત વાલા રબ ઓર ઉસી કી તા'રીફ હૈ ઓર ઉસી કી અતા સે નેકી કી તૌફીક ઓર ગુનાહ સે બચને કી કુવ્વત (મિલતી) હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમહારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٩﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾ (۱)

तीन बार पढ़ेगा गोया उस ने अज्ज का बहुत अडा
 पैमाना भर लिया. (تفسير الدر المنثور للسيوطي ج ۷ ص ۱۶۱)

मिनटों में चार जल्मे कुरआने पाऊँ का सवाल

હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ હુરૈરા رضي الله تعالى عنه સે રિવાયત હૈ
મદીને કે તાજદાર, સુલ્તાને દો જહાન, રહમતે આ-લમિય્યાન, સરવરે
ઝીશાન, મહબૂબે રહમાન صلى الله تعالى عليه وآله وسلم કા ફરમાને હકીકત
નિશાન હૈ : જો બા'દે ફજ બારહ મર્તબા أَحَدُ (પૂરી સૂરત) પઢેગા
ગોયા વોહ ચાર બાર (પૂરા) કુરઆન પઢેગા ઔર ઉસ દિન ઉસ કા ચેહ
અમલ અહલે ઝમીન સે અફઝલ હૈ જબ કે વોહ તકવા કા પાબન્દ રહે.

(شُعَبُ الْإِيمَانِ لِلْبَيْهَقِيِّ ج ٢ ص ٥٠١ حديث ٢٥٢٨)

શૈતાન સે મહફૂઝ રહને કા અમલ

સરકારે મદીના, રહાતે કલબો સીના, ફેઝ ગન્જના, સાહિબે
 મુઅત્તર પસીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کا ફرمانے આલીશાન છે : जिस
 ने नमाजे इज्ज अदा की और बात किये बिगैर اَحَدُ (पूरी सूरत) को
 दस मर्तबा पढा तो उस दिन में उसे कोई गुनाह न पछोंयेगा और वोह
 शैतान से बचाया जायेगा. (تَفْسِيرُ دُرْمَنْثَوْر ج ۸ ص ۶۷۸)

(تَفْسِيرُ دُرِّ مَنثور ج ۸ ص ۶۷۸)

(નમાઝ કે બા'દ પઢને કે મઝીદ અવરાદ મક-ત-બતુલ મદીના કી મતબૂઆ બહારે શરીઅત હિસ્સા ૩ સફહા ૧૦૭ તા ૧૧૦ પર, અલ વઝી-ફતુલ કરીમા ઔર શ-જ-રએ કાદિરિયા મેં મુલા-હઝા ફરમા લીજિયે.

لاینه

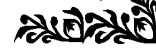
1. તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : પાકી છે તુમ્હારે રબ કો ઈઝ્ત વાલે રબ કો ઉન કી બાતોં સે ઔર સલામ છે પૈગમ્બરોં પર ઔર સબ ખબિયાં અલ્લાહ કો જો સારે જહાન કા રબ હે.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 آمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

કઝા નમાઝોં કા તરીકા

(૯-નફી)

દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત

દો જહાં કે સુલ્તાન, સરવરે ઝીશાન, મહબૂબે રહમાન
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ફરમાને મઝ્ફિરત નિશાન હૈ, મુઝ પર દુરુદે
 પાક પઢના પુલ સિરાત પર નૂર હૈ, જો રોઝે જુમુઆ મુઝ પર અસ્સી બાર
 દુરુદે પાક પઢે ઉસ કે અસ્સી સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હો જાએગે.

(الْحَامِعُ الصَّغِيرُ لِلشَّيْطَانِ ص ૩૨૦ حَدِيث ૦૧૧)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

પારહ 30 સૂ-રતુલ માઊન કી આયત નમ્બર 4 ઓર 5 મેં ઇશાદિ
 હોતા હૈ :

قَوْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝ الزَّيْن
 هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝

તર-જ-મએ ક-ઝુલ ઇમાન : તો ઉન
 નમાઝિયોં કી ખરાબી હૈ જો અપની
 નમાઝ સે ભૂલે બેઠે હૈં.

મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફતી અહમદ યાર
 ખાન رَحْمَةُ الْعَالَمَان عَلَيْهِ سૂ-રતુલ માઊન કી આયત નમ્બર 5 કે તહત ફરમાતે
 હૈં : નમાઝ સે ભૂલને કી ચન્દ સૂરતેં હૈં : કભી ન પઢના, પાબન્દી સે ન
 પઢના, સહીહ વક્ત પર ન પઢના, નમાઝ સહીહ તરીકે સે અદા ન

ફરમાને મુસ્તહિક : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા દુરુદે પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર સો રહમતેં નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (ખુરુહ)

કરના, શૌક સે ન પઢના, સમઝ બૂઝ કર અદા ન કરના, કસલ વ સુસ્તી, બે પરવાઈ સે પઢના. (નૂરુલ ઈસ્ફાન, સ. 958)

જહન્નમ કી ખૌફનાક વાદી

સદરુશરીઅહ બદરુતરીકહ હઝરતે મૌલાના મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْ ફરમાતે હેં : જહન્નમ મેં વૈલ નામી એક ખૌફનાક વાદી હૈ જિસ કી સખ્તી સે ખુદ જહન્નમ ભી પનાહ માંગતા હૈ. જાન બૂઝ કર નમાઝ કઝા કરને વાલે ઉસ કે મુસ્તહિક હેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 2, મુલખખસન)

પહાડ ગરમી સે પિઘલ જાએ

હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન અહમદ ઝ-હબી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْ ફરમાતે હેં : કહા ગયા હૈ કે જહન્નમ મેં એક વાદી હૈ જિસ કા નામ વૈલ હૈ, અગર ઉસ મેં દુન્યા કે પહાડ ડાલે જાએ તો વોહ ભી ઉસ કી ગરમી સે પિઘલ જાએ ઔર યેહ ઉન લોગોં કા ઠિકાના હૈ જો નમાઝ મેં સુસ્તી કરતે ઔર વક્ત કે બા'દ કઝા કર કે પઢતે હેં મગર યેહ કે વોહ અપની કોતાહી પર નાદિમ હોં ઔર બારગાહે ખુદા વન્દી عَزَّوَجَلَّ મેં તૌબા કરેં. (કતાબુલ કબીર વ 19)

એક નમાઝ કઝા કરને વાલા ભી ફાસિક હૈ

આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْ ફરમાતે હેં : જો એક વક્ત કી નમાઝ ભી કસ્દન બિલા ઉઝરે શર-ઈ દીદા વ દાનિસ્તા કઝા કરે ફાસિક વ મુર-તકિબે કબીરા વ મુસ્તહિકે જહન્નમ હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुर्द शरीफ़ न पड़े तो वोह लोगों में से क्यूँस तरीन शप्स है. (अल्-मजिदा)

સર કુયલને કી સઝા

સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને સહાબએ કિરામ الرضوان عَلَيْهِمُ السَّلَام سے ફરમાયા : આજ
 રાત દો શપ્સ (યા'ની જિબ્રઈલ عَلَيْهِ السَّلَام ઓર મિકાઈલ عَلَيْهِ السَّلَام મેરે પાસ
 આએ ઓર મુઝે અર્જો મુકદ્દસા મેં લે આએ. મેં ને દેખા કે એક શપ્સ લૈટા હૈ
 ઓર ઉસ કે સિરહાને એક શપ્સ પથ્થર ઉઠાએ ખડા હૈ ઓર પૈ દર પૈ પથ્થર
 સે ઉસ કા સર કુયલ રહા હૈ, હર બાર કુયલને કે બા'દ સર ફિર ઠીક હો જાતા
 હૈ. મેં ને ફિરિશ્તોં સે કહા سُبْحَانَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ યેહ કૌન હૈ ? ઉનહોં ને અર્જ કી :
 આગે તશરીફ લે ચલિયે (મજીદ મનાઝિર દિખાને કે બા'દ) ફિરિશ્તોં ને અર્જ કી
 કે : પહલા શપ્સ જો આપ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને દેખા યેહ વોહ થા जिस ने
 कुरआन पढा फिर उस को छोड़ दिया था और ईर्ज़ नमाज़ों के वक्त सो जाता
 था ईस के साथ येह बरताव किया मत तक डोगा.

(مُلَخَّصٌ از صحيح بخاری حديث ٤٧٠٧٠، ج ٤، ص ٤٢٥)

કબ્ર મેં આગ કે શો'લે

એક શપ્સ કી બહન ફૌત હો ગઈ. જબ ઉસે દફન કર કે લૌટા
 તો યાદ આયા કે રકમ કી થૈલી કબ્ર મેં ગિર ગઈ હૈ યુનાન્યે કબ્રિસ્તાન
 આ કર થૈલી નિકાલને કે લિયે ઉસ ને અપની બહન કી કબ્ર ખોદ
 ડાલી ! એક દિલ હિલા દેને વાલા મન્ઝર ઉસ કે સામને થા, ઉસ ને દેખા
 કે બહન કી કબ્ર મેં આગ કે શો'લે ભડક રહે હૈં ! યુનાન્યે ઉસ ને જૂં તૂં
 કબ્ર પર મિટ્ટી ડાલી ઓર સદમે સે ચૂર ચૂર રોતા હુવા માં કે પાસ
 આયા ઓર પૂછા : પ્યારી અમ્મીજાન ! મેરી બહન કે આ'માલ કેસે થે ?

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : ઉસ શખ્સ કી નાક પાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૫૮)

વોહ બોલી : બેટા ક્યૂં પૂછતે હો ? અર્ઝ કી : “મેં ને અપની બહન કી કબ્ર મેં આગ કે શો’લે ભડકતે દેખે હૈં.” યેહ સુન કર માં ભી રોને લગી ઔર કહા : “અફસોસ ! તેરી બહન નમાઝ મેં સુસ્તી ક્રિયા કરતી થી ઔર નમાઝ કઝા કર કે પઢા કરતી થી.” (کتاب الکبائر ص ૨૧)

ઈસ્લામી બહનો ! જબ કઝા કરને વાલિયોં કી ઐસી ઐસી સપ્ત સઝાએં હૈં તો જો બદ નસીબ સિરે સે નમાઝ હી નહીં પઢતી ઉસ કા કયા અન્જામ હોગા !

અગર નમાઝ પઢના ભૂલ જાએ તો.....?

તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, પૈકરે જૂદો સખાવત, સરાપા રહમત, મહબૂબે રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ﷺ ને ઈશ્દિ ફરમાયા : “જો નમાઝ સે સો જાએ યા ભૂલ જાએ તો જબ યાદ આએ પઢ લે, કે વોહી ઉસ કા વક્ત હૈ.” (صحيح مسلم ص ૩૬૧ حديث ૧૮૬)

હુ-કહાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام ફરમાતે હૈં, “સોતે મેં યા ભૂલે સે નમાઝ કઝા હો ગઈ તો ઉસ કી કઝા પઢની ફર્ઝ હૈ અલબત્તા કઝા કા ગુનાહ ઈસ પર નહીં મગર બેદાર હોને ઔર યાદ આને પર અગર વક્તે મકરૂહ ન હો તો ઉસી વક્ત પઢ લે તાખીર મકરૂહ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 50)

મજબૂરી મેં અદા કા સવાબ મિલેગા યા નહીં ?

આંખ ન ખુલને કી સૂરત મેં નમાઝે ફજ “કઝા” હો જાને કી સૂરત મેં “અદા” કા સવાબ મિલેગા યા નહીં. ઈસ ઝિમ્ન મેં મેરે આકા આ’લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, વલિય્યે ને’મત, અઝીમુલ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરૂદે પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોંગે. (ક્રામલ)

બ-ર-કત, અઝીમુલ મર્તબત, પરવાનએ શમ્એ રિસાલત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત, હામિયે સુન્નત, માહિયે બિદ્અત, આલિમે શરીઅત, પીરે તરીકત, બાઈસે ખૈરો બ-ર-કત, ઈમામે ઈશ્કો મહબ્બત, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અલહાજ અલ હાફિઝ અલ કારી શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 8 સફહા 161 પર ફરમાતે હૈં : રહા અદા કા સવાબ મિલના, યેહ અલ્લાહ ﷻ કે ઇજ્તિયાર મેં હૈ. અગર ઈસ (શખ્સ) ને અપની જાનિબ સે કોઈ તક્સીર (કોતાહી) ન કી, સુબ્હ તક જાગને કે કસ્દ (યા'ની ઇરાદે) સે બૈઠા થા ઔર બે ઇજ્તિયાર આંખ લગ ગઈ તો ઝરૂર ઉસ પર ગુનાહ નહીં. રસૂલુલ્લાહ ﷺ ફરમાતે હૈં : નીંદ કી સૂરત મેં કોતાહી નહીં, કોતાહી ઉસ શખ્સ કી હૈ જો (જાગતે મેં) નમાઝ ન પઢે હતા કે દૂસરી નમાઝ કા વક્ત આ જાએ.

(صحيح مسلم ص ٣٤٤ حديث ٦٨١)

રાત કે આખિરી હિસ્સે મેં સોના કેસા ?

નમાઝ કા વક્ત દાખિલ હો જાને કે બા'દ સો ગયા ફિર વક્ત નિકલ ગયા ઔર નમાઝ કઝા હો ગઈ તો કત્અન ગુનહગાર હુવા જબ કે જાગને પર સહીહ એ'તિમાદ યા જાગને વાલા મૌજૂદ ન હો બલ્કે ફજ મેં દુખૂલે વક્ત સે પહલે ભી સોને કી ઇજાઝત નહીં હો સકતી જબ કે અક્સર હિસ્સા રાત કા જાગને મેં ગુઝરા ઔર ઝન્ને ગાલિબ હૈ કે અબ સો ગયા તો વક્ત મેં આંખ ન ખુલેગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 50, મક-ત-બતુલ મદીના)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઇંજલ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનૈદી)

રાત દેર તક જાગના

બા'ઝ ઈસ્લામી બહનોં રાત ગએ તક ઘરોં મેં જાગતી રહતી હેં અવ્વલ તો વોહ ઈશા કી નમાઝ પઢ કર જલ્દી સો જાને કા ઝેહન બનાઓં કે ઈશા કે બા'દ બિલા વજહ જાગને મેં કોઈ ભલાઈ નહીં. અગર ઈત્તિફાકિયા કભી દેર હો જાએ તબ ભી ઔર અગર ખુદ આંખ ન ખુલતી હો જબ ભી ઘર કે કિસી કાબિલે એ'તિમાદ મહરમ યા જો જગા સકે એસી ઈસ્લામી બહન કો દર-ખ્વાસ્ત કર દે વોહ નમાઝે ફજ કે લિયે જગા દે. યા ઈલામ વાલી ઘડી હો જિસ સે આંખ ખુલ જાતી હો મગર એક અદદ ઘડી પર ભરોસા ન કિયા જાએ કે નીંદ મેં હાથ લગ જાને યા સેલ (CELL) ખત્મ હો જાને સે યા યૂં હી ખરાબ હો કર બન્દ હો જાને કા ઈસ્કાન રહતા હૈ, દો યા હસ્બે ઝરૂરત ઝાઈદ ઘડિયાં હો તો બેહતર હૈ. સગે મદીના عَفَى عَنْهُ સોતે વક્ત હતલ ઈસ્કાન તીન ઘડિયાં સિરહાને રખતા હૈ. તીન અદદ રખને મેં اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ઉસ હદીસે પાક પર અમલ કી નિયત હૈ જિસ મેં ફરમાયા ગયા હૈ : إِنَّ اللَّهَ وَتَرْتُ يُحِبُّ الْوَتْرَ વિત્ર કો પસન્દ કરતા હૈ. (سُنَنِ التِّرْمِذِيِّ ج ٢ ص ٤٠٣) હુ-કહાએ કિરામ ફરમાતે હેં : “જબ યેહ અન્દેશા હો, કે સુબહ કી નમાઝ જાતી રહેગી તો બિલા ઝરૂરતે શરઈયા ઉસે રાત દેર તક જાગના મમ્નૂઅ હૈ.”

(رَدُّ الْمُحْتَار, ج ٢, ص ٢٣)

અદા, કઝા ઔર વાજિબુલ ઘઆદા કી તા'રીફાત

જિસ ચીઝ કા બન્દોં કો હુકમ હૈ ઉસે વક્ત મેં બજા લાને કો

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઘિરત હે. (મુસ્તદ્રૈઝ)

અદા કહતે હૈં ઔર વક્ત ખત્મ હોને કે બા'દ અમલ મેં લાના કઝા હૈ ઔર અગર ઉસ હુકમ કે બજા લાને મેં કોઈ ખરાબી પૈદા હો જાએ તો ઉસ ખરાબી કો દૂર કરને કે લિયે વોહ અમલ દોબારા બજા લાના ઈઆદા કહલાતા હે. વક્ત કે અન્દર અન્દર અગર તહરીમા બાંધ લી તો નમાઝ કઝા ન હુઈ બલકે અદા હૈ (મુસ્તદ્રૈઝ ૨: ૧૨૧-૧૨૨) મગર નમાઝે ફજ, જુમુઆ ઔર ઈદેન મેં વક્ત કે અન્દર સલામ ફિરના લાઝિમી હે વરના નમાઝ ન હોગી (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 50) બિલા ઉઝરે શર-ઈ નમાઝ કઝા કર દેના સખ્ત ગુનાહ હૈ, ઈસ પર ફર્જ હૈ કે ઉસ કી કઝા પઢે ઔર સચ્ચે દિલ સે તૌબા ભી કરે, તૌબા યા હજજે મકબૂલ સે **إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى** તાખીર કા ગુનાહ મુઆફ હો જાએગા (મુસ્તદ્રૈઝ ૨: ૧૨૧) તૌબા ઉસી વક્ત સહીહ હૈ જબ કે કઝા પઢ લે ઉસ કો અદા કિયે બિગૈર તૌબા કિયે જાના તૌબા નહીં, કે જો નમાઝ ઉસ કે ઝિમ્મે થી ઉસ કો ન પઢના તો અબ ભી બાકી હૈ ઔર જબ ગુનાહ સે બાઝ ન આઈ તો તૌબા કહાં હુઈ ? (મુસ્તદ્રૈઝ ૨: ૧૨૨) હઝરતે સચ્ચિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا** સે રિવાયત હૈ, તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, પૈકરે જૂદો સખાવત, સરાપા રહમત, મહબૂબે રબ્બુલ ઈઝઝત **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઈશાદ ફરમાયા : ગુનાહ પર કાઈમ રહ કર તૌબા કરને વાલા ઉસ કી મિસ્લ હે જો અપને રબ **(شُعْبُ الْإِيمَان ج ٥ ص ٤٣٦ حديث ٧١٧٨)** સે ઠઠ્ઠા (યા'ની મઝાક) કરતા હે.

તૌબા કે તીન રુકન હૈં

સદરુલ અફઝિલ હઝરતે અલ્લામા સચ્ચિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ﷻ ઉસ કે લિયે
એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (જીરગ)

મુરાદઆબાદી رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا ફરમાતે હેં : “તૌબા કે તીન રુક્ન હેં
﴿1﴾ એ’તિરાફે જુર્મ ﴿2﴾ નદામત ﴿3﴾ અઝ્મે તર્ક (યા’ની ઇસ ગુનાહ
કો છોડને કા પુખ્તા અહુદ). અગર ગુનાહ કાબિલે તલાફી હૈ તો ઉસ કી
તલાફી ભી લાઝિમ. મ-સલન તારિકે સલાત (યા’ની નમાઝ તર્ક કર
દેને વાલે) કી તૌબા કે લિયે નમાઝોં કી કઝા ભી લાઝિમ હૈ.

(ખઝાઈનુલ ઈરફાન, સ. 12, રઝા એકેડમી, બમ્બઈ)

સોતે કો નમાઝ કે લિયે જગાના કબ વાજિબ હૈ

કોઈ સો રહા હૈ યા નમાઝ પઢના ભૂલ ગયા હૈ તો જિસે
મા’લૂમ હૈ ઉસ પર વાજિબ હૈ કે સોતે કો જગા દે ઓર ભૂલે હુએ કો
યાદ દિલા દે. (વરના ગુનહગાર હોગા) (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ.
50) યાદ રહે ! જગાના યા યાદ દિલાના ઉસ વક્ત વાજિબ હોગા
જબ કે ઝન્ને ગાલિબ હો, કે યેહ નમાઝ પઢેગા વરના વાજિબ નહીં.
મહારિમ કો બેશક ખુદ હી જગા દે મગર ના મહૂરમોં મ-સલન દેવર
વ જેઠ વગૈરા કો મહારિમ કે ઝરીએ જગવાએ.

જલ્લ સે જલ્લ કઝા કર લીજિયે

જિસ કે ઝિમ્મે કઝા નમાઝોં હોં ઉન કા જલ્લ સે જલ્લ પઢના
વાજિબ હૈ મગર બાલ બચ્ચોં કી પરવરિશ ઓર અપની ઝરૂરિયાત
કી ફરાહમી કે સબબ તાખીર જાઈઝ હૈ. લિહાઝા ફુરસત કા જો વક્ત
મિલે ઉસ મેં કઝા પઢતી રહે યહાં તક કે પૂરી હો જાએ. (ફરૂમુશ્તાર, ૨, ૧૬૧)

છુપ કર કઝા કીજિયે

કઝા નમાઝોં છુપ કર પઢિયે, લોગોં પર (યા ઘર વાલોં બલ્કે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જિસ ને કિતાબ મેં મુઝ પર દુરુદે પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ
(ઉસ મેં રહેગા ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઈસ્તિઝ્કાર કરતે રહેંગે. (ખૂટ))

કરીબી સહેલિયોં પર ભી) ઈસ કા ઈઝહાર ન કીજિયે (મ-સલન યેહ મત
કહા કીજિયે કે મેરી આજ કી ફજ કઝા હો ગઈ યા મેં કઝાએ ઉમ્રી કર રહી હું
વગૈરા), કે ગુનાહ કા ઈઝહાર ભી મકરૂહે તહરીમી વ ગુનાહ હૈ.
(رَأْتُ الْحُحْنَانِ ج ۲ ص ۱۰۰) લિહાઝા અગર લોગોં કી મૌજૂ-દગી મેં વિત્ર કઝા
કરેં તો તકબીરે કુનૂત કે લિયે હાથ ન ઉઠાએ.

જુમુઅતુલ વદાઅ મેં કઝાએ ઉમ્રી

ર-મઝાનુલ મુબારક કે આખિરી જુમુઆ મેં બા'ઝ લોગ બા
જમાઅત કઝાએ ઉમ્રી પઢતે હેં ઔર યેહ સમઝતે હેં કે ઉમ્ર ભર કી
કઝાએ ઈસી એક નમાઝ સે અદા હો ગઈ યેહ બાતિલ મહૂઝ હૈ.
(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 57) મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે
મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હેં : જુમુઅતુલ વદાઅ
કે ઝોહૂર વ અસ્ર કે દરમિયાન બારહ રકઅત નફલ દો દો રકઅત કી
નિયત સે પઢે. ઔર હર રકઅત મેં સૂ-રતુલ ફાતિહા કે બા'દ એક
બાર આ-યતુલ કુર્સી ઔર તીન બાર “قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ” ઔર એક બાર
સૂ-રતુલ ફલક ઔર સૂ-રતુન્નાસ પઢે. ઈસ કા ફાએદા યેહ હૈ કે જિસ
કદર નમાઝેં ઈસ ને કઝા કર કે પઢી હોંગી. ઉન કે કઝા કરને કા
ગુનાહ (مُؤَدَّاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن) મુઆફ હો જાએગા યેહ નહીં કે કઝા નમાઝેં ઈસ
સે મુઆફ હો જાએંગી વોહ તો પઢને સે હી અદા હોંગી.

(ઈસ્લામી ઝિન્દગી, સ. 135)

ઉમ્ર ભર કી કઝા કા હિસાબ

જિસ ને કભી નમાઝેં હી ન પઢી હોં ઔર અબ તૌફીક હુઈ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરુદે પાક પઢા અલલાહ ઁજલ ઁસ પર દસ રહમતેં બેજતા હૈ. (મ.)

ઔર કઝાએ ઉમ્રી પઢના યાહતા હૈ વોહ જબ સે બાલિગ હુવા યા બાલિગા હુઈ હૈ ઁસ વક્ત સે નમાઝોં કા હિસાબ લગાએ. અગર યેહ ભી યાદ નહીં કે કબ બાલિગ યા બાલિગા હુએ હેં તો એહતિયાત ઈસી મેં હૈ કે હિજરી સિન કે હિસાબ સે લડકી 9 બરસ ઔર લડકા 12 બરસ કી ઉમ્ર સે હિસાબ લગાએ.

કઝા કરને મેં તરતીબ

કઝાએ ઉમ્રી મેં યૂં ભી કર સકતે હેં કે પહલે તમામ ફજોં અદા કર લેં ફિર તમામ ઝોહૂર કી નમાઝેં ઈસી તરહ અસ્ર, મગરિબ ઔર ઈશા.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કઝાએ ઉમ્રી કા તરીકા (હ-નફી)

કઝા હર રોઝ કી બીસ રકઅતેં હોતી હેં. દો ફર્ઝ ફજ કે, ચાર ઝોહૂર, ચાર અસ્ર, ત્રીન મગરિબ, ચાર ઈશા કે ઔર ત્રીન વિત્ર. નિયત ઈસ તરહ કીજિયે, મ-સલન “સબ સે પહલી ફજ જો મુઝ સે કઝા હુઈ ઁસ કો અદા કરતી હૂં.” હર નમાઝ મેં ઈસી તરહ નિયત કીજિયે. જિસ પર બ કસરત કઝા નમાઝેં હેં વોહ આસાની કે લિયે અગર યૂં ભી અદા કરે તો જાઈઝ હૈ કે હર રુકૂઅ ઔર હર સજદે મેં ત્રીન ત્રીન બાર سُبْحَنَ رَبِّيَ الْأَعْلَى, سُبْحَنَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ કી જગહ સિર્ફ એક એક બાર કહે. મગર યેહ હમેશા ઔર હર તરહ કી નમાઝ મેં યાદ રખના યાહિયે કે જબ રુકૂઅ મેં પૂરી પહોંચ જાએ ઁસ વક્ત سُبْحَنَ કા “સીન” શુરૂઅ કરે ઔર જબ عَظِيم કા “મીમ” ખત્મ કર ચુકે ઁસ વક્ત રુકૂઅ સે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَسْتُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શાખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખુરુ)

સર ઉઠાએ. ઈસી તરહ સજ્દે મેં ભી કરે. એક તખ્ફીફ તો યેહ હુઈ ઔર દૂસરી યેહ કે ફર્જોં કી તીસરી ઔર ચૌથી રકઅત મેં અલ હમ્દ શરીફ કી જગહ ફકત “سُبْحَانَ اللَّهِ” તીન બાર કહ કર રુકૂઅ કર લે. મગર વિત્ર કી તીનોં રકઅતોં મેં અલ હમ્દ શરીફ ઔર સૂરત દોનોં ઝરૂર પઢી જાએ. તીસરી તખ્ફીફ યેહ કે કા’દએ અખીરા મેં તશહહુદ યા’ની અત્તહિયાત કે બા’દ દોનોં દુરૂદોં ઔર દુઆ કી જગહ સિફ “اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ” કહ કર સલામ ફેર દે. ચૌથી તખ્ફીફ યેહ કે વિત્ર કી તીસરી રકઅત મેં દુઆએ કુનૂત કી જગહ اَللَّهُ اَكْبَر કહ કર ફકત એક બાર યા તીન બાર “رَبِّ اغْفِرْ لِي” કહે.

(મુલાખ્ખસ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 8, સ. 157)

નમાઝે કસર કી કઝા

અગર હાલતે સફર કી કઝા નમાઝ હાલતે ઈકામત મેં પઢેંગી તો કસર હી પઢેંગી ઔર હાલતે ઈકામત કી કઝા નમાઝ સફર મેં કઝા કરેંગી તો પૂરી પઢેંગી યા’ની કસર નહીં કરેંગી. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۲۱)

ઝમાનએ ઇરતિદાદ કી નમાઝોં

જો ઔરત મુસ્તદા હો ગઈ ફિર ઈસ્લામ લાઈ તો ઝમાનએ ઇરતિદાદ કી નમાઝોં કી કઝા નહીં ઔર મુસ્તદા હોને સે પહલે ઝમાનએ ઈસ્લામ મેં જો નમાઝે જાતી રહી થીં ઉન કી કઝા વાજિબ હૈ. (رَدُّ الْمُحْتَرَج، ج ۲، ص ۶۴۷)

બચ્ચે કી પૈદાઈશ કે વક્ત નમાઝ

દાઈ (MIDWIFE) નમાઝ પઢેંગી તો બચ્ચે કે મર જાને કા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْوَاسِعُ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुइदे पाक न पढा तलकीक वोह बढ भप्त हो गया. (उज्ज)

અન્દેશા હૈ, નમાઝ કઝા કરને કે લિયે યેહ ઉઝર હૈ. (રુઝુલમુહાર, ૨, ૧૨૧)

મરીઝા કો નમાઝ કબ મુઆફ હૈ ?

ઐસી મરીઝા, કે ઇશારે સે ભી નમાઝ નહીં પઢ સકતી અગર યેહ હાલત પૂરે છ વક્ત તક રહી તો ઇસ હાલત મેં જો નમાઝોં ફૌત હુઈ ઉન કી કઝા વાજિબ નહીં. (આલમગીરી જ, ૧, ૧૨૧)

ઉમ્ર ભર કી નમાઝોં દોબારા પઢના

જિસ કી નમાઝોં મેં નુક્સાન વ કરાહત હો વોહ તમામ ઉમ્ર કી નમાઝોં ફૈરે તો અચ્છી બાત હૈ ઔર કોઈ ખરાબી ન હો તો ન ચાહિયે ઔર કરે તો ફજા વ અસ્ર કે બા'દ ન પઢે ઔર તમામ રકઅતેં ભરી પઢે ઔર વિત્ર મેં કુનૂત પઢ કર તીસરી કે બા'દ કા'દા કર કે, ફિર એક ઔર મિલાએ, કે ચાર હો જાએ. (આલમગીરી જ, ૧, ૧૨૬)

કઝા કા લફઝ કહના ભૂલ ગઈ તો કોઈ હરજ નહીં

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હૈં : હમારે ઉ-લમા તશરીહ ફરમાતે હૈં : કઝા બ નિચ્યતે અદા ઔર અદા બ નિચ્યતે કઝા દોનોં સહીહ હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 8, સ. 161)

નવાફિલ કી જગહ કઝાએ ઉમ્રી પઢિયે

કઝા નમાઝોં નવાફિલ સે અહમ હૈં યા'ની જિસ વક્ત નફલ પઢતી હૈ ઉન્હેં છોડ કર ઉન કે બદલે કઝાએ પઢે, કે બરિયુઝ્ઝિમા હો જાએ અલબત્તા તરાવીહ ઔર બારહ રકઅતેં સુન્નતે મુઅક્કદા કી ન છોડે. (રુઝુલમુહાર, ૨, ૧૬૧, હિસ્સા : 4, સ. 55)

ફરમાને મુસ્તકા صلى الله تعالى عليه وآله وسلم : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્મી)

ઉન કી કઝા નહીં.

કયા મગરિબ કા વક્ત થોડા સા હોતા હૈ ?

મગરિબ કી નમાઝ કા વક્ત ગુરૂબે આફતાબ તા ઇબ્તિદાએ વક્તે ઇશા હોતા હૈ. યેહ વક્ત મકામાત ઓર તારીખ કે એ'તિબાર સે ઘટતા બઢતા રહતા હૈ મ-સલન બાબુલ મદીના કરાચી મેં નિઝામુલ અવકાત કે નક્શે કે મુતાબિક મગરિબ કા વક્ત કમ અઝ કમ એક ઘન્ટા 18 મિનટ હોતા હૈ. ફુ-કહાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام ફરમાતે હેં : રોઝે અબ્ર (યા'ની જિસ દિન બાદલ છાએ હોં ઉસ) કે સિવા મગરિબ મેં હમેશા તા'જીલ (યા'ની જલ્દી) મુસ્તહબ હૈ ઓર દો રકઅત સે ઝાઈદ કી તાખીર મકરૂહે તન્જીહી ઓર બિગૈર ઉઝૂર સફર વ મરઝ વગૈરા ઇતની તાખીર કી, કે સિતારે ગુથ ગએ તો મકરૂહે તહરીમી. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 21) મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ ફરમાતે હેં : ઇસ (યા'ની મગરિબ) કા વક્તે મુસ્તહબ જબ તક હૈ કે સિતારે ખૂબ ઝાહિર ન હો જાએ, ઇતની દેર કરની કે (બડે બડે સિતારોં કે ઇલાવા) છોટે છોટે સિતારે ભી ચમક આએ મકરૂહ હૈ.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 5, સ. 153)

તરાવીહ કી કઝા કા કયા હુકમ હૈ ?

જબ તરાવીહ ફૌત હો જાએ તો ઉસ કી કઝા નહીં, ઓર અગર કોઈ કઝા કર ભી લેતી હૈ તો યેહ જુદાગાના નફલ હો જાએંગે, તરાવીહ સે ઉન કા તઅલ્લુક ન હોગા. (તૌબી અલબ્સાર, ટૂર મુઝતાર, જ ૨, વ ૧૧૯)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جس کے پاس میرا جیک ڈوا اور اُس نے مجھ پر دُرُہ پا ک نہ پڑا
તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ઈબ્રાહીમ)

નમાઝ કા ફિદયા

જિન કે રિશ્તેદાર ફૌત હુએ હોં વોહ

ઇસ મઝમૂન કા ઝરૂર મુતા-લઆ ફરમાયેં

મચ્ચિત કી ઉમ્મ મા'લૂમ કર કે ઇસ મેં સે નવ સાલ ઔરત કે લિયે ઔર બારહ સાલ મર્દ કે લિયે ના બાલિગી કે નિકાલ દીજિયે. બાકી જિતને સાલ બચે ઇન મેં હિસાબ લગાઈયે કે કિતની મુદત તક વોહ (યા'ની મર્દૂમા યા મર્દૂમ) બે નમાઝી રહા યા બે રોઝા રહા, યા કિતની નમાઝેં યા રોઝે ઉસ કે ઝિમ્મે કઝા કે બાકી હેં. ઝિયાદા સે ઝિયાદા અન્દાઝા લગા લીજિયે. બલ્કે ચાહેં તો ના બાલિગી કી ઉમ્મ કે બા'દ બકિયા તમામ ઉમ્મ કા હિસાબ લગા લીજિયે. અબ ફી નમાઝ એક એક સ-દ-કએ ફિત્ર ખૈરાત કીજિયે. એક સ-દ-કએ ફિત્ર કી મિકદાર દો કિલો સે 80 ગ્રામ કમ ગેહૂં યા ઉસ કા આટા યા ઉસ કી રકમ હૈ. ઔર એક દિન કી છ નમાઝેં હેં પાંચ ફર્જ ઔર એક વિત્ર વાજિબ. મ-સલન દો કિલો સે 80 ગ્રામ કમ ગેહૂં કી રકમ 12 રૂપૈ હો તો એક દિન કી નમાઝોં કે 72 રૂપૈ હુએ ઔર 30 દિન કે 2160 રૂપૈ ઔર બારહ માહ કે તકરીબન 25920 રૂપૈ હુએ. અબ કિસી મચ્ચિત પર 50 સાલ કી નમાઝેં બાકી હેં તો ફિદયા અદા કરને કે લિયે 1296000 રૂપૈ ખૈરાત કરને હોંગે. ઝાહિર હૈ હર કોઈ ઇતની રકમ ખૈરાત કરને કી ઇસ્તિતાઅત (તાક્ત) નહીં રખતી, ઇસ કે લિયે ઉ-લમાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام ને શર-ઈ હીલા ઇશાદિ ફરમાયા હૈ. મ-સલન વોહ 30 દિન કી તમામ નમાઝોં કે ફિદયે કી નિચ્ચત સે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर दस भरतबा सुब्ह और दस भरतबा शाम दुइदे पाक पढा उसे कियामत के दिन मेरी शफाअत मिलेगी. (अहमद)

2160 રૂપૈ કિસી ફકીર યા ફકીરની કી મિલ્ક કર દે, યેહ 30 દિન કી નમાઝોં કા ફિદયા અદા હો ગયા. અબ વોહ ફકીર યા ફકીરની યેહ રકમ ઉસ દેને વાલી હી કો હિબા કર દે (યા'ની તોહફે મેં દે દે) યેહ કબ્જા કરને કે બા'દ ફિર ફકીર યા ફકીરની કો 30 દિન કી નમાઝોં કે ફિદયે કી નિયત સે કબ્જે મેં દે કર ઉસ કા માલિક બના દે. ઇસ તરહ લૌટ ફેર કરતે રહેં યૂં સારી નમાઝોં કા ફિદયા અદા હો જાએગા. 30 દિન કી રકમ કે ઝરીએ હી હીલા કરના શર્ત નહીં વોહ તો સમજાને કે લિયે મિસાલ દી હૈ. બિલફર્જ 50 સાલ કે ફિદયોં કી રકમ મૌજૂદ હો તો એક હી બાર લૌટ ફેર કરને મેં કામ હો જાએગા નીઝ ફિત્રે કી રકમ કા હિસાબ ભી ગેહૂં કે મૌજૂદા ભાવ સે લગાના હોગા. ઇસી તરહ રોઝોં કા ફિદયા ભી ફી રોઝા એક સ-દ-કએ ફિત્ર હૈ નમાઝોં કા ફિદયા અદા કરને કે બા'દ રોઝોં કા ભી ઇસી તરીકે સે ફિદયા અદા કર સકતે હૈં. ગરીબ વ અમીર સભી ફિદયે કા હીલા કર સકતે હૈં. અગર વુ-રસા અપને મહૂમીન કે લિયે યેહ અમલ કરેં તો યેહ મય્યિત કી ઝબર દસ્ત ઇમદાદ હોગી, ઇસ તરહ મરને વાલા ભી ۞ ۞ ۞ ફર્જ કે બોઝ સે આઝાદ હોગા ઓર વુ-રસા ભી અજરો સવાબ કે મુસ્તહિક હોંગે. બા'ઝ ઇસ્લામી બહનેં મસ્જિદ વગૈરા મેં એક કુરઆને પાક કા નુસ્ખા દે કર અપને મન કો મના લેતી હૈં કે હમ ને મહૂમ કી તમામ નમાઝોં કા ફિદયા અદા કર દિયા યેહ ઉન કી ગલત ફહમી હૈ.

(તફસીલ કે લિયે દેખિયે : ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 8, સ. 167)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غَيْرُ وَاسِعٍ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरुद शरीफ न पड़ा उस ने जफा की. (महजरात)

મહૂમા કે ફિદયે કા એક મસ્યલા

ઔરત કી આદતે હૈઝ અગર મા'લૂમ હો તો ઈસ કદર દિન ઔર ન મા'લૂમ હો તો હર મહીને સે તીન દિન નવ બરસ કી ઉમ્ર સે મુસ્તસ્ના કરેં (યા'ની નવ બરસ કી ઉમ્ર કે બા'દ સે લે કર વફાત તક હર મહીને સે તીન દિન હૈઝ કે સમઝ કર નિકાલ દેં ઔર બકિયા જિતને દિન બનેં ઉન કે હિસાબ સે ફિદયા અદા કર દેં.) મગર જિતની બાર હમ્લ રહા હો મુદતે હમ્લ કે મહીનોં સે અય્યામે હૈઝ કા ઈસ્તિસ્ના ન કરેં. (ચૂંકે ઈસ મુદત મેં હૈઝ નહીં આતા ઈસ લિયે હૈઝ કે દિન કમ ન કરેં) ઔરત કી આદત દર બારએ નિફાસ અગર મા'લૂમ હો તો હર હમ્લ કે બા'દ ઉતને દિન મુસ્તસ્ના કરેં (યા'ની કમ કર દેં) ઔર ન મા'લૂમ હો તો કુછ નહીં, કે નિફાસ કે લિયે જાનિબે અકલ (કમ સે કમ) મેં શરઅન કુછ તકદીર (મિકદાર મુકરર) નહીં મુમ્કિન હૈ કે એક હી મિનટ આ કર ફૌરન પાક હો જાએ. (યા'ની અગર નિફાસ કી મુદત યાદ નહીં તો દિન કમ ન કરે)

(માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 8, સ. 154)

100 કોડોં કા હીલા

ઈસ્લામી બહનો ! નમાઝ કે ફિદયે કા હીલા મેં ને અપની તરફ સે નહીં લિખા. હીલએ શર-ઈ કા જવાઝ કુરઆનો હદીસ ઔર ફિકહે હ-નફી કી મો'તબર કુતુબ મેં મૌજૂદ હૈ. યુનાન્યે મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا “નૂરુલ ઈરફાન” સફહા 728 પર ફરમાતે હૈં : હઝરતે સયિદુના અય્યૂબ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત (રિવાયત) હૈ.

કાન છેદને કા રવાજ કબ સે હુવા ?

હીલે કે જવાઝ પર એક ઓર દલીલ મુલા-હઝા ફરમાઈયે યુનાન્યે હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ સે રિવાયત હૈ, એક બાર હઝરતે સય્યિ-દતુના સારહ ઓર હઝરતે સય્યિ-દતુના હાજિરા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ મેં કુદ્ર ચપ-કલશ હો ગઈ. હઝરતે સય્યિ-દતુના સારહ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ ને કસમ ખાઈ કે મુઝે અગર કાબૂ મિલા તો મેં હાજિરા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ કા કોઈ ઉઝ્વ કાટૂંગી. અલ્લાહ ﷻ ને હઝરતે સય્યિદુના જિબ્રિલ ﷺ કો હઝરતે સય્યિદુના ઇબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ ﷺ વાલિહી સલામત મેં ભેજા, કે ઇન મેં સુલહ કરવા દે. હઝરતે સય્યિ-દતુના સારહ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ ને અઝ કી : “مَا حِلَّةٌ يَمِينِي” યા'ની મેરી કસમ કા ક્યા હીલા હોગા ? તો હઝરતે સય્યિદુના ઇબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ ﷺ વાલિહી સલામત પર વહ્ય નાઝિલ હુઈ કે (હઝરતે) સારહ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ કો હુકમ દો, કે વોહ (હઝરતે) હાજિરા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ કે કાન છેદ દે. ઉસી વકત સે ઓરતોં કે કાન છેદને કા રવાજ પડા. (غمرغيمون البصائر شرح الاشباه والنظائر، ج ۳، ص ۲۹۰)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّد

ગાય કે ગોશ્ત કા તોહફા

ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિ-દતુના આઈશા સિદીકા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ સે રિવાયત હૈ કે દો જહાં કે સુલ્તાન, સરવરે ઝીશાન, મહબૂબે રહમાન صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કી ખિદમત મેં ગાય કા ગોશ્ત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : تُمْ جَلَا لِي لَوْ مِثْلَ مَا عَلَى مُنْجٍ مِنْ دُرْدٍ بِدَوِّ كَيْ تُمْبَارَا دُرْدٍ مِثْلَ
તક પહોંચતા હૈ. (ખૂર્ન)

હાઝિર ક્રિયા ગયા, કિસી ને અઝ્ કી : યેહ ગોશ્ત હઝરતે
સય્યિ-દતુના બરીરા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا પર સ-દકા હુવા થા. ફરમાયા
هُوَ لَهَا صَدَقَةٌ وَلَنَا هَدِيَّةٌ.
હદિયા હૈ. (صحيح مُسْلِم ص ٥٤١-حديث ١٠٧٥)

ઝકાત કા શર-ઈ હીલા

ઈસ હદીસે પાક સે સાફ ઝાહિર હૈ કે હઝરતે સય્યિ-દતુના
બરીરા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا જો કે સ-દકે કી હકદાર થીં ઉન કો બતૌરે સ-દકા
મિલા હુવા ગાય કા ગોશ્ત અગર્યે ઉન કે હક મેં સ-દકા હી થા મગર
ઉન કે કબ્જા કર લેને કે બા'દ જબ બારગાહે રિસાલત મેં પેશ ક્રિયા
ગયા થા તો ઉસ કા હુકમ બદલ ગયા થા ઔર અબ વોહ સ-દકા ન
રહા થા. યૂં હી કોઈ મુસ્તહિક શખ્સ ઝકાત અપને કબ્જે મેં લે લેને કે
બા'દ કિસી ભી આદમી કો તોહફતન દે સકતા યા મસ્જિદ વગૈરા કે
લિયે પેશ કર સકતા હૈ કે મઝકૂરા મુસ્તહિક શખ્સ કા પેશ કરના અબ
ઝકાત ન રહા, હદિયા યા અતિયા હો ગયા. ફુ-કહાએ કિરામ
رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ ઝકાત કા શર-ઈ હીલા કરને કા તરીકા યૂં ઇશાદિ ફરમાતે
હૈં : ઝકાત કી રકમ મુદ્દે કી તજહીઝ વ તક્ફીન યા મસ્જિદ કી તા'મીર
મેં સર્ફ નહીં કર સકતે, કે તમ્લીકે ફકીર (યા'ની ફકીર કો માલિક કરના)
ન પાઈ ગઈ અગર ઇન ઉમૂર મેં ખર્ચ કરના ચાહેં તો ઇસ કા તરીકા
યેહ હૈ કે ફકીર કો (ઝકાત કી રકમ કા) માલિક કર દેં ઔર વોહ
(તા'મીરે મસ્જિદ વગૈરા મેં) સર્ફ કરે, ઇસ તરહ સવાબ દોનોં કો હોગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 5, સ. 25)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા દુરુદે પાક પઢા અલ્લાહ رَحْمٰتِمْ آِسٓ (પ્રાન) પર સો રહમતેં નાઝિલ ફરમાતા હૈ.

100 અફરાદ કો બરાબર બરાબર સવાબ મિલે

ઈસ્લામી બહનો ! દેખા આપ ને ! કફન દફન બલ્કે તા'મીરે મસ્જિદ મેં ભી હીલએ શર-ઈ કે ઝરીએ ઝકાત ઇસ્તિ'માલ કી જા સકતી હૈ. ક્યૂંકે ઝકાત તો ફકીર કે હક મેં થી જબ ફકીર ને કબ્જા કર લિયા તો અબ વોહ માલિક હો ચુકા, જો ચાહે કરે. હીલએ શર-ઈ કી બ-ર-કત સે દેને વાલે કી ઝકાત ભી અદા હો ગઈ ઔર ફકીર ભી મસ્જિદ મેં દે કર સવાબ કા હકદાર હો ગયા. હીલા કરતે વક્ત મુમ્કિન હો તો ઝિયાદા અફરાદ કે હાથ મેં રકમ ફિરાની ચાહિયે તાકે સબ કો સવાબ મિલે મ-સલન હીલે કે લિયે ફકીરે શર-ઈ કો 12 લાખ રૂપૈ ઝકાત દી, કબ્જે કે બા'દ વોહ કિસી ઇસ્લામી ભાઈ કો તોહફતન દે દે યેહ ભી કબ્જે મેં લે કર કિસી ઔર કો માલિક બના દે, યૂં સભી બ નિચ્ચતે સવાબ એક દૂસરે કો માલિક બનાતે રહેં, આખિર વાલા મસ્જિદ યા જિસ કામ કે લિયે હીલા કિયા થા ઉસ કે લિયે દે દે તો ﷺ સભી કો બારહ બારહ લાખ રૂપૈ સ-દકા કરને કા સવાબ મિલેગા. યુનાન્યે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હૈ, તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, પૈકરે જૂદો સખાવત, સરાપા રહમત, મહબૂબે રબ્બુલ ઈઝ્ઝત عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઇશાદિ ફરમાયા : અગર સો હાથોં મેં સ-દકા ગુઝરા તો સબ કો વૈસા હી સવાબ મિલેગા જૈસા દેને વાલે કે લિયે હૈ ઔર ઉસ કે અજ મેં કુછ કમી ન હોગી.

(تاریخ بغداد ج ۷ ص ۱۳۵ رقم ۳۵۶۸)

ફકીર કી તા'રીફ

ફકીર વોહ હૈ કે (الف) જિસ કે પાસ કુછ ન કુછ હો મગર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुइद शरीफ न पड़े तो वोह लोगों में से कजूस तरीन शप्स है. (तर्जुमा)

ઈતના ન હો, કે નિસાબ કો પહોંચ જાએ (ۛ) યા નિસાબ કી કદર તો હો મગર ઉસ કી હાજતે અસ્લિયા (યા'ની ઝરિયાતે ઝિન્દગી) મેં મુસ્તગરક (ધિરા હુવા) હો. મ-સલન રહને કા મકાન, ખાનાદારી કા સામાન, સુવારી કે જાનવર (યા સાઈકલ, સફ્ટર યા કાર વગેરા) કારીગરોં કે ઔઝાર, પહનને કે કપડે, ખિદમત કે લિયે લોંડી, ગુલામ, ઈભ્મી શુગલ રખને વાલે કે લિયે ઈસ્લામી કિતાબેં જો ઉસ કી ઝરત સે ઝાઈદ ન હોં (ۛ) ઈસી તરહ અગર મદ્યૂન (મકરૂઝ) હૈ ઔર દૈન (કઝા) નિકાલને કે બા'દ નિસાબ બાકી ન રહે તો ફકીર હૈ અગર્યે ઉસ કે પાસ એક તો કયા કઈ નિસાબેં હોં.

(رَدُّ الْمُحْتَار ج ۳ ص ۳۳۳ وغیره)

મિસ્કીન કી તા'રીફ

મિસ્કીન વોહ હૈ જિસ કે પાસ કુછ ન હો યહાં તક કે ખાને ઔર બદન છુપાને કે લિયે ઈસ કા મોહતાજ હૈ કે લોગોં સે સુવાલ કરે ઔર ઉસે સુવાલ હલાલ હૈ. ફકીર કો (યા'ની જિસ કે પાસ કમ અઝ કમ એક દિન કા ખાને કે લિયે ઔર પહનને કે લિયે મૌજૂદ હૈ) બિગૈર ઝરત વ મજબૂરી સુવાલ હરામ હૈ.

(عالمگیری ج ۱ ص ۱۸۷-۱۸۸)

ઈસ્લામી બહનો ! મા'લૂમ હુવા જો ભિકારી કમાને પર કાદિર હોને કે બા વુજૂદ બિલા ઝરત વ મજબૂરી બતૌરે પેશા ભીક માંગતે હૈં ગુનહગાર હૈં ઔર એસોં કે હાલ સે બા ખબર હોને કે બા વુજૂદ ઉન કો દેના જાઈઝ નહીં.

તરહ તરહ કે ફિદયે ઔર કફ્ફારે

ઈસ્લામી બહનો ! યાદ રહે ! નમાઝ વ રોઝે કે ઈલાવા મયિત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: उसी शप्स की नाक जाक आवूह हो जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुरुह पाक न पड़े. (१७)

કી તરફ સે બહુત સારે ફિદયે ઔર કફરારે હો સકતે હૈં મ-સલન ﴿1﴾ ઝકાત ﴿2﴾ ફિત્રે (મદ્દ પર છોટે બચ્ચોં વગૈરા કે ફિત્રે ભી જબ કે અદા ન કિયે હો) ﴿3﴾ કુરબાનિયાં ﴿4﴾ કસમોં કે કફરારે ﴿5﴾ સજદાએ તિલાવત જિતને વાજિબ હોને કે બા વુજૂદ ઝિન્દગી મેં અદા નહીં કિયે ﴿6﴾ જિતને નવાફિલ ફાસિદ હુએ ઔર ઉન કી કઝા ન કી ﴿7﴾ જો જો મન્નતેં માનીં ઔર અદા ન કીં ﴿8﴾ ઝમીન કા ઉશર યા ખિરાજ જો અદા કરને સે રહ ગયા ﴿9﴾ ફર્જ હોને કે બા વુજૂદ હજ અદા ન કિયા ﴿10﴾ હજ વ ઉમ્રે કે એહરામ કે કફરારે મ-સલન દમ, યા સ-દકે અગર વાજિબ હુએ થે ઔર અદા ન કિયે હોં. ઇન કે ઇલાવા ભી બે શુમાર ફિદયે ઔર કફરારે હો સકતે હૈં.

ਘਨ ਫ਼ਿਦਯੋਂ ਦੀ ਅਦਾਯੋਗੀ ਦੀ ਸੂਰਤੋਂ

રોઝા, સજદાએ તિલાવત, ફાસિદ શુદ્ધા નવાફિલ કી કઝા વગૈરા કે ફિદયે મેં હર એક કે બદલે એક એક સ-દ-કએ ફિત્ર કી રકમ અદા કરે. ઔર ઝકાત, ફિત્રા, કુરબાનિયાં, ઉશર વ ખિરાજ વગૈરા મેં જિતની રકમ મહૂમ્ યા મહૂમા કે ઝિમ્મે નિકલતી હૈ વોહ ભી અદા કરે.

(માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 10, સ. 540, 541)

(માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 10, સ. 540, 541)

(તફસીલી મા'લૂમાત કે લિયે ફતાવા ર-ઝવિયા “મુખર્રજા” જિલ્દ 10 મેં સફહા 523 તા 549 પર મબ્ની રિસાલા, “તફાસીરુલ અહકામ લિ ફિદ-યતિરસલાતિ વસ્સિયામ” નીઝ મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَان કી તસ્નીફ “જાઅલ હક” સે “ઈસ્કાત કા બયાન” પઢ લીજિયે)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

નવાફિલ કા બયાન

દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત

ખા-તમુલ મુર-સલીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન, શફીઉલ મુઝિનબીન, અનીસુલ ગરીબીન, સિરાજુસ્સાલિકીન, મહબૂબે રબ્બુલ આ-લમીન, જનાબે સાદિકો અમીન صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કા ફરમાને મઝિરત નિશાન હે : જબ જુમા'રાત કા દિન આતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ફિરિશતોં કો ભેજતા હૈ જિન કે પાસ ચાંદી કે કાગઝ ઓર સોને કે કલમ હોતે હેં વોહ લિખતે હેં, કૌન યૌમે જુમા'રાત ઓર શબે જુમુઆ મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢતા હૈ. (કત્રુ'અલ્માલ, જ, ૧, ૨૦૦, હદિથ ૨૧૧૬)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

અલ્લાહ કા પ્યારા બનને કા નુસ્ખા

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા રઝી અલ્લાહુ તૈઆલુ એન્ને સે મરવી હૈ, હુઝરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફ્લાક صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ફરમાતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : “જો મેરે કિસી વલી સે દુશ્મની કરે, ઉસે મેં ને લડાઈ કા એ'લાન દે દિયા ઓર મેરા બન્દા જિન ચીઝોં કે ઝરીએ મેરા કુર્બ ચાહતા હૈ ઉન મેં મુઝે સબ સે ઝિયાદા ફરાઈઝ મહબૂબ હેં ઓર નવાફિલ કે ઝરીએ કુર્બ હાસિલ કરતા રહતા હૈ યહાં તક કે મેં ઉસે અપના મહબૂબ બના લેતા હૂં અગર વોહ મુઝ સે સુવાલ કરે તો ઉસે ઝરૂર દૂંગા ઓર પનાહ માંગે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરૂદે પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોંગે. (ترمذی)

તો ઉસે ઝરૂર પનાહ દૂગા.”

(صَحِيحُ الْبُخَارِيِّ ج ٤، ص ٢٤٨، حَدِيث ٦٥٠٢)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

સલાતુલ્લૈલ

રાત મેં બા'દ નમાઝે ઇશા જો નવાફિલ પઢે જાએં ઉન કો સલાતુલ્લૈલ કહતે હેંં ઓર રાત કે નવાફિલ દિન કે નવાફિલ સે અફઝલ હેંં, કે સહીહ મુસ્લિમ શરીફ મેં હેં : સય્યિદુલ મુબલિગીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન. صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ઇશાદ ફરમાયા : “ફઝોં કે બા'દ અફઝલ નમાઝ રાત કી નમાઝ હે.”

(صَحِيحُ مُسْلِم، ص ٥٩١، حَدِيث ١١٦٣)

તહજજુદ ઓર રાત મેં નમાઝ પઢને કા સવાબ

અલ્લાહ તબા-ર-ક વ તઆલા પારહ 21 સૂ-રતુસ્સજ્દહ આયત નમ્બર 16 ઓર 17 મેં ઇશાદ ફરમાતા હે :

تَجَافَىٰ جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ

يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا

رَأَوْهُمْ يَبْتَغُونَ ﴿١٦﴾

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّنْ

قُرَّةٍ أَعْيُنٍ ۚ جَزَاءً لِّمَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

તર-જ-મએ કઝુલ ઈમાન : ઇન કી કરવટેં જુદા હોતી હેંં ખ્વાબ ગાહોં સે ઓર અપને રબ કો પુકારતે હેંં ડરતે ઓર ઉમ્મીદ કરતે ઓર હમારે દિયે હુએ સે કુછ ખૈરાત કરતે હેંં તો કિસી જી કો નહીં મા'લૂમ જો આંખ કી ઠન્ડક ઇન કે લિયે ઘુપા રખી હે સિલા ઇન કે કામોં કા.

સલાતુલ્લૈલ કી એક કિસ્મ તહજજુદ હેં કે ઇશા કે બા'દ રાત મેં સો કર ઉઠેં ઓર નવાફિલ પઢેં, સોને સે કબલ જો કુછ પઢેં વોહ તહજજુદ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઇંજલ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનુદાન)

નહીં. કમ સે કમ તહજજુદ કી દો રક્અતેં હેં ઓર હુઝૂરે અકદસ ﷺ સે આઠ તક સાબિત. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 26, 27) ઇસ મેં કિરાઅત કા ઇખ્તિયાર હૈ કે જો યાહેં પઢેં, બેહતર યેહ હૈ કે જિતના કુરઆન યાદ હૈ વોહ તમામ પઢ લીજિયે વરના યેહ ભી હો સકતા હૈ કે હર રક્અત મેં સૂરએ ફાતિહા કે બા'દ ત્રીન ત્રીન બાર સૂ-રતુલ ઇખ્લાસ પઢ લીજિયે કે ઇસ તરહ હર રક્અત મેં કુરઆને કરીમ ખત્મ કરને કા સવાબ મિલેગા, ઐસા કરના બેહતર હૈ, બહર હાલ સૂરએ ફાતિહા કે બા'દ કોઈ સી ભી સૂરત પઢ સકતે હેં.

(મુલખખસ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 7, સ. 447)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

તહજજુદ ગુઝાર કે લિયે જન્નત કે આલીશાન બાલાખાને

અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના અલિય્યુલ મુર્તઝા

ﷺ સે રિવાયત હૈ કે સય્યિદુલ મુબલ્લિગીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન ﷺ કા ફરમાને દિલ નશીન હૈ : જન્નત મેં ઐસે બાલાખાને હેં જિન કા બાહર અન્દર સે ઓર અન્દર બાહર સે દેખા જાતા હૈ. એક આ'રાબી ને ઉઠ કર અર્ઝ કી : યા રસૂલલ્લાહ ﷺ ! યેહ કિસ કે લિયે હેં ? આપ ﷺ ને ઇશાદિ ફરમાયા : યેહ ઉસ કે લિયે હેં જો નર્મ ગુફ્ત-ગૂ કરે, ખાના ખિલાએ, મુ-તવાતિર રોઝે રખે, ઓર રાત કો ઉઠ કર અલ્લાહ ઇંજલ કે લિયે નમાઝ પઢે જબ લોગ સોએ હુએ હોં.

(سُنَنِ التِّرْمِذِيِّ ج ٤ ص ٢٣٧ حديث ٢٥٣٥، شُعَبُ الْإِيمَان ج ٣ ص ٤٠٤، حديث ٣٨٩٢)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઝ્કિરત હૈ. (મૈન)

મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه મિરઆતુલ મનાજીહ જિલ્દ 2 સફહા 260 પર ઈસ હિસ્સએ હદીસ “وَتَحْتَ الصَّيَّامِ” યા’ની “મુ-તવાતિર રોઝે રખે” કી શર્હ કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : યા’ની હમેશા રોઝે રખેં સિવા ઉન પાંચ દિનોં કે જિન મેં રોઝા હરામ હૈ યા’ની શવ્વાલ કી યકુમ ઓર ઝિલ હિજજા કી દસવીં તા તેરહવીં યેહ હદીસ ઉન લોગોં કી દલીલ હૈ જો હમેશા રોઝે રખતે હૈં બા’ઝ ને ફરમાયા કે ઈસ કે મા’ના હૈં હર મહીને મેં મુસલ્લલ ત્રીન રોઝે રખે.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

“તહજુદ ગુઝાર” કે આઠ હુરુફ કી નિસ્બત સે નેક બન્દોં ઓર બન્દિયોં કી 8 હિકાયાત

(1) સારી રાત નમાઝ પઢતે રહતે

હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ અઝીઝ બિન રવાદ رَحْمَةُ اللهِ الْجَوَاد રાત કો સોને કે લિયે અપને બિસ્તર પર આતે ઓર ઉસ પર હાથ ફેર કર કહતે : “તૂ નર્મ હૈ લેકિન અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! જન્મત મેં તુઝ સે ઝિયાદા નર્મ બિસ્તર મિલેગા ફિર સારી રાત નમાઝ પઢતે રહતે.” (અખબારુલ إِحْيَاءُ الْعُلُومِ, ૬૧૧/૪) અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઓર ઉન કે સદકે હમારી મઝ્કિરત હો.

أَمِينٍ بِجَاةِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

બિલ-યકીં એસે મુસલ્માન હૈં બેહદ નાદાન

જો કે રંગીનિયે દુન્યા પે મરા કરતે હૈં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુહારરર)

(2) શહ્દ કી મખ્ખી કી ભિનભિનાહટ કી સી આવાઝ !

મશહૂર સહાબી હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને મસ્રીદ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ જબ લોગોં કે સો જાને કે બા'દ ઉઠ કર કિયામ (યા'ની ઇબાદત) ફરમાયા કરતે તો ઉન સે સુબ્હ તક શહ્દ કી મખ્ખી કી સી ભિનભિનાહટ સુનાઈ દેતી. (اَحْيَاءُ الْعُلُوم، ج ૬૧૧) અલ્લાહુ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત ઇઝ્ઝલ્ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી મગ્ફિરત હો.

اٰمِیْن بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

મહબ્બત મેં અપની ગુમા યા ઇલાહી

ન પાઊં મેં અપના પતા યા ઇલાહી

(3) મેં જન્નત કેસે માંગૂં !

હઝરતે સય્યિદુના સિલહ બિન અશ્યમ رَحْمَةُ اللہِ الْاَكْرَم سારી રાત નમાઝ પઢતે. જબ સ-હરી કા વક્ત હોતા તો અલ્લાહુ ઇઝ્ઝલ્ કી બારગાહ મેં અઝ્ઝ કરતે : “ઇલાહી ! મેરે જૈસા આદમી જન્નત નહીં માંગ સકતા લેકિન તૂ અપની રહમત સે મુઝે જહન્નમ સે પનાહ અતા ફરમા.” (اَحْيَاءُ الْعُلُوم، ج ૧૧૮) અલ્લાહુ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત ઇઝ્ઝલ્ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી મગ્ફિરત હો.

اٰمِیْن بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

તેરે ખૌફ સે તેરે ડર સે હમેશા

મેં થર થર રહૂં કાંપતા યા ઇલાહી

(4) તુમ્હારા બાપ ના-ગહાની અઝાબ સે ડરતા હૈ !

હઝરતે સય્યિદુના રબીઅ બિન ખુસૈમ رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ કી બેટી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس نے کتاب میں مومن پر دُرُودِ پاک لکھا تو جب تک میرا نام
 (اس میں) رہے گا ફیرશે (اس کے) લિયે ઇસ્તિઘ્કાર કરતે રહેંગે. (ابن)

ને આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى سے અર્ઝ કી : “અબ્બાજાન ! કયા વજહ હૈ કે
 લોગ સો જાતે હૈં ઔર આપ નહીં સોતે ?” તો ઇશ્દિ ફરમાયા :
 “બેટી ! તુમહારા બાપ ના-ગહાની અઝાબ સે ડરતા હૈ જો અચાનક રાત
 કો આ જાએ.” (شُعَبُ الْإِيمَان ج ١ ص ٥٤٣ رقم ٩٨٤) અલ્લાહુ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત
 કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી મફિરત હો.

أَمِينَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ગર તૂ નારાઝ હુવા મેરી હલાકત હોગી

હાએ ! મેં નારે જહન્નમ મેં જલૂંગા યા રબ !

(5) ઇબાદત કે લિયે જાગને કા અજુબ અન્દાઝ

હઝરતે સચ્ચિદુના સફવાન બિન સુલૈમ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى કી
 પિંડલિયાં નમાઝ મેં ઝિયાદા દેર ખડે રહને કી વજહ સે સૂજ ગઈ થીં.
 આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى ઇસ કદર કસરત સે ઇબાદત કિયા કરતે થે કે
 બિલફર્જ આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى સે કહ દિયા જાતા કે કલ કિયામત હૈ તો
 ભી અપની ઇબાદત મેં કુછ ઇઝાફા ન કર સકતે (યા'ની ઉન કે પાસ
 ઇબાદત મેં ઇઝાફા કરને કે લિયે વક્ત કી ગુન્જાઈશ હી ન થી). જબ સદીં કા
 મૌસિમ આતા તો આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى મકાન કી છત પર સોયા કરતે
 તાકે સદીં આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى કો જગાએ રખે ઔર જબ ગર્મિયોં કા
 મૌસિમ આતા તો કમરે કે અન્દર આરામ ફરમાતે તાકે ગર્મી ઔર
 તકલીફ કે સબબ સો ન સકેં (ક્યૂંકે A.C. કુજા ઉન દિનોં બિજલી કા પંખા
 ભી ન હોતા થા !). સજદે કી હાલત મેં હી આપ કા ઇન્તિકાલ હુવા.
 આપ દુઆ કિયા કરતે થે : “એ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! મેં તેરી મુલાકાત કો

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جیس نے મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ ﷻ ઊસ પર દસ રહમતેં ભેજતા હે. (مسلم)

પસન્દ કરતા હું તૂ ભી મેરી મુલાકાત કો પસન્દ ફરમા.”
(اتحاف السادة المتقين بشرح احياء علوم الدين ج ۱ ص ۴۷ ۴۸ ۴۹) અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ઈઝ્ઝત્ત કી ઉન પર રહમત હો ઓર ઉન કે સદકે હમારી મઘ્ફિરત હો.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

અફવ કર ઓર સદા કે લિયે રાઝી હો જા

ગર કરમ કર દે તો જન્મત મેં રહૂંગા યા રબ !

(6) રોતે રોતે નાબીના હો જાને વાલી ખાતૂન

હઝરતે સય્યિદુના ખવ્વાસ رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ ફરમાતે હેં કે હમ રિહલા આબિદા કે પાસ ગએ. યેહ બ કસરત રોઝે રખતી થીં ઓર ઇતના રોતીં કે ઇન કી બીનાઈ જાતી રહી ઓર ઇતની કસરત સે નમાઝેં પઢતીં કે ખડી ન હો સકતી થીં, લિહાઝા બેઠ કર હી નમાઝ પઢતી થીં. હમ ને ઉન્હેં સલામ કિયા ફિર અલ્લાહ ﷻ કે અફ્વો કરમ કા તઝકિરા કિયા તાકે ઉન પર મુઆ-મલા આસાન હો જાએ. ઉન્હોં ને યેહ બાત સુન કર એક ચીખ મારી ઓર ફરમાયા : “મેરે નફસ કા હાલ મુઝે મા’લૂમ હે ઓર ઇસ ને મેરે દિલ કો ઝખ્મી કર દિયા હે ઓર જિગર ટુકડે ટુકડે હો ગયા હે, ખુદા કી કસમ ! મેં ચાહતી હું કે કાશ ! અલ્લાહ ﷻ ને મુઝે પૈદા હી ન કિયા હોતા ઓર મેં કોઈ કાબિલે ઝિક શૈ ન હોતી.” યેહ ફરમા કર દોબારા નમાઝ મેં મશ્ગૂલ હો ગઈ.
(اَحْيَاءُ الْعُلُوم، ۵۷ ص ۵۲ المختصا) અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત્ત કી ઉન પર રહમત હો ઓર ઉન કે સદકે હમારી મઘ્ફિરત હોક

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્મી)

આહ સલ્બે ઈમાં કા ખૌફ ખાએ જાતા હૈ

કાશ ! મેરી માં ને હી મુઝ કો ન જના હોતા

(7) મૌત કી યાદ મેં ભૂડી રહને વાલી ખાતૂન

હઝરતે સય્યિ-દતુના મુઆઝહ અદવિય્યા رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهَا રોઝાના સુબ્હ કે વક્ત ફરમાતી : “(શાયદ) યેહ વોહ દિન હૈ જિસ મેં મુઝે મરના હૈ.” ફિર શામ તક કુછ ન ખાતીં ફિર જબ રાત હોતી તો કહતીં : “(શાયદ) યેહ વોહ રાત હૈ જિસ મેં મુઝે મરના હૈ.” ફિર સુબ્હ તક નમાઝ પઢતી રહતીં. (અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કી ઉન પર રહમત હો ઓર ઉન કે સદકે હમારી મઝિરત હો.

امین بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

મેરા દિલ કાંપ ઉઠતા હૈ કલેજા મુંહ કો આતા હૈ

કરમ યા રબ અંધેરા કબ્ર કા જબ યાદ આતા હૈ

(8) ગિર્યા વ ઝારી કરને વાલા ખાનદાન

હઝરતે સય્યિદુના કાસિમ બિન રાશિદ શૈબાની قُدْسُ سِرُّهُ النَّوْرَانِي رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ મુહર્રસબ મેં ઠહરે કહતે હૈં કે હઝરતે સય્યિદુના ઝમ્મા મુહર્રસબ કી ઝૌજા ઓર બેટિયાં ભી હમરાહ થીં. હુએ થે, આપ રَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ રાત કો ઉઠે ઓર દેર તક નમાઝ પઢતે રહે. જબ સ-હરી કા વક્ત હુવા તો બુલન્દ આવાઝ સે પુકારને લગે : “ઐ રાત મેં પડાવ કરને વાલે કાફિલે કે મુસાફિરો ! ક્યા સારી રાત સોતે રહોગે ? ક્યા ઉઠ કર સફર નહીં કરોગે ?” તો વોહ લોગ જલ્દી સે ઉઠ ગએ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुश्मंदे पाक न पड़ा तलकीक वोह बढ भप्त हो गया. (उम्मा)

और कहीं से रौने की आवाज आने लगी और कहीं से हुआ मांगने की, ओक जानिब से कुरआने पाक पढने की आवाज सुनाई दी तो दूसरी जानिब कोई वुजू कर रहा होता. फिर जब सुब्ह हुई तो आप ﷺ ने बुलन्द आवाज से पुकारा : “लौग सुब्ह के वक्त यलने को अच्छा समझते हैं.” (क़ाबुलुल्लैल मेँ मुसुओए इमाम अबुल्लैल, ज १, व २११, पृ १७२) अल्लाहु रब्बुल उल्लुलत एर्रुजल की उन पर रहमत हो और उन के सदके हमारी मग़ि़रत हो.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

मेरे गौस का वसीला रहे शाह सब कबीला

ઇન્હેં ખુલ્લ મેં બસાના મ-દની મદીને વાલે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

નમાઝે ઇશરાક

દો ફરામીને મુસ્તફા ﷺ : ﴿1﴾ જો નમાઝે ફજ બા જમાઅત અદા કર કે ઝિકુલ્લાહ કરતા રહે યહાં તક કે આફતાબ બુલન્દ હો ગયા ફિર દો રક્અતેં પઢીં તો ઉસે પૂરે હજ વ ઉમ્રા કા સવાબ મિલેગા. ﴿2﴾ જો શખ્સ નમાઝે ફજ સે ફારિગ હોને કે બા'દ અપને મુસલ્લે મેં (યા'ની જહાં નમાઝ પઢી વહીં) બૈઠા રહા હતા કે ઇશરાક કે નફલ પઢ લે સિફ ખૈર હી બોલે તો ઉસ કે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાઅંગે અગર્યે સમુન્દર કે ઝાગ સે ભી ઝિયાદા હોં.

(سُنَنُ أَبِي دَاوُد ج ۲ ص ۴۱ - حدیث ۱۲۸۷)

હદીસે પાક કે ઇસ હિસ્સે “અપને મુસલ્લે મેં બૈઠા રહે” કી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : اُسی شاپس کی ناک پાક آલાؤد હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરુદે પાક ન પડે. (મ)

બા'દ ભી ચાહેં તો નમાઝે ચાશત પઢ સકતે હેં.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

સલાતુત્તસ્બીહ

ઈસ નમાઝ કા બે ઇન્તિહા સવાબ હૈ, શહન્શાહે ખુશ ખિસાલ, પૈકરે હુસ્નો જમાલ, દાફેએ રન્જો મલાલ, સાહિબે જૂદો નવાલ, રસૂલે બે મિસાલ, બીબી આમિના કે લાલ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને અપને ચયાજાન હઝરતે સય્યિદુના અબ્બાસ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે ફરમાયા કે ઔ મેરે ચયા ! અગર હો સકે તો સલાતુત્તસ્બીહ હર રોઝ એક બાર પઢિયે ઔર અગર રોઝાના ન હો સકે તો હર જુમુઆ કો એક બાર પઢ લીજિયે ઔર યેહ ભી ન હો સકે તો હર મહીને મેં એક બાર ઔર યેહ ભી ન હો સકે તો સાલ મેં એક બાર ઔર યેહ ભી ન હો સકે તો ઉમ્ર મેં એક બાર.

(مُسْنَدُ اَبِي دَاوُد ج ۲ ص ۴۴، ۴۵ حدیث ۱۲۹۷)

સલાતુત્તસ્બીહ પઢને કા તરીકા

ઈસ નમાઝ કી તરકીબ યેહ હૈ કે તકબીરે તહરીમા કે બા'દ સના પઢે ફિર પન્દરહ મર્તબા યેહ તસ્બીહ પઢે : اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ફિર "سُبْحَنَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ" ફિર سُوْرَةِ الْاِنشٰرَةِ સૂરએ ફાતિહા ઔર કોઈ સૂરત પઢ કર રુકૂઅ સે પહલે દસ બાર યેહી તસ્બીહ પઢે ફિર રુકૂઅ કરે ઔર રુકૂઅ મેં سُبْحَنَ رَبِّيَ الْعَظِيْمُ ત્રીન મર્તબા પઢ કર ફિર દસ મર્તબા યેહી તસ્બીહ પઢે ફિર રુકૂઅ સે સર ઉઠાએ ઔર سَمِعَ اللّٰهُ لَبْنَ حَبَدًا ઔર اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا وَاِنَّكَ الْغَفُوْرُ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઝ્કિરત હૈ. (મૈમૂન)

પઢ કર ફિર ખડે ખડે દસ મર્તબા યેહી તસ્બીહ પઢે ફિર સજદે મેં જાએ
 ઔર તીન મર્તબા سُبْحَنَ رَبِّيَ الْأَكْبَرُ પઢ કર ફિર દસ મર્તબા યેહી તસ્બીહ
 પઢે ફિર સજદે સે સર ઉઠાએ ઔર દોનોં સજદોં કે દરમિયાન બૈઠ કર
 દસ મર્તબા યેહ તસ્બીહ પઢે ફિર દૂસરે સજદે મેં જાએ ઔર سُبْحَنَ رَبِّيَ الْأَكْبَرُ
 તીન મર્તબા પઢે ફિર ઈસ કે બા'દ યેહી તસ્બીહ દસ મર્તબા પઢે ઈસી
 તરહ ચાર રકઅત પઢે ઔર ખયાલ રહે કે ખડે હોને કી હાલત મેં
 સૂરએ ફાતિહા સે પહલે પન્દરહ મર્તબા ઔર બાકી સબ જગહ યેહ તસ્બીહ
 દસ દસ બાર પઢે યૂં હર રકઅત મેં 75 મર્તબા તસ્બીહ પઢી જાએગી
 ઔર ચાર રકઅતોં મેં તસ્બીહ કી ગિનતી તીન સો મર્તબા હોગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 32)

તસ્બીહ ઉંઘિયોં પર ન ગિને બલકે હો સકે તો દિલ મેં શુમાર કરે
 વરના ઉંઘિયાં દબા કર. (ઐઝન, સ. 33)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ઇસ્તિખારા

હઝરતે સય્યિદુના જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે
 રિવાયત હૈ કે રસૂલે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ હમ
 કો તમામ ઉમૂર મેં ઈસ્તિખારા તા'લીમ ફરમાતે જૈસે કુરઆન કી સૂરત
 તા'લીમ ફરમાતે થે, ફરમાતે હૈં: “જબ કોઈ કિસી અમ્ર કા કસ્દ કરે તો દો
 રકઅત નફલ પઢે ફિર કહે :

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મહારાજ)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ

وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ

وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ

تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ

أَمْرِي أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ

لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ

لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ عَاجِلِ

أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ

لِيَ الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ.

હું (કરતી) હું એ અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) મૈં તેરે ઇલ્મ કે સાથ તુઝ સે ખૈર તલબ કરતા (કરતી) હું ઓર તુઝ સે ઓર તેરી કુદરત કે ઝરીએ સે ત-લબે કુદરત કરતા (કરતી) હું ઓર તુઝ સે તેરા ફઝલે અઝીમ માંગતા (માંગતી) હું કયૂંકે તૂ કુદરત રખતા હૈ ઓર મૈં કુદરત નહીં રખતા (રખતી) તૂ સબ કુછ જાનતા હૈ ઓર મૈં નહીં જાનતા (જાનતી) ઓર તૂ તમામ પોશીદા બાતોં કો ખૂબ જાનતા હૈ એ અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) અગર તેરે ઇલ્મ મૈં યેહ અમ્ર (જિસ કા મૈં કસ્દ વ ઇરાદા રખતા (રખતી) હું) મેરે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جَسَدِي فِي الْمَدِينَةِ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: जिस ने मुझ पर इस मरतबा दुरुदे पाक पढा अल्लाह उस पर सो रहमतें नाज़िल करमाता है. (طبرانی)

દીન વ ઈમાન ઔર મેરી ઝિન્દગી ઔર મેરે અન્જામે કાર મેં દુન્યા વ આખિરત મેં મેરે લિયે બેહતર હે તો ઈસ કો મેરે લિયે મુકદ્દર કર દે ઔર મેરે લિયે આસાન કર દે ફિર ઈસ મેં મેરે વાસિતે બ-ર-કત કર દે. ઐ અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) અગર તેરે ઈલ્મ મેં યેહ કામ મેરે લિયે બુરા હે મેરે દીન વ ઈમાન મેરી ઝિન્દગી ઔર મેરે અન્જામે કાર દુન્યા વ આખિરત મેં તો ઈસ કો મુઝ સે ઔર મુઝ કો ઈસ સે ફેર દે ઔર જહાં કહીં બેહતરી હો મેરે લિયે મુકદ્દર કર ફિર ઉસ સે મુઝે રાઝી કર દે. (صَبِيحُ الْبُخَارِيِّ، ج ١ ص ٣٩٣ حديث ١١٦٢، رَدُّ الْمُحْتَار، ج ٢ ص ٥٦٩)

“أَوْ” શકે રાવી હે, ફુ-કહા ફરમાતે હેં કે
وَعَاقِبَةُ أَمْرِي وَعَاجِلُ أَمْرِي وَاجِلِهِ. (غُنَيْهِ، ص ٤٣١)
મસ્અલા : હજ ઔર જિહાદ ઔર દીગર નેક કામોં મેં નફસે ફે'લ કે લિયે ઈસ્તિખારા નહીં હો સકતા, હાં તા'યીને વક્ત (યા'ની વક્ત મુકરર કરને) કે લિયે કર સકતે હેં. (إِيضًا)

નમાઝે ઇસ્તિખારા મેં કૌન સી સૂરતેં પઢેં

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ આખિર અવ્વલ કે દુઆ કે ઈસ દુઆ કે અવ્વલ આખિર ઔર ફૂરુદ શરીફ પઢે ઔર પહલી રક્અત મેં اَلْكَافِرُونَ ઔર દૂસરી મેં اَللّٰهُ هُوَ قُلْ પઢે ઔર બા'ઝ મશાઈખ ફરમાતે હેં કે પહલી મેં وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَنَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ① ઔર દૂસરી મેં وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ② (پ ٢٠، القصص: ٢٨-٢٩) وَ مَا كَانَ لِيُؤْمِنَ وَلَا مُؤْمِنَةً إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ صُلًًا مُّبِينًا ③ (پ ٢٢، الاحزاب: ٣٦)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مَنى الله تعالى عليه و آله وسلم : जिस ने किताब में मुझ पर दुर्दे पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम उस में रहेगा फिरिश्ते उस के लिखे ईस्तिफ़ार करते रहेंगे. (बुख़ारी)

પઢે.

(رَدُّ الْمُحْتَار، ج ۲ ص ۵۷۰)

બેહતર યેહ હૈ કે સાત બાર ઈસ્તિખારા કરે, કે એક હદીસ મેં હૈ : “ઐ અનસ ! જબ તૂ કિસી કામ કા કસ્દ કરે તો અપને રબ ેઝ્ઝલ્લે સે ઉસ મેં સાત બાર ઈસ્તિખારા કર ફિર નઝર કર તેરે દિલ મેં કયા ગુઝરા, કે બેશક ઉસી મેં ખૈર હૈ.” (ایضاً)

और बा'ज मशा'धे किराम رَحْمَةُ اللهِ السَّلَام से मन्कूल है કે દુઆએ મઝકૂર પઢ કર બા તહારત કિબ્લા રૂ સો રહે અગર ખ્વાબ મેં સફેદી યા સબ્ઝી દેખે તો વોહ કામ બેહતર હૈ ઔર સિયાહી યા સુખી દેખે તો બુરા હૈ ઉસ સે બચે. (ایضاً)

ઈસ્તિખારે કા વક્ત ઉસ વક્ત તક હૈ કે એક તરફ રાય પૂરી જમ ન ચુકી હો. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 32)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

સલાતુલ અવ્વાબીન કી ફઝીલત

હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ હુરૈરા રઝીલ્લેલ્લાહુ ંહુ સે રિવાયત હૈ કે તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, મખ્જને જૂદો સખાવત, પૈકરે અ-ઝ-મતો શરાફત, મહબૂબે રબ્બુલ ઈઝ્ઝત, મોહસિને ઈન્સાનિયત મુસ્લિમોને ફરમાયા : “જો મગરિબ કે બા'દ છ રકઅતેં ઈસ તરહ અદા કરે કે ઈન કે દરમિયાન કોઈ બુરી બાત ન કહે તો યેહ છ રકઅતેં બારહ સાલ કી ઈબાદત કે બરાબર હોંગી.”

(سنن ابن ماجه، ج ۲ ص ۴۵ حدیث ۱۱۶۷)

મગરિબ કી ત્રીન રક્ઝત ફર્જ પઢને કે બા'દ છ રક્ઝત એક હી નિયત સે પઢિયે, હર દો રક્ઝત પર કા'દા કીજિયે ઔર ઇસ મેં અત્તિહયાત, દુરૂદે ઇબ્રાહીમ ઔર દુઆ પઢિયે, પહલી, ત્રીસરી ઔર પાંચવી રક્ઝત કી ઇબ્તિદા મેં સના, તઅવ્વુઝ વ તસ્મિયા (યા'ની اَعُوْذُ اور بِسْمِ اللّٰهِ) ભી પઢિયે. છટી રક્ઝત કે કા'દે કે બા'દ સલામ ફેર દીજિયે. પહલી દો રક્ઝતેં સુન્નતે મુઅક્કદા હુઈ ઔર બાકી ચાર નવાફિલ. યેહ હૈ અવ્વાબીન (યા'ની તૌબા કરને વાલોં) કી નમાઝ. (અલ વઝી-ફતુલ કરીમા, સ. 24, મુલાખ્ખસન) ચાહેં તો દો દો રક્ઝત કર કે ભી પઢ સકતે હૈં. બહારે શરીઅત હિસ્સા 4 સફહા 15 ઔર 16 પર હૈ : બા'દે મગરિબ છ રક્ઝતેં મુસ્તાહબ હૈં ઇન કો સલાતુલ અવ્વાબીન કહતે હૈં, ખ્વાહ એક સલામ સે સબ પઢે યા દો સે યા ત્રીન સે ઔર ત્રીન સલામ સે યા'ની હર દો રક્ઝત પર સલામ ફેરના અફઝલ હૈ.

(فَرْمُحْتَار, رَدُّ الْمُحْتَار ج ۲, ص ۵۴۷)

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيبُ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٌ

तहियतुल वुम

વુઝૂ કે બા'દ આ'ઝા ખુશક હોને સે પહલે દો રકઅત નમાઝ પઢના મુસ્તહબ હૈ. (ص ૧૧૩, (دُرِّمُسْتَحَاب)) હઝરતે સય્યિદુના ઉકબા બિન આમિર رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ, ફરમાતે હૈં કે નબિય્યે કરીમ, رَزِيقُ رَحْمَتِی صَلَّی اللّٰهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “જો શખ્સ વુઝૂ કરે ઔર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طریق)

અચ્છા વુઝૂ કરે ઔર ઝાહિરો બાતિન કે સાથ મુ-તવજજેહ હો કર દો રક્અત પઢે, ઉસ કે લિયે જન્નત વાજિબ હો જાતી હૈ.” (صَحِيحُ مُسْلِم، ص ۱۴۴ ح ۲۳۴) ગુસ્લ કે બા’દ ભી દો રક્અત નમાઝ મુસ્તહબ હૈ. વુઝૂ કે બા’દ ફર્જ વગૈરા પઢે તો કાઈમ મકામ તહિય્યતુલ વુઝૂ કે હો જાએંગે. (رَدُّ الْمُنْحَار، ج ۲ ص ۶۱۳) મકરૂહ વક્ત મેં તહિય્યતુલ વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કે બા’દ વાલી દો રક્અતેં નહીં પઢ સકતે.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّد

સલાતુલ અસરાર

દુઆઓં કી મકબૂલિયત ઔર હાજતોં કે પૂરા હોને કે લિયે એક મુજરબ (યા’ની આઝમૂદા) નમાઝ સલાતુલ અસરાર ભી હૈ જિસ કો ઈમામ અબુલ હસન નૂરુદ્દીન અલી બિન જરીર લખ્મી શતનોફી ને બહજતુલ અસરાર મેં ઔર હઝરતે મુલ્લા અલી કારી ﷺ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْبَارِی કારી ﷺ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْبَارِی ને હુઝૂરે ગૌસે ઔર શૈખ અબ્દુલ હક મુહદિસ દેહલવી ﷺ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْبَارِی ને હુઝૂરે ગૌસે આ’ઝમ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત કરતે હુએ તહરીર ફરમાયા હૈ. ઈસ કી તરકીબ યેહ હૈ કે બા’દ નમાઝે મગરિબ સુન્નતેં પઢ કર દો રક્અત નમાઝ નફલ પઢે ઔર બેહતર યેહ હૈ કે અલ હમ્દ કે બા’દ હર રક્અત મેં ગ્યારહ ગ્યારહ મર્તબા ﷻ قُلْ هُوَ اللَّهُ اَدْعَاهُ રક્અત મેં ગ્યારહ ગ્યારહ મર્તબા ﷻ قُلْ هُوَ اللَّهُ અદ્લાહ કી હમ્દો સના કરે (મ-સલન હમ્દો સના કી નિયત સે સૂ-રતુલ ફાતિહા પઢ લે) ફિર નબી ﷺ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم પર ગ્યારહ બાર દુરુદો સલામ અર્ઝ કરે ઔર ગ્યારહ બાર યેહ કહે :

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुश्मदे पाक न पढा तलकीक वोह बढ भप्त हो गया. (उं०)

يَا رَسُولَ اللَّهِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ اغْنِنِي وَأَمْدُدْنِي فِي قَضَاءِ حَاجَتِي يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ

તરજમા : ઐ અલ્લાહ ઈઝઝલ્ કે રસૂલ ! ઐ અલ્લાહ ઈઝઝલ્ કે નબી ! મેરી ફરિયાદ કો પહોંચિયે ઔર મેરી મદદ કીજિયે, મેરી હાજત પૂરી હોને મેં, ઐ તમામ હાજતોં કે પૂરા કરને વાલે. ફિર ઈરાક કી જાનિબ ગ્યારહ કદમ ચલે ઔર હર કદમ પર ચેહ કહે :

يَا غَوْثَ الثَّقَلَيْنِ يَا كَرِيمَ الطَّرَفَيْنِ اغْنِنِي وَأَمْدُدْنِي فِي قَضَاءِ حَاجَتِي يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ.
(તરજમા : ઐ જિન્નો ઈન્સ કે ફરિયાદ-રસ ઔર ઐ દોનોં તરફ (યા'ની માં બાપ દોનોં હી કી જાનિબ) સે બુઝુર્ગ ! મેરી ફરિયાદ કો પહોંચિયે ઔર મેરી મદદ કીજિયે મેરી હાજત પૂરી હોને મેં, ઐ હાજતોં કે પૂરા કરને વાલે.) ફિર હુઝૂરે અકદસ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કો વસીલા બના કર અલ્લાહ તઆલા સે અપની હાજત કે લિયે દુઆ માંગે. (અ-રબી દુઆઓ કે સાથ તરજમા પઢના ઝરૂરી નહીં)

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 35, 197, بهجة الاسرار، ص)

હુસ્ને નિયત હો, ખતા તો કબી કરતા હી નહીં

આઝમાયા હૈ યગાના હૈ દોગાના તેરા

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّدٍ

સલાતુલ હાજત

હઝરતે સય્યિદુના હુઝૈફા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે “જબ

હુઝૂરે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહ્તશમ, શાફેએ ઉમમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કો કોઈ અમ્રે અહમ પેશ આતા તો

ફરમાને મુસ્તકિ : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुरुदे पाक पढा अल्लाह उस पर दस रकमतें भेजता है. (स्म.)

નમાઝ પઢતે.”

(سُنَنِ أَبِي كَلْبَةَ، حَدِيثُ ١٣١٩ ج ٢ ص ٥٢)

ઈસ કે લિયે દો યા ચાર રકઅત પઢે. હદીસે પાક મેં હે :

“પહલી રકઅત મેં સૂરએ ફાતિહા ઓર તીન બાર આ-યતુલ કુરસી પઢે ઓર બાકી તીન રકઅતોં મેં સૂરએ ફાતિહા ઓર **قُلْ هُوَ اللَّهُ** ઓર **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ** ઓર **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ** એક એક બાર પઢે, તો યેહ એસી હે જેસે શબે કદ્ર મેં ચાર રકઅતેં પઢીં.” (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 34)

મશાઈખે કિરામ **رَحْمَةُ اللهِ السَّلَام** ફરમાતે હેં કે : હમ ને યેહ નમાઝ પઢી ઓર હમારી હાજતેં પૂરી હુઈ. (ઐઝન) હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન ઓફી **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** સો રિવાયત હે કે હુઝૂરે અકદસ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ફરમાતે હેં : जिस की कोई હાજત અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી તરફ હો યા કિસી બની આદમ (યા'ની ઇન્સાન) કી તરફ તો અચ્છી તરહ વુઝૂ કરે ફિર દો રકઅત નમાઝ પઢ કર અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી સના કરે ઓર નબી **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** પર દુરુદ ભેજે ફિર યેહ પઢે :

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ

وَعَزَائِمِ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ

إِثْمٍ لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ وَلَا حَاجَةً

هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

(سُنَنِ التِّرْمِذِيِّ، حَدِيثُ ٤٧٨ ج ٢ ص ٢١)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِس کے پاس میرا جِیک ڈુવા اُور اُس نے مُنہ پر دُرُود پاک نہ پڑھا
 તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ઈબ્ન)

તરજમા : ઐ અલ્લાહ غَزْوَجْل ! મેં તુઝ સે સુવાલ કરતા હૂં ઔર તવસ્સુલ કરતા હૂં ઔર તેરી તરફ મુ-તવજજેહ હોતા હૂં તેરે નબી મુહમ્મદ ﷺ કે ઝરીએ સે જો નબિયે રહમત હેં. યા રસૂલલ્લાહ ! (صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) મેં હુઝૂર ﷺ કે ઝરીએ સે અપને રબ غَزْوَجْل કી તરફ ઈસ હાજત કે બારે મેં મુ-તવજજેહ હોતા હૂં, તાકે મેરી હાજત પૂરી હો. “ઇલાહી ! ઈન કી શફાઅત મેરે હક મેં કબૂલ ફરમા.”

સચ્ચિદુના ઉસ્માન બિન હુનૈફ રઝી અલ્લાહુ તૈઆલિયુનું ફરમાતે હેં : “ખુદા કી કસમ ! હમ ઉઠને ભી ન પાએ થે, બાતેં હી કર રહે થે કે વોહ હમારે પાસ આએ, ગોયા કભી અન્ધે થે હી નહીં.”

سنن ابن ماجه، ج ۲ ص ۱۵۶ حديث ۱۳۸۵، سنن الترمذی، ص ۳۳۶ ج ۵ حديث ۳۵۸۹، المعجم الكبير، ج ۹ ص ۳۰ حديث ۸۳۱۱

બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 34)

ઈસ્લામી બહનો ! શૈતાન જો યેહ વસ્વસા ડાલતા હે કે સિર્ફ “યા અલ્લાહ” કહના યાહિયે “યા રસૂલલ્લાહ” નહીં કહના યાહિયે, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ غَزْوَجْل ઈસ હદીસે મુબારક ને શૈતાન કે ઈસ ઇન્તિહાઈ ખતરનાક વસ્વસે કો ભી જડ સે ઉખાડ દિયા કે અગર “યા રસૂલલ્લાહ” કહના જાઈઝ ન હોતા હો ખુદ હમારે પ્યારે આકા મદીને વાલે મુસ્તફા ﷺ ઈસ કી કયું તા’લીમ દેતે ? બસ ઝૂમ ઝૂમ કર “યા રસૂલલ્લાહ” કે ના’રે લગાતે જાઈયે.

યા રસૂલલ્લાહ કે ના’રે સે હમ કો પ્યાર હે

જિસ ને યેહ ના’રા લગાયા ઉસ કા બેડા પાર હે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (અબુસૈદ)

ગહન કી નમાઝ

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ મૂસા અશશરી રَضِیَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી કે શહન્શાહે ખુશ ખિસાલ, પૈકરે હુસ્નો જમાલ, દાફેએ રન્જો મલાલ, સાહિબે જૂદો નવાલ, રસૂલે બે મિસાલ, બીબી આમિના કે લાલ મસ્જિદ વલ્લાહ કે અહદે કરીમ (યા'ની મુબારક ઝમાને) મેં એક મરતબા આફતાબ મેં ગહન લગા, આપ ﷺ મસ્જિદ મેં તશરીફ લાએ ઓર બહુત તવીલ કિયામ વ રુકૂઅ વ સુજૂદ કે સાથ નમાઝ પઢી, કે મેં ને કભી એસા કરતે ન દેખા ઓર યેહ ફરમાયા કે અલ્લાહ ﷻ કિસી કી મૌત વ હયાત કે સબબ અપની યેહ નિશાનિયાં ઝાહિર નહીં ફરમાતા, બલકે ઇન સે અપને બન્દોં કો ડરાતા હૈ, લિહાઝા જબ ઇન મેં સે કુછ દેખો તો ઝિક વ દુઆ વ ઇસ્તિઝ્ફાર કી તરફ ઘબરા કર ઉઠો. (સૂરજ ગહન કી નમાઝ સુન્નતે મુઅક્કદા ઓર ચાંદ ગહન કી નમાઝ મુસ્તહબ હૈ. (૪૦૩૮૮-૪૦૩૮૯))

ગહન કી નમાઝ પઢને કા તરીકા

યેહ નમાઝ, ઓર નવાફિલ કી તરહ દો રકઅત પઢેં યા'ની હર રકઅત મેં રુકૂઅ ઓર દો સજ્દે કરેં, ન ઇસ મેં અઝાન હૈ, ન ઇકામત, ન બુલન્દ આવાઝ સે કિરાઅત, ઓર નમાઝ કે બા'દ દુઆ કરેં યહાં તક કે આફતાબ ખુલ જાએ ઓર દો રકઅત સે ઝિયાદા બી પઢ સકતે હૈં ખ્વાહ દો, દો રકઅત પર સલામ ફેરેં યા ચાર પર.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 136)

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جیس نے મુઝ પર દસ મરતબા દુરુદે પાક પઢા અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) ઉસ પર સો રહમતે નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (طبرانی)

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ
ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَغْفَرُوا الذُّنُوبَ مِنْهُمْ وَمَنْ يَغْفِرِ
الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا
عَلَى مَافَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

(પ ૬, અલ عمران: ૧૩૦)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર
વોહ, કે જબ કોઈ બે હયાઈ યા અપની
જાનોં પર ઝુલ્મ કરેં અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ)
કો યાદ કર કે અપને ગુનાહોં કી મુઆફી
યાહેં ઔર ગુનાહ કૌન બખ્શે સિવા
અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) કે ? ઔર અપને કિયે
પર જાન બૂઝ કર અડ ના જાઓં.

(سُنَنِ التِّرْمِذِيِّ، ج ١ ص ٤١٥ حديث ٤٠٦)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
ઈશા કે બા'દ દો નફલ કા સવાબ

હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે
રિવાયત હૈ, ઉન્હોં ને ફરમાયા : જો ઈશા કે બા'દ દો રકઅત પઢેગા
ઔર હર રકઅત મેં સૂરએ ફાતિહા કે બા'દ પન્દરહ બાર اللہُ احد
પઢેગા અલ્લાહ તઆલા ઉસ કે લિયે જન્નત મેં દો ઐસે મહલ તા'મીર
કરેગા જિસે અહલે જન્નત દેખેંગે. (تفسير ودرر مشروح ج ٨ ص ٢٨١)

સુન્નતે અસ્સ કે બારે મેં દો ફરામીને મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم
﴿1﴾ “જો અસ્સ સે પહલે ચાર રકઅતેં પઢે, અલ્લાહ તઆલા ઉસ કે બદન કો
આગ પર હરામ ફરમા દેગા.” (المُعْجَمُ الْكَبِيرُ لِلطَّبْرَانِيِّ، ج ٢٣ ص ٢٨١ حديث ٦١١)

﴿2﴾ “જો અસ્સ સે પહલે ચાર રકઅતેં પઢે, ઉસે આગ ન દૂરેગી.”
(المُعْجَمُ الْأَوْسَطُ لِلطَّبْرَانِيِّ، ج ٢ ص ٧٧ حديث ٢٥٨٠)

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جس کے پاس میرا لڑکھو اور وہ بڑھاپے پر دھڑک رہا ہو تو وہ لوگوں میں سے کھڑے ہو جائے گا۔ (ترمذی)

ਯੋਹਾਨਾ ਦੇ ਆਖਿਰੀ ਦੋ ਨੜ੍ਹੇ ਦੇ ਭੀ ਕਥਾ ਕਹੇ

ਯੋਧੇ ਦੇ ਭਾ'ਣ ਘਰ ਰੱਖਤ ਪਛਾਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਤੇ ਲਈਸੇ ਪਾਕ
 ਮੈਂ ਝਰਮਾਘਾ : ਜਿਸ ਨੇ ਯੋਧੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਘਰ ਆਰ ਭਾ'ਣ ਮੈਂ ਘਰ ਪਰ
 ਮੁਲਾ-ਝੱਤ ਕੀ ਅਵਲਾਖ਼ ਤਆਲਾ ਉਸ ਪਰ ਆਗ਼ ਝਰਮਾ ਝਰਮਾ ਟੇਗਾ.

अहमदाबाद सय्यिद तहतावी (سُنَنُ النَّسَائِي ص ۳۱۰ حدیث ۱۸۱۳)

اُسرے سے آگ میں دھابیل الی نہ لوگا اور
 اُس کے گوناو ملٹا دئے جائیگی اور اُس پر (لکڑی ال باء یا'نا
 بنڈوں کی لک ت-لکڑیوں کے) جو ملٹا-لباٹ ال اءلا تالا اُس کے
 فریک کو راکر کر دگا یا یل مللبل ال کے ایسے کاموں کی ٲوئیک
 دگا جن پر سا ن ال. (حاشیة الطحطاوی علی الدر ج ١ ص ٢٨٤) اور
 اءلاما شامی قَدْ سِئْتُ السَّامی ال : اُس کے لئیے بشارت یل ال
 کے سااءت پر اُس کا باااا لوگا اور دوئل میں نہ جائگا.

(رَدُّ الْمُحْتَارِ ج ٢ ص ٥٤٧)

ઈસ્લામી બહનો ! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَیْهِمَا જહાં ઝોહર કી દસ રકઅત નમાઝ પઢ લેતે હૈં વહાં આબિર મેં મઝીદ દો રકઅત નફલ પઢ કર બારહવીં શરીફ કી નિસ્બત સે 12 રકઅત કરને મેં દેર હી કિતની લગતી હૈ ! ઇસ્તિકામત કે સાથ દો નફલ પઢને કી નિયત ફરમા લીજીયે.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(૯-નફી)

ઈસ્તિન્જા કા તરીકા

દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત

સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર, હબીબે પરવદ ગાર,
શફીએ રોઝે શુમાર, જનાબે અહમદે મુખ્તાર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા
ઈશદિ નૂરબાર હૈ : “તુમ અપની મજલિસોં કો મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢ કર
આરાસ્તા કરો ક્યૂંકે તુમ્હારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના બરોઝે કિયામત તુમ્હારે
લિયે નૂર હોગા.” (الْحَامِعُ الصَّغِيرُ لِلْسُّبُطِيِّ ص ۲۸۰ حدیث ۴۵۸۰)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّدٍ

અઝાબ મેં તખ્ફીફ હો ગઈ

હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا સે મરવી હૈ કે
સરકારે દો આલમ, નૂરે મજસ્સમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહ્તશમ
صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم દો કબ્રોં કે પાસ સે ગુઝરે (તો ગૈબ કી ખબર દેતે
હુએ) ફરમાયા : યેહ દોનોં કબ્ર વાલે અઝાબ દિયે જા રહે હેં ઔર કિસી બડી
ચીઝ મેં (જિસ સે બચના દુશ્વાર હો) અઝાબ નહીં દિયે જા રહે બલ્કે એક તો
પેશાબ કે છીટોં સે નહીં બચતા થા. ઔર દૂસરા યુગલ ખોરી કિયા કરતા થા
ફિર આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ખજૂર કી તાઝા ટહની મંગવાઈ
ઔર ઉસે આધોં આધ ચીરા ઔર હર એક કી કબ્ર પર એક એક હિસ્સા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : اُس شاپس کی ناک پاک آلاؤدھو جس کے پاس مہرا لڑکھو اور
 वोह मुअ पर दुइदे पाक न पड़े. (۴)

गाड दिया और फरमाया : जब तक येह भुशक न हों तब तक धन दोनों के
 अठाव में तफ्दीक होगी.

(مُسْنَدُ النَّسَائِي ص ۱۳ حديث ۳۱ صَحِيحُ الْبُخَارِي ج ۱ ص ۹۰ حديث ۲۱۶)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

ઈસ્તિન્જા કા તરીકા

﴿1﴾ ઈસ્તિન્જા ખાને મેં જિન્નાત ઓર શયાતીન રહતે હેં
 अगर जाने से पहले बिस्मिल्लाह पढ ली जाये तो इस की ब-र-कत
 से वोह सित्र देख नहीं सकते. હદીસે પાક મેં હૈ : જિન્ન કી આંખોં ઓર
 लोगों के सित्र के दरमियान पर्दा येह है के जब पाखाने को जाये तो बिस्मिल्लाह
 कल ले. ¹ या'नी જેસે દીવાર ઓર પદેં લોગોં કી નિગાહ કે લિયે આડ બનતે હેં
 એસે હી યેહ અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) કા ઝિક જિન્નાત કી નિગાહોં સે આડ બનેગા,
 કે જિન્નાત ઉસ કો દેખ ન સકેંગે. (મિરઆત, જિ. 1, સ. 268) ﴿2﴾ ઈસ્તિન્જા
 ખાને મેં દાખિલ હોને સે પહલે બિસ્મિલ્લાહ પઢ લીજિયે બલ્કે બેહતર
 હૈ કે યેહ દુઆ પઢ લીજિયે. (અવ્વલ વ આખિર દુરૂદ શરીફ)

بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُبُكَ
 مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ .

या'नी अल्लाह के नाम से शुरुअ, या
 अल्लाह! मैं नापाक जिन्नो (नर व मादा)
 से तेरी पनाह मांगता (मांगती) हूँ. ²

﴿3﴾ ફિર પહલે ઉલ્ટા કદમ ઈસ્તિન્જા ખાને મેં રખ કર દાખિલ હોં

لدينه

(1) (مُسْنَدُ الزَّيْلَعِيِّ ج ۲ ص ۱۱۳ حديث ۱۰۶) (2) (كِتَابُ الدُّعَاءِ لِلطَّيْرِ لِي، حديث ۳۵۷، ص ۱۳۲)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर रोझे जुमुआ दो सो बार दुर्दे पाक पढ़ा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (अल्બ) (અલબ)

﴿4﴾ સર પર દુપટ્ટા વગૈરા અચ્છી તરહ લપેટ લીજિયે તાકે ઉસ કા કનારા વગૈરા નજાસત મેં ગિર કર નાપાક ન હો જાએ ﴿5﴾ નંગે સર ઈસ્તિન્જા ખાને મેં દાખિલ હોના મમ્નૂઅ હૈ ﴿6﴾ જબ પેશાબ કરને યા કઝાએ હાજત કે લિયે બૈઠે તો મુંહ ઔર પીઠ દોનોં મેં સે કોઈ ભી કિબ્લે કી તરફ ન હો અગર ભૂલ કર કિબ્લે કી તરફ મુંહ યા પુશ્ત કર કે બૈઠ ગઈ તો યાદ આતે હી ફૌરન કિબ્લે કી તરફ સે ઈસ તરહ રુખ બદલ દે, કે કમ અઝ કમ 45 ડિગ્રી સે બાહર હો જાએ ઈસ મેં ઉમ્મીદ હૈ કે ફૌરન ઉસ કે લિયે મગ્ફિરત વ બખ્શિશ ફરમા દી જાએ ﴿7﴾ અક્સર ઈસ્લામી બહનોં બચ્ચે કો પેશાબ યા પાખાને કે લિયે જબ બિઠાતી હૈં તો કિબ્લે કી સમ્ત કા ખયાલ નહીં રખતીં, લિહાઝા ઉન કો ચાહિયે કે બચ્ચે કો ઈસ તહ બિઠાએ કે ઉસ કા મુંહ યા પીઠ કિબ્લે કો ન હો. અગર કિસી ને એસા કિયા તો વોહ ગુનહગાર હોગી ﴿8﴾ જબ તક કઝાએ હાજત કે લિયે બૈઠને કે કરીબ ન હો કપડા બદન સે ન હટાએ ઔર ન હી હાજત સે ઝિયાદા બદન ખોલે ﴿9﴾ ફિર દોનોં પાઉં ઝરા કુશાદા કર કે બાએ (યા'ની ઉલ્ટે) પાઉં પર ઝોર દે કર બૈઠે, કે ઈસ તરહ બડી આંત કા મુંહ ખુલતા હૈ ઔર ઈજાબત આસાની સે હોતી હૈ ﴿10﴾ કિસી દીની મસ્અલે પર ગૌર ન કરે, કે મહરૂમી કા બાઈસ હૈ ﴿11﴾ ઉસ વક્ત છીકે ﴿12﴾ સલામ યા ﴿13﴾ અઝાન કા જવાબ ઝબાન સે ન દે ﴿14﴾ અગર ખુદ છીકે તો ઝબાન સે اَللّٰهُمَّ ن કહે, દિલ મેં કહ લે ﴿15﴾ બાતચીત ન કરે ﴿16﴾ અપની શર્મગાહ કી તરફ ન દેખે ﴿17﴾ ઉસ નજાસત કો ન દેખે જો બદન સે નિકલી હૈ

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : مُؤَلَّى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઇંજલ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનનુસાર)

﴿18﴾ ખ્વાહ મ ખ્વાહ દેર તક ઈસ્તિન્જા ખાને મેં ન બૈઠે, કે બવાસીર હોને કા અન્દેશા હૈ ﴿19 તા 25﴾ પેશાબ મેં ન થૂકે, ન નાક સાફ કરે, ન બિલા ઝરૂરત ખન્કારે, ન બાર બાર ઈધર ઉધર દેખે, ન બેકાર બદન ધૂએ, ન આસ્માન કી તરફ નિગાહ કરે, બલ્કે શર્મ કે સાથ સર ઝુકાએ રહે. ﴿26﴾ કઝાએ હાજત સે ફારિગ હોને કે બા'દ પહલે પેશાબ કા મકામ ધોએ ફિર પાખાને કા મકામ ﴿27﴾ ઔરત કે લિયે પાની સે ઈસ્તિન્જા કરને કા મુસ્તહબ તરીકા યેહ હૈ કે ઝરા કુશાદા હો કર બૈઠે ઔર સીધે હાથ સે આહિસ્તા આહિસ્તા પાની ડાલે ઔર ઉલ્ટે હાથ કી હથેલી સે નજાસત કે મકામ કો ધોએ, લોટા ઊંચા રખે, કે છીંટે ન પરે સીધે હાથ સે ઈસ્તિન્જા કરના મકરૂહ હૈ ઔર ધોને મેં મુબા-લગા કરે યા'ની સાંસ કા દબાવ નીચે કી જાનિબ ડાલે યહાં તક કે અચ્છી તરહ નજાસત કા મકામ ધુલ જાએ યા'ની ઈસ તરહ, કે ચિકનાઈ કા અસર બાકી ન રહે અગર ઔરત રોઝાદાર હો તો ફિર મુબા-લગા ન કરે ﴿28﴾ તહારત હાસિલ હોને કે બા'દ હાથ ભી પાક હો ગએ લેકિન બા'દ મેં સાબુન વગૈરા સે ભી ધો લે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 131, 132, رُؤْلُحَار ج ١٠ و١١) ﴿29﴾ જબ ઈસ્તિન્જા ખાને સે નિકલે તો પહલે સીધા કદમ બાહર નિકાલે ઔર બાહર નિકલને કે બા'દ (અવ્વલ આખિર દુરૂદ શરીફ કે સાથ) યેહ દુઆ પઢે :

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَذْهَبَ عَنِّي
الْاَذَى وَعَافَانِيْ

(سُنَن ابْنِ مَاجَه ج ١ ص ١٩٣ حديث ٣٠١)

યા'ની અલ્લાહ તઆલા કા શુક હૈ જિસ ને મુઝ સે તકલીફ દેહ ચીઝ કો દૂર કિયા ઔર મુઝે આફિયત (રાહત) બખ્શી.

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મફિરત હૈ. (મૈનિ)

બેહતર યેહ હૈ કે સાથ મેં યેહ દુઆ ભી મિલા લે ઈસ તરહ દો હદીસોં પર અમલ હો જાએગા : **مَغْفِرَاتُكَ** : મૈં અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** સે મફિરત કા સુવાલ કરતા (કરતી) હું. (مسْنُو التَّوْبَةِ، ج ۱ ص ۸۷ حدیث ۷)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

આબે ઝમઝમ સે ઇસ્તિન્જા કરના કેસા ?

﴿1﴾ ઝમઝમ શરીફ સે ઇસ્તિન્જા કરના મકરૂહ હૈ ઔર ઢેલા ન લિયા હો તો ના જાઈઝ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 135) ﴿2﴾ વુઝૂ કે બકિયા પાની સે તહારત કરના ખિલાફે ઔલા હૈ. (ઐઝન) ﴿3﴾ તહારત કે બચે હુએ પાની સે વુઝૂ કર સકતે હૈં, બા'ઝ લોગ જો ઉસ કો ફેંક દેતે હૈં યેહ ન ચાહિયે ઇસરાફ મેં દાખિલ હૈ. (ઐઝન)

ઇસ્તિન્જા ખાને કા રુખ દુરુસ્ત રખિયે

અગર ખુદા ન ખ્વાસ્તા આપ કે ઘર કે ઇસ્તિન્જા ખાને કા રુખ ગલત હૈ યા'ની બૈઠતે વક્ત કિબ્લે કી તરફ મુંહ યા પીઠ હોતી હૈ તો ઇસ કો દુરુસ્ત કરને કી ફૌરન તરકીબ કીજિયે. મગર યેહ ઝેહન મેં રહે કે મા'મૂલી સા તિરછા કરના કાફી નહીં. W.C. ઇસ તરહ હો, કે બૈઠતે વક્ત મુંહ યા પીઠ કિબ્લે સે 45 ડિગ્રી કે બાહર રહે. આસાની ઇસી મેં હૈ કે કિબ્લે સે 90 ડિગ્રી પર રુખ રખિયે. યા'ની નમાઝ કે બા'દ દોનોં બાર સલામ ફૈરને મેં જિસ તરફ મુંહ કરતે હૈં ઉન દોનોં સમ્તોં મેં સે કિસી એક જાનિબ W.C. કા રુખ રખિયે.

ફરમાને મુસ્તફા : ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ﷻ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુબારક)

ઈસ્તિન્જા કે બા'દ કદમ ઘો લીજિયે

પાની સે ઈસ્તિન્જા કરતે વક્ત ઉમૂમન પાઉં કે ટપ્નોં કી તરફ ઈળીંટે આ જાતે હૈં લિહાઝા એહતિયાત ઈસી મેં હે કે બા'દે ફરાગત કદમોં કે વોહ હિસ્સે ઘો કર પાક કર લિયે જાએ મગર યેહ ખયાલ રહે કે ઘોને કે દૌરાન અપને કપડોં યા દીગર ચીઝોં પર ઈળીંટે ન પડે.

બિલ મેં પેશાબ કરના

રહમત વાલે આકા, દો જહાં કે દાતા, શાફેએ રોઝે જઝા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા, મહબૂબે કિબ્રિયા ﷺ કા ફરમાને શફકત નશાન હૈ : તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ સૂરાખ મેં પેશાબ ન કરે.

(سُنَنِ النَّسَائِي ص ١٤٤ حَدِيث ٣٤)

જિન્ન ને શહીદ કર દિયા

મુફ્ફિસિરે શહીદ હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન ﷺ ફરમાતે હૈં : જુહૂર સે મુરાદ યા ઝમીન કા સૂરાખ હૈ યા દીવાર કી ફટન (યા'ની દરાઝ), ચૂંકે અક્સર સૂરાખોં મેં ઝહરીલે જાનવર (યા) અ્યૂંટિયાં વગૈરા કમઝોર જાનવર યા જિન્નાત રહતે હૈં, અ્યૂંટિયાં પેશાબ યા પાની સે તક્લીફ પાએંગી યા સાંપ વ જિન્ન નિકલ કર હમેં તક્લીફ દેંગે, ઈસ લિયે વહાં પેશાબ કરના મન્અ ફરમાયા ગયા. યુનાન્યે (હઝરતે સય્યિદુના) સા'દ ઈબ્ને ઉબાદા અન્સારી (رضي الله تعالى عنه) કી વફાત ઈસી સે હુઈ કે આપ رضي الله تعالى عنه ને એક સૂરાખ મેં પેશાબ ક્રિયા, જિન્ન ને નિકલ કર આપ કો શહીદ કર

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શાપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طراذ)

હોતી હૈ જૈસા કે તજરિબા હૈ યા ગન્દી છીંટૈં પડને કા વસ્વસા રહેગા.

(મિરઆત, જિ. ૧, સ. ૨૬૬)

ઘસ્ટિન્જા કે ઢેલોં કે અહકામ

❶ આગે પીછે સે જબ નજાસત નિકલે તો ઢેલોં સે ઇસ્તિજા કરના સુન્નત હૈ, ઔર અગર સિર્ફ પાની હી સે તહારત કર લી તો ભી જાઈઝ હૈ, મગર મુસ્તહબ યેહ કે ઢેલે લેને કે બા'દ પાની સે તહારત કરે. ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા જિલ્દ 4 સફહા 598 પર હૈ : સુવાલ : ઔરત બા'દે પેશાબ કુલૂખ (યા'ની ઢેલા) લે યા સિર્ફ પાની સે ઇસ્તિજા કરે ? જવાબ : દોનોં કા જમ્અ કરના અફઝલ હૈ ઔર ઇસ કે હક મેં કુલૂખ (યા'ની ઢેલે) સે કપડા બેહતર હૈ ❷ આગે ઔર પીછે સે પેશાબ, પાખાના કે સિવા કોઈ ઔર નજાસત, મ-સલન ખૂન, પીપ, વગૈરા નિકલે, યા ઉસ જગહે ખારિજ સે નજાસત લગ જાએ તો ભી ઢેલે સે સાફ કર લેને સે તહારત હો જાએગી, જબ કે ઉસ મૌઝઅ (યા'ની જગહ) સે બાહર ન હો મગર ધો ડાલના મુસ્તહબ હૈ ❸ ઢેલોં કી કોઈ તા'દાદ મુઅય્યન (યા'ની મુકર્રરા તા'દાદ) સુન્નત નહીં, બલકે જિતને સે સફાઈ હો જાએ, તો અગર એક સે સફાઈ હો ગઈ સુન્નત અદા હો ગઈ ઔર અગર તીન ઢેલે લિયે ઔર સફાઈ ન હુઈ સુન્નત અદા ન હુઈ, અલબત્તા મુસ્તહબ યેહ હૈ કે તાક (મ-સલન એક, તીન, પાંચ) હોં ઔર કમ સે કમ તીન હોં તો અગર એક યા દો સે સફાઈ હો ગઈ તો તીન કી ગિનતી પૂરી કરે, ઔર અગર ચાર સે સફાઈ હો તો

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جس کے پاس میرا ٹیکہ ہوا اور اس نے मुज पर दुरुद पाक न पढा तळकीک वोळ बढे भन्त हो गया. (उज्)

એક ઔર લે, કે તાક હો જાએ. ﴿4﴾ ઢેલોં સે તહારત ઉસ વક્ત હોગી કે નજાસત સે મખરજ (યા'ની ખારિજ હોને કી જગહ) કે આસ પાસ કી જગહ એક દિરહમ¹ સે ઝિયાદા આલૂદા ન હો ઔર અગર દિરહમ સે ઝિયાદા સન જાએ તો ધોના ફર્જ હૈ, મગર ઢેલે લેના અબ ભી સુન્નત રહેગા ﴿5﴾ કંકર, પથ્થર, ફટા હુવા કપડા, (ફટા હુવા કપડા યા દરઝી કી બે કીમત કતરન બેહતર યેહ હૈ કે સૂતી (CTTON) હો તાકે જલ્દ જઝૂબ કર લે) યેહ સબ ઢેલે કે હુક્મ મેં હૈં, ઇન સે ભી સાફ કર લેના બિલા કરાહત જાઈઝ હૈ ﴿6﴾ હડી ઔર ખાને ઔર ગોબર ઔર પક્કી ઈંટ ઔર ઠેકરી ઔર શીશા ઔર કોએલે ઔર જાનવર કે ચારે સે ઔર ઐસી ચીઝ સે જિસ કી કુછ કીમત હો, અગર્યે એકઆધ પૈસા હી સહી, ઇન ચીઝોં સે ઇસ્તિન્જા કરના મકરૂહ હૈ. ﴿7﴾ કાગઝ સે ઇસ્તિન્જા મન્અ હૈ, અગર્યે ઉસ પર કુછ લિખા ન હો, યા અબૂ જહલ ઐસે કાફિર કા નામ લિખા હો ﴿8﴾ દાહુને (યા'ની સીધે) હાથ સે ઇસ્તિન્જા કરના મકરૂહ હૈ, અગર કિસી કા બાયાં હાથ બેકાર હો ગયા, તો ઉસે દહને (સીધે) હાથ સે જાઈઝ હૈ ﴿9﴾ જિસ ઢેલે સે એક બાર ઇસ્તિન્જા કર લિયા ઉસે દોબારા કામ મેં લાના મકરૂહ હૈ, મગર દૂસરી કરવટ ઉસ કી સાફ હો તો ઉસ સે કર સકતે હૈં. ﴿10﴾ ઔરત કે લિયે તરીકા યેહ હૈ કે પહલા ઢેલા આગે સે પીછે કો લે જાએ, ઔર દૂસરા પીછે સે આગે કી તરફ, ઔર તીસરા આગે સે પીછે કો ﴿11﴾ પાક ઢેલે દાહુની

دينه

1 : દિરહમ કી મિકદાર “કપડે પાક કરને કા તરીકા” મેં મુલા-હઝા ફરમાઈયે.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْسِ نِہ مُوْઝِ پَر دَس مَرْتَبَا دُرُودِ پاڪ پڑھا اَدِلَا دِلْ اُتس
 પર સો રહમતે નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (ખૂટ)

(સીધી) જાનિબ રખના ઔર બા'દ કામ મેં લાને કે, બાઈ (ઉલ્ટે હાથ કી) તરફ ડાલ દેના, ઈસ તરહ પર, કે જિસ રુખ મેં નજાસત લગી હો નીચે હો, મુસ્તહબ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 132, 134, ૦૦.૬૪) **﴿12﴾** ટૉયલેટ પેપર કે ઈસ્તિ'માલ કી ઉ-લમા ને ઈજાઝત દી હૈ ક્યૂંકે પેહ ઈસી મક્સદ કે લિયે બનાયા ગયા હૈ ઔર લિખને મેં કામ નહીં આતા. અલબત્તા બેહતર મિટ્ટી કા ઢેલા હૈ.

મિટ્ટી કા ઢેલા ઔર સાઇન્સી તહકીક

એક તહકીક કે મુતાબિક મિટ્ટી મેં નૌશાદર (AMMONIUM CHLORIDE) નીઝ બદબૂ દૂર કરને વાલે બેહતરીન અજઝા મૌજૂદ હૈં. પેશાબ ઔર ફુઝ્લા જરાસીમ સે લબરેઝ હોતા હૈ, ઈસ કા જિસ્મે ઈન્સાની પર લગના નુક્સાન દેહ હૈ. ઈસ કે અજઝા બદન પર ચિપકે રહ જાને કી સૂરત મેં તરહ તરહ કી બીમારિયાં પૈદા હોને કા અન્દેશા હૈ. “ડૉક્ટર હલોક” લિખતા હૈ : ઈસ્તિન્જા કે મિટ્ટી કે ઢેલે ને સાઇન્સી દુન્યા કો વર્તએ હૈરત મેં ડાલ રખા હૈ. મિટ્ટી કે તમામ અજઝા જરાસીમ કે કાતિલ હોતે હૈં લિહાઝા મિટ્ટી કે ઢેલે કે ઈસ્તિ'માલ સે પર્દે કી જગહ પર મૌજૂદ જરાસીમ કા ખાતિમા હો જાતા હૈ બલ્કે ઈસ કા ઈસ્તિ'માલ “પર્દે કી જગહ કે કેન્સર” (CANCER OF PENIS) સે બચાતા હૈ.

બુદ્દે કાફિર ડૉક્ટર કા ઇન્કિશાફ

ઈસ્લામી બહનો ! સુન્નત કે મુતાબિક કઝાએ હાજત કરને મેં આખિરત કી સઆદત ઔર દુન્યા મેં બીમારિયોં સે હિફાઝત હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुश्म शरीफ न पड़े तो वोह लोगों में से कन्हूस तरीन शम्स है. (तर्हीबी)

કુફરાર ભી ઈસ્લામી અતવાર કા ખ્વાહી ન ખ્વાહી ઈક્રાર કર હી લેતે હૈં. ઈસ કી ઝલક ઈસ હિકાયત મેં મુલા-હઝા ફરમાઈયે : યુનાન્યે ફિઝિયોલોજી કે એક સીનિયર પ્રોફેસર કા બયાન હૈ : મૈં ઉન દિનોં મરાકિશ મેં થા, મુઝે બુખાર આ ગયા, દવા કે લિયે એક ગૈર મુસ્લિમ બુદ્દે ઘાઘ ડૉક્ટર કે પાસ પહોંચા, ઉસ ને પૂછા : ક્યા મુસલ્માન હો ? મૈં ને કહા : હાં મુસલ્માન હૂં ઔર પાકિસ્તાની હૂં. યેહ સુન કર કહને લગા : અગર તુમ્હારે પાકિસ્તાન મેં એક તરીકા જો ખુદ તુમ્હારે નબી ﷺ કા બતાયા હુવા હૈ ઝિન્દા હો જાએ તો પાકિસ્તાની બહુત સારે અમરાઝ સે બચ જાએ ! મૈં ને હૈરત સે પૂછા : વોહ કૌન સા તરીકા હૈ ? બોલા : અગર કઝાએ હાજત કે લિયે ઈસ્લામી તરીકે પર બૈઠા જાએ તો એપેન્ડે સાઈટિસ (APPENDICITIS), દાઈમી કબ્ઝ, બવાસીર ઔર ગુદોં કે અમરાઝ નહીં હોંગે !

રફ્એ હાજત કે લિયે બૈઠને કા તરીકા

ઈસ્લામી બહનો ! યકીનન આપ ભી જાનના ચાહેંગી કે વોહ કરિશમાતી તરીકા કૌન સા હૈ તો સુનિયે ! હઝરતે સય્યિદુના સુરાકા બિન માલિક રَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ફરમાતે હૈં : હમેં તાજદારે રિસાલત, મહબૂબે રબ્બુલ ઈઝ્ઝત, સરાપા અ-ઝ-મતો શરાફત ﷺ ને હુક્મ દિયા કે હમ રફ્એ હાજત કે વક્ત બાએ (ઉલ્ટે) પાઉં પર વઝ્ન દેં ઔર દાયાં પાઉં ખડા રખેં.

(مَجْمَعُ الزَّوَالِد ج ۱ ص ۴۸۸-حدیث ۱۰۲۰)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : اِنْسِي شَافْسِي كِي نَاك پَاك آلاؤْدُ هُوَ جِس كِي پَاس مِہْرَا جِيك هُوَ اَوْر
 વોહ મુઝ પર દુરુદે પાક ન પડે. (૫૭)

બાઝે પાઉં પર વઝ્ન ડાલને કી હિક્મત

રફઝે હાજત કે વક્ત ઉકૂં બેઠ કર દાયાં (સીધા) પાઉં ખડા
 યા'ની અપની અસ્લી હાલત પર (NORMAL) રખ કર બાંઝે યા'ની
 ઉલ્ટે પાઉં પર વઝ્ન દેને સે બડી આંત જો કે ઉલ્ટી તરફ હોતી હૈ ઓર
 ઉસી મેં ફુઝ્લા હોતા હૈ ઉસ કા મુંહ અચ્છી તરહ ખુલ જાતા ઓર બ
 આસાની ફરાગત હો જાતી ઓર પેટ અચ્છી તરહ સાફ હો જાતા હૈ
 ઓર જબ પેટ સાફ હો જાએગા તો બહુત સારી બીમારિયોં સે તહફફુઝ
 હાસિલ રહેગા.

કુર્સી નુમા કમોડ

અફસોસ ! આજ કલ ઈસ્તિન્જા કે લિયે કમોડ (CMODE)
 આમ હોતા જા રહા હૈ ઈસ પર કુર્સી કી તરહ બેઠને કે સબબ ટાંગેં પૂરી
 તરહ નહીં ખુલતીં, ઉકૂં બેઠને કી તરકીબ ન હોને કે સબબ ઉલ્ટે પાઉં
 પર વઝ્ન ભી નહીં દિયા જા સકતા ઓર યૂં આંતોં ઓર મે'દે પર ઝોર
 નહીં પડતા ઈસ લિયે બરાબર ફરાગત નહીં હો પાતી કુછ ન કુછ
 ફુઝ્લા આંત મેં બાકી રહ જાતા હૈ જિસ સે આંતોં ઓર મે'દે કે
 મુ-તઅદદ અમરાઝ પૈદા હોને કા અન્દેશા રહતા હૈ. કમોડ કે
 ઈસ્તિ'માલ સે આ'સાબી તનાવ પૈદા હોતા હૈ, હાજત કે બા'દ પેશાબ
 કે કતરાત ગિરને કે ભી ખતરાત રહતે હૈં.

પર્દે કી જગહ કા કેન્સર

કુર્સી નુમા કમોડ મેં પાની સે ઈસ્તિન્જા કરના ઓર અપને
 બદન ઓર કપડોં કો પાક રખના એક અમ્રે દુશ્વાર હૈ. ઝિયાદા તર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઝિફરત હૈ. (જંગલ)

ઈસ કે લિયે ટૉયલેટ પેપર્ઝ કા ઈસ્તિ'માલ હોતા હૈ. કુછ અર્સા કબ્લ યૂરૉપ મેં પર્દે કે હિસ્સોં કે મોહલિક અમરાઝ બિલ ખુસૂસ પર્દે કી જગહ કા કેન્સર તેઝી સે ફૈલને કી ખબરેં અખ્બારાત મેં શાઅેઅ હુઈ, તહકીકી બોર્ડ બૈઠા ઔર ઉસ ને નતીજા યેહ બયાન કિયા કે ઈન અમરાઝ કે દો હી અસ્બાબ સામને આએ હૈં (1) ટૉયલેટ પેપર કા ઈસ્તિ'માલ કરના ઔર (2) પાની કા ઈસ્તિ'માલ ન કરના

ટૉયલેટ પેપર સે પૈદા હોને વાલે અમરાઝ

ટૉયલેટ પેપર બનાને મેં બા'ઝ ઐસે કેમીકલ ઈસ્તિ'માલ હોતે હૈં જો જિલ્દ (ચમડી) કે લિયે ઈન્તિહાઈ નુકસાન દેહ હૈં. ઈસ કે ઈસ્તિ'માલ સે જિલ્દી અમરાઝ પૈદા હોતે હૈં જૈસા કે ઓગ્ગીમા ઔર ચમડી કા રંગ તબ્દીલ હોના. “ડૉક્ટર કેનન ડયૂસ” કા કહના હૈ : ટૉયલેટ પેપર્ઝ કા ઈસ્તિ'માલ કરને વાલે ઈન અમરાઝ કે ઈસ્તિકબાલ કી તથ્યારી કરેં (1) પર્દે કી જગહ કા કેન્સર (2) ભગન્દર (એક ફોડા જો મકઅદ કે આસ પાસ હોતા યા'ની બૈઠને કી જગહ પર ઔર બહુત તક્લીફ પહોંચાતા હૈ) (3) જિલ્દ ઈન્ફેક્શન (SKIN INFECTION) (4) ફફૂદી કે અમરાઝ (VIRAL DISEASES)

ટૉયલેટ પેપર ઔર ગુદોં કે અમરાઝ

અતિબ્બા કા કહના હૈ કે ટૉયલેટ પેપર સે સફાઈ બરાબર નહીં હોતી લિહાઝા જરાસીમ ફૈલતે ઔર બ-દને ઈન્સાની કે અન્દર જા કર તરહ તરહ કી બીમારિયોં કા સબબ બનતે હૈં. ખુસૂસન ઔરતોં કી પેશાબ ગાહ કે ઝરીએ ગુદોં મેં દાખિલ હો જાતે હૈં જિસ કે સબબ

કરમાને મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉદુદ પહાડ જિતના હૈ. (عمرارزق)

બસા અવકાત ગુદોં સે પીપ આના શુરૂઅ હો જાતા હૈ. હાં ટૉયલેટ પેપર કે ઈસ્તિ'માલ કે બા'દ અગર પાની સે ઈસ્તિન્જા કર લિયા જાએ તો ઈસ કા નુક્સાન ન હોને કે બરાબર રહ જાતા હૈ.

સપ્ત ઝમીન પર કઝાએ હાજત કે નુક્સાનાત

કુર્સી નુમા કમોડ ઓર W.C. કા ઈસ્તિ'માલ શરઅન જાઈઝ હૈ. સહૂલત કે લિહાઝ સે કમોડ કે મુકાબલે મેં W.C. બેહતર હૈ જબ કે કુશાદા હો તાકે ઈસ પર સુન્નત કે મુતાબિક બૈદા જા સકે. લેકિન આજ કલ છોટે W.C. લગાએ જાતે હૈં ઓર ઉન મેં કુશાદા હો કર નહીં બૈદા જા સકતા. હાં અગર કદમ્બે યા'ની પાઉં રખને કી જગહ ફર્શ કે સાથ હમવાર રખી જાએ તો હસ્બે ઝરૂરત કુશાદા બૈદા જા સકતા હૈ. એક સુન્નત નર્મ ઝમીન પર રફએ હાજત કરના ભી હૈ. જૈસા કે હદીસે રસૂલ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم મેં હૈ : જબ તુમ મેં સે કોઈ પેશાબ કરના યાહે તો પેશાબ કે લિયે નર્મ જગહ ઢૂંડે. (الْحَامِیْعُ الصَّغِيرُ لِلشَّيْطَانِ ص ૩૭-حدیث ૬૦૪) ઈસ કે ફવાઈદ કો તસ્લીમ કરતે હુએ લ્યૂવલ પાવલ (LOUVAL POUL) કહતા હૈ : “ઈન્સાન કી બકા મિટ્ટી ઓર ફના ભી મિટ્ટી હૈ જબ સે લોગોં ને નર્મ મિટ્ટી કી ઝમીન પર કઝાએ હાજત કરને કે બજાએ સપ્ત ઝમીન (યા'ની W.C., કમોડ વગૈરા) કા ઈસ્તિ'માલ શુરૂઅ કિયા હૈ ઉસ વક્ત સે મદોં મેં જિન્સી (મદના) કમઝોરી ઓર પથરી કે અમરાઝ મેં ઈઝાફા હો ગયા હૈ ! સપ્ત ઝમીન પર હાજત કરને કે અ-સરાત મસાને કે ગુદૂદ (PROSTATE GLANDS) પર ભી પડતે હૈં, પેશાબ યા ફુઝ્લા જબ નર્મ ઝમીન પર ગિરતા હૈ તો ઉસ કે જરાસીમ ઓર

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने किताब में मुझ पर दुरहे पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम
(उस में रहेगा फिरिश्ते उस के लिये इस्तिफ़ार करते रहेंगे. (ज़ुल.)

તેઝાબિયત ફૌરન જઝૂબ હો જાતે હેં જબ કે સપ્ત ઝમીન ચૂંકે જઝૂબ નહીં કર પાતી ઇસ લિયે તેઝાબી ઔર જરાસીમી અ-સરાત બરાહે રાસ્ત જિસ્મ પર હમ્લા આવર હોતે ઔર તરહ તરહ કે અમરાઝ કા બાઈસ બનતે હેં.”

આકા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم દૂર તશરીફ લે જાતે

મદીને કે સુલ્તાન, રહમતે આ-લમિય્યાન صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કી શાને અ-ઝમત નિશાન પર કુરબાન, કે જબ કઝાએ હાજત કો તશરીફ લે જાતે તો ઇતની દૂર જાતે કે કોઈ ન દેખે. (سُنُّ اَبِي كُرْدَةَ ج ١ ص ٣٥ حديث ٢) યા'ની યા તો દરખ્ત યા દીવાર કે પીછે બેઠતે ઔર અગર ચટ્ટયલ મૈદાન હોતા તો ઇતની દૂર તશરીફ લે જાતે જહાં કિસી કી નિગાહ ન પડ સકતી. (મિરઆત, જિ. 1, સ. 262) યકીનન સરકારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે હર ફે'લ મેં દીનો દુન્યા કી બે શુમાર ભલાઈયાં પિન્હાં હોતી હેં. પેશાબ કરને કે બા'દ અગર હર ફદ એક લોટા પાની બહા દિયા કરે તો إِنَّ شَاءَ اللہُ عَزَّوَجَلَّ બદબૂ ઔર જરાસીમ કી અફઝાઈશ મેં કમી હોગી, બડા પેશાબ કરને કે બા'દ ભી જહાં એકઆધ લોટા પાની કાફી હો વહાં ફલેશ ટેંક સે પાની ન બહાયા જાએ ક્યૂંકે વોહ કઈ લોટે પર મુશ્તમિલ હોતા હે.

કઝાએ હાજત સે કબ્લ ચલને કે ફવાઘદ

આજ કલ બિલ ખુસૂસ શહરોં મેં બન્દ કમરે કે અન્દર હી બૈતુલ ખલા હોતે હેં, જો કે જરાસીમ કે નશ્વો નમા ઔર ઇન કે ઝરીએ ફૈલને વાલે અમરાઝ કે ઝરાએઅ હેં. એક બાયો કેમિસ્ટ્રી કે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جیس نے મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ ઊસ પર દસ રહમતેં બેજતા હૈ. (مسلم)

માહિર કા કહના હૈ : જબ સે શહરોં મેં વુસ્અત, આબાદિયોં કી કસરત ઓર ખેતોં કી કિલ્લત હોને લગી હૈ તબ સે અમરાઝ કી ખૂબ ઝિયાદત હોને લગી હૈ. કઝાએ હાજત કે લિયે જબ સે દૂર ચલ કર જાના તર્ફ કિયા હૈ કબ્જ, ગેસ, તબ્ખીર ઓર જિગર કી બીમારિયાં બઢ ગઈ હૈં. ચલને સે આંતોં કી હ-ર-કતોં મેં તેઝી આતી હૈ. જિસ કે સબબ હાજત તસલ્લી બખ્શ હો જાતી હૈ, આજકલ બિગૈર ચલે (ઘર હી ઘર મેં) બૈતુલ ખલા મેં દાખિલ હો જાને કી વજહ સે બસા અવકાત ફરાગત બી તાખીર સે હોતી હૈ !

બૈતુલ ખલા જાને કી 47 નિયતેં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : “مُتَّعِمُ الْكَبِيرِ لِلطَّيِّبَاتِ ج ٦ ص ١٨٥ حديث ٥٩٤٢” : “મુસલ્માન કી નિયત ઊસ કે અમલ સે બેહતર હૈ.”

﴿1﴾ સર ઢાંપ કર ﴿2﴾ જાને મેં ઉલ્ટે પાઉં સે ઓર ﴿3﴾ બાહર નિકલને મેં સીધે પાઉં સે પહલ કર કે ઇત્તિબાએ સુન્નત કરૂંગી ﴿4,5﴾ દોનોં બાર યા'ની દાખિલે સે કબ્લ ઓર નિકલને કે બા'દ મસ્નૂન દુઆએં પઢૂંગી ﴿6﴾ સિર્ફ અંધેરે કી સૂરત મેં યેહ નિયત કીજિયે : તહારત પર મદદ હાસિલ કરને કે લિયે બત્તી જલાઊંગી ﴿7﴾ ફરાગત કે ફૌરન બા'દ ઇસરાફ સે બચને કી નિયત સે બુઝા દૂંગી ﴿8﴾ હદીસે પાક : (صحيح مسلم ص ١٤٠ حديث ٢٢٢) الطَّهَوْرُ شَطْرُ الْإِيمَانِ “પાકી નિસ્ફ ઇમાન હૈ”, પર અમલ કરતે હુએ પાઉં કો ગન્દગી સે બચાને કે લિયે ચપ્પલ પહનૂંગી ﴿9﴾ પહનતે હુએ સીધે કદમ સે ઓર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખુરૂફ)

﴿10﴾ ઉતારતે હુએ ઉલ્ટે સે પહલ કર કે ઈતિબાએ સુન્નત કરૂંગી
 ﴿11,12﴾ સિત્ર ખુલા હોને કી સૂરત મેં ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા (યા'ની કિબ્લે કી તરફ મુંહ કરને) ઔર ઈસ્તિદબારે કિબ્લા (યા'ની કિબ્લે કી તરફ પીઠ કરને) સે બચૂંગી ﴿13,14﴾ ઝમીન સે કરીબ હો કર ફક્ત હસ્બે ઝરરત સિત્ર ખોલૂંગી. ઈસી તરહ ફરાગત કે બા'દ ﴿15﴾ ઉઠને સે કબ્લ હી સિત્ર ઘુપા લૂંગી ﴿16﴾ જો કુછ ખારિજ હોગા ઉસ કી તરફ નહીં દેખૂંગી ﴿17﴾ પેશાબ કે છીટોં સે બચૂંગી ﴿18﴾ હયા સે સર ઝુકાએ રહૂંગી ﴿19﴾ ઝરરતન આંખે બન્દ કર લૂંગી ઔર ﴿20,21﴾ બિલા ઝરરત શર્મગાહ કો દેખને ઔર છૂને સે બચૂંગી ﴿22 તા 26﴾ ઉલ્ટે હાથ સે ઢેલા પકડ કર ઉલ્ટે હી હાથ સે ખુશક કર કે ઉલ્ટે હાથ કી તરફ ઉલ્ટા (યા'ની નજાસત વાલા હિસ્સા ઝમીન કી તરફ) રખૂંગી, પાક સીધી તરફ રખૂંગી મુસ્તહબ તા'દાદ મેં મ-સલન તીન, પાંચ, સાત ઢેલે ઈસ્તિમાલ કરૂંગી ﴿27﴾ પાની સે તહારત કરતે વક્ત સિર્ફ ઉલ્ટા હાથ શર્મગાહ કો લગાડિંગી ﴿28﴾ શર-ઈ મસાઈલ પર ગૌર નહીં કરૂંગી, (કે બાઈસે મહરૂમી હે) ﴿29﴾ સિત્ર ખુલા હોને કી સૂરત મેં બાતચીત નહીં કરૂંગી ઔર ﴿30,31﴾ પેશાબ વગૈરા મેં ન થૂકૂંગી ન હી ઈસ મેં નાક સિનકૂંગી ﴿32,33﴾ અગર ફૌરન હમ્મામ હી મેં વુઝૂ કરના ન હુવા તો તહારત વાલી હદીસ પર અમલ કરતે હુએ દોનોં હાથ ધોડિંગી નીઝ ﴿34﴾ જો કુછ નિકલા ઉસ કો બહા દૂંગી (પેશાબ કરને કે બા'દ અગર હર ફર્દ એક લોટા પાની બહા દિયા કરે તો ۞ شَاءَ اللَّهُ ۞) બદબૂ ઔર જરાસીમ કી અફઝાઈશ મેં કમી હોગી, બહા ઈસ્તિન્જા કરને કે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुश्मंदे पाक न पढ़ा।
तहकीक वोह बढे बप्त हो गया. (उर्दू)

બા'દ ભી જહાં એકઆધ લોટા પાની કાફી હો વહાં ફલેશ ટેંક સે પાની ન બહાયા જાએ ક્યૂંકે વોહ કઈ લોટે પર મુશ્તમિલ હોતા હૈ) ﴿35﴾ પાની સે ઈસ્તિન્જા કરને કે બા'દ પાઉં કે ટખ્નોં વાલે હિસ્સે એહતિયાત કે સાથ ધો લૂંગી (ક્યૂંકે ઈસ મોકઅ પર ઉમૂમન ટખ્નોં કી તરફ ગન્દે પાની કે છીંટે આ જાતે હૈ) ﴿36﴾ ફારિગ હો કર જલ્દી નિકલૂંગી ﴿37﴾ બે પદગી સે બચને કે લિયે બૈતુલ ખલા કા દરવાઝા બન્દ કરૂંગી ﴿38﴾ મુસલ્માનોં કો ઘિન સે બચાને કે લિયે બા'દે ફરાગત દરવાઝા બન્દ કરૂંગી.

અવામી ઇસ્તિન્જા ખાને મેં જાતે હુએ યેહ નિયતેં ભી કીજીયે

﴿39 તા 41﴾ અગર લાઈન લમ્બી હુઈ તો સબ્ર કે સાથ અપની બારી કા ઈન્તિઝાર કરૂંગી, કિસી કી હક ત-લફી નહીં કરૂંગી, બાર બાર દરવાઝા બજા કર ઉસ કો ઈઝા નહીં દૂંગી ﴿42﴾ અગર મેરે અન્દર હોતે હુએ કિસી ને બાર બાર દરવાઝા બજાયા તો સબ્ર કરૂંગી ﴿43﴾ અગર કિસી કો મુઝ સે ઝિયાદા હાજત હુઈ ઔર કોઈ સખ્ત મજબૂરી યા નમાઝ ફૌત હોને કા અન્દેશા ન હુવા તો ઈસાર કરૂંગી ﴿44﴾ હત્તલ ઈમ્કાન ભીડ કે વક્ત ઈસ્તિન્જા ખાને જા કર ભીડ મેં મઝીદ ઈઝાફા કર કે મુસલ્માનોં પર બોઝ નહીં બનૂંગી ﴿45﴾ દરો દીવાર પર કુછ નહીં લિખૂંગી ﴿46﴾ વહાં બની હુઈ ફોદ્દશ તસ્વીરેં દેખ કર ઔર ﴿47﴾ હયા સોઝ તહરીરેં પઢ કર અપની આંખોં કો બરોઝે કિયામત અપને ખિલાફ ગવાહ નહીં બનાઉંગી.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّدٍ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(୧-୩୫)

ਹੈਮ ਵ ਨਿਫ਼ਾਸ ਤਾ ਯਾਨ

ਦੁਰਦ ਸਾਰੀਝ ਦੀ ਝਮੀਲਤ

એક બાર કિસી ભિકારી ને કુફરાર સે સુવાલ કિયા, ઉન્હોં ને મઝાકન હઝરતે મૌલા અલી કરૈમુલ્લાહુત્તાલાયુજ્જહેનકરૈમ કે પાસ ભેજ દિયા જો કે સામને તશરીફ ફરમા થે. ઉસ ને હાઝિર હો કર દસ્તે સુવાલ દરાઝ કિયા. આપ કરૈમુલ્લાહુત્તાલાયુજ્જહેનકરૈમ ને દસ બાર દુરુદ શરીફ પઢ કર ઉસ કી હથેલી પર દમ કર દિયા ઔર ફરમાયા : મુઠ્ઠી બન્દ કર લો ઔર જિન લોગોં ને ભેજા હૈ ઉન કે સામને જા કર ખોલ દો. (કુફરાર હંસ રહે થે કે ખાલી ફૂંક મારને સે ક્યા હોતા હૈ !) મગર જબ સાઈલ ને ઉન કે સામને જા કર મુઠ્ઠી ખોલી તો વોહ સોને કી દીનારોં સે ભરી હુઈ થી.

येह करामत देख कर कहीं काफ़िर मुसलमान हो गये. (رَأَتْهُ الْقُلُوبُ ص १२)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

અલ્લાહ તઆલા ઈશદિ ફરમાતા હૈ :

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ
أَذَى^١ ۖ فَأَعْرِضُوا ۖ لِلنِّسَاءِ فِي
الْمَحِيضِ^٢ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّى
يَطْهُرْنَ ۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ
حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ^٣

(پ ۲ البقرة، ۲۲۲)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર તુમ
સે પૂછતે હૈં હૈઝ કા હુકમ તુમ ફરમાઓ :
વોહ નાપાકી હૈ, તો ઔરતોં સે અલગ રહો.
હૈઝ કે દિનોં, ઔર ઉન સે નઝદીકી ન કરો,
જબ તક પાક ન હો લેં, ફિર જબ પાક હો.
જાએં તો ઉન કે પાસ જાઓ જહાં સે તુમ્હેં

અલ્લાહ ેઝજલ્ ને હુકમ દિયા.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर एक बार दुर्रंदे पाक पढा अल्लाह उस पर दस रહमतें बेजता है. (مسلم)

સદરુલ અફઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْہِ ઈસ આયત કે તહ્ત તફસીરે ખઝાઈનુલ ઈરફાન મેં લિખતે હેં : અરબ કે લોગ યહૂદ વ મજૂસ કી તરહ હાએઝા ઔરતોં સે કમાલે નફરત કરતે થે. સાથ ખાના પીના એક મકાન મેં રહના ગવારા ન થા બલ્કે શિદત યહાં તક પહોંચ ગઈ થી કે ઉન કી તરફ દેખના ઔર ઉન સે કલામ કરના ભી હરામ સમઝતે થે ઔર નસારા (યા'ની ક્રિસ્ચેન) ઈસ સે બર અક્સ હેઝ કે અય્યામ મેં ઔરતોં કે સાથ બડી મહબ્બત સે મશગૂલ હોતે થે ઔર ઈખ્તિલાત (મેલજોલ) મેં બહુત મુબા-લગા કરતે થે. મુસલ્માનોં ને હુઝૂર صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم સે હેઝ કા હુકમ દરયાફત કિયા, ઈસ પર યેહ આયત નાઝિલ હુઈ ઔર ઈફરાતો તફરીત (યા'ની બઢાને ઘટાને) કી રાહેં છોડ કર એ'તિદાલ (મિયાના રવી) કી તા'લીમ ફરમાઈ ગઈ ઔર બતા દિયા ગયા કે હાલતે હેઝ મેં ઔરતોં સે મુજા-મ-અત (યા'ની સોહબત) મમ્નૂ અહે. (તફસીરે ખઝાઈનુલ ઈરફાન, સ. 56)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّدٍ

હેઝ કિસે કહતે હેં ?

બાલિગા ઔરત કે આગે કે મકામ સે જો ખૂન આદત કે તૌર પર નિકલતા હૈ ઔર બીમારી યા બચ્ચા પૈદા હોને કે સબબ સે ન હો તો ઉસે હેઝ કહતે હેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 93) હેઝ કે લિયે માહવારી, અય્યામ, અય્યામ સે હોના, મહીના, મહીના આના, મહીને સે હોના, બારી કે દિન ઔર **MONTHLY COURSE** (મંથલી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત
(البیہقی) ہے.

કોર્સી) વગૈરા અલ્ફાઝ ભી બોલે જાતે હૈં.

ઈસ્તિહાઝા કિસે કહતે હૈં ?

જો ખૂન બીમારી કી વજહ સે આએ, ઉસ કો ઈસ્તિહાઝા કહતે હૈં. (ઐઝન) ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે સ-લમહ રઝીલ્લેહુલ્લેકાલેએનહા સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે અહદે મુબારક મેં એક ઔરત કે અગલે મકામ સે ખૂન બહતા રહતા થા. ઉસ કે લિયે ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે સ-લમહ રઝીલ્લેહુલ્લેકાલેએનહા ને હુઝૂર અકરમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم સે ફતવા પૂછા. ઈર્શાદ ફરમાયા : ઈસ બીમારી સે પહલે મહીને મેં જિતને દિન વ રાતેં હેઝ આતા થા, ઉન કી ગિનતી શુમાર કર કે મહીને મેં ઉન હી કી મિકદાર નમાઝ છોડ દે ઔર જબ વોહ દિન જાતે રહેં તો ગુસ્લ કરે ઔર શર્મગાહ પર કપડા બાંધ કર નમાઝ પઢે.

(موطا امام مالك، ج ۱ ص ۷۷-۷۸ حدیث ۱۴۰)

હેઝ કે રંગ

હેઝ કે છ રંગ હૈં : ﴿1﴾ સિયાહ ﴿2﴾ સુર્ખ ﴿3﴾ સબ્જ ﴿4﴾ ઝર્દ ﴿5﴾ ગદલા ﴿6﴾ મટિયાલા. સફેદ રંગ કી રતૂબત હેઝ નહીં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 95) યાદ રહે કે ઔરત કે અગલે મકામ સે જો ખાલિસ રતૂબત બે આમેઝિશે ખૂન નિકલતી હૈ ઉસ સે વુઝૂ નહીં ટૂટતા અગર કપડે મેં લગ જાએ તો કપડા પાક હૈ. (ઐઝન, સ. 26)
નોટ : હમ્લ વાલી ઔરત કો જો ખૂન આયા વોહ ઈસ્તિહાઝા હૈ.

(دُرِّمُخْتَار ج ۱ ص ۵۲۴)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમહારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (ખુરૂન)

હેઝ કી હિકમત

બાલિગા ઔરત કે બદન મેં ફિત્રતન ઝરૂરત સે કુછ ઝિયાદા ખૂન પૈદા હોતા હૈ કે હમ્લ કી હાલત મેં વોહ ખૂન બચ્ચે કી ગિઝા મેં કામ આએ ઔર બચ્ચે કે દૂધ પીને કે ઝમાને મેં વોહી ખૂન દૂધ હો જાએ અગર ઐસા ન હો તો હમ્લ ઔર દૂધ પિલાને કે ઝમાને મેં ઈસ કી જાન પર બન જાએ યેહી વજહ હૈ કે હમ્લ ઔર ઇન્તિદાએ શીર ખ્વારગી (યા'ની દૂધ પિલાને) મેં ખૂન નહીં આતા ઔર જિસ ઝમાને મેં ન હમ્લ હો ઔર ન દૂધ પિલાના તબ વોહ ખૂન અગર બદન સે ન નિકલે તો કિસ્મ કિસ્મ કી બીમારિયાં હો જાએ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 93)

હેઝ કી મુદત

હેઝ કી કમ સે કમ મુદત ત્રીન દિન ઔર ત્રીન રાતેં યા'ની પૂરે 72 ઘન્ટે હેં. અગર એક મિનટ ભી કમ હુવા તો વોહ હેઝ નહીં બલકે ઇસ્તિહાઝા યા'ની બીમારી કા ખૂન હૈ ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદત દસ દિન ઔર દસ રાતેં યા'ની 240 ઘન્ટે હેં.

કૈસે મા'લૂમ હો, કે ઇસ્તિહાઝા હૈ

અગર દસ દિન ઔર દસ રાત સે ઝિયાદા ખૂન આયા તો અગર યેહ હેઝ પહલી મર્તબા આયા હૈ તો દસ દિન તક હેઝ માના જાએગા. ઔર ઈસ કે બા'દ જો ખૂન આયા વોહ ઇસ્તિહાઝા હૈ, ઔર અગર પહલે ઔરત કો હેઝ આ ચુકે હેં ઔર ઈસ કી આદત દસ દિન સે કમ થી તો આદત સે જિતને દિન ઝિયાદા ખૂન આયા વોહ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर दस भरतबा दुर्दे पाक पढा अल्लाह उसے عزوجل سے ۱۰ بار सो रहमतें नाज़िल फ़रमाता है. (طبر)

ઈસ્તિહાઝા હૈ, મિસાલ કે તૌર પર કિસી ઔરત કો હર મહીને મેં પાંચ દિન હેઝ આને કી આદત થી અબ કી મર્તબા દસ દિન આયા તો યેહ દસોં દિન હેઝ કે માને જાએંગે અલબત્તા અગર બારહ દિન ખૂન આયા તો આદત વાલે પાંચ દિન હેઝ કે માને જાએંગે ઔર સાત દિન ઈસ્તિહાઝે કે ઔર અગર એક આદત મુકરર ન થી બલ્કે કિસી મહીને ચાર દિન તો કિસી મહીને સાત દિન હેઝ આતા થા તો પિછલી મર્તબા જિતને દિન હેઝ કે થે વોહી અબ ભી હેઝ કે દિન માને જાએંગે, ઔર બાકી ઈસ્તિહાઝે કા ખૂન હોગા.

હેઝ કી કમ અઝ કમ ઔર ઇન્તિહાઈ ઉમ્ર

કમ સે કમ 9 બરસ કી ઉમ્ર સે હેઝ શુરૂઅ હોગા. ઔર હેઝ આને કી ઇન્તિહાઈ ઉમ્ર પચપન સાલ હૈ. ઈસ ઉમ્ર વાલી કો આએસા (યા'ની હેઝ વ ઔલાદ સે ના ઉમ્મીદ હોને વાલી) કહતે હેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 94) નવ બરસ કી ઉમ્ર સે પહલે જો ખૂન આએગા વોહ હેઝ નહીં બલ્કે ઈસ્તિહાઝા હૈ યૂં હી 55 બરસ કી ઉમ્ર કે બા'દ જો ખૂન આએગા વોહ ભી ઈસ્તિહાઝા હૈ. લેકિન અગર કિસી કો 55 બરસ કી ઉમ્ર કે બા'દ ભી ખાલિસ ખૂન બિલ્કુલ એસે હી રંગ કા આયા જૈસા કે હેઝ કે ઝમાને મેં આયા કરતા થા તો ઉસ કો હેઝ માન લિયા જાએગા.

દો હેઝ કે દરમિયાન કમ અઝ કમ ફાસિલા

દો હેઝોં કે દરમિયાન કમ સે કમ પૂરે 15 દિન કા ફાસિલા ઝરૂરી હૈ. (دُرُوسُ خَارِجِ اَصْرَحْ ۵۲۶) ઈસ્લામી બહન કો ચાહિયે કે વોહ હેઝ

કરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હે. (ઝંબીયે)

આને કી મુદત અચ્છી તરહ યાદ રખે યા લિખ લે તાકે શરીઅતે મુતહ્દરા પર અહ્સન તરીકે સે અમલ કર સકે, મુદતે હેઝ યાદ ન રખને કી સૂરત મેં બહુત સી પેચીદગિયાં હો જાતી હેં.

અહમ મસ્અલા

યેહ ઝરૂહી નહીં કે મુદત મેં હર વક્ત ખૂન જારી રહે જબ હી હેઝ હો બલકે અગર બા'ઝ બા'ઝ વક્ત ભી આએ, જબ ભી હેઝ હે.

(દરમુખ્તારજ ૧ વ ૦૨૩)

નિફાસ કા બયાન

બચ્ચા હોને કે બા'દ ઔરત કે આગે કે મકામ સે જો ખૂન આતા હે વોહ નિફાસ કહલાતા હે.

(આલમગીરી ૧ વ ૩૪)

નિફાસ કી ઝરૂરી વઝાહત

અક્સર ઈસ્લામી બહનોં મેં યેહ મશહૂર હે કે બચ્ચા જનને કે બા'દ ઈસ્લામી બહન 40 દિન તક લાઝિમી તૌર પર નાપાક રહતી હે યેહ બાત બિલ્કુલ ગલત હે. બરાએ કરમ ! નિફાસ કી ઝરૂરી વઝાહત પઢ લીજિયે :

નિફાસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદત 40 દિન હે યા'ની અગર 40 દિન કે બા'દ ભી બન્દ ન હો તો મરઝ હે. લિહાઝા 40 દિન પૂરે હોતે હી ગુસ્લ કર લે ઔર 40 દિન સે પહલે બન્દ હો જાએ ખ્વાહ બચ્ચે કી વિલાદત કે બા'દ એક મિનટ હી મેં બન્દ હો જાએ તો જિસ વક્ત ભી બન્દ હો ગુસ્લ કર લે ઔર નમાઝ વ રોઝા શુરૂહ હો ગએ. અગર 40

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: اِنَّ فِي شَأْنِ الْبَاطِلِ وَالْغَيْرِ الْمَعْرُوفِ نَافِعًا لِّمَنْ تَابَ عَلَيْهِ: (ઈસ શાખસ કી નાક પાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૧૬))

દિન કે અન્દર અન્દર દોબારા ખૂન આ ગયા તો શુરૂઅ વિલાદત સે ખત્મે ખૂન તક સબ દિન નિફાસ હી કે શુમાર હોંગે. મ-સલન વિલાદત કે બા'દ દો મિનટ તક ખૂન આ કર બન્દ હો ગયા ઔર ગુસ્લ કર કે નમાઝ રોઝા વગૈરા કરતી રહી, **40 દિન** પૂરે હોને મેં ફક્ત દો મિનટ બાકી થે, કે ફિર ખૂન આ ગયા તો સારા ચિલ્લા યા'ની મુકમ્મલ **40 દિન નિફાસ** કે ઠહરેંગે. જો ભી નમાઝેં પઢીં યા રોઝે રખે સબ બેકાર ગએ, યહાં તક કે અગર ઈસ દૌરાન ફર્જ વ વાજિબ નમાઝેં યા રોઝે કઝા કિયે થે તો વોહ ભી ફિર સે અદા કરે.

(માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 4, સ. 354 તા 456)

નિફાસ કે મુ-તઅલ્લિક કુછ ઝરૂરી મસાઇલ

કિસી ઔરત કો **40 દિન** વ રાત સે ઝિયાદા નિફાસ કા ખૂન આયા, અગર પહલા બચ્ચા પૈદા હુવા હૈ તો **40 દિન** રાત નિફાસ હૈ, બાકી જિતને અચ્ચામ **40 દિન** રાત સે ઝિયાદા હુએ હેં વોહ ઈસ્તિહાઝે કે હેં. ઔર અગર ઈસ સે પહલે ભી બચ્ચા તો પૈદા હુવા થા મગર યેહ યાદ નહીં રહા કે કિતને દિન ખૂન આયા થા તો ઈસ સૂરત મેં ભી યેહી મસ્અલા હોગા યા'ની **40 દિન** રાત નિફાસ કે ઔર બાકી ઈસ્તિહાઝે કે ઔર અગર પહલે બચ્ચે કે પૈદા હોને પર ખૂન આને કે દિન યાદ હેં મ-સલન પહલે જો બચ્ચા પૈદા હુવા થા તો 30 દિન રાત ખૂન આયા થા તો ઈસ સૂરત મેં 30 દિન રાત નિફાસ કે હેં બાકી ઈસ્તિહાઝે કે મ-સલન પહલે બચ્ચે કે પૈદા હોને પર 30 દિન રાત ખૂન આયા થા ઔર દૂસરે બચ્ચે કી પૈદાઈશ પર 50 દિન રાત ખૂન આયા તો 30

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर रोझे जुमुआ दो सो बार दुड़दे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (अमल)

દિન નિફાસ કે હોંગે બાકી 20 દિન રાત ઇસ્તિહાઝે કે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 99)

હમ્લ સાકિત હો જાએ તો.....?

હમ્લ સાકિત હો ગયા ઔર ઉસ કા કોઈ ઉઝવ બન ચુકા હૈ જૈસે હાથ, પાઉં યા ઉંગ્લિયાં, તો યેહ ખૂન નિફાસ હૈ (૩૧૮) વરના અગર તીન દિન રાત તક રહા ઔર ઇસ સે પહલે પન્દરહ દિન પાક રહને કા ઝમાના ગુઝર ચુકા હૈ તો હૈઝ હૈ ઔર જો તીન દિન સે પહલે હી બન્દ હો ગયા, યા અભી પૂરે પન્દરહ દિન તહારત કે નહીં ગુઝરે હેં તો ઇસ્તિહાઝા હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 99)

ચન્દ ગલત ફહમિયોં કા ઘઝાલા

અચ્ચા જનને કે બા'દ સે લે કર નિફાસ સે પાક હોને તક ઔરત ઝચ્ચા કહલાતી હૈ ઐસી ઔરત યા'ની ઝચ્ચા કો ઝચ્ચા ખાને સે નિકલના જાઈઝ હૈ. ઉસ કો સાથ ખિલાને યા ઉસ કા ઝૂટા ખાને મેં કોઈ હરજ નહીં, બા'ઝ ઇસ્લામી બહનેં ઝચ્ચા કે બરતન તક અલગ કર દેતી હેં બલ્કે ઉન બરતનોં કો ﷻ એક તરહ સે નાપાક સમઝતી હેં ઐસી બેહૂદા રસ્મોં સે એહતિયાત લાઝિમ હૈ. ઇસી તરહ યેહ મસ્અલા ભી મન ઘડત હૈ કે ઝચ્ચા (નિફાસ વાલી) જબ ગુસ્લ કરે તો વોહ ચાલીસ લોટોં કે પાની સે ગુસ્લ કરે વરના ગુસ્લ નહીં ઉતરેગા. સહીહ મસ્અલા યેહ હૈ કે અપની ઝરૂરત કે મુતાબિક પાની ઇસ્તિ'માલ કરે.

કરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલલાહુ ઁઝુલ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનન્દી)

ઈસ્તિહાઝા કે અહકામ

﴿1﴾ ઈસ્તિહાઝે મેં ન નમાઝ મુઆફ હૈ ન રોઝા, ન ઐસી ઔરત સે સોહબત હરામ. (અલમક્રી જ ૧૮૨)

﴿2﴾ મુસ્તહાઝા (યા'ની ઈસ્તિહાઝે વાલી) કા કા'બા શરીફ મેં દાખિલ હોના, તવાફે કા'બા, વુઝૂ કર કે કુરઆન શરીફ કો હાથ લગાના ઔર ઈસ કી તિલાવત કરના યેહ તમામ ઉમૂર ભી જાઈઝ હૈં.

(રુદૂલમુહાર્રજ ૧૮૨: ૧૬૬)

﴿3﴾ ઈસ્તિહાઝા અગર ઈસ હદ તક પહોંચ ગયા કે (બાર બાર ખૂન આન કે સબબ) ઈસ કો ઈતની મોહલત નહીં મિલતી કે વુઝૂ કર કે ફર્ઝ નમાઝ અદા કર સકે તો નમાઝ કા પૂરા એક વક્ત શુરૂઆ સે આખિર તક ઈસી હાલત મેં ગુઝર જાને પર ઉસ કો મા'ઝૂર કહા જાએગા, એક વુઝૂ સે ઉસ વક્ત મેં જિતની નમાઝેં ચાહે પઢે, ખૂન આને સે ઉસ કા વુઝૂ ન જાએગા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 107)

﴿4﴾ અગર કપડા વગૈરા રખ કર ઈતની દેર તક ખૂન રોક સકતી હૈ કે વુઝૂ કર કે ફર્ઝ પઢ લે, તો ઉઝર સાબિત ન હોગા. (યા'ની ઐસી સૂરત મેં “મા'ઝૂર” નહીં કહલાએગી) (ઐઝન)

હેઝ વ નિફાસ કે 21 અહકામ

﴿1﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં નમાઝ પઢના ઔર રોઝા રખના હરામ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 102, ૩૮૨: ૧૮૨)

﴿2﴾ ઈન દિનોં મેં નમાઝેં મુઆફ હૈં ઈન કી કઝા ભી નહીં. અલબત્તા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહો કે લિયે મફિરત હૈ. (મુન્બર)

રોઝોં કી કઝા દૂસરે દિનોં મેં રખના ફર્જ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 102, ૧૪૨ હ. ૧) ઈસ મુઆ-મલે મેં ઈસ્લામી બહનેં ઈમ્તિહાન મેં પડ જાતી હેં. એક તા'દાદ હૈ જો રોઝે કઝા નહીં કરતી. મેહરબાની કર કે લાઝિમી રોઝે કઝા કરેં વરના જહન્નમ કા અઝાબ સહા ન જાએગા.

﴿3﴾ હેઝ વ નિફાસ વાલી કો કુરઆને મજીદ પઢના હરામ હૈ ખ્વાહ દેખ કર પઢે યા ઝબાની પઢે. યૂં હી કુરઆને મજીદ કા છૂના ભી હરામ હૈ. હાં અગર જુઝદાન મેં કુરઆને મજીદ હો તો ઈસ જુઝદાન કો છૂને મેં કોઈ હરજ નહીં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 101)

﴿4﴾ કુરઆને મજીદ પઢને કે ઈલાવા દૂસરે તમામ અવરાદો વઝાઈફ કલિમા શરીફ ઔર દુરુદ શરીફ વગૈરા હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં ઈસ્લામી બહન બિલા કરાહત પઢ સકતી હૈ બલ્કે મુસ્તહબ હૈ કે નમાઝોં કે અવકાત મેં વુઝૂ કર કે ઈતની દેર તક દુરુદ શરીફ ઔર દૂસરે વઝાઈફ પઢ લિયા કરે જિતની દેર મેં નમાઝ પઢ સકતી થી તાકે આદત બાકી રહે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 101, 102)

﴿5﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં હમ-બિસ્તરી હરામ હૈ. ઈસ હાલત મેં નાફ સે ઘુટને તક ઔરત કે બદન કો મર્દ અપને કિસી ઉઝ્વ સે ન છૂએ કે યેહ ભી ના જાઈઝ હૈ જબ કે કપડા વગૈરા હાઈલ ન હો શહ્વત સે હો યા બે શહ્વત ઔર અગર ઐસા હાઈલ હો, કે બદન કી ગરમી મહસૂસ ન હોગી તો હરજ નહીં. હાં નાફ સે ઊપર ઔર ઘુટને કે નીચે કે બદન કો છૂના ઔર બોસા વગૈરા દેના જાઈઝ હૈ. (એઝન, સ. 104)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ﷻ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુઝાઝિઝ)

ઈસ હાલત મેં ઓરત મર્દ કે હર હિસ્સએ બદન કો હાથ લગા સકતી હૈ. (એઝન, સ. 105)

﴿6﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં ઈસ્લામી બહન કો મસ્જિદ મેં જાના હરામ હૈ. હાં અગર ચોર યા દરિન્દે સે ડર કર યા કિસી ભી શદીદ મજબૂરી સે મજબૂર હો કર મસ્જિદ મેં ચલી જાએ તો જાઈઝ હૈ મગર ઓસ કો ચાહિયે કે તયમ્મુમ કર કે મસ્જિદ મેં જાએ.

(એઝન, સ. 101, 102)

﴿7﴾ હેઝ વ નિફાસ વાલી ઈસ્લામી બહન અગર ઈદગાહ મેં દાખિલ હો જાએ તો કોઈ હરજ નહીં. (એઝન, સ. 102) ઈસી તરહ ફિનાએ મસ્જિદ મેં ભી જા સકતી હૈ. મ-સલન દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના બાબુલ મદીના કરાચી કા વસીઓ અરીઝ તહખાના જહાં ઈસ્લામી બહનોં કા સુન્નતોં ભરા ઈજતિમાઅ હોતા હૈ યેહ ફિનાએ મસ્જિદ હૈ યહાં હેઝ વ નિફાસ વાલી આ સકતી હૈ, ઈજતિમાઅ મેં શરીફ હો સકતી હૈ. સુન્નતોં ભરા બયાન ભી કર સકતી હૈ ના'ત શરીફ ભી પઢ સકતી હૈ, દુઆ ભી કરવા સકતી હૈ.

﴿8﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં અગર મસ્જિદ કે બાહર રહ કર ઓર હાથ બઢા કર મસ્જિદ સે કોઈ ચીઝ ઉઠા લે યા મસ્જિદ મેં કોઈ ચીઝ રખ દે તો જાઈઝ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 102)

﴿9﴾ હેઝ વ નિફાસ વાલી કો ખાનએ કા'બા કે અન્દર જાના ઓર ઓસ કા તવાફ કરના અગર્યે મસ્જિદુલ હરામ કે બાહર સે હો હરામ હૈ.

(એઝન)

ફરમાને મુસ્તકી: صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुर्रदे पाक पढ़ा अल्लाह रज़ु (उस पर दस रकमतें बेजता है. (म.)

﴿10﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં બીવી કો અપને બિસ્તર પર સુલાને મેં ગ-લ-બએ શહવત યા અપને કો કાબૂ મેં ન રખને કા અન્દેશા હો તો શોહર કે લિયે લાઝિમ હૈ કે બીવી કો અપને બિસ્તર પર ન સુલાએ બલ્કે અગર ગુમાન ગાલિબ હો, કે શહવત પર કાબૂ ન રખ સકેગા તો શોહર કો એસી હાલત મેં બીવી કો અપને સાથ સુલાના ગુનાહ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 105)

﴿11﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં બીવી કે સાથ હમ-બિસ્તરી કો હલાલ સમઝના કુફ્ર હૈ ઔર હરામ સમઝતે હુએ કર લિયા તો સખ્ત ગુનહગાર હુવા ઉસ પર તૌબા કરના ફર્જ હૈ. ઔર અગર શુરૂએ હેઝ વ નિફાસ મેં એસા કર લિયા તો એક દીનાર¹ ઔર અગર કરીબે ખત્મ કે કિયા તો નિસ્ફ (યા'ની આધા) દીનાર ખૈરાત કરના મુસ્તહબ હૈ (ઐઝન, સ. 104) અજબ નહીં કે યહાં સોના દેના હી અન્સબ (યા'ની મુનાસિબ તર) હો. (ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 4, સ. 364) તાકે ખુદા કે ગઝબ સે અમાન પાએ. ઈસ કા મતલબ હરગિઝ યેહ નહીં કે ખૈરાત કર દેને કા ઝેહન બના કર مَعَادَ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ જાનબૂઝ કર જિમાઅ મેં મુખ્તલા હો, અગર એસા કિયા તો સખ્ત ગુનહગાર ઔર જહન્નમ કા હકદાર હૈ. દુર્રે મુખ્તાર મેં હૈ : ઈસ કા મસરફ વોહી હૈ જો ઝકાત કા હૈ. કયા ઔરત પર ભી સ-દકા કરના મુસ્તહબ હૈ ? ઝાહિર બાત યેહ હૈ કે ઔરત પર યેહ હુકમ નહીં હૈ. (نُزُفْتَار، ج ۱ ص ۵۴۳)

1 : ફતાવા ર-ઝવિયા જિ. 4 સ. 356 પર એક દીનાર દસ દિરહમ કે બરાબર લિખા હૈ ઈસ સે માખૂઝ કર કે દીનાર સે મુરાદ (દો તોલા સાઢે સાત માશા (30.618 ગ્રામ) ચાંદી યા ઉસ કી રકમ) બનતી હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: જો શપ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્મત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طهران)

﴿12﴾ રોઝે કી હાલત મેં અગર હેઝ વ નિફાસ શુરૂઅ હો ગયા તો વોહ રોઝા જાતા રહા ઉસ કી કઝા રખે, ફર્જ થા તો કઝા ફર્જ હે ઔર નફલ થા તો કઝા વાજિબ હે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 104)

﴿13﴾ હેઝ અગર પૂરે દસ દિન પર ખત્મ હુવા તો પાક હોતે હી ઉસ સે જિમાઅ કરના જાઈઝ હે અગર્યે અબ તક ગુસ્લ ન કિયા હો લેકિન મુસ્તહબ યેહ હે કે નહાને કે બા'દ સોહબત કરે. (એઝન, સ. 105)

﴿14﴾ અગર દસ દિન સે કમ મેં હેઝ બન્દ હો ગયા તો તા વક્તે કે ગુસ્લ ન કરે યા વોહ વક્તે નમાઝ જિસ મેં પાક હુઈ ન ગુઝર જાએ સોહબત કરના જાઈઝ નહીં. (એઝન)

﴿15﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં સજદએ તિલાવત ભી હરામ હે ઔર સજદે કી આયત સુનને સે ઈસ પર સજદા વાજિબ નહીં.

(એઝન, સ. 104)

﴿16﴾ રાત કો સોતે વક્ત ઔરત પાક થી ઔર સુબહ કો સો કર ઉઠી તો હેઝ કા અસર દેખા તો ઉસી વક્ત સે હેઝ કા હુકમ દિયા જાએગા રાત સે હાએઝા નહીં માની જાએગી. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 104)

﴿17﴾ હેઝ વાલી સુબહ કો સો કર ઉઠી ઔર ગદી પર કોઈ નિશાન હેઝ કા નહીં તો રાત હી સે પાક માની જાએગી. (એઝન)

﴿18﴾ જબ તક ઔરત કો ખૂન આએ નમાઝ છોડે રખે અલબત્તા અગર ખૂન કા બહના દસ દિન રાત કામિલ સે આગે બઢ જાએ તો ગુસ્લ કર કે નમાઝ પઢના શુરૂઅ કર દે યેહ ઈસ સૂરત મેં હે કે પિછલા હેઝ ભી દસ દિન રાત આયા હો ઔર અગર પિછલા હેઝ દસ દિન સે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَسَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुरुद पाक न पढा।
तहकीक वोह बढ भप्त हो गया. (उज्ज)

કમ થા. મ-સલન 6 દિન કા થા તો અબ ગુસ્લ કર કે ચાર દિન કી કઝા નમાઝેં પઢે ઔર અગર પિછલા હેઝ ચાર દિન કા થા તો અબ છ⁶ દિન કી કઝા નમાઝેં પઢેગી. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજા, જિ. 4, સ. 350)

﴿19﴾ જો હેઝ અપની પૂરી મુદત યા'ની દસ દિન કામિલ સે કમ મેં ખત્મ હો જાએ ઉસ મેં દો સૂરતેં હૈં : (1) યા તો ઔરત કી આદત સે ભી કમ મુદત મેં ખત્મ હુવા યા'ની ઇસ સે પહલે મહીને મેં જિતને દિન હેઝ આયા થા ઉતને દિન ભી અભી નહીં ગુઝરે થે કે ખૂન બન્દ હો ગયા. લિહાઝા ઇસ સૂરત મેં સોહબત અભી જાઈઝ નહીં અગર્યે ગુસ્લ ભી કર લે.

(2) ઔર અગર આદત સે કમ મુદત હેઝ નહીં આયા. મ-સલન પહલે મહીને સાત દિન હેઝ આયા થા અબ ભી સાત દિન યા આઠ દિન હેઝ આ કર ખત્મ હો ગયા યા યેહ પહલા હી હેઝ હે જો ઇસ ઔરત કો આયા ઔર દસ દિન સે કમ મેં ખત્મ હુવા તો ઇન સૂરતોં મેં સોહબત જાઈઝ હોને કે લિયે દો બાતોં મેં સે એક બાત ઝરૂરી હૈ : (الف) યા તો ઔરત ગુસ્લ કર લે ઔર અગર બ વજહે મરઝ યા પાની ન હોને કે તયમ્મુમ કરના હો તો તયમ્મુમ કર કે નમાઝ ભી પઢ લે સિફ તયમ્મુમ કાફી નહીં. (ب) યા ઔરત ગુસ્લ ન કરે તો ઇતના હો, કે ઉસ ઔરત પર કોઈ નમાઝે ફર્જ, ફર્જ હો જાએ યા'ની નમાઝે પન્જગાના સે કિસી નમાઝ કા વક્ત ગુઝર જાએ જિસ મેં કમ સે કમ ઉસ ને ઇતના વક્ત પાયા હો જિસ મેં વોહ નહા કર સર સે પાઉં તક એક ચાદર ઓઢ કર તકબીરે તહરીમા કહ સકતી હૈ તો

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّيَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर दस भरतभा दुरुदे पाक पढा अल्लाह उस पर सो रहमतें नाज़िल फरमाता है. (मु. 4)

ઈસ સૂરત મેં બિગૈર તહારત યા'ની ગુસ્લ કે બિગૈર ભી ઉસ સે સોહબત જાઈઝ હો જાએગી. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 4, સ. 352)

﴿20﴾ નિફાસ મેં ખૂન જારી હોતા હૈ અગર પાની જારી હો તો વોહ કોઈ ચીઝ નહીં લિહાઝા ચાલીસ દિન કે અન્દર જબ ભી ખૂન લૌટેગા શુરૂએ વિલાદત સે ખત્મે ખૂન તક સબ દિન નિફાસ હી કે ગિને જાએંગે. જો દિન બીચ મેં ખૂન ન આને કી વજહ સે ખાલી રહ ગએ વોહ ભી નિફાસ હી મેં શુમાર હોંગે મ-સલન બચ્ચે કી વિલાદત કે બા'દ દો મિનટ તક ખૂન આ કર બન્દ હો ગયા. ઔરત ને તહારત કા ગુમાન કર કે ગુસ્લ ક્રિયા ઔર નમાઝ, રોઝા વગૈરા અદા કરતી રહી મગર ચાલીસ દિન પૂરે હોને મેં અભી દો મિનટ બાકી થે કે ફિર ખૂન આ ગયા તો યેહ સારે દિન નિફાસ હી કે ઠહરેંગે, નમાઝેં બેકાર ગઈ, ફર્જ યા વાજિબ રોઝે યા અગલી કઝા નમાઝેં જિતની પઢી હોં ઉન્હેં ફિર ફૈરે. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 4, સ. 354)

﴿21﴾ હેઝ વાલી ઔરત કે હાથ કા પકા હુવા ખાના ભી જાઈઝ ઔર ઉસે અપને સાથ ખાના ખિલાના ભી જાઈઝ, ઇન બાતોં સે એહતિરાઝ વ ઇજતિનાબ યહૂદ વ મજૂસ¹ કા મસ્અલા હૈ કે વોહ ઐસા કરતે હૈં. (એઝન, સ. 355)

હેઝ ઔર નિફાસ કે મુ-તઅલ્લિક આઠ મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ હેઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં ઇસ્લામી બહનોં દર્સ ભી દે સકતી હૈં ઔર બયાન ભી કર સકતી હૈં ઇસ્લામી કિતાબ કો ધૂને મેં ભી હરજ નહીં. કુરઆને પાક કો હાથ યા ઉંગલી કી નોક યા બદન કા કોઈ

سنة

1 : મજૂસી યા'ની આતશ પરસ્ત, મજૂસી કી જમ્મ મજૂસ હૈ.

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुइद शरीफ न पड़े तो वोह लोगों में से कजूस तरीन शप्स है. (अहमद)

હિસ્સા લગાના હરામ છે. નીઝ કિસી પરચે પર અગર સિર્ફ આયતે કુરઆની લિખી હો દીગર કોઈ ઇબારત ન લિખી હો તો ઉસ કા કાગઝ કે આગે પીછે કિસી ભી હિસ્સે કોને કનારે કો ધૂને કી ઇજાઝત નહીં.

﴿2﴾ કુરઆને પાક યા કુરઆની આયત યા ઇસ કા તરજમા પઢના ઓર ધૂના દોનોં હરામ છે.

﴿3﴾ અગર કુરઆને અઝીમ જુઝદાન મેં હો તો જુઝદાન પર હાથ લગાને મેં હરજ નહીં, યૂંહી રુમાલ વગૈરા કિસી ઐસે કપડે સે પકડના જો ન અપના તાબેઅ હો ન કુરઆને મજ્હદ કા તો જાઈઝ છે, કુરતે કી આસ્તીન, દુપટ્ટે કે આંચલ સે યહાં તક કે ચાદર કા એક કોના ઇસ કે મૂંઢે (કન્ધે) પર હે દૂસરે કોને સે ધૂના હરામ છે કે ચેહ સબ ઇસ કે તાબેઅ હેં જૈસે ચોલી કુરઆને મજ્હદ કી તાબેઅ થી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 48)

﴿4﴾ અગર કુરઆન કી આયત દુઆ કી નિયત સે યા તબરુક કે લિચે જૈસે بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ યા અદાએ શુક્ર કો યા છીંક કે બા'દ اِنَّ لِلّٰهِ وَاِنَّ الْاٰلِیُّنَّ لَیُّوُنَّ کહા યા બ નિચ્ચતે સના પૂરી સૂરતુલ ફાતિહા યા આ-યતુલ કુર્સી યા સૂરએ હશર કી પિછલી તીન આયતેن هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ સે આબિર સૂરહ તક પઢીં ઓર ઇન સબ સૂરતોં મેં કુરઆન કી નિચ્ચત ન હો તો કુછ હરજ નહીં. યૂંહી તીનોં કુલ બિલા લફઝે કુલ બ નિચ્ચતે સના પઢ સકતી છે ઓર લફઝે કુલ કે સાથ નહીં પઢ સકતી અગર્યે બ નિચ્ચતે સના હી હો, કે ઇસ સૂરત મેં ઇન કા કુરઆન હોના મુ-તઅય્યન છે, નિચ્ચત કો

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ઝનાની બીમારિયોં કે ઘરેલૂ ઇલાજ

દુરદ શરીફ કી ફઝીલત

અલ્લાહ ેઝઝલ્ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝઝલુન અનિલ
ઉયૂબ (صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) કા ફરમાને બખ્શિશ નિશાન હે : “અલ્લાહ
ઁઝઝલ્ કી ખાતિર આપસ મેં મહબ્બત રખને વાલે જબ બાહમ મિલેં ઔર
મુસા-ફહા કરેં ઔર નબી (صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) પર દુરદે પાક ભેજેં તો ઉન
કે જુદા હોને સે પહલે દોનોં કે અગલે પિછલે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાતે હેં.”

(مسند ابی یعلیٰ، ج ۳، ص ۹۵، حدیث ۲۹۵۱ دارالکتب العلمیہ بیروت)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَی مُحَمَّد

ઈસ્લામી બહનોં ! હર એક કા તબઈ મિઝાજ અલગ અલગ
હોતા હે એક હી દવા કિસી કે લિયે આબે હયાત કા કામ દિખાતી હે
તો કિસી કે લિયે મૌત કા પૈગામ લાતી હે લિહાઝા કિતાબોં મેં લિખે
હુએ (ઔર ઇસ કિતાબ કે ભી) યા અવામુન્નાસ કે બતાએ હુએ ઇલાજ
શુરૂઅ કરને સે કબલ અપની તબીબા સે મશવરા કર લેના ઝરૂરી હે.
એક મ-દની ફૂલ યેહ ભી કબૂલ કર લીજિયે કે બદલ બદલ કર નહીં
બલકે એક હી તબીબા સે ઇલાજ કરવાના મુનાસિબ રહતા હે કે વોહ
તબઈ મિઝાજ સે વાકિફ હો જાતી હે.

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે શુનાહોં કે લિયે મઘ્ફિરત હૈ. (મુસ્નદ)

બીમારિયોં સે હિફઝત કે લિયે.....

પુરાની ઝનાની બીમારિયોં સે નજાત ઔર આયિન્દા ઇન સે તહફ્ફુઝાત કે લિયે ઇસ્લામી બહનોં યેહ ચીઝેં બ કસરત ઇસ્તિ'માલ કરેં ﴿1﴾ યુકન્દર ﴿2﴾ પત્તે વાલી સબ્જિયાં ﴿3﴾ સાગ ﴿4﴾ સોયાબીન ﴿5﴾ ચોલાઈ કા સાગ ﴿6﴾ સરસોં કા સાગ ﴿7﴾ કઢી પત્તા મરીઝ ગૈરે મરીઝ સભી ઇસ કો ખા લેં, ઇસે સાલન સે નિકાલ કર ફેંક ન દિયા કરેં ﴿8﴾ હરા ધનિયા ﴿9﴾ પોદીના ﴿10﴾ કાલે ઔર સફેદ ચને ﴿11﴾ દાલેં ﴿12﴾ બિગૈર છને આટે કી રોટી. (બ્રાઉન ખુબ્જા (રોટી) ઔર બ્રાઉન બ્રેડ (ડબલ રોટી) કે નામ સે બિગૈર છને આટે કી રોટિયાં બેકરી સે મિલ સકતી હેં)

હેઝ કી ખરાબી કે નુકસાનાત

હેઝ ખુલ કર ન આને, યા તક્લીફ સે આને યા બન્દ હો જાને સે કઈ કિસ્મ કે અમરાઝ જનમ લેતે હેં. મ-સલન ચક્કર આના, સર કા દર્દ ઔર ખૂન કી ખરાબી કે અમરાઝ જૈસે ખારિશ, ફોડે ફુન્સિયાં વગૈરા.

હેઝ કી ખરાબી ઔર ડરાવને ખ્વાબ

હેઝ કી ખરાબિયોં કી વજહ સે મરીઝા કો દૂસરી પરેશાનિયોં કે ઇલાવા ડરાવને ખ્વાબ ભી તંગ કરતે હેં, યહાં તક કે બા'ઝ અવકાત આમિલ “અ-સરાત” કહ કર મઝીદ ખૌફઝદા કર દેતે હેં ! હાલાં કે વોહ આસેબ ઝદા નહીં હોતી. ઇસ્લામી બહન યા ઇસ્લામી ભાઈ કો જિસ વજહ સે ભી ડરાવને ખ્વાબ આતે હોં. રોઝાના સોતે વક્ત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલલાહ ﷻ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુદારરિઝ)

﴿1﴾ 21 બાર (અવ્વલ આબિર એક બાર દુરૂદ શરીફ) પઢ લિયા કરે. ઈસ અમલ કી પાબન્દી કરને સે જ્વાબ મેં નહીં ડરેંગે.

કસરતે હૈઝ કે દો ઇલાજ

﴿1﴾ બહુત ઝિયાદા ખૂન ગિરતા હો ઓર ચક્કર આતે હોં તો થોડે સે તુલસી કે રસ મેં એક ચમ્મચ શહ્દ મિલા કર પીના મુફીદ હૈ
 ﴿2﴾ છ ગ્રામ ધનિયા (બીજ) આધા કિલો પાની મેં ખૂબ પકાઈયે યહાં તક કે પાની આધા રહ જાએ અબ ઉતાર કર એક ચમ્મચ શહ્દ મિલા કર નીમ ગર્મ પી લીજિયે, ﷻ જલ્દ ફાએદા હો જાએગા. (મુદત 20 દિન)

માહવારી કી ખરાબિયોં કે ત્રીન ઇલાજ

﴿1﴾ હીંગ ખાને સે રેહ્મ (બચ્ચાદાન) સુકડતા ઓર હૈઝ સાફ આતા હૈ
 ﴿2﴾ 12 ગ્રામ કાલે તિલ, પાવ કિલો પાની મેં ખૂબ જોશ દીજિયે જબ ત્રીન હિસ્સે પાની જલ જાએ તો ઓસ મેં કુછ ગુડ ડાલ કર દોબારા જોશ દીજિયે (પીને કે કાબિલ હો જાને કે બા'દ) યેહ પાની પીને સે ﷻ માહવારી કી તક્લીફ કમ ઓર અચ્ચામ દુરુસ્ત હો જાએંગે
 ﴿3﴾ કચ્ચી પિયાઝ ખાને સે માહવારી સાફ આતી હૈ ઓર દર્દ નહીં હોતા.

હૈઝ બન્દ હોને કે 6 ઇલાજ

﴿1﴾ અગર ગરમી યા ખુશ્કી કે બાઈસ હૈઝ બન્દ હો જાએ તો એક કપ સોંફ કે અરક મેં એક છોટા ચમ્મચ તરબૂઝ કે બીજ કા મગઝ ઓર એક ચમ્મચ શહ્દ મિલા કર સુબહ વ શામ પિયેં ﷻ ફાએદા હો જાએગા. પાની ખૂબ કસરત સે પિયેં, હો સકે તો રોઝાના

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने किताब में मुझ पर दुइदे पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम उस में रहेगा फिरश्ते उस के लिये इस्तिस्कार करते रहेंगे. (उंग.)

12 ગિલાસ પી લેં ﴿2﴾ 25 ગ્રામ ગુડ ઔર 25 ગ્રામ સોંફ એક કિલો પાની મેં જોશ દીજિયે, અન્દાઝન જબ એક પિયાલી રહ જાએ તો છાન કર ગર્મ ગર્મ પી લીજિયે. તા હુસૂલે શિક્કા રોઝાના સુબ્હ વ શામ યેહ ઈલાજ કીજિયે ﴿3﴾ હર ખાને કે સાથ લહ્સન કા એક જવા (યા'ની લહ્સન કી પોથી કી કાશ, કલી) બારીક કાટ કર નિગલ લીજિયે ઔર બેહતર હૈ કે ઉબાલ કર પી લીજિયે. (નમાઝ ઔર ઝિકો દુરુદ કે લિયે મુંહ ખૂબ સાફ કીજિયે હત્તા કે બદબૂ ખત્મ હો જાએ) ﴿4﴾ તીન અદદ છુહારે, મગ્ગે બાદામ 10 ગ્રામ, નારિયલ 10 ગ્રામ ઔર કિશમિશ યા'ની ખુશક છોટે અંગૂર 20 ગ્રામ હૈઝ કે દિનોં મેં રોઝાના ગર્મ દૂધ કે સાથ ઇસ્તિ'માલ કીજિયે ﴿5﴾ અય્યામે હૈઝ સે એક હફ્તા કબ્લ રોઝાના દૂધ કે સાથ 25 ગ્રામ સોંફ ઇસ્તિ'માલ કીજિયે ﴿6﴾ આલૂ, મસૂર ઔર ખુશક ગિઝાએં માહવારી મેં રુકાવટ બનતી હૈં લિહાઝા ઇન અય્યામ મેં ઇન સે પરહેઝ કીજિયે.

હેઝ કે દર્દ કા ઇલાજ

25 ગ્રામ ગુડ ઔર ગાજર કે બીજ 15 ગ્રામ દો ગિલાસ પાની મેં ઉબાલિયે જબ આધા ગિલાસ રહ જાએ તો છાન કર પી લીજિયે. અગર હૈઝ દર્દ સે આતા હો તો ઉસ કે અય્યામ મેં બિગૈર દર્દ કે આને લગેગા. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ

“યા ખુદા” કે પાંચ હુરુફ કી નિસ્બત સે

બાંઝખન કે 5 ઇલાજ

﴿1﴾ હર નમાઝ કે બા'દ દોનોં મિયાં બીવી (અવ્વલ આખિર એક બાર

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ وَآلِهِمْ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुरुद्धे पाक पढा अल्लाह उस पर दस रहमतें भेजता है. (स्म.)

દુરુદ શરીફ કે સાથ) કુરઆને કરીમ મેં વારિદ યેહ દુઆએ ઇબ્રાહીમ તીન બાર પઢતે રહે :

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿١﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٢﴾ (پ ۱۳ ابراہیم ۴۰-۴۱)

﴿2﴾ દોનોં હર નમાઝ કે બા'દ (અવ્વલ આખિર એક બાર દુરુદ શરીફ) દુઆએ ઝ-કરિયા ત્વી તીન મર્તબા પઢ લિયા કરેં :

رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣﴾ (پ ۱۳ عمران ۳۸)

﴿3﴾ એક અદદ જાઈફલ બારીક પીસ કર સાત હિસ્સે કર લીજિયે. તીન માહ તક ઔરત એક એક હિસ્સા રોઝાના સુબહ પાની સે ઇસ્તિ'માલ કરે. મગર હેઝ કે દૌરાન ન લે ﴿4﴾ 12 ગ્રામ સોંફ ઔર 50 ગ્રામ ગુલકન્દ રોઝાના રાત કો ગર્મ દૂધ સે ખાઈયે ﴿5﴾ આધા કિલો શકર, આધા કિલો સોંફ, 250 ગ્રામ મગ્ગે બાદામ, આધા કિલો દેસી ઘી. સોંફ કો બારીક પીસ કર ગર્મ ઘી મેં મિલા દીજિયે નીઝ શકર ડાલ દીજિયે ફિર ચૂલ્હે સે ઉતાર કર કૂટે હુએ બાદામ ઊપર ડાલ દીજિયે.

તરકીબે ઇસ્તિ'માલ : जिस दिन माहवारी शुरूअ हो उस दिन से मियां बीवी दोनों तीस तीस ग्राम सुबह व शाम दूध के साथ इस्ति'माल

لدينه

1 : તર-જ-મએ કન્જુલ ઈમાન : ઐ મેરે રબ ! મુઝે નમાઝ કા કાઈમ કરને વાલા રબ ઔર ફુહ મેરી ઔલાદ કો ઐ હમારે રબ ! ઔર હમારી દુઆ સુન લે ઐ હમારે રબ ! મુઝે બખ્શ દે ઔર મેરે માં બાપ કો ઔર સબ મુસલ્માનોં કો जिस दिन हिसाब काईम होगा. 2 : તર-જ-મએ કન્જુલ ઈમાન : ઐ રબ મેરે મુઝે અપને પાસ સે દે સુથરી ઔલાદ, બેશક તૂ હી દુઆ સુનને વાલા.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પડના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખૂતબા)

કરના શુરૂઅ કર દે. (મુદતે ઈલાજ કમ અઝ કમ 92 દિન)

હામિલા કી તકાલીફ કે 6 ઇલાજ

﴿1﴾ દેસી ઘી મેં ભુની હુઈ હીંગ દેસી ઘી કે સાથ ખાને સે દર્દે જેહ ઔર ચક્કર મેં ફાએદા હોતા હૈ ﴿2﴾ અગર હામિલા કો ભૂક ન લગતી હો તો દો ચમ્મચ અદરક કે રસ મેં સુપારી જિતના ગુડ ઔર પાવ ચમ્મચ અજમા કા ચૂરન મિલા કર સુબહ વ શામ ઈસ્તિ'માલ કરને સે ભૂક ખૂબ લગતી હૈ ﴿3﴾ દૌરાને હમ્લ બુખાર ઔર વિલાદત કે બા'દ દર્દે કમર હો તો આધા ચમ્મચ પિસી હુઈ સૂંઠ, આધા ચમ્મચ અજમા ઔર આધા ચમ્મચ દેસી ઘી મિલા કર સુબહ વ શામ ખિલાઈયે ۞ آراام આ જાએગા ﴿4﴾ હામિલા રોઝાના માલ્ટા ઔર સિર્ફ એક અદદ છોટા સેબ ખાએ, અગર મજબૂરી હો તો તબ ભી આયરન કી ગોલિયાં કમ સે કમ ઈસ્તિ'માલ કરે. ۞ હર કિસ્મ કી બીમારી સે હિફાઝત હોગી ઔર બચ્ચા ખૂબ સૂરત હોગા. સેબ ઔર આયરન કી ગોલિયાં ઝિયાદા ખાને સે બચ્ચા કાલા પૈદા હો સકતા હૈ ﴿5﴾ કે, મતલી, બદ હઝ્મી, ગેસ સે પેટ ફૂલના, બલ્ગમ, પેટ કા દર્દ ઔર હામિલા કી દીગર તકાલીફ મેં અજમા કા ચૂરન આધા ચમ્મચ નીમ ગર્મ પાની કે સાથ સુબહ વ શામ ઈસ્તિ'માલ કરના બહુત મુફીદ હૈ ﴿6﴾ તીન ગ્રામ પિસા હુવા ધનિયા ઔર 12 ગ્રામ શકર કો ચાવલ કે ધોવન (યા'ની ચાવલ કા ધોયા હુવા પાની) કે સાથ હામિલા ઈસ્તિ'માલ કરે તો કે મેં ઈફાકા (કમી, ફાએદા) હોતા હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुश्मं पाक न पड़ा।
તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ઈબ્ન)

હસીન વ અક્લમન્દ ઔલાદ કે લિયે

હામિલા અગર બ કસરત ખરબૂઝા ખાએ તો ઔલાદ હસીન
ઔર સિહ્હત મન્દ પૈદા હોગી. إِنْ شَاءَ اللَّهُ ﷻ. ઔર અગર હામિલા
“લોબિયા” (જો કે એક મશહૂર સબ્જી હૈ) કસરત સે ખાએ તો ઔલાદ
અક્લમન્દ પૈદા હો. إِنْ شَاءَ اللَّهُ ﷻ.

અચ્ચામે હમ્લ કે લિયે બેહતરીન અમલ

હમ્લ મેં કિસી કિસ્મ કી ભી તક્લીફ હો ઉસ કે લિયે નીઝ
વઝૂએ હમ્લ (યા'ની વિલાદત) મેં આસાની કી ખાતિર સૂરએ મરયમ
(પારહ 16) કા વિર્દ બેહદ મુફીદ હૈ. હામિલા રોઝ પઢ કર અપને
ઊપર દમ કર લિયા કરે યા કોઈ દૂસરા પઢ કર દમ કર દે. રોઝાના ન
પઢ સકે તો જબ દર્દ કી શિદ્દત હો યા બચ્ચા પેટ મેં ટેઢા હો જાએ તો
પઢ કર દમ કર લિયા કરે. إِنْ شَاءَ اللَّهُ ﷻ ઈસ કી બ-ર-કતેં ખૂબ ઝાહિર
હોંગી.

હમ્લ મેં તાખીર

અગર હમ્લ મેં મતલૂબા દર્દ શુરૂઅ હોને મેં તાખીર હો જાએ
તો બહુત પુરાના ગુડ 30 યા 40 ગ્રામ લે કર 100 ગ્રામ પાની મેં ગર્મ
કીજિયે, જબ ગુડ પિઘલ જાએ તો “સુહાગા” ઔર “ફૂલી હુઈ ફટ્કરી”
દો ગ્રામ મિલા કર પિલાને સે إِنْ شَاءَ اللَّهُ ﷻ આસાની સે વિલાદત હો
જાએગી.

અગર પેટ મેં બચ્ચા ટેઢા હો ગયા તો.....

સૂરએ ઈન્શિકાક કી ઈબ્તિદાઈ પાંચ આયાત તીન બાર પઢે.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर एक बार दुइद पाक पढा अल्लाह उस पर दस रહमतें बेजता है. (مسلم)

(અવ્વલ વ આખિર તીન મર્તબા દુરૂદ શરીફ પઢે) આયતોં કે શુરૂઅ મેં હર બાર بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ પઢ લે. પઢ કર પાની પર દમ કર કે પી લે. રોઝાના યેહ અમલ કરતી રહે. વક્તન ફ વક્તન ઈન આયાત કા વિદ્ કરતી રહે. દૂસરા કોઈ ભી દમ કર કે દે સકતા હૈ. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰ. બચ્ચા સીધા હો જાએગા. દર્દે ઝેહ કે લિયે ભી યેહ અમલ મુફીદ હૈ.

સફેદ પાની

﴿1﴾ તીન તીન ગ્રામ ઝીરા ઔર શકર કો પીસ કર મિલા લીજિયે. ઈસ ચૂરન કો મુનાસિબ મિકદાર મેં ચાવલ કે ધોવન મેં મિલા કર પીને સે اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰ સફેદ પાની ગિરના બન્દ હો જાએગા. ﴿2﴾ 6 ગ્રામ ખાલિસ ઘી ઔર એક પક્કા કેલા સાથ ખાને સે اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰ પાની ગિરના બન્દ હોગા.

“યા ફાતિમા” કે સાત દુરૂદ કી નિસ્બત સે હમ્લ કી હિફાઝત કે 7 ઇલાજ

﴿1﴾ اَللّٰهُمَّ (એ’રાબ લગાને કી હાજત નહીં અલબત્તા દોનોં જગહ 8 કે દાઅરે ખુલે રખિયે) કિસી કાગઝ પર 55 બાર લિખ કર (યા લિખવા કર) હસ્બે ઝરૂરત તા’વીઝ કી તરહ તહ કર કે મોમજામા યા પ્લાસ્ટિક કોટિંગ કરવા કર કપડે યા રેઝીન યા ચમડે મેં સી કર હામિલા ગલે મેં પહન યા બાઝૂ મેં બાંધ લે. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰ હમ્લ કી ભી હિફાઝત હોગી ઔર બચ્ચા ભી બલા વ આફત સે સલામત રહેગા. અગર 55 બાર (અવ્વલ આખિર એક બાર દુરૂદ શરીફ કે સાથ) પઢ કર પાની પર દમ કર કે રખ લેં ઔર પૈદા હોતે હી બચ્ચે કે મુંહ પર લગા દેં તો اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (અબુ યુસુફ)

બચ્ચા ઝહીન હોગા ઓર બચ્ચોં કો હોને વાલી બીમારિયોં સે ભી મહફૂઝ રહેગા. અગર યેહી પઢ કર ઝૈત (યા'ની ઝૈતૂન શરીફ કે તેલ) પર દમ કર કે બચ્ચે કે જિસ્મ પર નરમી કે સાથ મલ દિયા જાએ તો બેહદ મુફીદ હૈ. **﴿1﴾** **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** કીરે મકોરે ઓર દીગર મૂઝી જાનવર બચ્ચે સે દૂર રહેંગે. ઈસ તરહ કા પઢા હુવા ઝૈત બઠોં કે જિસ્માની દદોં મેં માલિશ કે લિયે ભી નિહાયત કારઆમદ હૈ (ફૈઝાને સુન્નત, જિલ્લ અવ્વલ, સ. 995) **﴿2﴾** **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** (બિગૈર એ'રાબ મગર દોનોં જગહ 8 કે દાએરે ખુલે હોં) કિસી રિકાબી (યા કાગઝ) પર 11 બાર લિખ કર ધો કર ઓરત કો પિલા દીજિયે. **﴿3﴾** **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** હમ્લ કી હિફાઝત હોગી. જિસ ઓરત કો દૂધ ન આતા હો યા કમ આતા હો **﴿4﴾** **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** ઉસ કે લિયે ભી યેહ અમલ મુફીદ હૈ. ચાહેં તો એક હી દિન પિલાએં યા કઈ રોઝ તક રોઝાના હી લિખ કર પિલાએં હર તરહ સે ઇંતિયાર હૈ **﴿5﴾** **يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ** 111 બાર કિસી કાગઝ પર લિખ કર હામિલા કે પેટ પર બાંધ દીજિયે ઓર વિલાદત કે વક્ત તક બાંધે રહિયે (ઝરૂરતન કુછ દેર કે લિયે ખોલને મેં હરજ નહીં) **﴿6﴾** **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** હમ્લ ભી મહફૂઝ રહેગા ઓર બચ્ચા ભી સિદ્દહત મન્દ પૈદા હોગા. (ફૈઝાને સુન્નત, જિલ્લ અવ્વલ, સ. 1296) **﴿7﴾** હિફાઝતે હમ્લ કે લિયે શુરૂએ હમ્લ સે લે કર બચ્ચે કા દૂધ છુડાને તક રોઝાના એક બાર સૂરએ વશશમ્સ (પારહ 30) પઢે **﴿8﴾** હમ્લ ઝાએઅ હોને કે ખતરે કી સૂરત મેં રોઝાના બા'દે નમાઝે ફજ શોહર હામિલા ઝૌજા કે પેટ પર શહાદત કી ઉંગલી રખ કર દસ બાર દાએરા બનાએ ઓર હર બાર ઉંગલી ઘુમાતે હુએ **﴿9﴾** **يَا مُبْتَدِئُ** પઢે **﴿10﴾** **يَا رَاقِبُ** સાત બાર રોઝાના પાંચોં નમાઝોં કે બા'દે અપને પેટ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : تُمْ جَلَا بِي هُوَ مُؤَلَّ بِرِ دُرْدِ دُؤِ دُؤِ دُؤِ دُؤِ
તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

પર હાથ રખ કર હામિલા પઢે **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** બચ્યા ઝાએઅ ન હોગા
﴿7﴾ જિસ ઔરત કા હમ્લ ગિર જાતા હો ઉસે ચાહિયે કે આગાઝ સે લે
કર આખિરી દિન તક રોઝાના સુબહ ખુશક ધનિયા 21 દાને ઔર
શામ કો કાલા ઝીરા દો ચુટકિયાં ઠન્હે પાની કે સાથ નિગલ લિયા કરે.
اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ મુકરરરા વક્ત પર તન્દુરુસ્ત બચ્ચે કી વિલાદત હો જાએગી.

લીકોરિયા કા ઇલાજ

﴿1﴾ નાશ્તે કે બા'દ ત્રીન ખુશક અન્જીર ખાઈયે **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** ફાએદા
હોગા.

ઘર્ફુન્નિસા કે દો ઇલાજ

﴿1﴾ રોઝાના દર્દ કે મકામ પર હાથ રખ કર અવ્વલ આખિર
દુરુદ શરીફ સૂરતુલ ફાતિહા એક બાર ઔર સાત મરતબા યેહ દુઆ
પઢ કર દમ કર દીજિયે : **اَللّٰهُمَّ اَذْهَبْ عَنِّيْ سُوْءَ مَا جَدْتُ** (એ અદલાહ **عَزَّوَجَلَّ** મુઝ
સે મરઝ દૂર ફરમા દે) અગર દૂસરા કોઈ પઢ કર દમ કરે તો **عَنِّيْ** કી
જગહ મદ કે લિયે (1) **عَنْهُ** ઔર ઔરત કે લિયે (2) **عَنْهَا** કહે. (મુદત : તા
હુસૂલે શિફા) ﴿2﴾ **يَا مُحْيِيْ** સાત બાર પઢ કર ગેસ હો યા પીઠ યા પેટ
મેં તકલીફ યા ઇર્ફુન્નિસા યા કિસી ભી જગહ દર્દ હો યા કિસી ઉઝ્વ કે
ઝાએઅ હો જાને કા ખૌફ હો, અપને ઊપર દમ કર દીજિયે. (મુદત :
તા હુસૂલે શિફા)

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْبُ ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

—دينه

1,2 : યા'ની ઇસ સે

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 آمَنَّا بِكَ يَا أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

કપડે પાક કરને કા तरीका

(મઝા નજાસતોં કા બયાન)

દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત

અલ્લાહ ે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝઝહુન અનિલ
 ઉયૂબ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને તકરુબ નિશાન હૈ : “જિસ ને
 મુઝ પર સો મર્તબા દુરુદે પાક પઢા અલ્લાહ તઆલા ઉસ કી દોનોં આંખોં કે
 દરમિયાન લિખ દેતા હૈ કે યેહ નિફાક ઔર જહન્નમ કી આગ સે આઝાદ હૈ
 ઔર ઉસે બરોઝે કિયામત શુ-હદા કે સાથ રખેગા.”

(مَحْمَعُ الزَّوَالِد، ج ۱۰، ص ۲۰۳، حدیث ۱۷۲۹۸)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَی مُحَمَّد

નજાસત કી અકસામ

નજાસત કી દો કિસ્મોં હેં : ﴿1﴾ નજાસતે ગલીઝા ﴿2﴾ નજાસતે ખફીફા.

(ફતાવા કાઝી ખાન, જિ. 1, સ. 10)

નજાસતે ગલીઝા

﴿1﴾ ઈન્સાન કે બદન સે જો ઐસી ચીઝ નિકલે, કે ઉસ સે ગુસ્લ
 યા વુઝૂ વાજિબ હો નજાસતે ગલીઝા હૈ જૈસે પાખાના, પેશાબ, બહતા
 ખૂન, પીપ, મુંહ ભર કૈ, હૈઝ વ નિફાસ વ ઈસ્તિહાઝે કા ખૂન, મની,
 મઝી, વદી. (فتاوى عالمگیری ج ۱ ص ۶۷) ﴿2﴾ જો ખૂન ઝખ્મ સે બહા ન

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: **عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**: ઉસ શાખસ કી નાક ખાક આવૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૧૬)

હો પાક હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ : 1, સ. 280) ﴿3﴾ દુખતી આંખ સે જો પાની નિકલે, નજાસતે ગલીઝા હૈ. યૂંહી નાફ યા પિસ્તાન સે દદ કે સાથ પાની નિકલે, નજાસતે ગલીઝા હૈ. (ઐઝન, સ. 269, 270) ﴿4﴾ ખુશ્કી કે હર જાનવર કા બહતા ખૂન, મુદરિ કા ગોશત ઔર ચર્ખી, (યા'ની જિસ જાનવર મેં બહતા ખૂન હોતા હૈ વોહ અગર બિગૈર ઝબ્દે શર-ઈ કે મર જાએ તો મુદરિ હૈ નીઝ મજૂસી યા બુત પરસ્ત યા મુરતદ કા ઝબીહા ભી મુદરિ હૈ અગર્યે ઉસ ને હલાલ જાનવર મ-સલન બકરી વગૈરા કો “بِسْمِ اللَّهِ الْأَكْبَرِ” પઢ કર ઝબ્દ ક્રિયા હો ઉસ કા ગોશત પોસ્ત (ચમડા), સબ નાપાક હો ગયા. હાં મુસલ્માન ને હરામ જાનવર કો ભી અગર શર-ઈ તરીકે સે ઝબ્દ કર લિયા તો ઉસ કા ગોશત પાક હૈ અગર્યે ખાના હરામ હૈ, સિવા ખિન્ઝીર કે, કે વોહ નજિસુલ ઐન હૈ કિસી તરહ પાક નહીં હો સકતા) ﴿5﴾ હરામ ચૌપાએ જૈસે કુત્તા, શેર, લોમડી, બિલ્લી, ચૂહા, ગધા, ખચ્ચર, હાથી ઔર સુવર કા પાખાના, પેશાબ ઔર ઘોડે કી લીદ ઔર ﴿6﴾ હર હલાલ ચૌપાએ કા પાખાના જૈસે ગાય ભેંસ કા ગોબર, બકરી ઊંટ કી મેંગની ઔર ﴿7﴾ જો પરિન્દા, કે ઊંચા ન ઉડે ઉસ કી બીટ જૈસે મુર્ગી ઔર બત (બતખ) છોટી હો ખ્વાહ બડી, ઔર ﴿8﴾ હર કિસ્મ કી શરાબ ઔર નશા લાને વાલી તાડી ઔર સેંધી ઔર ﴿9﴾ સાંપ કા પાખાના પેશાબ ઔર ﴿10﴾ ઉસ જંગલી સાંપ ઔર મેંડક કા ગોશત જિન મેં બહતા ખૂન હોતા હૈ અગર્યે ઝબ્દ ક્રિયે ગએ હોં, યૂંહી ઉન કી ખાલ અગર્યે પકા (યા'ની સુખા) લી ગઈ હો ઔર ﴿11﴾ સુવર કા ગોશત ઔર હડી ઔર બાલ અગર્યે ઝબ્દ ક્રિયા ગયા હો યેહ સબ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर रोझे जुमुआ दो सो बार दुइदे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (अल)

નજાસતે ગલીઝા હેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 112, 113) ﴿12﴾

છિપ-કલી યા ગિરગટ કા ખૂન નજાસતે ગલીઝા હે. (ઐઝન, સ. 113)

﴿13﴾ હાથી કે સૂંડ કી રતૂબત ઔર શેર, કુત્તે, ચીતે ઔર દૂસરે દરિન્દે ચૌપાયોં કા લુઆબ (થૂક) નજાસતે ગલીઝા હે. (ઐઝન)

દૂધ પીતે બચ્ચોં કા પેશાબ નાપાક હે

અકસર અવામ મેં જો યેહ મશહૂર હે કે દૂધ પીતે બચ્ચે ચૂંકે ખાના નહીં ખાતે ઈસ લિયે ઈન કા પેશાબ નાપાક નહીં હોતા યેહ ગલત હે, દૂધ પીતે બચ્ચે ઔર બચ્ચી કા પેશાબ પાખાના ભી નજાસતે ગલીઝા હે. ઈસી તરહ અગર દૂધ પીતે બચ્ચે ને દૂધ ડાલ દિયા અગર મુંહ ભર હે તો નજાસતે ગલીઝા હે.

(મુલખ્ખસન બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 112)

નજાસતે ગલીઝા કા હુકમ

નજાસતે ગલીઝા કા હુકમ યેહ હે કે અગર કપડે યા બદન પર એક દિરહમ સે ઝિયાદા લગ જો તો ઉસ કા પાક કરના ફર્જ હે, બિગૈર પાક કિયે અગર નમાઝ પઢ લી તો નમાઝ ન હોગી. ઔર ઈસ સૂરત મેં જાન બૂઝ કર નમાઝ પઢના સપ્ત ગુનાહ હે, ઔર અગર નમાઝ કો હલકા જાનતે હુએ ઈસ તરહ નમાઝ પઢી તો કુફ્ર હે.

નજાસતે ગલીઝા અગર દિરહમ કે બરાબર કપડે યા બદન પર લગી હુઈ હો તો ઉસ કા પાક કરના વાજિબ હે અગર બિગૈર પાક કિયે નમાઝ પઢ લી તો નમાઝ મકરૂહે તહરીમી હોગી ઔર ઐસી સૂરત મેં કપડે યા બદન કો પાક કર કે દોબારા નમાઝ પઢના વાજિબ હે, જાન

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઝંજલુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનિસ)

બૂઝ કર ઇસ તરહ નમાઝ પઢની ગુનાહ હૈ. અગર નજાસતે ગલીઝા દિરહમ સે કમ કપડે યા બદન પર લગી હુઈ હૈ તો ઉસ કા પાક કરના સુન્નત હૈ અગર બિગૈર પાક ક્રિયે નમાઝ પઢ લી તો નમાઝ હો જાએગી, મગર ખિલાફે સુન્નત, એસી નમાઝ કો દોહરા લેના બેહતર હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 111)

દિરહમ કી મિકદાર કી વઝાહત

નજાસતે ગલીઝા કા દિરહમ યા ઇસ સે કમ યા ઝિયાદા હોને સે મુરાદ યેહ હૈ કે નજાસતે ગલીઝા અગર ગાઢી હો મ-સલન પાખાના, લીદ વગૈરા તો દિરહમ સે મુરાદ વઝૂન મેં સાઢે ચાર માશા (યા'ની 4.374 ગ્રામ) હૈ, લિહાઝા અગર નજાસત દિરહમ સે ઝિયાદા યા કમ હૈ તો ઉસ સે મુરાદ વઝૂન મેં સાઢે ચાર માશે સે કમ યા ઝિયાદા હોના હૈ ઓર અગર નજાસતે ગલીઝા પતલી હો જૈસે પેશાબ વગૈરા તો દિરહમ સે મુરાદ લમ્બાઈ ચૌડાઈ હૈ યા'ની હથેલી કો ખૂબ ફેલા કર હમવાર રખિયે ઓર ઉસ પર આહિસ્તગી સે ઇતના પાની ડાલિયે, કે ઇસ સે ઝિયાદા પાની ન રુક સકે, અબ જિતના પાની કા ફેલાવ હૈ ઉતના બડા દિરહમ સમઝા જાએગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 111)

કિસી કપડે યા બદન પર ચન્દ જગહ નજાસતે ગલીઝા લગી ઓર કિસી જગહ દિરહમ કે બરાબર નહીં, મગર મજમૂઆ દિરહમ કે બરાબર હૈ, તો દિરહમ કે બરાબર સમઝી જાએગી ઓર ઝાઈદ હૈ તો ઝાઈદ. નજાસતે ખફીફા મેં ભી મજમૂએ હી પર હુકમ દિયા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઘ્ફિરત હૈ. (મુજીઝ)

જાએગા.

(ઐઝન, સ. 115)

નજાસતે ખફીફા

જિન જાનવરોં કા ગોશ્ત હલાલ હૈ, (જૈસે ગાય, બેલ, ભેંસ, બકરી, ઊંટ વગૈરહા) ઉન કા પેશાબ, નીઝ ઘોડે કા પેશાબ ઔર જિસ પરિન્દ કા ગોશ્ત હરામ હૈ, ખ્વાહ શિકારી હો યા નહીં, (જૈસે કવ્વા, ચીલ, શિકરા, બાઝ) ઉસ કી બીટ નજાસતે ખફીફા હૈ. (ઐઝન, સ. 113)

નજાસતે ખફીફા કા હુકમ

નજાસતે ખફીફા કા હુકમ યેહ હૈ કે કપડે કે જિસ હિસ્સે યા બદન કે જિસ ઉઝ્વ મેં લગી હૈ અગર ઉસ કી ચૌથાઈ સે કમ હૈ તો મુઆફ હૈ, મ-સલન આસ્તીન મેં નજાસતે ખફીફા લગી હુઈ હૈ તો અગર આસ્તીન કી ચૌથાઈ સે કમ હૈ યા દામન મેં લગી હૈ તો દામન કી ચૌથાઈ સે કમ હૈ યા ઈસી તરહ હાથ મેં લગી હૈ તો હાથ કી ચૌથાઈ સે કમ હૈ તો મુઆફ હૈ યા'ની ઈસ સૂરત મેં પઢી ગઈ નમાઝ હો જાએગી ઔર અલબત્તા અગર પૂરી ચૌથાઈ મેં લગી હો તો બિગૈર પાક કિયે નમાઝ ન હોગી. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 111)

જુગાલી કા હુકમ

હર ચૌપાએ કી જુગાલી કા વોહી હુકમ હૈ જો ઉસ કે પાખાને કા. (ઐઝન, સ. 113, فَرْجَانِ ج۱ ص ۶۲۰) હૈવાનાત કા અપને ચારે કો મે'દે મેં સે નિકાલ કર મુંહ મેં દોબારા ચબાના જુગાલી કહલાતા હૈ. જૈસા કે અક્સર ગાય ઔર ઊંટ અપના મુંહ ચલાતે રહતે હૈં ઔર ઉન સે સાબુન કી તરહ ઝાગ નિકલતા હૈ, ઉન કી (યા'ની ગાય ઔર ઊંટ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઓંસ કે લિયે એક કીરાત અજ લિખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુબારક)

કી) જુગાલી મેં નિકલને વાલા ઝાગ વગૈરા નજાસતે ગલીઝા હૈ.

પિતે કા હુકમ

હર જાનવર કે પિતે કા વોહી હુકમ હૈ જો ઓસ કે પાશાબ કા, હરામ જાનવરોં કા પિત્તા નજાસતે ગલીઝા ઓર હલાલ કા નજાસતે ખફીફા હૈ. (ફુરુઝુલ્હાજ, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 113)

જાનવરોં કી કે

હર જાનવર કી કે ઓસ કી બીટ કા હુકમ રખતી હૈ યા'ની જિસ કી બીટ પાક હૈ જૈસે ચિડિયા યા કબૂતર ઓસ કી કે ભી પાક હૈ ઓર જિસ કી નજાસતે ખફીફા હૈ જૈસે બાઝ યા કવ્વા, ઓસ કી કે ભી નજાસતે ખફીફા. ઓર જિસ કી નજાસતે ગલીઝા હૈ જૈસે બત (બતખ) યા મુર્ગી, ઓસ કી કે ભી નજાસતે ગલીઝા. ઓર કે સે મુરાદ વોહ ખાના પાની વગૈરા હૈ જો પોટે (યા'ની મે'દે) સે બાહર નિકલે, કે જિસ જાનવર કી બીટ નાપાક હૈ ઓસ કા પોટા મા'દિને નજાસાત (યા'ની નજાસતોં કી જગહ) હૈ પોટે સે જો ચીઝ બાહર આએગી ખુદ નજિસ (નાપાક) હોગી યા નજિસ સે મિલ કર આએગી બહર હાલ મિસ્લે બીટ નજાસત રખેગી ખફીફા મેં ખફીફા, ગલીઝા મેં ગલીઝા, બ ખિલાફ ઓસ ચીઝ કે જો અભી પોટે તક ન પહોંચી થી, કે નિકલ આઈ. મ-સલન મુર્ગી ને પાની પિયા અભી ગલે હી મેં થા કે ઉચ્છૂ¹ લગા ઓર નિકલ ગયા

1 : પાની પીને કે દૌરાન બા'ઝ અવકાત ગલે મેં ફન્દા સા લગતા હૈ ઓર ખાંસી ઉઠતી હૈ ઈસ કો “ઉચ્છૂ લગના” કહતે હૈં.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर एक बार दुरुदे पाक पढा अल्लाह उस पर इस रहमते भेजता है. (مسلم)

યેહ પાની બીટ કા હુકમ ન રખેગા. لَا تَهْ مَا اسْتَحَالَ اِلَى نَجَاسَةٍ وَلَا لَا فِى مَحَلِّهَا. (યા'ની ક્યૂંકે ઈસ ને નજાસત મેં હુલૂલ નહીં ક્રિયા (મિક્સ ન હુવા) ઔર ન હી નજાસત કી જગહ સે મિલા) બલકે ઈસે સુઅર યા'ની ઝૂટે કા હુકમ દિયા જાએગા, કે ઉસ કે મુંહ સે મિલ કર આયા હૈ. ઉસ જાનવર કા ઝૂટા નજાસતે ગલીઝા યા ખફીફા યા મશકૂક યા મકરૂહ યા તાહિર (યા'ની પાક) જૈસા હોગા વૈસા હી ઉસ ચીઝ કા હુકમ દિયા જાએગા જો મે'દે તક પહોંચને સે પહલે બાહર આઈ, જો મુર્ગી છૂટી ફિરે ઉસ કા ઝૂટા મકરૂહ હૈ યેહ પાની ભી મકરૂહ હોગા ઔર પોટે (મે'દે) મેં પહોંચ કર આતા તો નજાસતે ગલીઝા હોતા.

(ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજા, જિ. 4, સ. 390, 391)

દૂધ યા પાની મેં નજાસત પડ જાએ તો.....?

નજાસતે ગલીઝા ઔર ખફીફા કે જો અલગ અલગ હુકમ બતાએ ગએ હૈં યેહ અહકામ ઉસી વક્ત હૈં જબ કે બદન યા કપડે મેં લગે. અગર કિસી પતલી ચીઝ મ-સલન દૂધ યા પાની મેં નજાસત પડ જાએ ચાહે ગલીઝા હો યા ખફીફા દોનોં સૂરતોં મેં વોહ દૂધ યા પાની જિસ મેં નજાસત પડી હૈ નાપાક હો જાએગા અગર્યે એક હી કતરા નજાસત પડી હો. નજાસતે ખફીફા અગર નજાસતે ગલીઝા મેં મિલ જાએ તો વોહ તમામ નજાસતે ગલીઝા હો જાએગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 112, 113)

દીવાર, ઝમીન, દરખ્ત વગેરા કેસે પાક હોં ?

﴿1﴾ નાપાક ઝમીન અગર સૂખ જાએ ઔર નજાસત કા અસર યા'ની રંગ વ બૂ જાતે રહેં તો વોહ ઝમીન પાક હો ગઈ ખ્વાહ વોહ નાપાકી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَسْتُ عَلَى الشَّيْءِ مُؤْثِرٍ عَلَى الْوُضُوءِ فَدُرْدَةُ بَاكَ بَدَنًا بُولَ غَيَا بُولَ جَنَّةِ كَا
 رَاثًا بُولَ غَيَا. (طَرَبُ)

હવા સે સૂખી હો યા ધૂપ સે યા આગ સે, લિહાઝા ઉસ ઝમીન પર નમાઝ પઢ સકતે હૈં મગર ઉસ ઝમીન સે તયમ્મુમ નહીં કર સકતે ﴿2﴾ દરખ્ત ઔર ઘાસ ઔર દીવાર ઔર ઐસી ઈંટ જો ઝમીન મેં જડી હો, યેહ સબ ખુશક હો જાને સે પાક હો ગએ (જબ કે નજાસત કા અસર રંગ વ બૂ જાતે રહે હો) ઔર અગર ઈંટ જડી હુઈ ન હો તો ખુશક હોને સે પાક ન હોગી બલ્કે ધોના ઝરૂરી હૈ. યૂંહી દરખ્ત યા ઘાસ (નજાસત) સૂખને કે પેશ્તર કાટ લેં, તો તહારત (યા'ની પાક કરને) કે લિયે ધોના ઝરૂરી હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 123) ﴿3﴾ અગર પથ્થર ઐસા હો જો ઝમીન સે જુદા ન હો સકે તો ખુશક હોને સે પાક હો જાએગા જબ કે નજાસત કા અસર ઝાઈલ હો જાએ વરના ધોને કી ઝરૂરત હૈ. (ઐઝન) ﴿4﴾ જો ચીઝ ઝમીન સે મુત્તસિલ (યા'ની મિલી હુઈ) થી ઔર નજિસ હો ગઈ, ફિર ખુશક હોને (ઔર નજાસત કા અસર દૂર હો જાને) કે બા'દ અલગ કી ગઈ, તો અબ ભી પાક હી હૈ. (ઐઝન, સ. 124) ﴿5﴾ જો ચીઝ સૂખને યા રગડને વગૈરા સે પાક હો ગઈ ફિર ઉસ કે બા'દ ગીલી હો ગઈ તો વોહ ચીઝ નાપાક ન હોગી (ઐઝન) જૈસે ઝમીન પર પેશાબ પડને સે વોહ નાપાક હો ગઈ ફિર વોહ ઝમીન સૂખ ગઈ ઔર નજાસત કા અસર ખત્મ હો ગયા તો વોહ ઝમીન પાક હો ગઈ. અબ અગર વોહ ઝમીન ફિર કિસી પાક ચીઝ સે ગીલી હો ગઈ તો નાપાક નહીં હોગી.

ખૂન આલૂદ ઝમીન પાક કરને કા તરીકા

અચ્ચે યા બડે ને ઝમીન પર પેશાબ પાખાના કર દિયા યા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مَالِي اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरुदे पाक न पड़ा।
તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ઈબ્ન)

ઝખ્મ વગૈરા સે ખૂન યા પીપ યા જાનવર ઝખ્મ કરતે વક્ત નિકલા હુવા ખૂન ઝમીન પર ગિર ગયા ઔર બિગૈર પાની કે વૈસે હી કિસી કપડે વગૈરા સે પોંછ લિયા, સૂખને ઔર નજાસત કા અસર ખત્મ હો જાને કે બા'દ વોહ ઝમીન પાક હો ગઈ. ઉસ પર નમાઝ પઢ સકતે હૈં.

ગોબર સે લીપી હુઈ ઝમીન

જો ઝમીન ગોબર સે લીસી યા લીપી ગઈ અગર્યે વોહ સૂખ જાએ ફિર ભી એન ઉસ ઝમીન પર નમાઝ જાઈઝ નહીં, અલબત્તા એસી ઝમીન જો ગોબર સે લીસી યા લીપી ગઈ હો, ઉસ કે સૂખ જાને કે બા'દ ઉસ પર કોઈ મોટા કપડા બિછા કર નમાઝ પઢી તો નમાઝ દુરુસ્ત હોગી. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 126)

જિન પરિન્દોં કી બીટ પાક હૈ

﴿1﴾ ચમગાદડ¹ કી બીટ ઔર પેશાબ દોનોં પાક હૈં (﴿1﴾ فَرْشَحَارٌ وَرُدُّ السُّحَارِ، ج (1) ص 574) બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 113) ﴿2﴾ જો હલાલ પરિન્દે ઊંચે ઉડતે હૈં, જૈસે (ચિડિયા), કબૂતર, મૈના, મુર્ગાબી વગૈરા ઈન કી બીટ પાક હૈ. (એઝન)

મછલી કા ખૂન પાક હૈ

મછલી ઔર પાની કે દીગર જાનવરોં ઔર ખટમલ ઔર મચ્છર કા ખૂન ઔર ખચ્ચર ઔર ગધે કા લુઆબ ઔર પસીના પાક હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 114)

—————
دينه

1 : ચમગાદડ એક અંધેરા પસન્દ પરિન્દા હૈ જો દિન કે વક્ત દરખ્તોં ઔર છતોં વગૈરા મેં ઉલ્ટા લટકા રહતા ઔર રાત કો ઉડતા હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جَلَسَ عَلَى الْمَاءِ وَغَابَ عَنْهُ الْمَاءُ فَغَابَ عَنْهُ الْمَاءُ : जिस ने मुझ पर दस मरतबा दुरुहे पाक पढा अल्लाह उस पर सो रहमतें नाज़िल फरमाता है. (طبرانی)

પેશાબ કી બારીક છીંટें

﴿1﴾ પેશાબ કી નિહાયત બારીક છીંટें સૂઈ કી નોક બરાબર કી બદન યા કપડે પર પડ જાએ, તો કપડા ઓર બદન પાક રહેગા. (کتاب الطهارة, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 114) ﴿2﴾ जिस कपड़े पर पेशाब की औसी छी बारीक छींटे पड़ गईं, अगर वोह कपड़ा पानी में पड़ गया तो पानी भी नापाक न होगा. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 114)

ગોશ્ત મેં બચા હુવા ખૂન

ગોશ્ત, તિલ્લી, કલેજી મેં જો ખૂન બાકી રહ ગયા પાક હૈ ઓર અગર યેહ ચીઝેં બહતે ખૂન મેં સન જાએ (યા'ની આલૂદા હો જાએ) તો નાપાક હેં, બિગૈર ધોએ પાક ન હોંગી. (ઐઝન)

જાનવરોં કી સૂખી હડિયાં

સુવર કે ઈલાવા તમામ જાનવરોં કી વોહ હડી जिस पर मुद्गर की चिकनाई न लगी हो पाक है, ઓર બાલ ઓર દાંત ભી પાક હેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 117)

હરામ જાનવર કા દૂધ

હરામ જાનવરોં કા દૂધ નજિસ હૈ, અલબત્તા ધોડી કા દૂધ પાક હૈ મગર ખાના જાઈઝ નહીં. (ઐઝન, સ. 115)

ચૂહે કી મેંગની

ચૂહે કી મેંગની (નાપાક હૈ મગર) ગેહૂં મેં મિલ કર પિસ ગઈ યા તેલ મેં પડ ગઈ તો આટા ઓર તેલ પાક હૈ, હાં અગર મઝે મેં ફર્ક

ફરમાને મુસ્તક : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुरुद शरीफ़ न पड़े तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शम्स है. (ज़िह्वा)

આ જાએ તો નજિસ (નાપાક) હૈ ઓર અગર રોટી કે અન્દર મિલી તો ઉસ કે આસ પાસ સે થોડી સી અલગ કર દે, બાકી મેં કુછ હરજ નહીં.

(૬૪૦૬૧/૭૮૫૬, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 115)

ગલાઝત પર બૈઠને વાલી મખ્બિયાં

﴿1﴾ પાખાને પર સે મખ્બિયાં ઉઝ કર કપડે પર બૈઠીં કપડા નજિસ (નાપાક) ન હોગા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 116)

﴿2﴾ રાસ્તે કી કીચડ (ચાહે બારિશ કી હો યા કોઈ ઓર) પાક હૈ જબ તક ઉસ કા નજિસ હોના મા'લૂમ ન હો, તો અગર પાઉં યા કપડે મેં લગી ઓર બે ધોએ નમાઝ પઢ લી હો ગઈ મગર ધો લેના બેહતર હૈ. (ઐઝન)

બારિશ કે પાની કે અહકામ

﴿1﴾ છત કે પરનાલે સે મીંહ (બારિશ) કા પાની ગિરે વોહ પાક હૈ અગર્યે છત પર જા બજા નજાસત પડી હો, અગર્યે નજાસત પરનાલે કે મુંહ પર હો, અગર્યે નજાસત સે મિલ કર જો પાની ગિરતા હો વોહ નિસ્ફ સે કમ યા બરાબર યા ઝિયાદા હો જબ તક નજાસત સે પાની કે કિસી વસ્ફ મેં તગય્યુર ન આએ (યા'ની જબ તક નજાસત કી વજહ સે પાની કા રંગ યા બૂ યા ઝાએકા તબ્દીલ ન હો જાએ) યેહી સહીહ હૈ ઓર ઈસી પર એ'તિમાદ હૈ ઓર અગર મીંહ (બરસાત) રુક ગયા ઓર પાની કા બહના મૌકૂફ હો ગયા તો અબ વોહ ઠહરા હુવા પાની ઓર જો છત સે ટપકે નજિસ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 52) ﴿2﴾ યૂંહી નાલિયોં સે બરસાત કા બહતા પાની પાક હૈ જબ તક નજાસત કા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : اِس شَیْءِ کِی ناک پَاک آلاؤدُ هُوَ جِیسَ کَے پاس مَیرا جِیکُ هُوَ اَویر
 વોહ મુઝ પર દુરુદે પાક ન પડે. (۴۶)

રંગ, યા બૂ, યા મઝા ઉસ મેં ઝાહિર ન હો, રહા ઉસ સે વુઝૂ કરના અગર ઉસ પાની મેં નજાસતે મરઈયા (યા'ની નઝર આને વાલી નજાસત) કે અજઝા ઐસે બહતે જા રહે હોં, કે જો ચુલ્હૂ લિયા જાએગા ઉસ મેં એકઆધ ઝર્ફા ઉસ કા ભી ઝરૂર હોગા જબ તો હાથ મેં લેતે હી નાપાક હો ગયા વુઝૂ ઉસ સે હરામ વરના જાઈઝ હૈ ઔર બચના બેહતર હૈ. (ઐઝન) ﴿૩﴾ નાલી કા પાની, કે બા'દ બારિશ કે ઠહર ગયા અગર ઉસ મેં નજાસત કે અજઝા મહસૂસ હોં યા ઉસ કા રંગ વ બૂ મહસૂસ હો તો નાપાક હૈ વરના પાક. (ઐઝન)

ગલિયોં મેં ખડા હુવા બારિશ કા પાની

નિયાન વાલી ગલિયોં ઔર સડકોં પર બારિશ કા જો પાની ખડા હો જાતા હૈ વોહ પાક હૈ અગર્યે ઉસ કા રંગ ગદલા હોતા હૈ. બા'ઝ અવકાત ગટર કા પાની ભી ઉસ મેં શામિલ હો જાતા હૈ લેકિન યહાં ભી ચેહી કાઈદા હૈ કે નાપાકી કે સબબ સે ઈસ પાની કે રંગ યા મઝા યા બૂ મેં તબ્દીલી આઈ તો નાપાક હૈ વરના પાક. હાં અગર બારિશ થમ ગઈ, પાની ભી બહના બન્દ હો ગયા ઔર દહ દર દહ સે કમ હૈ ઔર ઉસ મેં કોઈ નજાસત યા ઉસ કે અજઝા નઝર આ રહે હેં તો અબ નાપાક હૈ. ઈસી તરહ ઈસ મેં કિસી ને પેશાબ કર દિયા તો નાપાક હો ગયા. ચપ્પલ સે ઉડ કર જો કીચડ કે છીંટે પાજામે કે પિછલે હિસ્સે પર પડતે હેં વોહ પાક હેં જબ તક ચકીની તૌર પર ઈન કા નાપાક હોના મા'લૂમ ન હો.

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મફિરત હૈ. (મુન્ઝિફ)

સડક પર છિડકે જાને વાલે પાની કે છીટે

સડક પર પાની છિડકા જા રહા થા ઝમીન સે છીંટેં ઉડ કર કપડે પર પડેં, કપડા નજિસ ન હુવા મગર ધો લેના બેહતર હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 116)

ઢેલોં સે પાકી લેને કે બા'દ આને વાલા પસીના

બા'દ પાખાના પેશાબ કે ઢેલોં સે ઇસ્તિન્જા કર લિયા, ફિર ઉસ જગહ સે પસીના નિકલ કર કપડે યા બદન મેં લગા તો બદન ઔર કપડે નાપાક ન હોંગે. (દામિઅલિયુલ્લાહ, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 117)

કુત્તા બદન સે છૂ જાએ

કુત્તા બદન યા કપડે સે છૂ જાએ તો અગર્યેં ઉસ કા જિસ્મ તર હો બદન ઔર કપડા પાક હૈ, હાં અગર ઉસ કે બદન પર નજાસત લગી હો તો ઔર બાત હૈ યા ઇસ કા લુઆબ લગે તો નાપાક કર દેગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 117)

કુત્તા આટે મેં મુંહ ડાલ દે તો ?

કુત્તા વગૈરા કિસી ઐસે જાનવર (મ-સલન સુવર, શેર, ચીતા, ભેડિયા, હાથી, ગીદડ ઔર દૂસરે દરિન્દોં મેં સે કિસી) ને જિસ કા લુઆબ નાપાક હૈ, આટે મેં મુંહ ડાલા તો અગર ગુંધા હુવા થા તો જહાં ઉસ કા મુંહ પડા ઉસ કો અલાહિદા કર દે બાકી પાક હૈ ઔર સૂખા થા તો જિતના તર હો ગયા વોહ ફેંક દે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 117)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઈંસ કે લિયે એક કીરાત અજ લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (ઘીરારઝ)

કુતા બરતન મેં મુંહ ડાલ દે

કુત્તે ને બરતન મેં મુંહ ડાલા તો અગર વોહ ચીની યા ધાત કા હૈ યા મિટ્ટી કા રો-ગની યા ઈસ્તિ'માલી ચિકના તો તીન બાર ધોને સે પાક હો જાએગા વરના હર બાર સુખા કર. હાં ચીની મેં બાલ (યા'ની બહુત બારીક શિગાફ) હો યા ઔર બરતન મેં દરાડ હો તો તીન બાર સુખા કર પાક હોગા ફકત ધોને સે પાક ન હોગા. (ઐઝન, સ. 64)

મટકે કો કુત્તે ને ઊપર (બાહરી હિસ્સો) સે ચાટા ઉસ મેં કા પાની નાપાક ન હોગા. (ઐઝન)

બિલ્લી પાની મેં મુંહ ડાલ દે તો ?

ઘર મેં રહને વાલે જાનવર જૈસે બિલ્લી, ચૂહા, સાંપ, છિપ-કલી કા ઝૂટા મકરૂહ હૈ. (ઐઝન, સ. 65)

તીન મ-દની મુન્નિયોં કી મૌત કા અલમ-નાક વાકિઆ

દૂધ પાની ઔર ખાને પીને કી ચીઝેં ઢક કર રખની ચાહિએ. બાબુલ મદીના કરાચી કા ઇબ્રતનાક વાકિઆ હૈ કે એક મિયાં બીવી અપની તીન છોટી છોટી બચ્ચિયોં કો પડોસન યા કિસી અઝીઝા કે સિપુર્દ કર કે હજ કે લિયે ગએ, હજ સે કબ્લ હી યકાયક તીનોં મ-દની મુન્નિયાં એક સાથ મૌત કી નીંદ સો ગઈ ! કોહરામ પડ ગયા, માં બાપ હજ કે બિગૈર હી રોતે ધોતે મક્કએ મુકર્રમા ﷺ સે બાબુલ મદીના આ પહોંચે, તહકીક કરને પર ઇન્કિશાફ હુવા કે દૂધ ખુલા હુવા રખા થા ઉસ મેં છિપ-કલી ગિર કર મર ગઈ થી વોહી દૂધ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جِس نے کِتاب مَیں مُوڑ پَر دُڑدے پاک لِیا تو جَہنم تَک مَیرا نَام اُس مَیں رَہے گا۔ فَریشَہ اُس کَے لِیے اِستِغفار کَرتے رَہَے گَے۔ (طبر)

બચ્ચિયોં ને પિયા ઔર ઝહર કે અસર સે યેહ અલ્મિયા પેશ આયા.
કહા જાતા હૈ અગર છિપ-કલી મશરૂબ મેં મર કર ફટ જાએ તો 100
આદમિયોં કે લિયે ઉસ કા ઝહર કાફી હૈ !

જાનવરોં કા પસીના

જિસ કા જૂટા નાપાક હૈ ઉસ કા પસીના ઔર લુઆબ (યા'ની થૂક) ભી નાપાક હૈ ઔર જિસ કા જૂટા પાક ઉસ કા પસીના ઔર લુઆબ ભી પાક ઔર જિસ કા જૂટા મકરૂહ ઉસ કા લુઆબ ઔર પસીના ભી મકરૂહ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 66)

ਗਧੇ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਪਾਠ ਹੈ

ગધે, ખચ્ચર કા પસીના અગર કપડે મેં લગ જાએ તો કપડા પાક હૈ યાહે કિતના હી ઝિયાદા લગા હો. (ઐઝન)

ਭੂਨ ਵਾਲੇ ਮੂੰਹ ਸੇ ਪਾਨੀ ਪੀਨਾ

કિસી કે મુંહ સે ઇતના ખૂન નિકલા, કે થૂક મેં સુખી આ ગઈ
 और उस ने झौरन पानी पिया तो येह झूटा (पानी) नापाक है और
 सुખी जाती रहने के बाद उस पर लाजिम है કે कुल्ली कर के मुंह पाक
 करे और अगर कुल्ली न की और चन्द बार थूक का गुजर मौज्जा
 नजासत (या'नी नापाक हिस्से) पर हुवा ખ્વાહ નિગલને મેં યા થૂકને
 મેં યહાં તક કે નજાસત કા અસર ન રહા તો તહારત હો ગઈ ઈસ કે બા'દ
 अगर पानी पियेगा तो पाक रहेगा अगरये ऐसी सूरत में थूक निगलना
 सप्त नापाक बात और गुनाह है. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 63)

કરમાને મુસ્તક : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર દસ રહમતેં બેજતા હૈ. (مسلم)

ઔરત કે પર્દે કી જગહ કી રતૂબત

ઔરત કે પેશાબ કે મકામ સે જો રતૂબત નિકલે પાક હૈ, કપડે યા બદન મેં લગે તો ધોના ઝરૂરી નહીં હાં ધો લેના બેહતર હૈ.

(ઐઝન, સ. 117)

સડા હુવા ગોશત

જો ગોશત સડ ગયા બદબૂ લે આયા ઉસ કા ખાના હરામ હૈ અગર્યે નજિસ (નાપાક) નહીં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 117)

ખૂન કી શીશી

અગર નમાઝ પઢી ઔર જેબ વગૈરા મેં શીશી હૈ ઔર ઉસ મેં પેશાબ યા ખૂન યા શરાબ હૈ તો નમાઝ ન હોગી ઔર જેબ મેં અન્ડા હૈ ઔર ઉસ કી ઝર્દી ખૂન હો ચુકી હૈ તો નમાઝ હો જાએગી.

(ઐઝન, સ. 114)

મચ્ચિત કે મુંહ કા પાની

મુર્દે કે મુંહ કા પાની નાપાક હૈ.

(ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 268, ۲۹۰ ص (درمختار ج ۱))

નાપાક બિછોના

❶ ભીગી હુઈ નાપાક ઝમીન યા નજિસ (નાપાક) બિછોને પર સૂબે હુએ પાઉં રખે ઔર પાઉં મેં તરી આ ગઈ તો નજિસ (નાપાક) હો ગએ ઔર સીલ (યા'ની એસી નમી જો પાઉં કો તર ન કર સકે, ઠન્ડક) હૈ તો નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 115)

❷ નજિસ (નાપાક) કપડા પહન કર યા નજિસ (નાપાક) બિછોને

કરમાને મુસ્તક^૧ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખૂબ)

પર સોયા ઓર પસીના આયા અગર પસીને સે વોહ નાપાક જગહ ભીગ ગઈ ફિર ઉસ સે બદન તર હો ગયા તો નાપાક હો ગયા વરના નહીં. (એઝન, સ. 116)

ગીલી રુમાલી

મિયાની^૧ તર થી ઓર હવા નિકલી તો કપડા નજિસ ન હોગા. (એઝન)

ઘન્સાની ખાલ કા ટુકડા

આદમી કી ખાલ અગર્યે નાખુન બરાબર થોડે પાની (યા'ની દહ દર દહ સે કમ) મેં પડ જાએ વોહ પાની નાપાક હો ગયા ઓર ખુદ નાખુન ગિર જાએ તો નાપાક નહીં. (એઝન)

ઉપલા (સૂખા હુવા ગોબર)

﴿૧﴾ ઉપલે (યા'ની ગાય ભેંસ કા સૂખા હુવા ગોબર) જલા કર ખાના પકાના જાઈઝ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 124) ﴿૨﴾ ઉપલે (યા'ની ગાય ભેંસ કે સૂખે હુએ ગોબર) કા ધુંવા રોટી મેં લગા તો રોટી નાપાક ન હુઈ. (એઝન, સ. 116) ﴿૩﴾ ઉપલે કી રાખ પાક હૈ ઓર અગર રાખ હોને સે કબ્લ બુઝ ગયા તો નાપાક. (એઝન, સ. 118)

તવે પર નાપાક પાની છિડક દિયા તો ?

તનૂર યા તવે પર નાપાક પાની કા છીંટા ડાલા ઓર આંચ સે ઉસ કી તરી જાતી રહી અબ જો રોટી લગાઈ ગઈ પાક હૈ. (એઝન, સ. 124)

دینہ

1 : મિયાની યા'ની દોનોં પાઈચોં કે બીચ કા કપડા. ઈસ કો રુમાલી ભી કહતે હૈં.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुर्इदे पाक न पड़ा तबकीक वोह बढ भप्त हो गया. (उँऊ)

હરામ જાનવર કા ગોશ્ત ઔર ચમડા કેસે પાક હો

સુવર કે સિવા હર જાનવર હલાલ હો યા હરામ જબ કે ઝબ્હ કે કાબિલ હો, બિસ્મિલ્લાહ કહ કર ઝબ્હ ક્રિયા ગયા તો ઉસ કા ગોશ્ત ઔર ખાલ પાક હૈ, કે નમાઝી કે પાસ અગર વોહ ગોશ્ત હૈ યા ઉસ કી ખાલ પર નમાઝ પઢી તો નમાઝ હો જાએગી મગર હરામ જાનવર (કા ગોશ્ત વગૈરા ખાના વગૈરા) ઝબ્હ સે હલાલ ન હોગા હરામ હી રહેગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 124)

બકરે કી ખાલ પર બૈઠને સે આજિઝી પૈદા હોતી હૈ

દરિન્દે કી ખાલ અગર્યે પકા (યા'ની સુખા) લી ગઈ હો, ન ઉસ પર બૈઠના ચાહિયે ન નમાઝ પઢની ચાહિયે કે મિઝાજ મેં સખ્તી ઔર તકબ્બુર પૈદા હોતા હૈ, બકરી (બકરા) ઔર મેંદે કી ખાલ પર બૈઠને ઔર પહનને સે મિઝાજ મેં નરમી ઔર ઇન્કિસાર (આજિઝી) પૈદા હોતા હૈ, કુત્તે કી ખાલ અગર્યે પકા (યા'ની સુખા) લી ગઈ હો યા વોહ ઝબ્હ કર લિયા ગયા હો ઇસ્તિ'માલ મેં ન લાના ચાહિયે કે આઈમ્મા કે ઇખ્તિલાફ ઔર અવામ કી નફરત સે બચના મુનાસિબ હૈ.

(ઐઝન, સ. 124, 125)

જો નજાસત દિખાઈ દેતી હૈ ઉસ કો મરઈયા ઔર જો નહીં દિખાઈ દેતી ઉસે ગૈર મરઈયા કહતે હૈં.

(ઐઝન, સ. 54)

ગાઢી નજાસત વાલા કપડા કિસ તરહ ધોએ

નજાસત અગર દલદાર યા'ની ગાઢી હો જિસે નજાસતે મરઈયા કહતે હૈં (જૈસે પાખાના, ગોબર, ખૂન વગૈરા) તો ધોને મેં ગિનતી કી

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : جیس نے مون پر اُک بار دُرُہ پاك پڑا اے اللہ تعالیٰ اس پر دس رحمتیں بے جتا ہے. (مسلم)

કોઈ શર્ત નહીં બલ્કે ઉસ કો દૂર કરના ઝરૂરી હૈ, અગર એક બાર ધોને સે દૂર હો જાએ તો એક હી મરતબા ધોને સે પાક હો જાએગા ઔર અગર ચાર પાંચ મરતબા ધોને સે દૂર હો તો ચાર પાંચ મરતબા ધોના પડેગા હાં અગર તીન મરતબા સે કમ મેં નજાસત દૂર હો જાએ તો તીન બાર પૂરા કર લેના મુસ્તહબ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 119)

અગર નજાસત કા રંગ કપડે પર બાકી રહ જાએ તો ?

અગર નજાસત દૂર હો ગઈ મગર ઉસ કા કુછ અસર, રંગ યા બૂ બાકી હૈ તો ઉસે ભી ઝાઈલ કરના લાઝિમ હૈ હાં અગર ઉસ કા અસર બ દિક્કત (યા'ની દુશ્વારી સે) જાએ તો અસર દૂર કરને કી ઝરૂરત નહીં તીન મરતબા ધો લિયા પાક હો ગયા, સાબુન યા ખટાઈ યા ગર્મ પાની (યા કિસી કિસ્મ કે કેમીકલ વગૈરા) સે ધોને કી હાજત નહીં. (ઐઝન)

પતલી નજાસત વાલા કપડા પાક કરને કે

મુ-તઅલ્લિક 6 મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ અગર નજાસત રકીક (યા'ની પતલી જૈસે પેશાબ વગૈરા) હો તો તીન મરતબા ધોને ઔર તીનોં મરતબા બ કુવ્વત (યા'ની પૂરી તાકત સે) નિયોડને સે પાક હોગા ઔર કુવ્વત કે સાથ નિયોડને કે યેહ મા'ના હેં કે વોહ શખ્સ અપની તાકત ભર ઈસ તરહ નિયોડે કે અગર ફિર નિયોડે તો ઉસ સે કોઈ કતરા ન ટપકે, અગર કપડે કા ખયાલ કર કે અચ્છી તરહ નહીં નિયોડા તો પાક ન હોગા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 120) ﴿2﴾ અગર ધોને વાલે ને અચ્છી તરહ નિયોડ લિયા મગર

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : مَوْلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : मुळ पर दुरुदे पाक की कसरत करो बेशक येह तुम्हारे लिये तखारत है. (अबुल)

અભી એસા હૈ કે અગર કોઈ દૂસરા શખ્સ જો તાકત મેં ઉસ સે ઝિયાદા હૈ નિયોડે તો દો એક બૂંદ ટપક સકતી હૈ તો ઉસ (પહલે નિયોડને વાલે) કે હક મેં પાક ઔર દૂસરે કે હક મેં નાપાક હૈ. ઈસ દૂસરે કી તાકત કા (પહલે કે હક મેં) એ'તિબાર નહીં, હાં અગર યેહ ધોતા ઔર ઈસી કદર નિયોડતા (જિસ કદર પહલે વાલે ને નિયોડા થા) તો પાક ન હોતા. (એઝન) ﴿3﴾ પહલી ઔર દૂસરી મરતબા નિયોડને કે બા'દ હાથ પાક કર લેના બેહતર હૈ ઔર તીસરી બાર નિયોડને સે કપડા ભી પાક હો ગયા ઔર હાથ ભી, ઔર જો કપડે મેં ઈતની તરી રહ ગઈ હો, કે નિયોડને સે એકઆધ બૂંદ ટપકેગી તો કપડા ઔર હાથ દોનોં નાપાક હૈં. (એઝન) ﴿4﴾ પહલી યા દૂસરી બાર હાથ પાક નહીં ક્રિયા, ઔર ઉસ કી તરી સે કપડે કા પાક હિસ્સા ભીગ ગયા તો યેહ ભી નાપાક હો ગયા ફિર અગર પહલી બાર કે નિયોડને કે બા'દ ભીગા હૈ તો ઉસે દો મરતબા ધોના ચાહિયે ઔર દૂસરી મરતબા નિયોડને કે બા'દ હાથ કી તરી સે ભીગા હૈ તો એક મરતબા ધોયા જાએ. ચૂંહી અગર ઉસ કપડે સે જો એક મરતબા ધો કર નિયોડ લિયા ગયા હૈ, કોઈ પાક કપડા ભીગ જાએ તો યેહ દો બાર ધોયા જાએ ઔર અગર દૂસરી મરતબા નિયોડને કે બા'દ ઉસ સે વોહ કપડા ભીગા તો એક બાર ધોને સે પાક હો જાએગા. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 120) ﴿5﴾ કપડે કો તીન મરતબા ધો કર હર મરતબા ખૂબ નિયોડ લિયા હૈ કે અબ નિયોડને સે ન ટપકેગા ફિર ઉસ કો લટકા દિયા ઔર ઉસ સે પાની ટપકા તો યેહ પાની પાક હૈ ઔર અગર ખૂબ નહીં નિયોડા થા તો યેહ પાની નાપાક

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમહારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

હૈ. (ઐઝન, સ. 121) ﴿6﴾ યેહ ઝરૂરી નહીં કે એક દમ તીનોં બાર ધોએ બઢકે અગર મુખ્તલિફ દિનોં મેં યેહ તા'દાદ પૂરી કી જબ ભી પાક હો જાએગા. (ઐઝન, સ. 122)

બહતે નલ કે નીચે ધોને મેં નિયોડના શર્ત નહીં

ફતાવા અમ્મજદિયા જિલ્દ 1 સફહા 35 મેં હૈ કે યેહ (યા'ની તીન મરતબા ધોને ઔર નિયોડને કા) હુકમ ઉસ વક્ત હૈ જબ થોડે પાની મેં ધોયા હો, ઔર અગર હોઝે કબીર (યા'ની દહ દર દહ યા ઈસ સે બેઝ હોઝ, નહર, નદી, સમુન્દર વગૈરા) મેં ધોયા હો યા (નલ, પાઈપ યા લોટે વગૈરા કે ઝરીએ) બહુત સા પાની ઉસ પર બહાયા યા (દરિયા વગૈરા) બહતે પાની મેં ધોયા તો નિયોડને કી શર્ત નહીં.

બહતે પાની મેં પાક કરને મેં નિયોડના શર્ત નહીં

ફુ-કહાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام ફરમાતે હેં : દરી યા ટાટ યા કોઈ નાપાક કપડા બહતે પાની મેં રાત ભર પડા રહને દેં પાક હો જાએગા ઔર અસ્લ યેહ હૈ કે જિતની દેર મેં યેહ ઝન્ને ગાલિબ હો જાએ કે પાની નજાસત કો બહા લે ગયા પાક હો ગયા કે બહતે પાની સે પાક કરને મેં નિયોડના શર્ત નહીં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 121)

પાક નાપાક કપડે સાથ ધોને કા મસ્અલા

અગર બાલ્ટી યા કપડે ધોને કી મશીન મેં પાક કપડોં કે સાથ એક ભી નાપાક કપડા પાની કે અન્દર ડાલ દિયા તો સારે હી કપડે નાપાક હો જાએંગે ઔર બિલા ઝરૂરતે શરઈયા ઐસા કરના જાઈઝ નહીં હૈ. યુનાન્યે મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નાત,

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : **عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ** : ઉસ શખ્સ કી નાક પાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૧૬)

મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ** ફતાવા ર-ઝવિયા (મુબરજા) જિલ્દ અવ્વલ સફહા 792 પર ફરમાતે હેં : “બિલા ઝરૂરત પાક શૈ કો નાપાક કરના ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ.” જિલ્દ 4 (મુબરજા) સફહા 585 પર ફરમાતે હેં : “જિસ્મ વ લિબાસ બિલા ઝરૂરતે શરઈયા નાપાક કરના ઔર યેહ હરામ હૈ.” “અલ બહરુરૈઈક” મેં હૈ : “પાક ચીઝ કો નાપાક કરના હરામ હૈ.” (البحر الرائق، ج ١ ص ١٧٠)

ઈસ્લામી બહનોં કો ચાહિયે કે પાક વ નાપાક કપડે જુદા જુદા ધોઁ. અગર સાથ હી ધોના હૈ તો નાપાક કપડે કા નજાસત વાલા હિસ્સા એહતિયાત કે સાથ પહલે પાક કર લીજિયે ફિર બેશક દીગર મૈલે કપડોં કે હમરાહ એક સાથ વૉશિંગ મશીન મેં ઉસ કો ભી ધો લીજિયે.

નાપાક કપડે પાક કરને કા આસાન તરીકા

કપડે પાક કરને કા એક આસાન તરીકા યેહ ભી હૈ કે બાલ્ટી મેં નાપાક કપડે ડાલ કર ઊપર સે નલ ખોલ દીજિયે, કપડોં કો હાથ યા કિસી સલાખ વગૈરા સે ઈસ તરહ ડુબોએ રખિયે કે કહીં સે કપડે કા કોઈ હિસ્સા પાની કે બાહર ઉભરા હુવા ન રહે. જબ બાલ્ટી કે ઊપર સે ઉબલ કર ઈતના પાની બહ જાએ કે ઝન્ને ગાલિખ આ જાએ કે પાની નજાસત કો બહા કર લે ગયા હોગા તો અબ વોહ કપડે ઔર બાલ્ટી કા પાની નીઝ હાથ યા સલાખ કા જિતના હિસ્સા પાની કે અન્દર થા સબ પાક હો ગએ જબ કે કપડે વગૈરા પર નજાસત કા અસર બાકી ન હો. ઈસ અમલ કે દૌરાન યેહ એહતિયાત ઝરૂરી હૈ કે પાક હો જાને કે ઝન્ને ગાલિખ સે કબ્લ નાપાક પાની કા એક ભી ઘીંટા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْسِ نِے مُوڑ پَر رُوڑے جُو مُو آ دے سُو بَار دُرُودِ پَاک پَڑا اُس کَے دے سُو سَال کَے گُو نَال مُو آف ڈُو گَے. (ترمذی)

આપ કે બદન યા કિસી ઔર ચીઝ પર ન પડે. બાલ્ટી યા બરતન કા ઊપરી કનારા યા અન્દરૂની દીવાર કા કોઈ હિસ્સા નાપાક પાની વાલા હૈ ઔર ઝમીન ઇતની હમવાર નહીં કે બાલ્ટી કે હર તરફ સે પાની ઉભર કે નિકલે ઔર મુકમ્મલ કનારે વગૈરા ધુલ જાએ તો એસી સૂરત મેં કિસી બરતન કે ઝરીએ યા જારી પાની કે નલ કે નીચે હાથ રખ કર ઉસ સે બાલ્ટી વગૈરા કે ચારોં તરફ ઇસ તરહ પાની બહાઈયે કે કનારે ઔર બકિયા અન્દરૂની હિસ્સે ભી ધુલ કર પાક હો જાએ મગર યેહ કામ શુરૂઅ હી મેં કર લીજિયે કહીં પાક કપડે દોબારા નાપાક ન કર બૈઠેં !

વૉશિંગ મશીન મેં કપડે પાક કરને કા તરીકા

વૉશિંગ મશીન મેં કપડે ડાલ કર પહલે પાની ભર લીજિયે ઔર કપડોં કો હાથ વગૈરા સે પાની મેં દબા કર રખિયે તાકે કોઈ હિસ્સા ઉભરા હુવા ન રહે, ઊપર કા નલ ખુલા રખિયે અબ નિચલા સૂરાખ ભી ખોલ દીજિયે, ઇસ તરહ ઊપર નલ સે પાની આતા રહેગા ઔર નિચલે સૂરાખ સે બહતા રહેગા જબ ઝન્ને ગાલિબ આ જાએ કે પાની નજાસત કો બહા લે ગયા હોગા તો કપડે ઔર મશીન કે અન્દર કા પાની પાક હો જાએગા જબ કે નજાસત કા અસર કપડોં વગૈરા પર બાકી ન હો. ઝરૂરતન મશીન કે ઊપરી કનારે વગૈરા મઝકૂરા તરીકે પર શુરૂઅ હી મેં ધો લેને ચાહિએ.

નલ કે નીચે કપડે પાક કરને કા તરીકા

મઝકૂરા તરીકે પર પાક કરને કે લિયે બાલ્ટી યા બરતન હી

કરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનસરી)

ઝરૂરી નહીં, નલ કે નીચે હાથ મેં પકડ કર ભી પાક કર સકતે હૈં. મ-સલન રુમાલ નાપાક હો ગયા, તો બેસિન મેં નલ કે નીચે રખ કર ઇતની દેર તક પાની બહાઈયે કે ઝન્ને ગાલિબ આ જાએ કે પાની નજાસત કો બહા કર લે ગયા હોગા તો પાક હો જાએગા. બહા કપડા યા ઉસ કા નાપાક હિસ્સા ભી ઇસી તરીકે પર પાક ક્રિયા જા સકતા હૈ. મગર યેહ એહતિયાત ઝરૂરી હૈ કે નાપાક પાની કે છીંટે આપ કે કપડે, બદન ઔર અતરાફ મેં દીગર જગહોં પર ન પડે.

કારપેટ પાક કરને કા તરીકા

કારપેટ (CARPET) કા નાપાક હિસ્સા એક બાર ધો કર લટકા દીજિયે યહાં તક કે પાની ટપકના મોકૂફ હો જાએ ફિર દોબારા ધો કર લટકાઈયે હતા કે પાની ટપકના બન્દ હો જાએ ફિર તીસરી બાર ઇસી તરહ ધો કર લટકા દીજિયે જબ પાની ટપકના બન્દ હો જાએગા તો કારપેટ પાક હો જાએગા. ચટાઈ, ચમડે કે ચપ્પલ ઔર મિટ્ટી કે બરતન વગૈરા જિન ચીઝોં મેં પતલી નજાસત જઝૂબ હો જાતી હો ઇસી તરીકે પર પાક કીજિયે. ઐસા નાઝુક કપડા, કે નિયોડને સે ફટ જાને કા અન્દેશા હો વોહ ભી ઇસી તરહ પાક કીજિયે. અગર નાપાક કારપેટ યા કપડા વગૈરા બહતે પાની મેં (મ-સલન દરિયા, નહર મેં યા પાઈપ યા ટોંટી કે જારી પાની કે નીચે) ઇતની દેર તક રખ છોડે, કે ઝન્ને ગાલિબ હો જાએ કે પાની નજાસત કો બહા કર લે ગયા હોગા તબ ભી પાક હો જાએગા. કારપેટ પર બચ્ચા પેશાબ કર દે તો ઉસ જગહ પર પાની કે છીંટે માર દેને સે વોહ પાક નહીં હોતા. યાદ રહે ! એક દિન કે બચ્ચે

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઘિરત હૈ. (મુઝ)

યા બઝ્યી કા પેશાબ ભી નાપાક હોતા હૈ.

નાપાક મેંહદી સે રંગા હુવા હાથ કેસે પાક હો ?

કપડે યા હાથ મેં નજિસ રંગ લગા, યા નાપાક મેંહદી લગાઈ તો ઇતની મર્તબા ધોએ કે સાફ પાની ગિરને લગે પાક હો જાએગા અગર્યે કપડે યા હાથ પર રંગ બાકી હો.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 119)

નાપાક તેલ વાલા કપડા ઘોને કા મસ્જલા

કપડે યા બદન મેં નાપાક તેલ લગા થા તીન મર્તબા ધો લેને સે પાક હો જાએગા અગર્યે તેલ કી ચિકનાઈ મૌજૂદ હો, ઇસ તકલુફ કી ઝરૂરત નહીં કે સાબુન યા ગર્મ પાની સે ધોએ લેકિન અગર મુદ્દર કી ચર્બી લગી થી તો જબ તક ઇસ કી ચિકનાઈ ન જાએ પાક ન હોગા.

(ઐઝન, સ. 120)

અગર કપડે કા થોડા સા હિસ્સા નાપાક હો જાએ

કપડે કા કોઈ હિસ્સા નાપાક હો ગયા ઔર યેહ યાદ નહીં કે વોહ કૌન સી જગહ હૈ, તો બેહતર યેહી હૈ કે પૂરા હી ધો ડાલેં (યા'ની જબ બિલ્કુલ ન મા'લૂમ હો, કે કિસ હિસ્સે મેં નાપાકી લગી હૈ ઔર અગર મા'લૂમ હૈ કે મ-સલન આસ્તીન નજિસ હો ગઈ મગર યેહ નહીં મા'લૂમ કે આસ્તીન કા કૌન સા હિસ્સા હૈ, તો પૂરી આસ્તીન કા ધોના હી પૂરે કપડે કા ધોના હૈ) ઔર અગર અન્દાઝે સે સોચ કર ઇસ કા કોઈ સા હિસ્સા ધો લે જબ ભી પાક હો જાએગા, ઔર જો બિલા સોચે હુએ કોઈ ટુકડા (હિસ્સા) ધો લિયા જબ ભી પાક હૈ મગર ઇસ સૂરત મેં અગર ચન્દ

ફરમાને મુસ્તક : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુઝાઝિઝ)

નમાઝેં પઢને કે બા'દ મા'લૂમ હો, કે નજિસ હિસ્સા નહીં ધોયા ગયા તો ફિર ધોએ ઓર નમાઝોં કા ઇઆદા કરે (યા'ની દોબારા પઢે) ઓર જો સોચ કર ધો લિયા થા ઓર બા'દ કો ગ-લતી મા'લૂમ હુઈ તો અબ ધો લે ઓર નમાઝોં કે ઇઆદે (યા'ની દોબારા અદા કરને) કી હાજત નહીં. (એઝન, સ. 121, 122)

દૂધ સે કપડા ધોના કેસા ?

દૂધ ઓર શોરબા ઓર તેલ સે ધોને સે પાક ન હોગા, કે ઇન સે નજાસત દૂર ન હોગી. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 119)

મની વાલે કપડે પાક કરને કે 6 અહકામ

﴿1﴾ મની કપડે મેં લગ કર ખુશક હો ગઈ તો ફક્ત મલ કર ઝાડને ઓર સાફ કરને સે કપડા પાક હો જાએગા અગર્યે બા'દ મલને કે કુછ ઇસ કા અસર કપડે મેં બાકી રહ જાએ. (એઝન, સ. 122) ﴿2﴾ ઇસ મસ્અલે મેં ઓરત વ મર્દ ઓર ઇન્સાન વ હૈવાન વ તન્દુરુસ્ત વ મરીઝે જિરયાન સબ કી મની કા એક હુકમ હૈ. (એઝન) ﴿3﴾ બદન મેં અગર મની લગ જાએ તો ભી ઇસી તરહ પાક હો જાએગા. (એઝન) ﴿4﴾ પેશાબ કર કે તહારત ન કી પાની સે ન ઢેલે સે ઓર મની ઉસ જગહ પર ગુઝરી જહાં પેશાબ લગા હુવા હૈ, તો યેહ મલને સે પાક ન હોગી બલકે ધોના ઝરૂરી હૈ ઓર અગર તહારત કર ચુકા થા યા મની જસ્ત કર કે (યા'ની ઉછલ કર) નિકલી, કે ઉસ મૌઝએ નજાસત (યા'ની નાપાક જગહ) પર ન ગુઝરી તો મલને સે પાક હો જાએગી. (એઝન, સ. 123) ﴿5﴾ જિસ કપડે કો મલ કર પાક કર લિયા (અબ) અગર વોહ પાની સે ભીગ

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर एक बार दुइडे पाक पढा अल्लाह उस पर दस रહमतें बेजता है. (مسلم)

જાએ તો નાપાક ન હોગા. (ઐઝન) ﴿6﴾ અગર મની કપડે મેં લગી હૈ
ઔર અબ તક તર હૈ (બિગૈર સુખાએ પાક કરના યાહેં) તો ધોને સે પાક
હોગા (સૂખને સે કબલ) મલના કાફી નહીં. (ઐઝન)

દૂસરે કે નાપાક કપડે કી નિશાન દેહી કબ વાજિબ હૈ

કિસી દૂસરે મુસલ્માન કે કપડે મેં નજાસત લગી દેખી ઔર
ગાલિબ ગુમાન હૈ કે ઈસ કો ખબર કરેગા તો પાક કર લેગા તો ખબર
કરના વાજિબ હૈ. (ઐસી સૂરત મેં ખબર નહીં દેગા તો ગુનહગાર હોગા).
(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 127) ઈસ્લામી બહન ને અગર ના મહરમ
મ-સલન ભાભી ને દેવર કે કપડે મેં નજાસત દેખી તો બતાના ઝરૂરી
નહીં.

રૂઈ પાક કરને કા તરીકા

રૂઈ કા અગર ઈતના હિસ્સા નજિસ (નાપાક) હૈ જિસ કદર
ધુનને સે ઉઝ જાને કા ગુમાને સહીહ હો તો ધુનને સે (રૂઈ) પાક હો
જાએગી વરના બિગૈર ધોએ પાક ન હોગી, હાં અગર મા'લૂમ ન હો,
કે કિતની નજિસ (નાપાક) હૈ તો ભી ધુનને સે પાક હો જાએગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 125)

બરતન પાક કરને કા તરીકા

અગર ઐસી ચીઝ હો, કે ઉસ મેં નજાસત જરૂબ ન હુઈ, જૈસે
ચીની કે બરતન યા મિટ્ટી કા પુરાના ઈસ્તિ'માલી ચિકના બરતન યા
લોહે, તાંબે પીતલ વગૈરા ધાતોં કી ચીઝેં તો ઉસે ફક્ત ત્રીન બાર ધો
લેના કાફી હૈ, ઈસ કી ભી ઝરૂરત નહીં કે ઉસે ઈતની દેર તક છોડ દેં

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
 રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طرائق)

કે પાની ટપકના મૌકૂફ હો જાએ.

(ઐઝન, સ. 121)

છુરી ચાકૂ વગેરા પાક કરને કા तरीका

લોહે કી ચીઝ જૈસે છુરી, ચાકૂ, તલવાર વગેરા જિસ મેં ન જંગ હો ન નક્શો નિગાર, નજિસ હો જાએ તો અચ્છી તરહ પોંછ ડાલને સે પાક હો જાએગી ઔર ઈસ સૂરત મેં નજાસત કે દલદાર યા પતલી હોને મેં કુછ ફર્ક નહીં. ચૂંહી ચાંદી, સોને, પીતલ, ગિલટ ઔર હર કિસ્મ કી ધાત કી ચીઝેં પોંછને સે પાક હો જાતી હેં બશર્તે કે નક્શી ન હોં ઔર અગર નક્શી હોં યા લોહે મેં જંગ હો તો ધોના ઝરૂરી હૈ પોંછને સે પાક ન હોંગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 122)

આઈના પાક કરને કા तरीका

આઈના ઔર શીશે કી તમામ ચીઝેં ઔર ચીની કે બરતન યા મિટ્ટી કે રો-ગની બરતન (યા મિટ્ટી કે વોહ બરતન જિન પર કાંચ કી પતલી તહ ચઢી હોતી હૈ) યા પોલિશ કી હુઈ લકડી ગરઝ વોહ તમામ ચીઝેં જિન મેં મસામ ન હોં, કપડે યા પત્તે સે ઈસ કદર પોંછ લી જાએ કે (નજાસત કા) અસર બિલકુલ જાતા રહે પાક હો જાતી હેં. (ઐઝન) મગર ખયાલ રહે કે દરાડ હો, યા કહીં સે કુછ ઉખડા હુવા હો યા કોઈ હિસ્સા ટૂટા હુવા હો યા કહીં સે પોલિશ નિકલ ગઈ હો અલ ગરઝ કિસી તરહ કા ભી ખુર-દરા પન હોને કી સૂરત મેં ઉસ હિસ્સે કા પોંછના કાફી ન હોગા ધો કર પાક કરના ઝરૂરી હૈ.

જૂતે પાક કરને કા तरीका

મોઝે (ચમડે કે) યા જૂતે મેં દલદાર નજાસત લગી, જૈસે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरुद पाक न पड़ा तलकीक वोह बद् भप्त हो गया. (उर्दू)

પાખાના, ગોબર, મની તો અગર્યે વોહ નજાસત તર હો ખુરચ્ને ઔર રગડને સે પાક હો જાએંગે. ઔર અગર મિસ્લ પેશાબ કે કોઈ પતલી નજાસત લગી હો ઔર ઉસ પર મિટ્ટી યા રાખ યા રૈતા વગૈરા ડાલ કર રગડ ડાલેં જબ ભી પાક હો જાએંગે ઔર અગર ઐસા ન કિયા યહાં તક કે વોહ નજાસત સૂખ ગઈ તો અબ બે ધોએ પાક ન હોંગે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 123)

કાફિરોં કે ઇસ્તિ'માલ શુદા સ્વેટર વગૈરા

કુફર કે મુમાલિક સે દરઆમદ કિયે હુએ (IMPORTED)

ઈસ્તિ'માલ શુદા સ્વેટર (SWEATER) જુરાબેં, કાલીન (CARPET) ઔર દીગર પુરાને કપડે, કે જબ તક ઈન પર નજાસત કા અસર ઝાહિર ન હો પાક હેં બિગૈર ધોએ નમાઝ મેં ઈસ્તિ'માલ કરને મેં હરજ નહીં, અલબત્તા પાક કર લેના મુનાસિબ હૈ. સદરુશશરીઅહ, બદરુત્તરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ બહારે શરીઅત હિસ્સા 2 સફહા 127 પર ફરમાતે હેં : ફાસિકોં કે ઈસ્તિ'માલી કપડે જિન કા નજિસ હોના મા'લૂમ ન હો પાક સમઝે જાએંગે મગર બે નમાઝી કે પાજામે વગૈરા મેં એહતિયાત યેહી હૈ કે રુમાલી પાક કર લી જાએ કે અક્સર બે નમાઝી પેશાબ કર કે વૈસે હી પાજામા બાંધ લેતે હેં ઔર કુફર કે ઈન કપડોં કે પાક કર લેને મેં તો બહુત ખયાલ કરના ચાહિયે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 2, સ. 127)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 آمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**“બાનુવાને તહારત પે લાખોં સલામ” કે તેઈસ દુરૂફ
 કી નિસ્ખત સે ઇસ્લામી બહનોં કી 23 મ-દની બહારે**

દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત

હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુરહમાન બિન ઔફ રَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે શહન્શાહે ખુશ ખિસાલ, પૈકરે હુસ્નો જમાલ, દાફેએ રન્જો મલાલ, સાહિબે જૂદો નવાલ, રસૂલે બે મિસાલ, બીબી આમિના કે લાલ صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ એક મરતબા બાહર તશરીફ લાએ તો મૈં ભી પીછે હો લિયા. આપ صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ એક બાગ મૈં દાખિલ હુએ ઔર સજદે મૈં તશરીફ લે ગએ આપ صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને સજદા ઇતના તવીલ કર દિયા કે મુઝે અન્દેશા હુવા કહીં અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને આપ صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآલِهِ وَسَلَّمَ કી રૂહે મુબા-રકા કબ્જા ન ફરમા લી હો. યુનાન્યે મૈં કરીબ હો કર બગૌર દેખને લગા. જબ સરે અકદસ ઉઠાયા તો ફરમાયા : “ઐ અબ્દુરહમાન ! કયા હુવા ?” મૈં ને જવાબન અપના ખદશા ઝાહિર કર દિયા તો ફરમાયા : “જિબ્રઈલે અમીન ને મુઝ સે કહા : કયા આપ صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآલِهِ وَسَلَّمَ કો યેહ બાત ખુશ નહીં કરતી કે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ફરમાતા હૈ કે જો તુમ પર દુરૂદે પાક પડેગા મૈં ઉસ પર રહમત નાઝિલ ફરમાઊંગા ઔર જો તુમ પર સલામ ભેજેગા મૈં ઉસ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर दस मरतबा दुरुदे पाक पढा अल्लाह उर उस पर सो रहमते नाज़िल फरमाता है. (طبرانی)

પર સલામતી નાઝિલ ફરમાઉંગા.” (مسند إمام أحمد بن حنبل ج ١ ص ٤٠٦ حديث ١٦٦٢)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿1﴾ મ-દની આકા સબ્જ સબ્જ ઇમામે વાલોં કે ઝુરમટ મેં

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ દા'વતે ઈસ્લામી વાલોં પર ઝૂમ ઝૂમ કર બારાને

રહમત બરસતી હૈ યુનાન્યે બરમિંગહમ (U.K.) કે એક ઈસ્લામી

ભાઈ કા બયાન અપને અન્દાઝ વ અલ્ફાઝ મેં પેશે ખિદમત હૈ, હમ

એક બાર મુસલ્માનોં કી ગુનજાન આબાદી વાલે અલાકે small health

જિસ કો હમ અપને મ-દની માહોલ મેં “મક્કી હલકા” કહતે હૈં મેં

અલાકાઈ દૌરા કરતે હુએ નેકી કી દા'વત દેને કે લિયે ઘર ઘર જા રહે

થે. ઈસ દૌરાન એક ઘર પર દસ્તક દી તો એક ઉમ્મર રસીદા ખાતૂન

નિકલી જિન કા મીરપૂર (કશમીર) સે તઅલ્લુક થા, ઉર્દૂ ઔર ઈંગ્લિશ

સે ના બલદ થીં. હમ ને સર ઝુકા કર પંજાબી મેં નેકી કી દા'વત પેશ કી

ઔર અર્ઝ કી કે ઘર કે મદર્દો કો ફુલાં વક્ત મસ્જિદ મેં ભેજ દીજિયે.

હમ જબ જાને લગે તો વોહ કહને લગીં : અબ મેરી ભી સુનો ! હમારે

પાસ વક્ત કમ થા ઈસ લિયે આગે બઢ ગએ મગર હમારે એક ઈસ્લામી

ભાઈ ઠહર ગએ. બડી બી ફરમાને લગીં : اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ મેં ને ચન્દ હી

રોઝ પહલે યેહ મુબારક ખ્વાબ દેખા થા કે સરકારે મદીના

ﷺ સબ્જ સબ્જ ઈમામા શરીફ વાલોં કે ઝુરમટ મેં

મસ્જિદુન્ન-બવિયિયશરીફ عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلَاةُ وَالسَّلَام سے બાહર કી તરફ

તશરીફ લા રહે હૈં.” અલ્લાહ ﷻ કી કુદરત કે આજ વોહી સબ્જ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْس کے پاس میرا جِک ھو اور वोہ मुझ पर दुरुद شریف نہ پड़े
तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शय्स है. (अल्-ज़िब)

સજ્જ ઇમામે વાલે મેરે ઘર નેકી કી દા'વત દેને આ ગએ ! ઉન કો ઇસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ કી દા'વત દી ગઈ. અબ વોહ અપને ખાનદાન કી ઇસ્લામી બહનોં સમેત બા કાઈદગી કે સાથ હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત ફરમાતી હેં.

હેં સહાબા કે ઝુરમટ મેં બદરુદજા

નૂર હી નૂર હર સૂ મદીને મેં હે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَیْ مُحَمَّدٍ

ઈસ્લામી બહનોં મેં મ-દની ઇન્કિલાબ

ઈસ્લામી બહનો ! દેખા આપ ને ! દા'વતે ઇસ્લામી વાલોં પર સરકારે નામદાર, બિ ઇઝ્ને પરવર્દ ગાર દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, શહ-શાહે અબરાર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કા કિતના બડા કરમ હે !

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ઇસ્લામી ભાઈયોં કે સાથ સાથ ઇસ્લામી બહનોં મેં ભી દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની કામોં કી હર તરફ ધૂમેં હેં. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ

લાખોં લાખ ઇસ્લામી બહનોં ને ભી દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની પૈગામ કો કબૂલ ક્રિયા, ફેશન પરસ્તી સે સરશાર મુઆ-શરે મેં પરવાન ચઢને વાલી બે શુમાર ઇસ્લામી બહનેં ગુનાહોં કે દલદલ સે નિકલ કર ઉમ્મહાતુલ મુઅમિનીન ઔર શહઝાદિયે કૌનૈન બીબી ફાતિમા રَضِیَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُنَّ કી દીવાનિયાં બન ગઈ. ગલે મેં દુપટ્ટા લટકા કર શૉપિંગ સેન્ટરોં ઔર મખ્લૂત તફરીહ ગાહોં મેં ભટકને વાલિયોં, નાઈટ ક્લબોં ઔર સિનેમા ઘરોં કી ઝીનત બનને વાલિયોં કો કરબલા વાલી ઇફફત મઆબ શહઝાદિયોં رَضِیَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُنَّ કી શર્મો હયા કે સદકે વોહ બ-ર-કતેં

કરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરુદે પાક ન પઢે. (૫)

નસીબ હુઈ કે મ-દની બુરકઅ ઉન કે લિબાસ કા જુઝ્વે લા યન્ફક બન ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ મ-દની મુન્નિયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં કો કુરઆને કરીમ હિફઝ વ નાઝિરા કી મુફત તા'લીમ દેને કે લિયે કઈ મદારિસુલ મદીના ઔર આલિમા બનાને કે લિયે મુ-તઅદદ, “જામિઆતુલ મદીના” કાઈમ હેં. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ દા'વતે ઈસ્લામી મેં “હાફિઝાત” ઔર “મ-દનિયા આલિમાત” કી તા'દાદ બઢતી જા રહી હૈ. બહર હાલ ઈસ્લામી ભાઈયોં સે ઈસ્લામી બહનેં કિસી તરહ પીછે નહીં હેં, 1429 સિને હિજરી કે મ-દની માહ જુમાદિલ ઊલા (જૂન 2008) મેં પાકિસ્તાન કે અન્દર હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામોં કી ઈસ્લામી બહનોં કી “મજલિસે મુશા-વરત” કી તરફ સે મિલને વાલી કારકર્દગી કી એક ઝલક મુલા-હઝા હો : ﴿1﴾ ઈસ એક મ-દની માહ મેં મુલક ભર કે અન્દર રોઝાના તકરીબન 24228 ઘર દર્સ હુએ ﴿2﴾ રોઝાના લગને વાલે મદ્ર-સતુલ મદીના (બાલિગાત) કી તા'દાદ લગભગ 3275 ઔર ઈન સે ઈસ્તિફાદા કરને વાલિયોં કી તા'દાદ તકરીબન 34633 ﴿3﴾ હલ્કા/અલાકા સત્હ કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત કી તા'દાદ તકરીબન 3000, ઈન મેં શરીક હોને વાલિયાં લગભગ 136245 એક લાખ છત્તીસ હઝાર દો સો પેંતાલીસ ﴿4﴾ હફતાવાર તરબિયતી હલ્કોં કી તા'દાદ તકરીબન 26052.

મેરી જિસ કદર હેં બહનેં, સભી મ-દની બુરકઅ પહનેં
 ઈન્હેં નેક તુમ બનાના મ-દની મદીને વાલે
 صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيبُ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مُؤَلَّی اللہ تعالیٰ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઝિફરત હે. (મુમ્બા)

﴿2﴾ મૈં ને મ-દની બુરકઅ કૈસે અપનાયા !

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે પહલે મૈં બહુત ઝિયાદા ફેશન એબલ થી, ફોન કે ઝરીએ ગૈર મદ્દોં સે દોસ્તી કરને મેં બડા લુલ્હ આતા, પડોસ કી શાદિયોં મેં રસ્મે મેંહદી વગૈરા કે મૌકઅ પર મુઝે ખાસ તૌર પર બુલાયા જાતા, વહાં મૈં ન સિર્ફ ખુદ રક્સ કરતી બલકે દૂસરી લડકિયોં કો ભી ડાંડિયા રાસ સિખા કર અપને સાથ નચવાતી, લા તા'દાદ ગાને મુઝે ઝબાની યાદ થે, આવાઝ યૂંકે અચ્છી થી ઈસ લિયે મેરી સહેલિયાં મુઝ સે અક્સર ગાના સુનાને કી ફરમાઈશ કિયા કરતી. બદ કિસ્મતી સે ઘર મેં T.V. બહુત દેખા જાતા થા, ઈસ કે બેહૂદા પ્રોગ્રામોં કા મેરી તબાહી મેં બહુત અહમ કિરદાર થા. રબીઉન્નૂર શરીફ કી એક સુહાની શામ થી, નમાઝે મગરિબ કે બા'દ મેરે બડે ભાઈ ઘર આએ તો ઉન કે હાથ મેં મક-ત-બતુલ મદીના કે જારી કર્દા સુન્નતોં ભરે બયાનાત કી તીન કેસિટૈં થીં, ઈન મેં સે એક બયાન કા નામ “કબ્ર કી પહલી રાત” થા ખુશ કિસ્મતી સે યેહ કેસિટ સુનને કી મૈં ને સઆદત હાસિલ કી, કબ્ર કા મરહુલા કિસ કદર કઠિન હૈ, ઈસ કા એહસાસ મુઝે યેહ બયાન સુન કર હુવા. મગર અફ્સોસ ! મેરે દિલ પર ગુનાહોં કી લઝ્ઝત કા ઈસ કદર ગ-લબા થા કે મુઝ મેં કોઈ ખાસ તબ્દીલી ન આઈ. હાં ! ઈતના ફર્ક ઝરૂર પડા કે અબ મુઝે ગુનાહોં કા એહસાસ હોને લગા. કુછ હી દિન બા'દ પડોસ મેં દા'વતે ઈસ્લામી કી ઝિમ્મેદાર ઈસ્લામી

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હે અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હે ઔર કીરાત ઉદુદ પહાડ જિતના હે. (મુબારક)

બહનોં ને બ સિલ્સિલએ “ગ્યારહવીં શરીફ” ઈજતિમાએ ઝિકો ના’ત કા એહતિમામ કિયા. મુઝે ભી શર્કત કી દા’વત દી ગઈ. “કબ્ર કી પહલી રાત” સુન કર મેરા દિલ પહલે હી ચોટ ખા ચુકા થા, ચુનાન્થે મેં ને ઝિન્દગી મેં પહલી બાર ઈજતિમાએ ઝિકો ના’ત મેં જાને કા ઈરાદા કિયા. મગર મેરી હમાકત કે ખૂબ મેકઅપ કર કે જદીદ ફેશન કા લિબાસ પહન કર ઈજતિમાએ મેં ગઈ, એક ઈસ્લામી બહન ને વહાં સુન્નતોં ભરા બયાન ફરમાયા, જિસે સુન કર મેરે દિલ કી દુન્યા ઝેરો ઝબર હો ગઈ. બયાન કે બા’દ જબ મન્કબત “યા ગૌસ બુલાઓ મુઝે બગદાદ બુલાઓ” પઢી ગઈ, ઈસ ને ગોયા ગર્મ લોહે પર હથોડે કા કામ કિયા. યૂં મેં દા’વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શરીફ હોને લગી. મ-દની આકા કી દીવાનિયોં કી સોહબતોં કી બ-ર-કત સે મેરે દિલ મેં ગુનાહોં સે નફરત પૈદા હુઈ, તૌબા કી સઆદત મિલી. ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَیْهِ میں દા’વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર નેકિયોં કી શાહરાહ પર ઐસી ગામઝન હુઈ કે મેં વોહી ફેશન કી પુતલી જો કે પહલે બાહર નિકલતે વક્ત દુપટ્ટા ભી ઠીક તરહ સે નહીં ઓઢતી થી, કુછ હી અર્સે મેં મ-દની બુરકઅ પહનને કી સઆદત પાને લગી. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَیْهِ આજ મેં દા’વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામોં કી ધૂમેં મયાને કે લિયે કોશાં હૂં.

અલ્લાહ કરમ ઐસા કરે તુઝ પે જહાં મેં

ઐ દા’વતે ઈસ્લામી તેરી ધૂમ મચી હો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस نے کیتاબ में मुझ पर दुरुददे पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम
 (उस में रहेगा) फिरश्ते उस के लिये इस्तिस्कार करते रहेंगे. (अ. ५)

﴿3﴾ સરકારે મદીના કા દીદાર નસીબ હો ગયા

પંજાબ (પાકિસ્તાન) કે શહર ગુલઝારે તયબા (સરગોધા) કી મુકીમ ઈસ્લામી બહન કી તહરીર કા ખુલાસા હૈ કે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે પહલે મેરી અ-મલી હાલત ઇન્તિહાઈ અબતર થી. મૉડર્ન સહેલિયોં કી સોહબત કે બાઈસ મૈં ફેશન કી પુતલી ઔર મખ્લૂત તફરીહ ગાહોં કી બેહદ મતવાલી થી, ﷻ ન નમાઝ પઢતી ન હી રોઝે રખતી ઔર બુરકઅ સે તો કોસોં દૂર ભાગતી થી. બસ T.V. ઔર V.C.R હોતા ઔર મૈં. ખુદસર ઇતની થી કે અપને સામને કિસી કી ચલને નહીં દેતી થી. ઉન દિનોં મૈં કૉલેજ મૈં ફર્સ્ટ ઇયર કી તાલિબા થી. એક રોઝ મુઝે કિસી ને મક-ત-બતુલ મદીના કે જારી કર્દા સુન્નતોં ભરે બયાન કી કેસિટ બનામ “વુઝૂ ઔર સાઈન્સ” તોહફે મૈં દી, બયાન મા'લૂમાતી ઔર ખાસા દિલચસ્પ થા. ઈસ બયાન સે મુ-તઅસ્સિર હો કર મૈં ને અલાકે મૈં હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મૈં જાના શુરૂઅ કર દિયા. મ-દની માહોલ કા નૂર મેરી તારીક ઝિન્દગી કો મુનવ્વર કરને લગા. વક્ત ગુઝરને કે સાથ સાથ ﷻ મૈં અપની બુરી આદતોં સે તૌબા કરને મૈં કામ્યાબ હો ગઈ. દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને કી બ-ર-કત સે કુછ હી અર્સે મૈં મ-દની બુરકઅ પહનને લગી. મેરે ઘર વાલે, રિશ્તેદાર ઔર મેરી સહેલિયાં ઈસ હૈરત અંગેઝ તખ્દીલી પર બહુત હૈરાન થે ! ઉન્હેં

કરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ (જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદ પાક પઢા અલ્લાહ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ ઉસ પર દસ રહમતેં ભેજતા હે. (સ))

યેહ સબ ખ્વાબ લગ રહા થા મગર યેહ સો ફી સદી હકીકત થી. અબ મેં અપને ઘર મેં ફેઝાને સુન્નત સે દર્સ દેતી હૂં. દીગર ઈસ્લામી બહનોં કે સાથ મિલ કર મન્દની કામ કરને કી સઆદત સે ભી બહરા મન્દ હોતી હૂં. રોઝાના “ફિકે મદીના” કે ઝરીએ મન્દની ઈન્આમાત કે રિસાલે કે ખાને પુર કર કે હર માહ જમ્અ કરવાના મેરા મા’મૂલ હૈ. એક રોઝ મુઝ પર રબ ફક્કાં કા ઐસા કરમ હુવા કે મેં જિતના ભી શુક કરું કમ કમ ઔર કમ હૈ. હુવા યૂં કે એક રાત મેં સોઈ તો મેરી કિસ્મત અંગડાઈ લે કર જાગ ઉઠી. મેં ને ખ્વાબ મેં દેખા કે દા’વતે ઈસ્લામી કા સુન્નતોં ભરા ઈજતિમાઅ હો રહા હૈ મેં જિસ જગહ બેઠી હૂં વહાં ખિડકી સે ઠન્ડી ઠન્ડી હવા આ રહી હૈ, મેં બે સાપ્તા ખિડકી સે બાહર કી તરફ દેખતી હૂં તો આસ્માન પર બાદલ નઝર આતે હેં. મેં બે ઈખ્તિયાર યેહ સલામ પઢના શુરૂઅ કર દેતી હૂં :

ઐ સબા મુસ્તફા સે કહ દેના

ગમ કે મારે સલામ કહતે હેં

અયાનક મેરે સામને એક હસીનો જમીલ ઔર નૂરાની ચેહરે વાલે બુઝુર્ગ સફેદ લિબાસ મેં મલ્બૂસ સબ્જ સબ્જ ઈમામા શરીફ કા તાજ સરે મુબારક પર સજાએ મુસ્કુરાતે હુએ તશરીફ લે આએ મેં અભી નઝ્ઝારે હી મેં ગુમ થી કે કિસી કી આવાઝ સુનાઈ દી : “યેહ હુઝૂરે અકરમ, નૂરે મુજશ્સમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ” ફિર મેરી આંખ ખુલ ગઈ. મેં અપની સઆદતોં કી ઈસ મે’રાજ પર શિદ્દતે જઝબાત સે રોને લગી. દિલ ચાહતા થા કે આંખેં બન્દ કરું ઔર બાર બાર વોહી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કી રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખૂબ)

મન્ઝર દેખૂં. અબ ભી હર રાત ઈસી ઉમ્મીદ પર દુરુદે પાક પઢતે પઢતે સોતી હું કે કાશ ! મેરે ભાગ દોબારા જાગ ઉઠેં !

ક્યા ખબર આજ કી શબ દીદ કા અરમાં નિકલે

અપની આંખોં કો અકીદત સે બિદાએ રખિયે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿4﴾ સીધા રાસ્તા મિલ ગયા

પંજાબ (પાકિસ્તાન) કી એક ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા ખુલાસા હૈ : હમારા ખાનદાન અકાઈદ કે એ'તિબાર સે મુખ્તલિફ ખાનોં મેં બટા હુવા થા, મૈં શદીદ પરેશાન થી કે ન જાને કૌન સે લોગ સહીહ રાસ્તે પર હૈં ! મૈં અપને રબ ﷻ કી બારગાહ મેં દુઆએ ક્રિયા કરતી કે યા અલ્લાહ ! મુઝે સીધે રાસ્તે પર ચલને કી તૌફીક અતા ફરમા. ﷻ મુઝે સીધા રાસ્તા મિલ ગયા ઓર ઈસ કી સૂરત યું બની, કે એક દિન ચન્દ ઈસ્લામી બહનોં ને મુઝે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી દા'વત પેશ કી, મૈં સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શરીક હુઈ. વહાં એક મુબલ્લિગા ઈસ્લામી બહન ને ફૈઝાને સુન્નત સે દેખ કર બયાન ક્રિયા, બયાન સુન કર મૈં ખોફે ખુદા ﷻ સે કાંપ ઉઠી. રિક્કત અંગેઝ દુઆ, સલાતો સલામ ઓર ઈસ્લામી બહનોં કી અપનાઈચ્ચત ભરી મુલાકાતોં ને મઝીદ બહુત મુ-તઅસ્સિર ક્રિયા. ﷻ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે મઝ્હબે મુહઝ્ઝબ અહલે સુન્નત કી સદાકત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुरंदे पाक न पड़ा तबकीक वोह बट भूत हो गया. (उन्हा)

પર યકીન કી દૌલત કે સાથ સાથ મુઝે નમાઝે પન્જગાના ઔર ર-મઝાનુલ મુબારક કે રોઝોં કી પાબન્દી ભી નસીબ હુઈ. યૂં મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કતોં કો સમેટતી સમેટતી તા દમે તહરીર તહસીલ ઝિમ્માદાર કી હૈસિયત સે ઈસ્લામી બહનોં મેં નેકી કી દા'વત આમ કરને કે લિયે કોશાં હૂં.

ઝાલિમ હૂં જફાકારો સિતમ-ગર હૂં મેં આસી વ ખતાકાર ભી હદ ભર હૂં મેં
યેહ સબ હે મગર પ્યારે તેરી રહમત સે સુન્ની હૂં મુસલ્માન મુકરર હૂં મેં
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿5﴾ મેં ગાને લિખતી થી

પંજાબ (પાકિસ્તાન) કી એક ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે મેં ગાને બાજે સુનને કી બહુત શૌકીન થી. મેરે પાસ ગાનોં કી બહુત સારી કેસિટૅં ઔર કિતાબેં જમ્મ થીં બલ્કે મેં ખુદ ભી ગાને લિખતી થી. ફિલ્મોં ડિરામોં કી ઐસી દીવાની થી કે લગતા થા કે શાયદ ઈન કે બિગૈર (مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ) મેં જી ન સફૂંગી. અફસોસ ! કે નિગાહોં કી હિફાઝત કા બિલ્કુલ ભી ઝેહૂન નહીં થા. અલ્લાહ ﷻ કે કરમ સે બિલ આખિર ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી સે કનારા કશી કી સૂરત બન હી ગઈ, હુવા યૂં કે મેં ને દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત હાસિલ કી. ઉસ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં હોને વાલે બયાન, દુઆ ઔર ઈસ્લામી બહનોં કી ઈન્ફિરાદી કોશિશ કે મ-દની ફૂલોં ને મેરે દિલ મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા કર દિયા. اَلْحَمْدُ لِلَّهِ ﷻ મેં ને અપને ગુનાહોં સે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْسَہِ نِہِ مُوْجِہِ پَر اَکَ بَار دُور دے پَاک پڑا اَدَلّاہُ عَلٰی اِس پَر
 دس رહमतें बेजता है. (مسلم)

તૌબા કી ઔર સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝારને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી
 કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગઈ. તા દમે તહરીર હલ્કા ઝિમ્માદાર
 કી હૈસિયત સે સુન્નતોં કી ખિદમત કી સઆદત હાસિલ કર રહી હું.

કરમ જો આપ કા એ સચ્ચિદે અબરાર હો જાએ

તો હર બદકાર બન્દા દમ મેં નેકકાર હો જાએ

(સામાને બખ્શિશ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿6﴾ કાબિલે રશ્ક મોત

મર્કુલ ઔલિયા (લાહોર) કી એક ઝિમ્મેદાર ઈસ્લામી બહન
 કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે મેરી વાલિદા એક અર્સે સે ગુદોં કે મરઝ મેં
 મુબ્તલા થીં. રબીઉન્નૂર શરીફ કે પુરનૂર મહીને મેં પહલી મરતબા
 હમ માં બેટી દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે અલ્લાહ, અલ્લાહ
 ઔર મરહબા યા મુસ્તફા કી પુરકૈફ સદાઓ સે ગૂંજતે હફતાવાર
 સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શરીક હુએ. શર-ઈ પદા કરને કે લિયે
 મ-દની બુરકઅ પહનને, આયિન્દા ભી સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં
 શર્કત કરને ઔર મજીદ અચ્છી અચ્છી નિયતેં કર કે હમ દોનોં ઘર
 લૌટ આઈ. રાત કે વક્ત અમ્મીજાન કો યકાયક દિલ કા દૌરા પડા,
 સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં ગૂંજને વાલી અલ્લાહ, અલ્લાહ કી મસ્હૂર
 કુન સદાઓ કા નશા ગોયા અભી બાકી થા શાયદ ઈસી લિયે મેરી
 અમ્મીજાન અપની ઝિન્દગી કે આખિરી તકરીબન 25 મિનટ અલ્લાહ,

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (રિવૈય)

અલ્લાહ ﷻ કા વિદ કરતી રહીં ઔર ફિર... ફિર... ઉન કી રહ ક-ફસે ઉન્સુરી સે પરવાઝ કર ગઈ. اَللّٰهُمَّ اِنَّا اَتَيْنَكَ بِحُجَّتٍ. અલ્લાહુ રબબુલ ઇઝ્ઝત મહૂમા કો ગરીકે રહમત કરે ઔર ઉન કો બે હિસાબ મગ્ફિરત સે નવાઝ કર જન્નતુલ ફિરદૌસ મેં અપને મહબૂબ ﷺ કા પડોસ નસીબ ફરમાએ ઔર મુઝ ગુનહગારોં કે સરદાર સગે મદીના غَفَرَهُ الْغَفَّار કે હક મેં ભી યેહ દુઆએ કબૂલ કરે.

اٰمِيْنَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

અફવ ફરમા ખતાએ મેરી ઐ અફ! શૌકો તૌફીક નેકી કી દે મુઝ કો તૂ જારી દિલ કર, કે હર દમ રહે ઝિક્રે હૂ આદતે બદ બદલ ઔર કર નેક ખૂ

અલ્લાહુ અલ્લાહુ અલ્લાહુ અલ્લાહુ

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿7﴾ સફરે મદીના કી સઆદત મિલ ગઈ

પંજાબ (પાકિસ્તાન) કે શહર કહરોઝ પક્કા કી એક ઈસ્લામી બહન (ઉમ્મ તકરીબન 55 સાલ) કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં પાબન્દી સે હાઝિરી સે મહરૂમ થી. સુન્નતોં ભરે બયાનાત મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે ઇજતિમાઆત મેં કબૂલે દુઆ કે વાકિઆત અગર્યે સુન રખે થે મગર મેરા એ'તિકાદ યૂં મઝીદ પુખ્તા હુવા કે મેં 3 સાલ તક સફરે મદીના કે લિયે ફોર્મ જમ્મ કરવાતી રહી લેકિન હાઝિરી કી કોઈ સૂરત ન બન પાઈ. અબ કી બાર ફોર્મ જમ્મ કરવાયા તો મેં ને યૂં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમહારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

દુઆ માંગી : “યા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! મੈં દા’વતે ઇસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં મુસલ્સલ 12 હફતે અવ્વલ તા આખિર શિર્કત કરૂંગી, ઐ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** મુઝે સફરે મદીના કી સઆદત સે નવાઝ દે.” **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** અભી 12 હફતે પૂરે ન હુએ થે કે મુઝ પર બાબે કરમ ખુલ ગયા ઔર મુઝે મદીને કા બુલાવા આ ગયા, મੈં ખુશી ખુશી સફરે મદીના પર રવાના હો ગઈ. હાઝિરિયે મદીના સે વાપસી પર મੈં ને 12 હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં અવ્વલ તા આખિર શિર્કત કી નિયત પર અમલ ભી ક્રિયા. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** તા દમે તહરીર હર હફતે પાબન્દી સે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત પાતી હું.

હમ ગરીબોં કો રૌત પે બુલવાઈયે રાહ તયબા કા ઝાદે સફર ચાહિયે
 صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

❧ 8 ❧ બેટી કી ઇસ્લાહ કા રાઝ

પંજાબ (પાકિસ્તાન) કી એક ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે મેરી બેટી ફિલ્મો, ડિરામોં ઓર બે પર્દગિયોં વગૈરા ગુનાહોં કી આલૂ-દગિયોં મેં અપની ઝિન્દગી કે કીમતી લમ્હોં કો બરબાદ કર રહી થી, મેં ઉસ કી હ-ર-કતોં સે બેહદ પરેશાન થી, બારહા સમજાતી મગર વોહ એક કાન સે સુન કર દૂસરે સે નિકાલ દેતી. **اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى** મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કરતી થી ઓર ઈજતિમાઅ મેં માંગી જાને વાલી દુઆઓં કી કબૂલિયત કે વાકિઆત ભી સુના કરતી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : **وَاللَّهُ تَعَالَى غَلِيظٌ عَلَيْهِ** : ઉસ શાખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૧૭)

થી. યુનાન્હે એક મર્તબા મેં ને દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્ત હોને વાલે ગ્યારહવીં શરીફ કે ઈજતિમાએ ઝિકો ના'ત મેં અપની બેટી કી ઈસ્લાહ કે લિયે ગિડગિડા કર દુઆ માંગી. મેરી ખ્વાહિશ થી કે મેરી બેટી ભી દા'વતે ઈસ્લામી કી મુબલિગા બને. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ** મેરી દુઆ કબૂલ હુઈ ઔર મેરી બેટી કિસી ન કિસી તરહ ઈસ્લામી બહનોં કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાએ મેં શરીફ હોને પર રિઝા મન્દ હો ગઈ. ઉસ ને જબ શિર્કત કી તો ઈતની મુ-તઅસ્સિર હુઈ કે બસ દા'વતે ઈસ્લામી હી કી હો કર રહ ગઈ. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ** તરક્કી કી મન્જિલેં તૈ કરતે કરતે (તા દમે તહરીર) મેરી બેટી હલ્કા ઝિમ્માદાર કી હૈસિયત સે સુન્નતોં કી ખિદમતોં મેં મશ્ગૂલ હૈ.

ગિર પડ કે યહાં પહોંચા મર મર કે ઈસે પાયા

છૂટે ન ઈલાહી અબ સંગે દરે જાનાના

(સામાને બખ્શિશ)

ઈસ્લામી બહનો! દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં રહમતેં કયૂં નાઝિલ ન હોંગી, કે ઈન આશિકાને રસૂલ ઔર આકા કી દીવાનિયોં મેં ન જાને કિતને ઔલિયાએ કિરામ **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى** હોતે ઔર વલિયાત હોતી હોંગી. મેરે આકા આ'લા હઝરત **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 24 સફહા 184 પર ફરમાતે હેં : “જમાઅત મેં બ-ર-કત હૈ ઔર દુઆએ મજમએ મુસ્લિમીન અકરબ બ કબૂલ. (યા'ની મુસલ્માનોં કે મજમએ મેં દુઆ માંગના કબૂલિયત કે કરીબ તર હૈ) ઉ-લમા ફરમાતે હેં : જહાં ચાલીસ મુસલ્માન સાલેહ (યા'ની નેક

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस نے मुझ पर रोझे जुमुआ दो सो बार दुरुहे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (क़ुरआन)

મુસલમાન) જન્મ્ય હોતે હૈં ઉન મેં સે એક વલિયુલ્લાહ ઝરૂર હોતા હૈ.”

(تیسیر شرح جامع صغیر ج ۱ ص ۳۱۲ زیر حدیث ۷۱۴ دارالحدیث، مصر)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

❧ 9 ❧ મ-દની મુન્ના સિહ્દત યાબ હો ગયા

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઝિમ્મેદાર ઇસ્લામી બહન કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે 2005 સિ.ઈ. મેં તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક દા'વતે ઇસ્લામી કે બાબુલ ઇસ્લામ (સિન્ધ) કે સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ (સહરાએ મદીના ટોલ પ્લાઝા સુપર હાઇવે રોડ બાબુલ મદીના કરાચી) મેં આખિરી દિન હોને વાલી ખુસૂસી નિશસ્ત કી ટેલીફોન કે ઝરીએ ઇસ્લામી બહનોં મેં રિલે (RELAY) કી તરકીબ થી. ચુનાચ્ચે હમ અપને અલાકે કી ઇસ્લામી બહનોં મેં ઇસ કી દા'વત આમ કરને મેં મસરૂફ થીં. ઇજતિમાઅ કે આખિરી દિન અલસ્સુબ્હ હમ ચન્દ ઇસ્લામી બહનેં ઘર ઘર જા કર ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કી તરગીબ દિલા રહી થીં ઇસી દૌરાન હમારી મુલાકાત એક નિહાયત દુખ્યારી ઇસ્લામી બહન સે હુઈ, ઉન્હોં ને ગમગીન લહજે મેં કહા : મેરે બચ્ચે કી તબીઅત ખરાબ હૈ, ડૉક્ટરોં ને ઉસ કી રિપોર્ટ દેખ કર કિસી મોહલિક બીમારી કા ખદશા ઝાહિર કિયા હૈ, આપ દુઆ કીજિયેગા કે “અલ્લાહ کَلِّمْ مَے مَے مَے مَے મેરે બેટે કો શિક્ષા અતા ફરમાએ.” હમ ને ઉસ પરેશાન હાલ ઇસ્લામી બહન પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કરતે હુએ સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ કી બ-ર-કતેં સુના કર શિર્કત કી દા'વત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مُؤَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی غَلَبَیْرَ الْاِیْمَانِ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ટુમ પર રહમત ભેજેગા.

(અનહી)

પેશ કી. યુનાન્યે વોહ હાથોં હાથ હમારે સાથ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી આખિરી નિશસ્ત મેં શરીફ હો ગઈ. ઈજતિમાઅ મેં હોને વાલી રિક્કત અંગેઝ દુઆ કે દૌરાન ઉન્હોં ને અપને બેટે કી સિદ્દહત યાબી કી દુઆ માંગી. ચન્દ રોઝ બા'દ વોહ ઈસ્લામી બહન દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં ભી તશરીફ લાઈ ઔર ઈજતિમાઅ કે ઈખ્તિતામ પર ઉન્હોં ને ઝિમ્માદાર ઈસ્લામી બહન કો બતાયા કે اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી ખુસૂસી નિશસ્ત મેં શિર્કત કી મુઝે ઔસી બ-ર-કતેં નસીબ હુઈ કે જબ મેં ને અપને મુન્ને કા દોબારા મેડિકલ ટેસ્ટ કરવાયા તો હૈરત અંગેઝ તૌર પર રિપોર્ટ્સ બિલ્કુલ સહીહ આઈ ઔર અબ મેરા મ-દની મુન્ના મુકમ્મલ તૌર પર સિદ્દહત યાબ હો ચુકા હૈ. મેરે મુન્ને કી અયાનક સિદ્દહત યાબી ને ડૉક્ટરોં કો ભી હૈરત મેં મુબ્તલા કર દિયા હૈ !

વલ્લાહ વોહ સુન લેંગે ફરિયાદ કો પહોંચેંગે

ઈતના ભી તો હો કોઈ જો આહ ! કરે દિલ સે

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب ! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

﴿10﴾ રોઝગાર મિલ ગયા

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઝિમ્મેદાર ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે હમ તવીલ અર્સે સે મઆશી બદહાલી કા શિકાર થે, મેરે બચ્ચોં કે અબ્બૂ કો કભી કભાર કોઈ કામ મિલ જાતા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઘિરત હે. (મુઝ)

વરના અક્સર બે રોઝગાર રહતે. ઈસી પરેશાની કે આલમ મેં મેરી મુલાકાત દા'વતે ઈસ્લામી કી એક મુબલ્લિગા સે હુઈ, મેં ને ઉન્હેં અપને હાલાત બતા કર દુઆ કે લિયે કહા તો ઉન્હોં ને નિહાયત શફકત સે દિલાસા દિયા ઔર મુઝ પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતે હુએ દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે સુન્નતોં ભરે હફતાવાર ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી દા'વત પેશ કી ઔર મેરા કુછ ઈસ તરહ ઝેહન બનાયા કે اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી ખૂબ ખૂબ બહારેં હેં, જહાં કસીર ઈસ્લામી બહનોં કો તૌબા કી તૌફીક મિલી ઔર વોહ ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી છોડ કર નેક બન ગઈ વહીં બા'ઝ અવકાત રબ્બે કાએનાત کَرَّمَ کی ઈનાયાત સે ઈમાન અફરોઝ કરિશમાત કા ભી ઝુહૂર હોતા હૈ મ-સલન મરીઝોં કો શિફા મિલી, બે ઔલાદોં કો ઔલાદ નસીબ હુઈ, આસેબ ઝદા કો ખલાસી મિલી, વગૈરહા. ઉન કી “ઈન્ફિરાદી કોશિશ” કે દિલ મોહ લેને વાલે અન્દાઝ ને મુઝે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શરીક હોને પર મજબૂર કર દિયા. યુનાન્યે મેં સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શરીક હુઈ ઔર ઈજ્તિતામ પર હોને વાલી રિક્કત અંગેઝ દુઆ કે દૌરાન મેં ને યેહ ભી દુઆ માંગી કે યા અલ્લાહ کَرَّمَ ! ઈસ ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે હમારે રોઝગાર કે મસ્અલે કો હલ ફરમા દે. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ અભી ચન્દ હી રોઝ ગુઝરે થે કે અલ્લાહુ ગફફાર کَرَّمَ ને મેરે બચ્ચોં કે અબ્બૂ કો બેહતરીન સિલ્સિલએ રોઝગાર અતા ફરમા દિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ ઈસ તરહ દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં

કરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبارت)

ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે હમારી બદહાલી ખુશહાલી મેં તબ્દીલ હો ગઈ.

દો આલમ મેં બટતા હૈ સ-દકા યહાં કા

હમીં ઈક નહીં રેઝા ખ્વારે મદીના

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿11﴾ સચ્ચી નિયત કી બ-ર-કત

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઝિમ્મેદાર ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે દા'વતે ઈસ્લામી કે બૈનલ અક્વામી તીન રોઝા સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી આમદ આમદ થી. આખિરી દિન કી ખુસીસી નિશસ્ત કા બયાન, ઝિક્ર વ દુઆ ઓર સલાતો સલામ બ ઝરીઅએ ટેલીફોન ઈસ્લામી બહનોં કે બા પદા ઈજતિમાઆત મેં ભી રિલે કિયા જાતા હૈ. યુનાન્યે હમારે અલાકે કી ઈસ્લામી બહનોં ને ઘર ઘર જા કર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી દા'વત કો આમ કરના શુરૂઅ કર દિયા, ઉન ઈસ્લામી બહનોં મેં મહૂમા ઝાહિદા અત્તારિય્યા ભી શામિલ થીં, ઉન કા જઝબા કાબિલે દીદ થા, વોહ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી આખિરી નિશસ્ત મેં શિર્કત કે લિયે ઈસ્લામી બહનોં પર ભરપૂર ઈન્ફિરાદી કોશિશ ઓર ઉન્હેં ઈજતિમાઅ ગાહ મેં લે જાને કે ઇન્તિઝામાત મેં મસરૂફ દિખાઈ દેતી થીં. સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ સે એક હફતા કબ્લ ઈતવાર કે દિન અચાનક ઉન કી તબીઅત ખરાબ હો ગઈ ઓર ઉન્હેં અસ્પતાલ મેં લે જાયા ગયા જહાં હાલત દેખતે હુએ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर एक बार दुर्रुदे पाक पढ़ा अल्लाह उस पर दस रહमतें बेजता है. (مسلم)

ઉનહેં ફૌરન દાખિલ કર લિયા ગયા. તીન રોઝ બિસ્તરે અલાલત પર રહને કે બા'દ વોહ મંગલ કે રોઝ ઈસ દુન્યાએ ફાની સે ફૂય ફરમા ગઈ, إِنَّ اللَّهَ وَإِلَّا إِلَٰهٌ يُّدْرِكُ الْغُيُوبَ ઇતવાર કે રોઝ સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ કી આખિરી નિશસ્ત મેં ઉન કે અલાકે કી કસીર ઈસ્લામી બહનોં ને શિર્કત કી. અયાનક એક ઈસ્લામી બહન ને યેહ ઈમાન અફરોઝ મન્ઝર દેખા કે ચન્દ રોઝ કબ્લ ઇન્તિકાલ કર જાને વાલી દા'વતે ઈસ્લામી કી મુબલ્લિગા ઝાહિદા અત્તારિયા મહૂમા ભી સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શરીક હેં. અલ્લાહુ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત ેઝ્ઝલ્ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી મફિરત હો.

اٰمِيْنَ بِحَا۟جَةِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

આપ મહબૂબ હેં અલ્લાહ કે એસે મહબૂબ

હર મુહિબ આપ કા મહબૂબ ખુદા હોતા હે

(સામાને બખ્શિશ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰی مُحَمَّد

﴿12﴾ ઔલાદ મિલી, પાઉં કા દર્દ મિટા

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઈસ્લામી બહન કે તહરીરી બયાન કા ખુલાસા હે કે مَعَادُ اللّٰهِ ેઝ્ઝલ્ મેં નિત નએ ફેશન કી શૌકીન ઔર નમાઝેં કઝા કર દેને કી આદી થી. હમારી ખુશ બખ્તી, કે મેરી એક બેટી દા'વતે ઈસ્લામી કે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગઈ. વોહ મુઝે ભી ઇન્ફિરાદી કોશિશ કે ઝરીએ સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ કી દા'વતે દેતી રહતી થી લેકિન મેં ઉસ કી બાત કો નઝર

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્કી)

અન્દાઝ કર દિયા કરતી થી. એક મરતબા હરબે મા'મૂલ મેરી બેટી ને મુઝ પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કી ઔર મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કી એક બ-ર-કત યેહ ભી બતાઈ કે **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ** દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈજતિમાઆત મેં શરીક હોને વાલિયોં કી દુઆઓં કી કબૂલિયત કે કઈ વાકિઆત હેં, લિહાઝા આપ ભી ઈજતિમાઆત મેં શરીક હોં ઔર ભાઈ કે લિયે દુઆ કીજિયે. બાત યેહ થી કે મેરે બેટે કી શાદી કો 4 સાલ કા અર્સા ગુઝર ચુકા થા મગર વોહ ઔલાદ કી ને'મત સે મહરૂમ થા. યુનાન્યે મેં ને અપની બેટી કી તરગીબ પર યેહ નિયત કી કે **اِنْ شَاءَ اللهُ** મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કરૂંગી ઔર અપને બેટે કે લિયે ઔલાદ કી દુઆ માંગૂંગી. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ** મેં ને સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં પાબન્દી સે શિર્કત કરના શુરૂઅ કર દી. વહાં મેં અપને બેટે કે લિયે ભી દુઆ કિયા કરતી. કુછ હી અર્સે મેં અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને મેરે બેટે કો ઔલાદ કી ને'મત સે માલામાલ ફરમા દિયા. સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કી એક ઔર બ-ર-કત યેહ ભી મિલી કે તકરીબન 3 સાલ સે મેરે પાઉં મેં જો શદીદ તક્લીફ રહતી થી **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ** મુઝે ઉસ સે ભી નજાત મિલ ગઈ.

માંગેંગે માંગે જાએંગે મુંહ માંગી પાએંગે

સરકાર મેં ન “લા” હે ન હાજત “અગર” કી હે

(હદાઈકે બખ્શિશ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुइदे पाक न पड़ा तउकीक वोउ बढे भुत्त हो गया. (उंउः)

﴿13﴾ मेरे मसाएल हल हो गये

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક મુઅમ્મર ઈસ્લામી બહન કા હક્કિયા બયાન કુછ ઈસ તરહ હૈ કે મૈં મુખ્તલિફ ઘરેલૂ મસાઈલ મેં ગિરિફતાર થી. હમ કિરાએ કે મકાન મેં રહતે થે, મગર આમદની કમ હોને કી વજહ સે કિરાયા ભી વક્ત પર ન દે પાતે. બચ્ચિયાં ભી જવાન હો રહી થીં, ઉન કી શાદિયોં કી ફિક અલગ ખાએ જા રહી થી. એક રોઝ કિસી ઈસ્લામી બહન સે મેરી મુલાકાત હુઈ, ઉન્હોં ને મેરી ગમ ખ્વારી કી ઔર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતે હુએ દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં પાબન્દી કે સાથ શિર્કત કી નિયત કરવાઈ ઔર વહાં આ કર અપને મસાઈલ કે લિયે દુઆ કરને કી ભી તરગીબ દી. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَیْهِ میں હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત હાસિલ કરને લગી. મૈં વહાં અપને મસાઈલ કે હલ કે લિયે અલ્લાહ ﷻ કી બારગાહ મેં દુઆ ભી કિયા કરતી. કુછ હી અર્સા ગુઝરા થા કે અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ﷻ કે કરમ સે મેરે બચ્ચોં કે અબ્બૂ કો અચ્છી મુલા-ઝમત મિલ ગઈ ઔર કરમ બાલાએ કરમ યેહ હુવા કે કુછ હી અર્સે મેં હમ ને કિરાએ કા ઘર છોડ કર અપના ઝાતી મકાન ભી ખરીદ લિયા. અલ્લાહુ મજીબ ﷻ ને અપને હબીબે લબીબ ﷺ કે સદકે, સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે બચ્ચિયોં કી શાદિયોં કે ફરીઝે સે ઓહદા બર-આ હોને કી તાકત ભી ઈનાયત ફરમા દી. ઈસ તરહ દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِلْسِ كَيْه پَاس مِیْرَا لَیْكُ لُؤ اُؤِیْر وَوَلُح مُؤُؤ پَر دُؤُؤ شَرِیْكُ ن پَدِے
 تُو وَوَلُح وَوِیْؤِؤ مِیْنِ سِیْ كَنْؤُؤسُ تَرْوِیْنُ شَؤُؤسُ هِیْ. (زَیْبِیْ)

કરતે હુએ મેરે ભાઈજાન કો ભી દા'વતે ઈસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી ન સિર્ફ દા'વત દી બલકે અપને સાથ લે જાના શુરૂઅ કર દિયા. ભાઈજાન સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ સે વાપસી પર ઈજતિમાઅ કી રૂદાદ સુનાતે જિન મેં સચ્ચિદી આ'લા હઝરત عَلَيْهِ رَحْمَةُ رَبِّ الْعَرْتُ કા ઝિકે ખૈર સુનને કો મિલતા જિસ કી વજહ સે મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે અપનાઈયત સી મહસૂસ હોને લગી. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ઈસી અપનાઈયત કી સોચ ને મુઝે પહલી બાર 1985 સિ.ઈ. કે સાલાના સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી ખુસૂસી નિશસ્ત મેં શિર્કત પર ઉભારા. યુનાન્યે મેં ભી ઈસ્લામી બહનોં કે સાથ ઈજતિમાઅ મેં શરીક હુઈ જહાં હમ ને પર્દે મેં રહ કર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં હોને વાલા બયાન સુના ઔર રિક્કત અંગેઝ દુઆ માંગી. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ઈસી ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે મુઝે ગુનાહોં સે તૌબા કરને કી સઆદત નસીબ હુઈ, ફિકે આખિરત મિલી. જિસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે મેં ને મ-દની ઈન્આમાત પર અમલ કરના શુરૂઅ કર દિયા. મ-દની ઈન્આમાત કી બ-ર-કત સે اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ મુઝે ચલ મદીના કી સઆદત ભી નસીબ હો ગઈ.¹

ચલ મદીના વોહી હો સકે જિસ કા દિલ ઘર મેં રહ કર ભી અકસર મદીને મેં હેં

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

ادینہ

1 : અમીરે અહલે સુન્નત دَامَتْ بَرَکَاتُهُمْ الْعَالِیَہ કે કાફિલે કે સાથ હજ વ ઝિયારતે મદીના સે મુશરફ હોના દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં “ચલ મદીના” કી સઆદત પાના કહલાતા હે. મજલિસે મક-ત-બતુલ મદીના

હૈદરઆબાદ (બાબુલ ઇસ્લામ સિન્ધ) કે એક ઇસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : ગાલિબન 1998 સિ.ઈ. કા વાકિઆ હૈ, મેરી અહ્લિયા ઉમ્મીદ સે થીં, દિન ભી “પૂરે” હો ગએ થે. ડૉક્ટર કા કહના થા કે શાયદ ઑપરેશન કરના પડેગા. તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, દા’વતે ઇસ્લામી કા બૈનલ અક્વામી ત્રીન રોઝા સુન્નતોં ભરા ઇજતિમાઅ (સહરાએ મદીના મુલતાન) કરીબ થા. ઇજતિમાઅ કે બા’દ સુન્નતોં કી તરબિયત કે 30 દિન કે મ-દની કાફિલે મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સફર કી મેરી નિયત થી. ઇજતિમાઅ કે લિયે રવાનગી કે વક્ત, સામાને કાફિલા સાથ લે કર અસ્પતાલ પહોંચા, ચૂંકે ખાનદાન કે દીગર અફરાદ તઆવુન કે લિયે મૌજૂદ થે, અહ્લિયએ મોહ-ત-રમા ને અશકબાર આંખોં સે મુઝે સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ (મુલતાન) કે લિયે અલ વદાઅ કિયા.

મેરા ઝેહન યેહ બના હુવા થા કે અબ તો મુઝે બૈનલ અકવામી સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ ઓર ફિર વહાં સે 30 દિન કે મ-દની કાફિલે મેં ઝરૂર સફર કરના હૈ કે કાશ ! ઇસ કી બ-ર-કત સે આફિયત કે સાથ વિલાદત હો જાએ. મુઝ ગરીબ કે પાસ તો ઑપરેશન કે અપ્રાજત ભી નહીં થે ! બહર હાલ મેં મદીનતુલ ઓલિયા મુલતાન શરીફ હાઝિર હો ગયા. સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં ગિડગિડા કર ખૂબ દુઆએ માંગીં. ઇજતિમાઅ કી ઇખ્તિતામી રિક્કત અંગેઝ દુઆ કે બા'દ મેં ને ઘર પર ફોન કિયા તો મેરી અમ્મીજાન ને ફરમાયા :

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહોં કે લિયે મઝિરત હે. (મુઝ)

મુબારક હો ! ગુઝશતા રાત રબ્બે કાએનાત ﷺ ને બિગૈર ઑપરેશન કે તુમહેં ચાંદ સી મ-દની મુન્ની અતા ફરમાઈ હે. મેં ને ખુશી સે ઝૂમતે હુએ અઝ કી : અમ્મીજાન ! મેરે લિયે ક્યા હુકમ હે ? આ જાઊં યા 30 દિન કે લિયે મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર બનૂ ? અમ્મીજાન ને ફરમાયા, “બેટા ! બે ફિક હો કર મ-દની કાફિલે મેં સફર કરો.”

અપની મ-દની મુન્ની કી ઝિયારત કી હસરત દિલ મેં દબાએ મેં 30 દિન કે મ-દની કાફિલે મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ રવાના હો ગયા. ﷺ મ-દની કાફિલે મેં સફર કી નિયત કી બ-ર-કત સે મેરી મુશ્કિલ આસાન હો ગઈ થી મ-દની કાફિલોં કી બહારોં કી બ-ર-કત કે સબબ ઘર વાલોં કા બહુત ઝબર દસ્ત મ-દની ઝેહન બન ગયા, હત્તા કે મેરે બચ્ચોં કી અમ્મી કા કહના હે, જબ આપ મ-દની કાફિલે કે મુસાફિર હોતે હેં મેં બચ્ચોં સમેત અપને આપ કો મહફૂઝ તસવ્વુર કરતી હું.

ઝયગી આસાન હો, ખૂબ ફૈઝાન હો ગમ કે સાએ ઢલેં, કાફિલે મેં ચલો
બીવી બચ્ચે સભી, ખૂબ પાએ ખુશી બૈરિયત સે રહેં, કાફિલે મેં ચલો
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

﴿16﴾ ઘર વાલોં પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કીજિયે

ઈસ્લામી બહનો ! યેહ મ-દની બહાર અપને અન્દર ઈસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં સભી કે લિયે રહમત કે મહકતે મ-દની ફૂલ લિયે હુએ હે, ઈસ્લામી બહનોં કો ચાહિયે કે વોહ અપને બચ્ચોં, ઉન કે અબ્બૂ, અપને વાલિદ સાહિબ, ભાઈયોં, વગૈરા મહારિમ પર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ﷻ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મૈઝાઝ)

ખૂબ ઈન્કિરાદી કોશિશ કરેં, ઇતની કરેં ઇતની કરેં ઓર ઇતની કરેં કે વોહ સબ કે સબ પકડે નમાઝી, સુન્નતોં કે આદી, હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ કે પાબન્દ, મ-દની ઇન્આમાત કે આમિલ, હર માહ ત્રીન દિન કે મ-દની કાફિલોં કે મુસાફિર ઓર દા'વતે ઇસ્લામી કે બા અમલ મુબલ્લિગ બન જાએ. ઇસ તરહ ﷻ આપ કે લિયે સવાબ કા અમ્બાર લગ જાએગા. સુન્નતેં સિખાને ઓર નેકિયોં કી તરગીબ દિલાને કા અઝીમુશ્શાન સવાબ કમાને કે લિયે કયા હી અચ્છા હોતા કે આપ ફૈઝાને સુન્નત જિલ્દ અવ્વલ સે “ઘર દર્સ” શુરુઅ કર દેતીં ! આપ કી તરગીબ વ તહરીસ કે લિયે ચાર અહાદીસે મુબા-રકા પેશ કી જાતી હૈં :

ચાર ફરામીને મુસ્તફા ﷻ

﴿1﴾ નેકી કી રાહ દિખાને વાલા નેકી કરને વાલે કી તરહ હૈ. ¹ ﴿2﴾ અગર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે ઝરીએ કિસી એક શખ્સ કો હિદાયત અતા ફરમાએ તો યેહ તુમ્હારે લિયે ઇસ સે અચ્છા હૈ કે તુમ્હારે પાસ સુર્ખ ઊંટ હો. ² ﴿3﴾ બેશક અલ્લાહ તઆલા, ઓસ કે ફિરિશ્તે, આસ્માન ઓર ઝમીન કી મખ્લૂક યહાં તક કે ચ્યૂંટિયાં અપને સૂરાખોં મેં ઓર મછલિયાં (પાની મેં) લોગોં કો નેકી સિખાને વાલે પર “સલાત” ભેજતે હૈ. ³ મુફ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ ચાર ખાન ﷻ ફરમાતે હૈં : અલ્લાહ ﷻ કી

——————
—دينه

(1) سُئِنُ التِّرْمِذِيِّ ج ٤ ص ٣٠٥ حديث ٢٦٧٩ (2) صَحِيح مُسْلِم ص ١٣١١ حديث ٤٠٦٦

(3) سُئِنُ التِّرْمِذِيِّ ج ٤ ص ٣١٤ حديث ٢٦٩٤

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ: جِس نے کِتاب میں مُوڑ پَر دُرُودِ پاڪ لِખا تو جَب تک مَرا نام اُس مَں رَہےگا کِریشتہ اُس کَے لِیے اِستِغفار کَرتے رَہَئے. (اِبْرٰہ)

“સલાત” સે ઉસ કી ખાસ રહમત ઓર મખ્લૂક કી “સલાત” સે ખુસૂસી દુઆએ રહમત મુરાદ હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 200)

﴿4﴾ બેહતરીન સ-દકા યેહ હૈ કે મુસલ્માન આદમી ઇલ્મ હાસિલ કરે ફિર અપને મુસલ્માન ભાઈ કો સિખાએ.¹

﴿17﴾ બેટા સિદ્દહત યાબ હો ગયા

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઇસ્લામી બહન કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે દા'વતે ઇસ્લામી કી કુછ ઇસ્લામી બહનેં નેકી કી દા'વત દેને કે લિયે હમારે ઘર આયા કરતીં, વોહ મુઝ પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કરતે હુએ ઇસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ ઓર અલાકાઈ દૌરા બરાએ નેકી કી દા'વત મેં શિકત કી દા'વત પેશ કરતીં મગર મેં સુસ્તી કે બાઈસ ઇસ સઆદત સે મહરૂમ રહતી. એક દિન અયાનક મેરે બેટે કી તબીઅત ખરાબ હો ગઈ, ડૉક્ટર કો દિખાયા તો ઉસ ને અન્દેશા ઝાહિર કિયા કે શાયદ અબ યેહ બચ્યા ઉમ્ર ભર ટાંગોં કે સહારે ચલ ન સકે, નીઝ ઇસ કા દીમાગી તવાજુન ભી ઠીક નહીં રહા. યેહ સુન કર મેરે પાઉં તલે સે ઝમીન નિકલ ગઈ ! હર માં કી તરહ મુઝે ભી અપને બેટે સે બહુત મહબ્બત થી, ઇસ સદમે ને મુઝે નીમ જાન કર દિયા. કુછ દિન ઇસી હાલત મેં ગુઝર ગએ. એક દિન ફિર વોહી ઇસ્લામી બહનેં નેકી કી દા'વત કે લિયે આઈ. ઉન્હોં ને મેરે ચહરે પર પરેશાની કે આસાર દેખે તો ગમ ખ્વારી કરતે હુએ પૂછા : “ખૈરિયત તો હૈ આપ પરેશાન દિખાઈ દે રહી હેં ?” મેં ને ઉન્હેં સારા માજરા કહ સુનાયા તો ઉન્હોં ને મુઝે બહુત હૌસલા દિયા ઓર કહા કે

—دينه

(1) سُنَّتِ ابْنِ مَاجَه ج ۱ ص ۱۰۸ حدیث ۲۴۳

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर एक बार दुर्रदे पाक पढा अल्लाह उस पर दस रહमतें बेजता है. (म.)

આપ દા'વતે ઈસ્લામી કે 12 હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં પાબન્દી સે શિર્કત કીજિયે ઔર વહાં પર અપને બચ્ચે કે લિયે દુઆ ભી માંગિયે, اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ આપ કા બેટા સિહ્હત યાબ હો જાએગા. યુનાન્થે મેં ને 12 ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કી પુખ્તા નિયત કર લી. જબ મેં પહલી મર્તબા સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શરીક હુઈ ઔર જબ વહાં રિક્કત અંગેઝ દુઆ હુઈ તો મેં ને ભી અપને રબ્બે દાવર ેઝુલ્લુલ્લેહી સે અપને લખ્તે જિગર કી સિહ્હત યાબી કી ગિડગિડા કર દુઆ માંગી. ઈજતિમાઆત કે બા'દ જબ ઘર વાપસ આઈ તો મુઝે અપને બેટે કી તબીઅત પહલે સે બેહતર દિખાઈ દી. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ વક્ત ગુઝરને કે સાથ સાથ મેરા બેટા મુકમ્મલ તૌર પર સિહ્હત યાબ હો ગયા. યું ડૉક્ટરોં કે અન્દેશે ગલત સાબિત હુએ ઔર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે મેરા બેટા ચલને ફિરને ભી લગા. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ તા દમે તહરીર હમારા સારા ઘરાના દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર જન્નત કી તય્યારી મેં મસરૂફ હૈ.

મેરે ગૌસ કા વસીલા રહે શાદ સબ કબીલા

ઈન્હેં ખુલ્હ મેં બસાના મ-દની મદીને વાલે

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب ! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَی مُحَمَّد

ઈસ્લામી બહનો ! દેખા આપ ને ! સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત કી બ-ર-કત સે કિસ તરહ મન કી મુરાદેં બર આતી હેં ! ઉમ્મીદોં કી સૂખી ખેતિયાં હરી હો જાતી હેં, દિલોં કી પઝમુદા કલિયાં ખિલ ઉઠતી હેં ઔર ખાનમાં બરબાદોં કી ખુશિયાં લૌટ આતી હેં.

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શખ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

મગર યેહ ઝેહન મેં રહે કે ઝરૂરી નહીં હર એક કી દિલી મુરાદ લાઝિમી હી પૂરી હો. બારહા એસા હોતા હૈ કે બન્દા જો તલબ કરતા હૈ વોહ ઉસ કે હક મેં બેહતર નહીં હોતા ઔર ઉસ કા સુવાલ પૂરા નહીં કિયા જાતા. ઉસ કી મુંહ માંગી મુરાદ ન મિલના હી ઉસ કે લિયે ઇન્આમ હોતા હૈ. મ-સલન યેહી, કે વોહ ઔલાદે નરીના માંગતા હૈ મગર ઉસ કો મ-દની મુન્નિયોં સે નવાઝા જાતા હૈ ઔર યેહી ઉસ કે હક મેં બેહતર ભી હોતા હૈ. યુનાન્થે પારહ દૂસરા સૂ-રતુલ બ-કરહ કી આયત નમ્બર 216 મેં રબ્બુલ ઇબાદ عَزَّوَجَلَّ કા ઇશાદિ હકીકત બુન્યાદ હૈ :

عَسَىٰ أَنْ تَجْبُوا شَيْئًا
وَهُوَ شَرْكُكُمْ ط
(۲۱۶ البقرة)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઇમાન : કરીબ હૈ કે કોઈ બાત તુમ્હેં પસન્દ આએ ઔર વોહ તુમ્હારે હક મેં બુરી હો.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿18﴾ ઇસી માહોલ ને અદના કો આ'લા કર દિયા દેખો !

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઇસ્લામી બહન કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે વાલિદૈન કે બેહદ ઇસરાર પર મેં ને કુરઆને પાક હિફઝ કરને કી સઆદત તો હાસિલ કર લી થી મગર બા'દ મેં ઇસ કો દોહરાના છોડ દિયા થા જિસ કી વજહ સે વાલિદૈન કો સખ્ત તશ્વીશ થી. ઇતની અઝીમ સઆદત હાસિલ કર લેને કે બા વુજૂદ અફ્સોસ ! મેરી અ-મલી કેફિયત યેહ થી કે મેં નમાઝોં કી પાબન્દી સે ગાફિલ થી. નિત નએ ફેશન અપનાને ઔર ફિલ્મી ગાને સુનને કી તો ઇતની

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुर्इदे पाक न पड़ा तबकीक वोह बढ भूत हो गया. (हज़र)

શૌકીન થી કે હેડફોન લગા કર બા'ઝ અવકાત તો સારી સારી રાત ગાને સુનને મેં બરબાદ કર દેતી ! T.V. કી તબાહ કારિયોં ને મુઝે બહુત બુરી તરહ અપની લપેટ મેં લિયા હુવા થા, યુનાન્યે મેં ફિલ્મેં ડિરામે દેખને કી ખૂબ હી રસિયા થી, બિલ ખુસૂસ એક ગુલૂકાર કે ગાનોં કી તો ઈસ કદર દીવાની થી કે મેરી સહેલિયાં મઝાકન કહા કરતી થીં કે યેહ તો મરતે વક્ત ભી ઉસી ગુલૂકાર કો યાદ કરતે હુએ દમ તોડેગી ! સદ કરોડ અફસોસ, કે અગર મેં ઉસ ગુલૂકાર કા કોઈ શો (પ્રોગ્રામ) ન દેખ પાતી તો રો રો કર બુરા હાલ કર લેતી યહાં તક કે ખાના ભી છૂટ જાતા ! અલ ગરઝ મેરે સુબ્હો શામ યૂંહી ગુનાહોં મેં બસર હો રહે થે. મેરી મુમાની દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કિયા કરતી થીં. વોહ મુઝે ભી ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી દા'વત દેતીં મગર મેં ટાલ દેતી. ઉન કી મુસલ્સલ ઈન્ફિરાદી કોશિશ કે નતીજે મેં બિલ આખિર મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત હાસિલ હો હી ગઈ, ઈજતિમાઅ મેં હોને વાલે સુન્નતોં ભરે બયાન, ઝિક્રુલ્લાહ ﷻ ઔર રિક્કત અંગેઝ દુઆ ને મુઝ પર બહુત ગહરા અસર ડાલા. એક હલ્કા ઝિમ્માદાર ઈસ્લામી બહન મુઝ પર બડી શફકત ફરમાતીં ઔર મુઝે ઘર સે બુલા કર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કરવાતીં. ઉન કી મુસલ્સલ શફકતોં કે સબબ મેરી ઈસ્લાહ કા સામાન હોને લગા હત્તા કે ફિલ્મેં ડિરામે દેખને, ગાને બાજે સુનને ઔર દીગર ગુનાહોં સે મેં ને તૌબા કર લી. મક-ત-બતુલ મદીના કે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جِس نے مُوڙ ۛر اِڪ ٻار دُڙدِ ۛاڪ ۛڊا اَللّٰا ۛوُجَل اِڪ ۛس ۛر
 ۛس رۛمۛتۛ ۛۛۛتا ۛۛ. (ۛم)

જારી કર્દા સુન્નતોં ભરે બયાનાત કી કેસિટૅં સુનતી તો ખૌફે ખુદા સે
 લરઝ કર રહ જાતી કે અગર યૂંહી ગુનાહ કરતે કરતે મુઝે મૌત આ
 ગઈ તો મેરા કયા બનેગા ! ઈસી તરહ મક-ત-બતુલ મદીના સે
 શાએઅ હોને વાલી કુતુબ વ રસાઈલ પઢ કર મુઝ મેં એહસાસે ઝિમ્મેદારી
 પૈદા હુવા ઔર મૈં ભી ઈસ્લામી બહનોં કે સાથ મિલ કર નેકી કી
 દા'વત આમ કરને મેં મસરૂફ હો ગઈ. ઝિમ્મેદાર ઈસ્લામી બહન મુઝે
 જો ભી ઝિમ્મેદારી દેતીં મૈં બ હુસ્નો ખૂબી નિભાને કી કોશિશ કરતી.
 યૂં દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની કામ કરતે કરતે اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ તા દમે
 તહરીર અલાકાઈ મુશા-વરત કી ખાદિમા (ઝિમ્માદાર) કી હૈસિયત
 સે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામ કો બઢાને મેં કોશાં હૂં. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ
 મુફિતયે દા'વતે ઈસ્લામી હાફિઝ મુહમ્મદ ફારૂક અલ અત્તારી અલ
 મ-દની عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْغَنِيِّ, કે જિન કે અહદે તાલિબે ઈલ્મી કા વાકિઆ હૈ
 કે આપ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَيْهِ કુરઆને પાક કી કુલ સાત મન્જિલોં મેં સે રોઝાના
 એક મન્જિલ તિલાવત ફરમાયા કરતે થે મૈં ભી ઉન કી પૈરવી મેં
 રોઝાના એક મન્જિલ કી દોહરાઈ કર કે હર સાત દિન મેં એક બાર
 ખત્મે કુરઆન કી સઆદત હાસિલ કર રહી હૂં. ઈલાહી ઈસ્તિકામત
 દે.

اٰمِيْنَ بِجَاۗءِ النَّبِيِّ الْاٰمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

ઈસ્તિકામત દીન પર યા મુસ્તફા કર દો અતા

બહરે ખબ્બાબો બિલાલો આલે યાસિર યા નબી

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيَّ مُحَمَّد

દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની માહોલ કિતના પ્યારા પ્યારા હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مُؤَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی غَلَبَیْرَ الْاِیْمِ وَسَلَمَ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (ابن ماجہ)

ઈસ કે દામન મેં આ કર મુઆ-શરે કે ન જાને કિતને હી બિગડે હુએ અફરાદ બા કિરદાર બન કર સુન્નતોં ભરી બા ઈઝ્ઝત ઝિન્દગી ગુઝારને લગે નીઝ ઈસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત કી બહારેં ભી આપ કે સામને હૈં. જિસ તરહ ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે બા'ઝોં કી દુન્યવી મુસીબત રુખ્સત હો જાતી હૈ. ﷺ ઈસી તરહ તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, સરાપા રહમત, શફીએ ઉમ્મત ﷺ કી શફાઅત સે મા'સિયત કી શામત કે સબબ આને વાલી આબિરત કી આફત ભી રાહત મેં ઢલ જાએગી.

ટૂટ જાએંગે ગુનહગારોં કે ફોરન કેદો બન્દ

હશર કો ખુલ જાએગી તાકત રસૂલુલ્લાહ કી

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

﴿19﴾ મેં પેન્ટ શર્ટ પહનતી થી

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઈસ્લામી બહન કા બયાન કુછ યૂં હૈ કે મેં મગરિબી તહઝીબ કી જુનૂન કી હદ તક દિલદાદા થી હત્તા કે લડકોં કી તરહ પેન્ટ શર્ટ પહના કરતી, ના મહરમ મદોં કે સાથ બિલા ઝિજક ગુફત-ગૂ કરતી ઔર બદ તમીઝ કિસ્મ કે દોસ્તોં કી સોહબત મેં રહા કરતી થી. મેરે વાલિદ સાહિબ હોટલ ચલાતે થે, મેં ઈતની બેબાક થી કે વાલિદ સાહિબ કે મન્અ કરને કે બા વુજૂદ હોટલ કે કાઉન્ટર પર બૈઠ જાયા કરતી થી ! મેં એક સ્કૂલ મેં પઢતી થી, અલ્લાહ કી શાન, કે અયાનક મેરે દિલ મેં દીની મદ્રસે મેં પઢને કા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરૂદ પઢો કે તુમ્હારા દુરૂદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (ખૂબ)

શૌક પૈદા હુવા ! મૈં ને જબ વાલિદ સાહિબ સે ઈસ કા ઈઝહાર કિયા તો ઉન્હોં ને મૌકઅ ગનીમત જાના ઔર મુઝે હાથોં હાથ દા'વતે ઈસ્લામી કે મદ્ર-સતુલ મદીના (લિલ બનાત) મેં દાખિલ કરવા દિયા. મૈં ને વહાં કુરઆને પાક પઢના શુરૂઆ કર દિયા. ચન્દ દિન બા'દ હમારી મુઅલ્લિમા ને હમેં સહરાએ મદીના, મદીનતુલ ઔલિયા મુલતાન શરીફ મેં હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે સાલાના બૈનલ અક્વામી સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કે બારે મેં બતાયા ઔર ઘર ઘર જા કર નેકી કી દા'વત કે ઝરીએ ઈસ્લામી બહનોં મેં ઈજતિમાઅ કી દા'વત આમ કરને કી તરગીબ દી. હમ ખૂબ જોશો ખરોશ કે સાથ ઈસ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી દા'વત આમ કરને મેં મસરૂફ હો ગઈ. મુઝે ઈજતિમાઅ કે આખિરી દિન કી ખુસૂસી નિશસ્ત કા બડી બેચૈની સે ઈન્તિઝાર થા ક્યૂંકે મૈં ને પહલે કભી ભી ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત નહીં કી થી. બિલ આખિર ઈન્તિઝાર કી ઘડિયાં ખત્મ હુઈ ઔર વોહ દિન ભી આ હી ગયા ! મૈં ને બડે જઝબે કે સાથ સાલાના સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી ખુસૂસી નિશસ્ત મેં શિર્કત કી સઅદત હાસિલ કી. જિસ મેં “ગુનાહોં કા ઈલાજ” કે મૌઝૂઅ પર હોને વાલા ટેલીફોનિક બયાન સુનને કા શરફ હાસિલ હુવા, બયાન સુન કર મૈં ખૌફે ખુદા ﷻ સે થર્કા ઉઠી, મુઝે એક દમ એહસાસ હો ગયા કે હાએ હાએ ! મૈં અપને રબ ﷻ કી કેસી કેસી ના ફરમાનિયોં મેં મુબ્તલા હૂં ! આખિર મેં રિક્કત અંગેઝ દુઆ હુઈ, દૌરાને દુઆ ઈજતિમાઅ મેં શરીક બે શુમાર ઈસ્લામી બહનોં કી ગિર્યા વ ઝારી દેખ કર મેરી આંખોં સે ભી આંસૂ બહ નિકલે, મેરા દિલ નદામત કે સમુન્દર મેં ગોતે ખાને લગા.

કરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ઉસ શાખસ કી નાક પાક આલુદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઔર
વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (૧૬)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مેં ને અલ્લાહ اَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ મેં અપને હર ગુનાહ સે
તૌબા કી ઔર અપની ઈસ્લાહ કા અઝમે મુસમ્મમ કર લિયા.
મદ્ર-સતુલ મદીના કે ઝરીએ ઈજતિમાઅ મેં હાઝિરી ઔર વહાં લગી
હુઈ મ-દની ચોટ કી બ-ર-કત સે મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની
માહોલ સે વાબસ્તા હો ગઈ, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ મેં ને શર-ઈ પદા શુરૂઅ કર
દિયા ઔર નમાઝોં કી ભી પાબન્દ હો ગઈ. આજ મેરે વાલિદૈન મુઝ
સે બહુત ખુશ ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે એહસાન મન્દ હેં કે જિસ કી
બ-ર-કત સે ઉન કી ફેશન ઝદા બેટી સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી કી શાહરાહ
પર ગામઝન હો ગઈ.

સુન્નતેં મુસ્તફા કી તૂ અપનાએ જા, દીન કો ખૂબ મેહનત સે ફેલાએ જા
યેહ વસિયત તૂ અતાર પહોંચાએ જા ઉસ કો જો ઉન કે ગમ કા તલબ ગાર હે
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

﴿20﴾ મેં રોઝાના તીન, ચાર ફિલ્મેં દેખ ડાલતી !

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા
ખુલાસા હે કે દા'વતે ઈસ્લામી કે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા
હોને સે કબ્લ મેં એક મૉડર્ન લડકી થી. દુન્યવી તા'લીમ હાસિલ કરને
કા જુનૂન કી હદ તક શૌક થા, ફિલ્મ બીની કા ભૂત તો કુછ ઐસા
સુવાર થા કે મેં એક રાત મેં તીન તીન ચાર ચાર ફિલ્મેં દેખ ડાલતી !
ઔર اَللّٰهُمَّ ગાનોં કી ભી ઐસી રસિયા થી કે ઘર કા કામકાજ
કરતે વક્ત ભી ટેપ રિકૉર્ડર પર ઊંચી આવાઝ સે ગાને લગાએ રખતી.
મેરી એક બહન કો (જો કે શાદી હો જાને કે બા'દ દૂસરે શહર મેં રિહાઈશ

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर रोझे हुआ दो सो बार दुर्दे पाक पढा उस के दो
सो साल के गुनाह मुआफ होंगे. (क़ुरआन)

પઝીર થી) દા'વતે ઈસ્લામી સે બડી મહબ્બત થી. વોહ જબ કભી બાબુલ મદીના (કરાચી) આતીં તો ઇતવાર કે દિન દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના મેં હોને વાલે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં ઝરૂર શર્કત કરતીં, રાત મેં ઇશકે રસૂલ મેં ડૂબી હુઈ પુરસોઝ ના'તેં સુના કરતીં, જિસ કી વજહ સે મુઝે ગાને સુનને કા મૌકઅ ન મિલતા યુનાઅ્યે મુઝે ઉન પર બહુત ગુસ્સા આતા બલકે કભી કભી તો ઉન સે લડ પડતી ! એક મરતબા જબ વોહ બાબુલ મદીના આઈ તો કરીબ બુલા કર નિહાયત શફકત સે કહને લગીં : “જો બેહૂદા ફિલ્મેં ઔર ડિરામે દેખતા હૈ વોહ અઝાબ કા હકદાર હૈ.” મઝીદ ઇન્ફિરાદી કોશિશ જારી રખતે હુએ બિલ આબિર ઉન્હોં ને મુઝે ફૈઝાને મદીના મેં હોને વાલે સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શર્કત કરને પર રાઝી કર લિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ મેં ને હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શર્કત કી સઆદત હાસિલ કી. ઇત્તિફાક સે ઉસ દિન વહાં બયાન કા મૌઝૂઅ ભી ટીવી કી તબાહ કારિયાં¹ થા યેહ બયાન સુન કર મેરે દિલ કી કેફિયત બદલના શુરૂઅ હો ગઈ, રિક્કત અંગેઝ દુઆ ને સોને પર સુહાગે કા કામ કિયા, દૌરાને દુઆ મુઝ પર રિક્કત તારી ઔર આંખોં સે આંસૂ જારી થે, મેં ને સચ્ચે દિલ સે અપને તમામ સાબિકા ગુનાહોં સે તૌબા ભી કર લી. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ જબ મેં સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ સે વાપસ ઘર કી તરફ રવાના હુઈ તો મેરા દિલ

1 : અમીરે અહલે સુન્નત અલકબ્રીયાત કી આવાઝ મેં ઓડિયો ઔર વિડિયો કેસેટ ઔર ઇસી બયાન કા રિસાલા મક-ત-બતુલ મદીના સે હદિથ્યતન તલબ કીજિયે.

મજલિસે મક-ત-બતુલ મદીના

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઘુલુમ પર રહમત ભેજેગા.
(અનસરી)

ટીવી કે ગુનાહોં ભરે પ્રોગ્રામોં ઓર ગાનોં બાજોં સે બેઝાર હો ચુકા થા. ઈજતિમાઅ સે વાપસી પર અપને કમરે મેં મૌજૂદ કાર્ટૂનોં કી તસાવીર ઉતાર કર કા'બએ મુશરફા ઓર મદીનએ મુનવ્વરહ અંહલિલ્લેઘ્લે કે પ્યારે પ્યારે તુગરે આવેઝાં કર દિયે. તા દમે તહરીર મેં જામિઅતુલ મદીના (લિલ બનાત) મેં દર્સે નિઝામી કી તા'લીમ હાસિલ કર રહી હૂં નીઝ અપને અલાકે મેં અલાકાઈ મુશા-વરત કી ખાદિમા (ઝિમ્માદાર) કી હૈસિયત સે દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની કામ કરને કે લિયે ભી કોશાં હૂં.

સરકાર ! ચાર ચાર કા દેતા હૂં વાસિતા

એસી બહાર દો, ન ખઝાં પાસ આ સકે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿21﴾ મેં 12 સાલ સે ઓલાદ સે મહરૂમ થી

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઈસ્લામી બહન કા બયાન કુદ્ર ઈસ તરહ હૈ કે મેરી શાદી કો 12 સાલ કા તવીલ અર્સા ગુઝર ચુકા થા લેકિન મેં ઓલાદ કી ને'મત સે મહરૂમ થી. એક મરતબા મેં ને દા'વતે ઈસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી, ઈખ્તિતામ પર મેરી મુલાકાત એક મુબલિગા ઈસ્લામી બહન સે હુઈ. ઉન્હોં ને ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતે હુએ મુઝે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કતેં બતાઈ. મેં ને ઉન સે અપની મહરૂમી કા તઝકિરા કિયા તો ઉન્હોં ને નિહાયત શફકત સે કહા : આપ દા'વતે ઈસ્લામી કે 12 સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં મુસલ્સલ શિર્કત કી નિયત કર લીજિયે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મઘિરત હે. (ખામુસ)

ઔર દૌરાને ઈજતિમાઆત હોને વાલી દુઆ મેં અપને લિયે અલ્લાહ
 اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ સે ઔલાદ કી ભીક તલબ કીજિયે
 સરકારે નામદાર صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે સદકે મેં ઝરૂર કરમ હોગા.
 યુનાન્યે મેં ને નિચ્ચત કર લી. اَلْحَمْدُ لِلّٰہ عَزَّوَجَلَّ સુન્નાતોં ભરે ઈજતિમાઅ
 મેં પાબન્દી સે શિર્કત કી બ-ર-કત સે મેરી દુઆએ કબૂલ હુઈ ઔર
 અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને મુઝે ચાંદ સા મન્દની મુન્ના અતા ફરમાયા ઔર ઈસ
 તરહ મેરે ઉજડે ચમન મેં ભી બહાર આ ગઈ.

બહાર આએ મેરે દિલ કે ચમન મેં યા રસૂલલ્લાહ

ઈધર ભી આ લગે છીટા કોઈ રહમત કે બાદલ સે

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

ઈસ્લામી બહનો ! હો સકતા હે કે કિસી કે ઝેહન મેં વસ્વસા
 આએ કે મેં ભી તો અર્સે સે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કરતી ઔર ખૂબ રો
 રો કર દુઆ માંગતી હૂં મગર મેરે મસાઈલ હલ નહીં હોતે, મેરા બેટા
 બે ઔલાદ હે, બેટી કા રિશ્તા નહીં આતા, બડી બેટી કી તીન બેટિયાં
 હું બેચારી ઔલાદે નરીના કે લિયે તરસ્તી હે વગૈરા વગૈરા તો અર્ઝ
 યેહ હે કે બિલફર્ઝ દુઆ કી કબૂલિચ્ચત કા અસર ઝાહિર ન હો તબ
 ભી હર્ફે શિકાયત ઝબાન પર નહીં લાના ચાહિયે. હમારી ભલાઈ
 કિસ બાત મેં હે ઈસ કો યકીનન અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ હમ સે ઝિયાદા બેહતર
 જાનતા હે. હમેં હર હાલ મેં પાક પરવર્દ ગાર کَلِّ کَلِّ કા શુક ગુઝાર
 બન્દા બન કર રહના ચાહિયે. વોહ બેટા દે તબ ભી ઉસ કા શુક, બેટી
 દે તબ ભી શુક, દોનોં દે તબ ભી શુક ઔર ન દે તબ ભી શુક, હર
 હાલ મેં શુક શુક ઔર શુક હી અદા કરના ચાહિયે. પારહ 25

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ લખતા હૈ ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (મુઝાઈ)

સૂ-રતુશ્શૂરા કી આયત નમ્બર 49 ઓર 50 મેં ઇશદિ બારી તઆલા હૈ :

اللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ تَر-જ-મએ ક-ઝુલ ઈમાન : અલ્લાહ
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ يَهَبُ لِمَن
يَشَاءُ إِنَّا كَوَّا يَهَبُ لِمَن يَشَاءُ
الدُّكْرَ ۚ યાહે બેટિયાં અતા ફરમાએ ઓર જિસે
أَوْ يُرْوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَ إِنَّا كَوَّا યાહે બેટે દે યા દોનોં મિલા દે બેટે ઓર
وَيَجْعَلُ مَن يَشَاءُ عَقِيْبًا ۚ إِنَّهُ બેટિયાં ઓર જિસે યાહે બાંઝ કર દે બેશક
عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۝ (પ ૨૦ શુરૌ ૬૧, ૬૦) વોહ ઈલ્મ વ કુદરત વાલા હૈ.

સદરુલ અફઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْهَادِي ફરમાતે હૈં, વોહ માલિક હૈ અપની ને'મત કો જિસ તરહ યાહે તક્સીમ કરે જિસે જો યાહે દે. અમ્બિયા عَلَيْهِمُ السَّلَام મેં ભી યેહ સબ સૂરતેં પાઈ જાતી હૈં. હઝરતે સય્યિદુના લૂત عَلَى نَبِيْنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام વ હઝરતે સય્યિદુના શુઅબ عَلَى نَبِيْنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام કે સિર્ફ બેટિયાં થીં કોઈ બેટા ન થા ઓર હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ عَلَى نَبِيْنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام કે સિર્ફ ફરઝન્દ થે કોઈ દુપ્તર હુઈ હી નહીં ઓર સય્યિદુલ અમ્બિયા હબીબે ખુદા મુહમ્મદ મુસ્તફા ﷺ કો અલ્લાહ તઆલા ને ચાર ફરઝન્દ અતા ફરમાએ ઓર ચાર સાહિબ ઝાદિયાં ઓર હઝરતે સય્યિદુના યહ્યા عَلَى نَبِيْنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام ઓર હઝરતે સય્યિદુના ઈસા રહુલ્લાહ عَلَى نَبِيْنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام કે કોઈ ઓલાદ હી નહીં. (ખજાઈનુલ ઇરફાન, સ. 777, ફૈઝાને સુન્નત, બાબ : ફૈઝાને ર-મઝાન, જિ. 1, સ. 881)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर एक बार दुरुदे पाक पढा अल्लाह उस पर
दस रહमतें बेजता है. (مسلم)

﴿22﴾ ગુનાહ કો ગુનાહ સમજને કા શુઊર મિલ ગયા

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે મૈં નમાઝેં કઝા કર ડાલને ઔર બે પદ્દગી જૈસે ગુનાહોં મેં ગિરિફતાર થી. અફ્સોસ ! કે મુઝે ગુનાહ કો ગુનાહ સમજને કા એહસાસ તક ન થા. મૈં ફિકે આખિરત સે ગાફિલ ઔર ઈસ્લામ કી બુન્યાદી મા'લૂમાત સે જાહિલ થી. દુન્યાવી આસાઈશેં મુયસ્સર હોને કે બા વુજૂદ કલ્બી સુકૂન નસીબ ન થા. મૈં અજબ બેચૈની ઔર ઘુટન કા શિકાર રહતી થી. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ મુઝે સુકૂને કલ્બ મિલ ગયા ઔર ઈસ કા સબબ યૂં હુવા કે ચન્દ ઈસ્લામી બહનોં કી દા'વત પર મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત મિલી. વહાં મૈં ને સુન્નતોં ભરા બયાન સુના, અપને રબ્બે કદીર جَلَّ جَلَّل کا झिक किया ઈસ કે બા'દ હોને વાલી રિક્કત અંગેઝ દુઆ ને મુઝે ઝન્જોડ કર રખ દિયા ઔર મૈં ને રો રો કર અપને ગુનાહોં સે તૌબા કી, મેરે બે કરાર દિલ કો ચૈન મહસૂસ હુવા ઔર એસા લગા ગોયા મેરે દિલ સે કોઈ બોઝ ઉતર ગયા હૈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ﷻ ઉસી ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે મૈં મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગઈ ઔર તા દમે તહરીર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામોં કી તરક્કી કે લિયે કોશિશ કર રહી હૂં.

પ્યાસો મુઝદા હો, કે વોહ સાકિયે કૌસર આએ

ચૈન હી ચૈન હૈ અબ જામ અતા હોતા હૈ (સામાને બખ્શિશ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જો શપ્સ મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طريق)

﴿23﴾ મેં મૂવી બનવાયા કરતી થી

બાબુલ મદીના (કરાચી) કી એક ઇસ્લામી બહન કે બયાન કા ખુલાસા હે કે મેં દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે પહલે ગાને બાજે બડે શૌક સે સુનતી થી, મુઝે મૂવી બનવાને કા જુનૂન કી હદ તક શૌક થા, જબ કિસી શાદી મેં શરીક હોતી ઔર વહાં રક્સ કરતી તો ખુદ કહ કર ખૂબ મૂવી બનવાયા કરતી થી. મેરા દિલ ગુનાહોં કી લઝ્ઝતોં મેં કુછ ઐસા ગિરિફતાર થા કે મુઝે ન નમાઝ કઝા હોને કા ગમ હોતા ન રોઝા છૂટ જાને કા. હલાકતોં ઔર બરબાદિયોં કી તરફ ગામઝન મેરી ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી કા નેકિયોં કી શાહરાહ કી તરફ યૂં રુખ હુવા કે ખુશ કિસ્મતી સે બા'ઝ ઇસ્લામી બહનોં કી ઇન્ફિરાદી કોશિશ કે નતીજે મેં મુઝે દા'વતે ઇસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત મિલ ગઈ. અલ્લાહુ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત کَلَّمَ کی રહમત સે સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કી હાથોં હાથ બ-ર-કત યેહ મિલી કે મેં ને વહીં બેઠે બેઠે અપને તમામ ગુનાહોં સે તૌબા કી ઔર પાંચોં વક્ત નમાઝેં પઢને ઔર ર-મઝાનુલ મુબારક કે રોઝે રખને કી પક્કી નિયત કર લી. અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે ગુનાહોં સે કનારા કશી કા ઝેહન બના ઔર ફિકે મદીના કે ઝરીએ મ-દની ઇન્આમાત કા રિસાલા પુર કરને કી સઆદત ભી નસીબ હો રહી હૈ.

બઢા યેહ સિલ્સિલા રહમત કા દૌરે ઝુલ્ફે વાલા મેં

તસલ્સુલ કાલે કોસોં રહ ગયા ઇસ્યાં કી ઝુલ્મત કા (હદાઈકે બખ્શિશ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

مآخذ ومراجع

نمبر سُر	نام كتاب	مطبوعه	نمبر سُر	نام كتاب	مطبوعه
1	قرآن پاك	رضا اكيلى، بمبى، هند	21	مجمع الزوائد	دار الفكر، بيروت
2	ترجمة قرآن كنز الايمان	رضا اكيلى، بمبى، هند	22	كنز العمال	دار الكتب العلمية، بيروت
3	تفسير درمنثور	دار الفكر بيروت	23	كتاب الدعاء	دار الكتب العلمية، بيروت
4	تفسير خزان العرفان	رضا اكيلى، بمبى، هند	24	البدور السافرة	مؤسسة الكتب الثقافية
5	صحيح بخارى	دار الكتب العلمية، بيروت	25	الاحسان بترتيب صحيح ابن حبان	دار الكتب العلمية، بيروت
6	صحيح مسلم	دار ابن حزم، بيروت	26	مسند امام احمد	دار الفكر بيروت
7	سنن ترمذى	دار الفكر، بيروت	27	مشكاة المصابيح	دار الكتب العلمية، بيروت
8	سنن نسائى	دار الكتب العلمية، بيروت	28	مرقاة المفاتيح	دار الفكر بيروت
9	سنن ابو داؤد	دار احياء التراث العربى، بيروت	29	اشعة اللمعات	كوئته
10	سنن ابن ماجه	دار المعرفة، بيروت	30	مرآة المناجيح	ضياء قرآن بلى كينز مركز الاليله لاهور
11	شعب الايمان	دار الكتب العلمية، بيروت	31	الهداية	كوئته
12	موطا امام مالك	دار المعرفة بيروت	32	فتح القدير	كوئته
13	مسند البزار	مكتبة العلوم والحكم المدينة المنورة	33	خلاصة الفتاوى	كوئته
14	تاريخ دمشق	بيروت	34	فتاوى قاضى خان	پشاور
15	شرح السنة	دار الكتب العلمية، بيروت	35	البحر الرائق	كوئته
16	المعجم الكبير	دار احياء التراث العربى، بيروت	36	شرح الوقاية	باب المدينة كراچى
17	المعجم الاوسط	دار الكتب العلمية، بيروت	37	حاشية الطحطاوى على الدرر	كوئته
18	المعجم الصغير	دار الكتب العلمية، بيروت	38	فتاوى عالمگيرى	كوئته
19	السنن الكبرى	دار الكتب العلمية، بيروت	39	در مختار	دار المعرفة، بيروت
20	الجامع الصغير	دار الكتب العلمية، بيروت	40	رد المحتار	دار المعرفة، بيروت

نمبر نمبر	نام کتاب	مطبوعه	نمبر نمبر	نام کتاب	مطبوعه
41	حد الممثار	مکبة المدینہ باب المدینہ کراچی	54	قانون شریعت	ضیاء القرآن پبلیکیشنز مرکز الاولیاء لاہور
42	نور الابضاح	مدینۃ الاولیاء ملتان	55	المیزان الکبری	بیروت
43	مراقی الفلاح	باب المدینہ کراچی	56	منع الروض الازھر	دار البشائر الاسلامیہ بیروت
44	الجوهرۃ النيرة	باب المدینہ کراچی	57	احیاء العلوم	دار صادر بیروت
45	غنیہ	سہیل اکیڈمی مرکز الاولیاء لاہور	58	القول البدیع	مؤسسۃ الریان بیروت
46	منیۃ المصلی	ضیاء القرآن پبلیکیشنز مرکز الاولیاء لاہور	59	شرح الصبور	مرکز اہلسنت برکات رضا
47	فتاوی تاتارخانیہ	باب المدینہ کراچی	60	تاریخ بغداد	دار الکتب العلمیۃ بیروت
48	تبیین الحقائق	دار الکتب العلمیۃ بیروت	61	مکاشفۃ القلوب	دار الکتب العلمیۃ بیروت
49	النہر الفائق	مدینۃ الاولیاء ملتان	62	راحة القلوب	شہیر برادرز مرکز الاولیاء لاہور
50	غمز عیون البصائر	باب المدینہ کراچی	63	الوظیفۃ الکریمۃ	ادارۃ تحقیقات امام احمد رضا
51	فتاوی رضویہ	رضا فاؤنڈیشن، مرکز الاولیاء لاہور	64	کتاب الکبائر	پشاور
52	فتاوی امجدیہ	مکبة رضویہ باب المدینہ کراچی	65	مسائل القرآن	رومی پبلیکیشنز مرکز الاولیاء لاہور
53	یہار شریعت	مکبة المدینہ باب المدینہ کراچی	66	اسلامی زندگی	مکبة المدینہ باب المدینہ کراچی

اٰمڀڀ نڀڀڀڀ : صَلى الله تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ڀرمانے مۇستځا ڀنسان كو ځننٲ مٲ ځاڀڀل كرےځى.

(اَلْجَامِعُ الصَّغِيرُ، ص ۵۵۷ ځدڀ ۹۳۲۶)

ٲ-لماځے ځرام ځرماٲے ڀٲے : مۇځڀلس वो ځ ڀے ځو اڀنڀی نةځڀاں اٲسے ځځځاځے ځٲسے اڀنڀی ځوراڀڀاں ځځځاځا ڀے.

(اَلرَّوَاۤجُ عَنْ اَقْرَابِ الْكَبَائِرِ ج ۱ ص ۱۰۲)

આપ ભી મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો જાધયે

ઈસ્લામી બહનો ! તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને કી બ-ર-કત સે અદલાહ ઔર ઉસ કે રસૂલ ﷺ غُرُوْجِلْ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَلَيْهِ وَالْآلُ وَسَلَّمَ કી મેહરબાની સે બે વકઅત પથ્થર ભી અનમોલ હીરા બન જાતા, ખૂબ જગમગાતા ઔર ઐસી શાન સે પૈકે અજલ કો લબ્બૈક કહતા હૈ કે દેખને સુનને વાલા ઉસ પર રશક કરતા ઔર ઐસી હી મૌત કી આરઝૂ કરને લગતા હૈ. આપ ભી દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો જાઈયે. અપને શહર મેં હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈસ્લામી બહનોં કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શિકત કીજિયે ઔર શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત كَاتِبُ مَرْكَزِ تَحْقِيقِ الْعِلْمِ કે અતા કદા' મ-દની ઈન્આમાત પર અમલ કીજિયે, اِنَّ هٰذَا اللّٰهُ يَخْلُقُ આપ કો દોનોં જહાં કી ઢેરોં ભલાઈયાં નસીબ હોંગી.

મકબૂલ જહાં ભર મેં હો દા'વતે ઈસ્લામી
સદકા તુઝે એ રબ્બે ગફફાર મદીને કા

મક-ત-બતુલ મદીના કી શાખેં

મૂસ્ત : વલિયા બાઈ મસ્જિદ, ખ્વાજા દાના દરગાહ કે પાસ મો. 9377869225

મોગ્રસા : ફૈઝને મદીના, બાગે હિદાયત સોસાયટી, કોલેજ રોડ મો. 9725824820

ભટ્ટચ : ફૈઝને મદીના, મેમણ કોલોની, બુન્યાદ નગર, ડુંગરી શેરપૂર રોડ મો. 9327522145

માંડવી : ફૈઝને મદીના, તયબા મસ્જિદ કે પાસ બન્દર રોડ મો. 7383774763

જામનગર : પાંચ હાટી મો. 9327977293